Evangelii fulla välsignelse

af

D:r R. S. Foster,
Biskop i Metodistkyrkan.

"Salige äro de renhjertade, ty de skola se Gud." Matth. 5: 8.
"När jag kommer till eder, warder jag kommande med Kristi evangelii fullkomliga wälsignelse." Rom. 15: 29.

Öfwersättning från engelskan

af

Erik Stenholm.

Lund, 1881,
Fr. Berlings Boktryckeri och Stilgjuteri.

Pris häft. 1 Kr. 50 öre. Inbunden i fina pressade klotpermar, med särskilda gravyrer för detta arbete, Pris 2 Kr. 75 öre.

Evangelii fulla wälsignelse

af

D:r R. S. Foster,
Biskop i Metodistkyrkan.

"Salige äro de renhjertade, ty de skola se Gud." Matth. 5: 8.
"När jag kommer till eder, warder jag kommande med Kristi evangelii fullkomliga wälsignelse." Rom. 15: 29.

Öfwersättning från engelskan

af

Erik Stenholm.

Lund, 1881,
Fr. Berlings Boktryckeri och Stilgjuteri.

Evangelii fulla wälsignelse.

De kristna i Swerige

Wördsamligen tillegnad

af

Utgifwaren.

Förord till svenska upplagan. *)

Förläggaren har med utgifwandet af denna bok i synnerhet welat gagna de troende inom Guds kyrka, hwilka "hungra och törsta efter rättfärdighet" och söka att erhålla ljus i läran om kristlig helgelse med hwad dertill hörer, såsom att erfara, bekänna och lefwa efter denna lära.

En predikant, som sjelf är i åtnjutande af denna saliga förmån, finner alltid personer, hwilka bedja honom beswara åtskilliga frågor rörande denna wigtiga lära. Under det han samtalar med menniskorna härom, skall han säkert möta inwändningar och swåra mißtag, ja, likgiltighet, motstånd, otro och okunnighet. Möjligen kunde det då wara gagneligt för honom att hänwisa dem till en lämplig bok, hwari de kunna få sina frågor och inkast beswarade.

Böcker om helgelseläran finnas redan, och säkert är att de kristna i dem hemtat mycken wälsignelse, men då ännu en sådan bok härmed utkommer bland folket, torde äfwen den medföra nytta.

År 1873 besöktes Metodist-episkopal-kyrkans europeiska missioner af D:r F., författaren till detta arbete. Han presiderade följaktligen samma år wid swenska predikanternas årsmöte i Örebro, hwarwid det både syntes och kändes, att han war en helgad man. Efter mötets slut reste biskopen till Stockholm, der han började sitt tal till församlingen med följande sköna ord: "**jag är hitsänd af moderkyrkan för att se, om hennes barn i Swerige äro sköna.**" Dessa enkla ord woro åtföljda af en kraft, som trängde sig djupt ned i åhörarnes hjertan och framkallade tårar i månget öga.

I okonstlad uppriktighet säger författaren oß, att afsigten med denna bok är att göra godt. Utgifwaren af swenska upplagan erkänner med tacksamhet, att han redan haft mycket godt af den samma och behöfwer ännu att ofta läsa henne. Mina wördade embetsbröder skola helt wißt helsa denna bok wälkommen. Wår kyrkas medlemmar behöfwa henne. Andra frikyrkliga församlingar i Swerige, äfwen som lutherska kyrkans religionslärare, lärarinnor och enskilda medlemmar behöfwa en kärleksfull handledning i läran om skriftenlig helgelse eller kristlig fullkomlighet. Såsom ett kärlekens tecken från en uppriktig

---

*) Originalets ursprungliga titel är: "Nature and Blessedness of *Christian Purity*." Sista amerikanska uppl. heter: "*Christian Purity*; or, the heritage of faith." Enligt den i Disciplinen faststälda studiekursen för predikanter i Metodist-Episkopal Kyrkan skall denna bok läsas af kandidater, som äro rekommenderade att antagas på prof i en årskonferens.

wän tillegnas boken åt alla kristna i Swerige. Kärleken låter mig hoppas, att hon skall röna ett widsträckt och wälwilligt emottagande och medföra rika wälsignelser. Hon skall, så hoppas jag, blifwa ett werksamt medel att wäcka längtan hos oß att uppnå "Kristi fullbordiga ålders mått," och ett medel att föra oß till "enhet i tron och i Gud Sons kunskap."

Behofwet af en skriftenlig och utförlig afhandling om bibelns helgelselära är stort, mycket stort. Ja, den här förkunnade läran bör i synnerhet med yttersta warsamhet wårdas, ty lika mycket som andra bibliska läroämnen förnekas i teorien, förnekas helgelsen i praktiken. Helgelseläran måste derför wårdas på ett sådant sätt, att wi bibringa menniskorna den öfwertygelsen, att wi **älska** henne, både hennes teori och framför allt hennes praktik.

Wördsamligen torde jag få uppmana religionslärare och predikanter af alla kyrkosamfund att icke obetänksamt motarbeta läran om full helgelse. Skulle några finnas, som offentligt eller enskildt uppträda mot denna lära, så wore det önskligt att de på samma gång oförbehållsamt och opartiskt för sina åhörare upprepa de bibelställen, som wi, i tredje kapitlet, åberopa såsom stöd för wår lära, samt huru wi tyda de samma.

Jag will till slut anföra ett yttrande af John Wesley. Det är enligt min uppfattning oändligt skönt, och jag tror icke, att någon finnes, som kan motsäga det. "Den helgelselära, jag förkunnar är den äldsta kyrkans lära, som war gällande i kyrkan under hennes renaste tidehwarf. Den uttalas klart och tydligt i skrifterna af Klemens af Rom, Ignatius och Polykarpus; den förkunnas utförligt i skrifterna af Tertullianus, Origenes, Klemens af Alexandria och Cyprianus; ja äfwen i fjerde århundradet af Krysostomus, Basilius, Efrem Syrus och Makarius. Det skulle wara lätt att uppställa 'en sky af wittnen,' som betyga sanningen af denna lära, men det är ej af nöden, ty att så är motsäges af ingen, som eger kännedom i den kristna kyrkans äldsta skrifter." Sermons I. p. 494.

Citationerna ur bibeln äro i allmänhet återgifna efter Domprosten H. M. Melins berigtigade bibelöfwersättning.

Norrköping i Oktober 1881.

Utdrag ur Författarens förord.

Hwarför lefwer menniskan här på jorden? För att genom evangelii inflytande **blifwa** god och **göra** godt och sålunda förhärliga Gud, under det hon fostras för en bättre werld. Något annat swar kunde icke gerna tillfredsställa läsaren. Och här är anledningen till min bok. Ingen annan bewekelsegrund hade kunnat förmå mig att låta den utkomma. Jag har ej haft något annat syftemål dermed. Den har att uppfylla en kärlekens mission. Min önskan är att göra godt, ja att befrämja det goda bland menniskorna. Min önskan är att göra godt, jag säger det omigen. Jag wille bruka hwarje medel för att fullborda min önskan. Och säkerligen skola mina läsare skänka mig sitt bifall. Wäl kunde jag hafwa nöjt mig med min talarestol och mina tjensteåligganden, men wid närmare öfwerwägande fann jag, att jag kunde göra större nytta, om jag brukade ännu andra medel. Om jag når tusende med min röst, så kan jag nå ännu andra tusende med min penna. Om jag kan inwerka på några wid den offentliga gudstjensten samt i sällskapskretsen, så kan jag röra andra i deras hem och i deras stilla ensamhet. Om jag talar till några nu, så wet jag dock, att "natten kommer, då ingen kan werka." Då har min röst tystnat, men, fastän död, kan jag tala genom min bok. Hoppet att göra godt i widsträcktare bemärkelse och under en längre tid har förmått mig att fatta pennan. Och jag tror icke att detta hopp är falskt. Om någon kommer att erfara godt, som icke wederfarits honom, i fall denna bok ej blifwit utgifwen, så skall jag anse min möda rikligen belönad, och jag skall fröjdas, "att jag icke fåfängt lupit eller fåfängt arbetat hafwer." Om en enda själ blir räddad, så skall jag anse denna frukt wara wärd en ewighets arbete och möda, och om någon blir uppwäckt till ett allwarligt bemödande att lefwa heligt, så skall jag anse det som en tusenfaldig wedergällning för mitt arbete.

I medwetandet, att mina bewekelsegrunder äro rena, samt i hopp om Guds wälsignelse, utsänder jag min bok, och wäntar mig få se på Herrens Jesu dag, att hon har frambringat någon frukt. Må kyrkans Herre wälsigna både författaren och läsaren och föra dem till det rike, der de skola se honom ansigte mot ansigte och känna honom såsom de äro af honom kända!

Innehåll:

Första kapitlet.

Andra kapitlet.

Tredje kapitlet.

Fjerde kapitlet.

Femte kapitlet.

Sjette kapitlet.

Sjunde kapitlet.

Åttonde kapitlet.

Nionde kapitlet.

Tionde kapitlet.

Rättelser af bemärkta tryckfel.

Sid. 34	rad. 6 nedifr.	står:	radwist,	läs:	gradwist.
„ 37	„ 9 uppifr.	„	jag will wara ren	„	"Jag will, war ren."
„ 57	„ 4 nedifr.	„	utgifwen	„	utgjuten.

Evangelii fulla wälsignelse.

Första kapitlet.

Anledningen, beskaffenheten och afsigten med denna bok.

"De synliga tingen" behöfwa ingen wältalare, som leder wår uppmärksamhet på de samma, de behöfwa ej någon förespråkare för att wäcka wår kärlek. Ack nej, de tala för sig sjelfwa, de äro i besittning af en wältalighet, som öfwerwäldigar oß, och de hänföra wåra hjertan såsom med en oemotståndlig tjusningskraft.

Det förhåller sig ej så med de osynliga tingen, fastän de äro oändligt wigtigare. Emedan de äro dolda under ytan, bortskymda för wåra blickar af de yttre föremålen, till största delen beslöjade och okända, så är den mest öfwerbewisande wältalighet eller de allwarligaste förmaningar endast i stånd att helt obetydligt wäcka wår uppmärksamhet eller hos oß framkalla längtan att söka detta högsta goda. Ett dunkelt medwetande om, att de osynliga tingen äro af oändligt och outsägligt wärde, förmår ej röra oß. De osynliga och ewiga tingen kunna liknas wid hafsbottnens ädelstenar, som äro fördolda och derför ej eftersökta, ehuru de äro af glänsande skönhet och stort wärde. En daggdroppe, som glänser i blommans kalk, wäcker mera beundran än den oskattbara ädelsten, som ligger dold under hennes rot. Den glittrande prakt, som pryder jordiska palats, gör större intryck på jordens inwånare än den oförgängliga härlighet, hwari de himmelska boningarna stråla. Kroppen, ehuru han snart skall underkastas förgängelsen, wårdas på det omsorgsfullaste, och man söker uppfylla deß minsta behof, under det att själen, en afbild af den Oförgänglige, förgäfwes längtar efter att få sysselsätta sig med det himmelska goda, som är omätligt såsom den Oändlige och waraktigt såsom den Ewige.

Det skall wara wår hufwudafsigt att i denna skrift framställa den angelägnaste omsorgen, som olyckligtwis är den försummade, nämligen omsorgen om det osynliga, det tillkommande, om själen och ewigheten.

Då wi ej wåga hoppas, att de werldsligt sinnade wilja höra oß med uppmärksamhet, wända wi oß till allwarliga kristna samt de fö-

kande själarna, som börjat fara efter de andliga tingen, och wi wilja framhålla för dem deras förmån med all deß öfwerswinneliga rikedom, den härlighet och förträfflighet, som de söka, nämligen det högsta af de stora ting, som äro lofwade de troende. Härmed mena wi nu ej hwad som är förwaradt åt dem i den tillkommande härligheten, utan hwad som tillhör dem i detta lifwet. Om det förra heter det: "det intet öga sett hafwer och intet öra hört och uti ingen menniskas hjerta uppstiget är, det hafwer Gud beredt dem, som honom älska." Detta förblifwer en hemlighet, till deß wi få inträda i härlighetens rike och se det såsom det är, och wi wilja derför ej fördunkla den klarhet, som ewigheten skall uppenbara.

De troendes förmåner, hwaraf de i detta lifwet kunna komma i åtnjutande, är det wigtiga ämne, hwarmed wi skola sysselsätta oß. Denna förmån kan aldrig för mycket betraktas, aldrig djupt nog begrundas. Såsom hittills har skett, kan den wisserligen för en tid förbises. Af de stora och trängande behofwen i detta yttre sinlighetens lif kan den fördunklas och bortskymmas för wåra blickar; dock skall deß betydelse en gång erkännas, och man skall förundra sig, att denna saliga förmån någonsin kunde försummas, att de förgängliga tingen, de obetydliga småsakerna kunde få intaga deß plats. Då werldsutwecklingen når sin fulländning, då sanningens strid mot willfarelsen blir allmän och öfwerwägande och då hwarje enskild sanning tillerkännes sitt höga wärde bland alla de öfriga, då skall äfwen denna intaga sin framstående plats och utöfwa sitt mäktiga inflytande. Andra stora frågor skola träda tillbaka och efter att hafwa satt hela werlden i rörelse skola de förswinna från skådeplatsen och förgås. Deremot skall denna enda upphöjas, och werlden, som förut försummat den, skall då omfatta den med glädje.

Hwad evangelium förkunnar såsom slägtets stora förmån, hwad det lofwar hela menskligheten, måste, i synnerhet med afseende på deß moraliska och andliga förbättring, såsom ofwan blifwit sagdt, blifwa den fråga, som genom sin oemotståndliga dragningskraft skall beherska alla sinnen och alla hjertan. Filosofer och skalder, statsmän och lärde, teologer och andra religionens män skola, hwar och en på sitt sätt, prisa denna lära och hela den bildade werlden skall höra på med uppmärksamhet. Den naturliga menniskan har haft sin tid, en tid af mörker och osedlighet, sinliga lustar och brott; men den andliga menniskan skall också hafwa sin tid, och då skall det wara en tid af salighet och ljus. Gryningen till denna dag är nu för handen. Deß härlighet skall snart inbryta. Wi föras oemotståndligt framåt såsom af en wäldig ström. Allt ilar mot det härliga målet. Wetenskapen är i hastigt framåtskridande, konsten gör snabba framsteg, lärdomen är i ständigt tilltagande, sanningen strålar i allt klarare ljus, ja, allt rör sig i ilmarsch såsom en trupp kavalleri, såsom en i full fart framträngande här, den stora och härliga fulländningen till mötes. De moraliska elementen äro i en betecknande rörelse. Bortförd på den rastlösa upprörda floden, frågar man ifrigt och i tron på det profetiska ordet, hwad skall änden

blifwa? Tränger man igenom den tunna ytan och upptäcker de dolda orsakerna, så märker man snart hwad der under finnes, nämligen den stora kraft, som drifwer werket framåt med sådan snabbhet, d. ä. kristendomens eller evangelii gudomliga kraft. Här har man den inre, den fördolda oemotståndliga kraft, som sätter allt i rörelse, som åstadkommer den lifliga werksamheten, som sönderspränger det sekelgamla dödswäldet och tänder en eld, hwilken framkallar de starka pulsslagen i den ofantliga werldskroppen och sprider lif i alla deß fibrer och nerver. Evangelium är werldsförnyelsens element. Alla dermed förenade företeelser häntyda på den tillkommande oändliga härligheten, på rättfärdighetens och fridens herrawälde, då Guds kunskap skall uppfylla jorden, och då menskligheten sedeförderf och dermed sammanhängande stridigheter skola gifwa rum för ro och frid och trygghet för alltid.

Det kunde wara intressant att fortsätta denna beskrifning af en lycklig framtid, att mera fullständigt utwickla denna stora tanke och utförligare förklara denna tillkommande sedliga fullkomlighet, hwilket också enligt wår mening **kunde** ske och äfwen medföra stor nytta. Wi kunde finna mycken uppmuntran till fortsatt werksamhet genom att betrakta den förnyade werlden, som är oß lofwad i framtiden; wi kunde derigenom upplifwas till förnyade och ädlare bemödanden; hopp kunde ingifwas, mod förökas och renare kärlek förökas. Med blicken på denna framtid kunde wi höra ropande röster och se händer, som winkade åt oß att skynda framåt. Wåra hjertan skulle klappa af glädje, då wi i tron skådade den långa natten af sorg och brott draga sig tillbaka och efterföljas af den klara dagen af glädje och fröjd och heligt lif, som den har med sig. Men så intressant och till och med gagneligt som det än kunde wara att göra sådana betraktelser, så är det dock ej öfwerensstämmande med wår närwarande plan. Wåra frågor leda oß i en annan riktning, som wisserligen icke är så storartad, men som dock är af wida mer praktisk nytta. **Hwad erbjuder oß evangelium såsom wår närwarande personliga förmån? Hwilken moralisk och andlig förträfflighet har det att nu skänka mig?** Detta är wårt närwarande ämne. Och huru oändligt wigtigt är ej det?

Om evangelii wälsignelser wore owilkorliga, om de wore af den beskaffenhet, att de utan wår medwerkan skulle falla ned öfwer oß, så kunde wi gerna wara okunniga om wår förmån, till deß wi helt plötsligt wore i besittning deraf; men om å andra sidan andliga rikedomar finnas, som måste sökas, innan de kunna erhållas; om wälsignelser äro för handen, om hwilka man måste bedja, innan de kunna gifwas, huru oändligt wigtigt är det då icke att känna wärdet af den rika skatten, deß beskaffenhet och deß omfattande betydelse jemte på hwad sätt den bör sökas, på det att wi må wäckas ur wår tröghet och med allwar och på det föreskrifna sättet fara efter detta oförgängliga goda. Om en fattig man egde en guldgrufwa på sin lilla landtgård, men ej wißte det, så wore denna grufwa med sina tjugo till trettio millioner till ingen nytta; men om han hade kännedom om denna skatt, huru högt skulle han då icke wärdera denna jordfläck, och huru flitigt skulle han

icke söka den deruti fördolda rikedomen? Utan kännedom om det dyrbara guldet skulle jorden, som innefattade det, wara för honom af ringa wärde, och han skulle dö i sin fattigdom och aldrig någonsin söka den ädla metallen. På samma sätt förhåller det sig med evangelii wälsignelser. Om wi klart och tydligt förstå deras gudomliga wärde, så följer deraf, att wi längta efter att ega dem. I närwarande tid är det högst angeläget, att wi förkunna läran om helgelsen, då kyrkan mer än wanligt omfattar denna kristliga förmån, och då tusentals själar i kristenheten hafwa waknat upp för denna stora sanning och winnlägga sig om att fatta den.

Härmed ware dock icke sagdt, att kyrkan nu lefwer och ända från begynnelsen har lefwat i fulla besittningen af sin förmån samt till alla delar uppfylt sin mission på jorden. Wisserligen icke. Mycket kan sägas till hennes förödmjukelse, och hon måste låta öfwerbewisa sig derom. Hon har icke warit i besittning af hela sin arfwedel. Detta gäller både om kristna i allmänhet samt enskilda medlemmar af kyrkan. Enskilda kristna hafwa ej lefwat ett fullkomligt heligt lif. Undantag kunna dock göras. En och annan i den stora hopen har drifwits af en starkare tro än hans medkristna, och han har haft mod nog att öfwerwinna hindren och taga löftena i full besittning. Dessa kristna stå som lysande pyramider i werlden, såsom exempel på trons kraft midt ibland trolösa och fallna bröder, och på samma gång äro de minneswårdar, som erinra kyrkan om hennes pligt och bestraffa henne för hennes ouresäktliga försummelse. Hwaraf kommer detta? Hwarför har icke kyrkan brukat denna sin förmån? Hwarför har hon så länge och nästan allmänt nöjt sig med en ringare grad af den Heliga Andas kraft? Jag wet icke, hwad andra skulle swara på denna fråga. Hwad jag sjelf skall swara, wet jag naturligtwis rätt wäl. Denna lägre grad andlig lifskraft härrör icke uteslutande eller hufwudsakligen af de yttre tingens inflytande. Dessa utwärtes hinder i förening med det nästan oöfwerwinneliga naturförderfwet bidraga utan twifwel härtill. Men större äro de hinder, som uppkomma af en oriktig uppfattning af sjelfwa denna andliga förmån och följden deraf, nämligen otillräcklig ifwer och ansträngning att uppnå fulla måttet af helgelse. Utom dessa twå beklagliga orsaker tro wi oß böra nämna den brist på evangelisk renlefnad, som tywärr warit rådande i kyrkan under tidernas lopp; i stället för att helighet skulle finnas i kyrkan har det warit brist derpå. Under hwarje tidsålder hafwa alltid några funnits, som öfwerwunnit dessa hinder. De egde klarare insigt, starkare tro, och i samma mån gjorde de framsteg på helgelsens wäg. I allmänhet har helgelseläran icke tillräckligt klart och fullständigt blifwit förkunnad, de kristliga pligterna ha ej med allwar och eftertryck blifwit inskärpta, och såsom följd deraf har det stora flertalet af kyrkans medlemmar nöjt sig med att lefwa i ett tillstånd af sjuklighet och kraftlöshet, oaktadt de kraftigt erfarit behofwet af något bättre. Hos de flesta kristna har wäl funnits ett swäfwande och oriktigt begrepp om sådana högre wälsignelser, som de ännu ej erfarit, och de hafwa wäl i någon mån sökt dem; men okunnigheten om

dessa wälsignelsers beskaffenhet har warit så stor, att hwarken hopp eller angelägenhet wisat sig i deras sökande derefter. För någon tid kunna de wäl hafwa blifwit uppwäckta till större allwar, men i brist på ledning och hjelp hafwa de snart åter förfallit i sin wanliga likgiltighet.

Sedan ofwanstående blifwit skrifwet, har jag hos en samtidig författare funnit följande framställning öfwer samma ämne. "Det finnes mycket i kyrkans närwarande tillstånd och äfwenså mycket i werlden, som gör det nödwändigt, att den kristliga helgelseläran af predikanterna flitigt inskärpes och af åhörarne med allwar hörsammas. Kyrkan behöfwer i närwarande tid erinra sig den stora sanningen, att i helgedomen finnes ännu mycket, som hon måste tillegna sig; mycket, som icke allenast utgör de trognas gemensamma arf, utan äfwen hwarje enskild troendes del och tillhörighet. Kyrkan, som nu insett en länge försummad pligt, anstränger sig att evangelisera hednawerlden; wi lefwa i ett missionens tidehwarf. Söderhafwets öar hafwa efter aderton århundradens förlopp hört det glada budskapet, att Återlösaren besökt wår jord med ära och wälsignelse. Kina har med fruktan och bäfwan sett sin Konfucius och Budda störtas af Jesu evangelium. Bramaismens lärde hafwa sett missionärerna med flit och trohet öfwersätta på deras eget heliga språk den ende sanne Gudens ord, hwari han försäkrar, att han skall utrota alla afgudar från jorden, huru gamla och huru allmänt dyrkade de än må wara. På Asiens och Afrikas kuster waknar ett nytt lif, och den hedendom, som under århundraden hållit folken i bojor, ligger der wanmäktig och förlamad. Utsträcker icke Etiopien sina händer till Gud, såsom psalmisten för tusentals år sedan sjöng? Men under det den kristna kyrkan i länder, som för länge sedan evangeliserades, sålunda förlänger sina tåg och utwidgar sina tält för att deruti innesluta hedningarna, måste hon naturligtwis samla nya krafter här hemma för att kunna uthärda sträckningen och utwidgningen. Hennes förråd måste ökas hemma genom ett mera djupgående werk af Guds Ande och mera stadgade grundsatser hos medlemmarna, i motsatt fall skall werket snart förlamas derute. En sjuklig och kraftlös kristenhet är ej i stånd att fostra och utsända ihärdiga arbetare. Utsträckning utan erforderliga krafter skall åstadkomma ruin i sjelfwa Zion, och den för hårdt betungade kyrkan måste duka under. Sjelfwa kristenheten måste blifwa mera sant kristlig, innan hedendomen förändrar sitt gamla sinne, antager wår trosbekännelse samt förmås att tillbedja och älska wår Frälsare.

"Jemte många andra föreskrifter wisar detta Herrens ord: 'så skolen nu I wara fullkomlige, såsom eder himmelske Fader fullkomlig är,' tillräckligt, att ett moraliskt tillstånd af obegränsad tillwäxt åligges oß i evangelium. Stället förekommer i bergspredikan. Den sedelära, som Frälsaren här framställer, har slagit sjelfwa fritänkarne med förwåning, men den sträcker sig långt, ja oändligt långt bakom timlighetens gräns och den närwarande werldsordningen, hwartill de söka inskränka den. För menniskorna, odödlighetens arfwingar, föreskrifwer

den lagar, som äro ewiga, och ingifwa hos dem det säkra hoppet om framåtskridande äfwen i odödlighetens werld, för hwilket framåtskridande tiden endast är utgångspunkten, derefter fortgående ewigheten igenom med Gud till det oändliga målet för det oändliga framåtskridandet. De ogudaktiges falska förhoppningar, och de faror, för hwilka gudfruktiga menniskor äro utsatta, samt de pligter, som äro dem ålagda — allt detta wisar, huru angeläget det är, att hafwa detta stora mål framför sig. Det återfinnes öfwerallt i nya testamentet. Den store Mästaren bad för sitt folk, att hans glädje måtte förblifwa i dem, och att deras glädje måtte wara fullkomlig uti fullgörandet af hans bud, och att sålunda deras Fader och hans Fader måtte förhärligas deruti, att 'de bära mycken frukt.' Under det att deras rättfärdiggörelse war fullkomlig och fulländad, då de trodde på honom, hwars offer och werk gjorde en ände på synden samt införde den ewiga rättfärdigheten, war deras helgelse blott börjad och skulle sedan fortfarande tillwäxa och stiga ifrån nåd till nåd, och till och med då, när den uppnått höjdpunkten i den ewiga härligheten, skola de äfwen der hela ewigheten igenom lära känna en mera stark och brinnande kärlek, inhemta en mera omfattande kunskap och dermed uppnå en högre grad af helighet, då deras Faders tillbedjanswärda fullkomlighet synes för dem mera tydligt samt öfwerstrålar dem närmare och med större klarhet."

Jag kan ej underlåta att här anföra ett ställe af wår framstående författare d:r Olin rörande detta ämne. Han talar om wår tids unga menniskor, men hwad han säger kan mycket wäl tillämpas på alla, enär dermed hänsyftas på den answarighet, som hwilar på oß i borgerligt, moraliskt och religiöst hänseende. Hans ord äro dessa: "Någonting mer wäntas med rätta af wår tids unge män; det är en ära för dem, att de gjort sig gagn af hwad som händt under flydda tidehwarf samt ockrat med och förkofrat det arf, som deras fäder anförtrott åt dem. Det skulle wara en ewig wanheder, om förbättringen hämmades, så att efterträdarne ej sträfwade att komma högre och högre i det goda. De äro i tillfälle att beträda sin bana under gynnande omständigheter. De förflutna tidehwarfwens händelser erbjuda de unga stora lärdomar wid nya företag. Ljuset af rika och mångfaldiga erfarenheter lyser med full klarhet öfwer deras stig. Underbara upptäckter under det sista halfwa århundradet utgöra den grund, på hwilken de hafwa att börja sin nya bana. Om de med så många och så stora hjelpmedel, som woro okända för wåra fäder, endast förblifwa i samma tillstånd med afseende på kunskap, wälgång och dygd i samhället, så handla de på ett wanhedrande sätt. Med sådant förråd af ljus, lifaktighet och kraft äro de pligtige att befrämja samhällets wälfärd genom att upplifwa och mångfaldiga förhandenwarande krafter och företaga nya förbättringar. Detta är deras egentliga uppgift, deras särskilda kall, för hwilket de skola rusta sig såsom hjeltar, hwilka redan hafwa blicken fästad på skådeplatsen för den kommande striden.

"Tillståndet med afseende på uppfostran, dygd och wälgång i samhället kan anses såsom det sanna uttrycket af de moraliska och intellek-

tuela krafter, som werka för deß förbättring. Kyrkans werksamhet och gagnelighet äro beroende af medlemmarnes nit, renhet och kunskap. Wi kunna derför sluta, att de kristnas företag i närwarande tid måste wara stillaståënde, om icke förbättring sker. Om det uppwäxande slägtet skrider framåt endast i samma grad af fromhet och kunskap, som tillhörde fäderna, så blir det högsta man kan wänta ett stillaståënde, så att religionens och bildningens sak ej är stadd i tillbakagång. Framåtskridande kommer under sådana omständigheter alldeles icke i fråga. Nu är kyrkan endast i stånd att förswara sig mot fiendtliga anfall af synd och willfarelse eller möjligen sakta skrida framåt. Skall hon då ökas och förstärkas genom sådana medlemmar och predikanter som de, hwilka nu stå i hennes tjenst, så måste hon förblifwa i samma tillstånd. Äro deremot de nya krafterna bättre, så gör hon raskare framsteg. Ja, om i tillökningen finnas endast några personer af allwarligare gudsfruktan, starkare tro och widsträcktare kunskap, så kunna dessa få undanröja hindren, hwilka ligga i wägen för werksamheten, som nu krönes med större framgång. En enda predikant, som har brinnande kärlek till dygden och är uppfyld af heligt nit för Herren Kristus, kan stundom uppwäcka andligt lif i en hel församling, som under en längre tid ej wisat tecken till lif. Hon hade nätt och jemt så mycken andlig kraft, att hon kunde bewara sin existens och motstå utifrån härrörande werkningar, men så börjar en Guds man att predika ordet i Andans och kraftens bewisning, hela församlingen sättes i rörelse och hon får kraft att segra öfwer alla hinder. Ja, hwilken framgång skulle wi ej då röna och huru skulle ej kyrkan tillwäxa, om wi kunde öfwertala wåra unge män (ja hela församlingen) att ikläda sig Guds kraft och beträda det hwitnade fältet, dit de äro kallade, med de första kristnas lifaktighet. Det skulle blifwa ett nytt lif, en uppståndelse från de döda i andlig mening. En ny nådeshushållning skulle uppkomma. De som äro nära att förgås skulle åter upplifwas, och de ogudaktiga skulle se det och wakna ur sin slummer.

"Det är uppenbart, att en sådan wäckelse till himmelsk kärlek, wisdom och apostoliskt nit är af behofwet påkallad i både samhället och kyrkan. Närwarande tidehwarf skall alltid erkännas i historien såsom ett tidehwarf af ädla tänkesätt. Det har uppgjort planer och börjat utföra storartade företag, men det saknar den kraft, som erfordras för att fullborda det påbegynta werket. Det wacklar under den tunga bördan. Nutidens kristna har framkallat stora idéer, hwilka ett kommande slägte är bestämdt att förwerkliga. Detta ligger i sjelfwa sakens beskaffenhet. Ett tidehwarf af upptäckter måste efterföljas af ett tidehwarf af werkligheter. Först inhemtas kunskap, derefter tillämpas den i lifwet. Kyrkan är rik på stora idéer. Hon har i sina händer evangelii gudomliga beslut, hwilka skola nå en lycklig fulländning i millennium. Hwad hon nu behöfwer är förwerkligande krafter. Hon behöfwer en hel här af unge män (och kristna af alla åldrar), hwilkas hjertan äro fulla af mod och kärlek och som i Andens dop hafwa undfått Jesu sinne. Detta behof är större än alla andra. Må det afhjelpas, så skola alla hinder

wika. Kristi och menskligheteus sak behöfwer män, bildade, helgade, sjelfuppoffrande, hjeltemodiga män, och i sjelfwa werket behöfwes ingenting annat till winnande af seger. Kyrkan har öfwerflöd på medel, och hon wäntar endast, att hennes tjenares läppar skola widröras af den heliga elden, och då skola de wara redo att offra sig på altaret. Och nu, hwilken ung (eller gammal) kristen skulle med lugnt sinne kunna betänka, att alla dessa heliga företag till slägtets förbättring och räddning skola mißlyckas och blifwa om intet i brist på dugliga arbetare? Kyrkan har just nu stått upp ur sin sekelgamla försumlighet, och med fruktan och bäfwan känner och erkänner hon, att Kristus har befalt henne evangelisera werlden. Skall detta ädla påbegynta werk, fråga wi åter, mißlyckas och blifwa om intet i brist på arbetare," eller i brist på wilja att uppoffra sig för den sak, som fordrar en odelad hängifwenhet?

I dessa ord, som egentligen äro stälda till unga män med afseende på deras särskilda pligter, framhållas hela kyrkans brister och förbindelser; hon behöfwer nämligen en allwarligare gudsfruktan, en fullkomligare hängifwenhet, det will säga, de kristna behöfwa helgelse. Om kyrkan uppnår detta mål, om de kristna taga sina förmåner i besittning och lefwa ett sant helgelselif, så skall werlden både snart och lätt låta sig öfwerwinnas. Må de anförda orden göra ett kraftigt intryck på de kristna i wår tid!

Hurn wigtigt är det då icke, att de kristna hafwa en fullständig och sanningsenlig uppfattning af helgelseläran samt beskaffenheten och arten af de skyldigheter, som äro dem ålagda! Om kristenheten i närwarande tid har något behof, som är större än alla andra, så är det wisserligen detta. Lärdom finnes, gudsfruktan finnes, nit finnes, ja, enligt wår öfwertygelse hafwa dessa egenskaper aldrig funnits i högre, måhända ej någonsin i så hög grad. Säkert är, att aldrig så mycket deraf behöfdes; men det finnes något, som ännu mera behöfwes än lärdom, fromhet och nit. Det är den fullkomliga helgelse eller den utweckling af det kristliga lifwet inom hela kyrkan, som aldrig kan ske förr, än hon inser fullheten af sin förmån att lefwa heligt och med fruktan och bäfwan betänker sina förbindelser. Med lägre eller till och med medelmåttig uppfattning af denna förmån och dessa pligter kan kyrkan aldrig uppnå "fullheten af Kristi evangelii wälsignelse," aldrig "komma till den enhet i tron," det lifwet i Gud, som hon måste uppnå, innan werlden blifwer pånyttfödd genom henne såsom werktyg i Guds hand. Wi kunna bygga kyrkor, inrätta barmhertighetswerk, uppfostra predikanter, utsända missionärer, trycka biblar och genom alla dessa medel och tusentals andra utsträcka wår werksamhet när och fjerran till menniskoslägtets nytta och räddning; men fastän wi genom dessa medel kunna göra oräkneligt mycket godt, skola wi dock till wår stora bedröfwelse finna, att wi hafwa mißlyckats, att wi ej kunna uppfylla kristenhetens härliga mission, om wi sjelfwa försumma att lefwa ett heligt lif, och om wi ej kunna låta werlden se den höga, den gudomliga, den andliga fullkomlighet, som kristendomen erbjuder oß, framhåller och

förmanar oß att fatta. Kristendomen eger lägre och högre wälsignelser, och den kan ega bestånd i en lägre eller högre grad af utweckling. Hwad werlden behöfwer, hwad kyrkan behöfwer är kristendom i hela deß fullhet; då wi ega denna fullhet och endast då "skall öknen och ödemarken lustig warda, och wildmarken skall glädjas och blomstra såsom en lilja." Må ingen häraf sluta, att wi underskatta kyrkans allmänna äkta erfarenhet eller kristendomens nåd i wanlig bemärkelse; men ehuru wi erkänna wärdet af denna nåd, påstå wi endast, att wi icke dermed uppfylt allt hwad som fordras af oß, och för att uppnå det högsta goda för oß sjelfwa och för menskligheten få wi ej försumma att göra oß till godo hela wår förmån. Nu är tiden inne, då wi behöfwa fara derefter, då wi behöfwa allwarligt söka en högre, sundare och renare erfarenhet, då wi behöfwa komma från det lägre till det högre.

Men hwarför är en ny bok af nöden? På samma gång wi medgifwa ämnets wigt, deß ständigt ökade betydelse och deß likaledes ökade nödwändighet, i synnerhet i närwarande tid, anse wi oß äfwen wara berättigade att fråga: har icke nog blifwit skrifwet, ja, har man icke skrifwit mästerligt och berömwärdt deröfwer? Wi hafwa skrifter af Wesley och Fletcher, Watson och Bates, Peck och Merrill, Baxters, Owens och andras förträffliga werk. Äro icke dessa tillräckliga? Hwad annat behöfwer göras än sprida dessa skrifter och låta dem tala, till deß kristendomen uppstår och omgjordar sig? Att dessa på ett förträffligt sätt tjenat den goda saken, är wisserligen sant. "Utan twifwel skola många stjernor lysa i dessa mäns kronor i ewighet." Må kyrkan tacka Gud, som då nöden war för handen, af sin blotta nåd uppwäckte sådana män och genom dem upplyste och wälsignade sitt folk. Det är med werklig glädje wi uttala den öfwertygelsen, att de började ett inflytelserikt och gagneligt werk, hwarigenom kyrkan fortfarande, äfwen sedan de ingått i sin hwila, skall upplifwas och wälsignas under kommande tidehwarf.

Om dessa skrifter allmänt lästes, skulle måhända mindre anledning finnas för utgifwande af flera böcker öfwer samma ämne. Men äfwen om de mera allmänt begagnades, om hwar och en sorgfälligt studerade dem, skulle de ej göra andra werk öfwerflödiga. Ehuru de äro förträffliga och öfwer hufwud oemotsägliga, kan det ju wara lika oemotsägligt, att ännu andra personer kunde fatta samma sanningar på ett sätt och framställa dem i en form, som möjligen kunde öka de förras inflytelse och gagnelighet och sålunda kunde lika oemotsägliga skrifter utkomma. Fastän sanningen alltid är den samma, äro dock omständigheterna alltid andra, och den framställning af sanningen, som öfwerensstämde med en föregående tids eller ett wißt lands behof, kan icke lika fullständigt motswara de anspråk, som göra sig gällande under en annan tid och på andra orter. De förändrade omständigheterna föranleda tid efter annan en ny och lämpligare framställning af den gamla oförändrade sanningen. Willfarelsen är en Proteus; den antager städse nya former och anfaller sanningen under förändrad gestalt. Det är derför nödwändigt att på ett sådant sätt förnya sanningens fram-

ställande, som lämpar sig efter de nya anfallen och uppenbarar de i förändrad form återkommande bedrägerierna. Wi wilja ännu göra en anmärkning, som i förening med det redan sagda torde få anses som förswar för utgifwande af den bok, som här öfwerlemnas åt kyrkan samt åt allwarliga och gudfruktiga menniskor i allmänhet. Anmärkningen är denna: Oaktadt mycket har blifwit taladt och skrifwet om helgelse, är hwarken werlden eller kyrkan waken öfwer sina pligter. Werket är ännu icke fullbordadt. Willfarelser finnas fortfarande i både läran och lefwernet, i både tron och erfarenheten. Men då så är, måste man outtröttligt motarbeta dessa willfarelser.

Det torde widare böra omnämnas, att wi ej ämna framkomma med en ny lära, nej icke ens en förbättring eller förändring af den gamla, utan endast i någon annan form framställa hwad andra wid olika tider hafwa skrifwit. Om wi lyckas härutinnan, så skola wi anse oß hafwa uppnått wårt högsta mål. De derför, som söka nya och owanliga spekulationer, som endast finna behag i det äfwentyrliga och obetänksamma och med nöje se de gamla wördnadswärda troslärorna hänsynslöst bortkastas och nya och orimliga i stället antagas, skola ej finna sig belåtna med denna bok. För sådana personer ha wi ej lust att skrifwa. Åt uppriktiga själar, som älska och söka sanningen, som äro allwarliga och tänkande, som wärdera sanningen mera än qwickheter, öfwerlemna wi wårt anspråkslösa arbete i afsigt att dermed uträtta något godt, och wi hoppas, att de skola finna både nöje och nytta i att läsa denna bok. Ännu ett ord till dessa, och derpå företaga wi wårt ämne. Wi tillstå öppet, att wi i alla afseenden äro benägna att låta leda oß af fördomar och förutfattade meningar, härrörande af wana, temperament, uppfostran, umgänge och annat dylikt. Huru förwillande allt detta både utifrån och inifrån ständigt werkar på oß, inser hwar och en. Huru stort hjeltemod har icke den, som obetingadt afskyr och utdrifwer allt detta ur sin själ? Och detta måste nödwändigt ske, om framgång skall winnas. Ingen kan rätteligen utreda en fråga eller tillbörligen granska andras läror, förr än hans själ står i samma förhållande till sanningen som magnetnålen till sin pol, beredwillig att följa, hwarthän han än ledes, att låta sig öfwertygas, obehindrad af förra meningar och länge hysta åsigter.

Med afseende på det särskilda ämne, som här kommer att afhandlas, torde det hända, att några af wåra läsare, dertill föranledda af dolda orsaker, låtit sig beherskas af fördomar, som utöfwa en hemlig, men icke desto mindre förderflig inflytelse på hela deras religiösa karakter och utweckling, som förblinda dem, dölja den stora förmånen, afhålla dem från pligten, inskränka deras gagnelighet och minska deras glädje. Men om nu så är, skall då icke läsaren wilja allwarligt pröfwa sig sjelf, med helig och kristlig uppriktighet, som är tillfredsställande för honom sjelf och wärdig den gudomliga sanningen, anstränga sig att lära känna och undanrödja dessa hinder samt öppna sitt hjerta för Guds kraft?

Det är författarens önskan att med utgifwandet af denna bok söka befrämja heligt lefwerne på jorden, öfwertygad om, att den som det gör är, genom Guds nåd, en mensklighetens wälgörare. Och med tanken derpå, att Guds barn äro förskingrade öfwer allt i kyrkan, d. ä. i alla samfund, skola wi bemöda oß att undwika allt, som onödigt sårar någon, och på samma gång bistå alla i fullgörandet af den gemensamma härliga missionen, som består uti att upprätta Kristi rike i werlden "och sprida skriftenlig helgelse **öfwer alla** land." Wäl skola wi fullständigt och otwetydigt uttala wåra åsigter, men utan att i ringaste mån inlåta oß i sekteriska stridigheter eller söka utwerka fördelar för wårt samfund. Wi skrifwa för kristna utan afseende på namn. Wi tänka ej på deras egendomligheter eller deras kyrkliga förhållanden, utan wilja endast understödja dem i hwad som afser deras kristliga erfarenhet. Detta nådens werk tager i anspråk wårt gemensamma intresse, och wi behöfwa ej göra intrång på andras personliga eller kyrkliga rättigheter. Wi skola "akta på oß inbördes" med att råda, trösta, bestraffa, "förmana" samt uppwäcka "hwarandra till kärlek och goda gerningar."

Wisserligen äro wi för närwarande, och det ej utan nytta, skilda från hwarandra genom åtskilliga namn och olika seder och bruk, dock hafwa wi alla blott en grund, en tro, en erfarenhet, ett hopp och en himmel. Wi äro barn af en Fader, återlösta af en Frälsare, förnyade af en Helige Ande och gå till ett och samma ewiga hem. Såsom bröder hafwa wi medlidande med hwarandra och hafwa öfwerseende med wåra skiljaktigheter. Wi äro glada att wara förenade med ett osynligt band, ett härligt och andligt broderskap, och att wåra hjertan äro ett i kärleken. Ännu några gånger skall solen gå ned öfwer oß, och så skola wi se "ansigte emot ansigte och känna, såsom wi ock kända äro." När wår jordiska hydda upplöses, då skola wi i grafwen lemna wåra skröpligheter, som i en wiß mening söndra oß från hwarandra, jemte wåra särskilda namn och andra egendomligheter, och wi skola sammansmälta med hwarandra såsom solstrålar i himmelens ljus. En sång skall fröjda wåra hjertan, ett tempel genljuda af wåra lofsjungande röster och en Gud wara wårt "allt i alla." Hwad annat följer wäl häraf, än att wi **nu** börja att lefwa i denna tillkommande förening, "inbördes draga hwarannans börda och så fullborda Kristi lag" och understödja hwarandra uti att "skaffa med fruktan och bäfwan wår salighet" i förtröstan på Gud, "som werkar i oß både wilja och gerning efter sitt goda behag." Om wi lyckas att sprida ljus öfwer helgelsewägen eller bibringa Guds barn någon uppmuntran eller styrka de kristnas tro, så skola wi ej anse oß hafwa arbetat fåfängt i Herranom.

Det ämne wi hafwa företagit oß att betrakta är af stor wigt och betydelse. Att fullständigt utweckla det, dertill skulle fordras ett widlyftigt arbete, ett arbete, som widrörde kristendomens samtliga läror ända ned till sjelfwa deß grund. Huru wida wi skulle hafwa förmåga att utföra ett sådant arbete och hwad gagn det skulle tillskynda wåra läsare, är en helt annan fråga. Säkert är dock att wi skulle

förfela wårt käraste syftemål, nämligen att åstadkomma den största nytta hos det största antal läsare. Wi måste derför inskränka oß till en kortare afhandling, och wi hoppas, att wåra wänner skola finna sig mera belåtna med den. Med afseende på stil och skrifsätt skola wi söka att wara lättfattliga. Då wi hufwudsakligen åsyfta praktisk nytta, så måste wi undwika så wäl det kritiska som det systematiska i egentlig mening. Deremot skola wi bemöda oß att göra tydligt och lättfattligt hwad som är inweckladt och mißförstådt. Wåra åsigter skola wi belysa och styrka både med Guds ord, som innehåller religionens läror, och den kristliga erfarenheten, som är den praktiska religionen. Detta är hwad kristna i allmänhet behöfwa; icke abstrakta teorier, icke spekulationer, icke filosofi, utan evangelii enkla sanning för det praktiska lifwet, hwilken måste på sådant sätt wara framstäld, att den intresserar förståndet och rörer hjertat; de kristnas **förmåner måste förklaras** och deras **pligter inskärpas.**

Wi känna oß fullt öfwertygade om wigten af det stora werk, för hwars innehåll wi nu i korthet sökt redogöra, och wi wilja nu med allwarlig bön och hjertlig förtröstan till Gud om upplysning samt under flitigt ransakande af hans ord såsom ledning för wårt werk företaga oß detta arbete. Wi wåga ej hoppas, att wi i alla afseenden skola lyckas, oaktadt wi lifligt önska det; dock twifla wi ej derpå, att åtminstone något godt må kunna winnas.

Må kyrkans Herre, det ewiga upphofwet till all sanning och all upplysning, hwaraf hans folk kan komma i besittning, han, som så underbart och så rikligt förlänat sina tjenare i äldre och nyare tid wisdom, tro och sundt förstånd, gifwa oß sin Helige Ande till ledning och så styra wåra tankar och wår penna, att det, som kommer att skrifwas, må lända till hans ära och wårt gemensamma bästa, och må han slutligen, då wi genom hans nåd blifwit helgade, föra både författaren och läsaren till den "himmel, uti hwilken rättfärdighet bor," och der Gud sjelf är ljuset.

Andra kapitlet.

Beskrifning af de kristnas förmån eller den högsta andliga fullkomlighet som kan uppnås här i lifwet.

Wid utwecklingen af detta ämne är det nödwändigt att omnämna en mängd olika åsigter, som äro egnade att lägga hinder i wägen för en rätt uppfattning af helgelseläran. Säkerligen skola wi inhemta en klarare och mera tillfredsställande insigt i sanningen, om wi sammanställa dessa åsigter och deras särskilda olikheter. Genom denna sammanställning, som skall blifwa ganska kortfattad, kunna wåra läsare jemföra åsigterna och bestämma deras wärde.

Wäl kan det synas, såsom om wi härmed afweke från wårt ämne, dock skall man snart inse, att den skenbara afwikelsen länder till läsarens nytta. I några fall är det wigtigt, att man känner alla åsigterna rörande en läropunkt, i andra åter är deremot en enda åsigt tillräcklig. Ett wackert landskap till exempel kan öfwerskådas från en enda punkt, under det att andra måste ses från olika håll. Stundom är en enda uppfattning af sanningen så klar, så uppenbart riktig, att förståndet ofriwilligt erfar tillfredsställelse och känner sig ej behöfwa widare ransaka. Wid andra tillfällen är det ej så lätt att fatta sanningen. En mängd bewis måste samlas, hwarwid en tröttande jemförelse fordras, och man finner det ofta mödosamt att inhemta en noggrann kännedom rörande ämnen, som slutligen lemna den mest tillfredsställande och afgörande wißhet.

Det är ej owanligt, att man uppfattar föremål olika, då man betraktar dem skilda från hwarandra eller wid olika tider. Wi läsa en bok nu, och en lång tid derefter läsa wi en annan om samma ämne, men wi kunna ej afgöra, hwilken af de båda eger största wärdet. Wi se en tafla, som är målad af en framstående artist, och wid ett annat tillfälle se wi ett mästerstycke af samma slag, som täflar med den förra, men wi kunna ej bestämma deras inbördes wärde. Föra wi nu dessa olika föremål tillsammans, så förundra wi oß, att wi ett enda ögonblick kunnat wara owissa wid bedömandet af dessa saker. På samma sätt förhåller det sig med olika uppfattningar af sanningen eller omtwistade läror. Hwad som är af nöden wid bestämmandet af deras rätta betydelse är att betrakta dem i förening med hwarandra. En uppfattning, som syntes antaglig nog, då den framstäldes ensam, ja, kunde anses såsom fullkomligt wiß, förkastas obetingadt, då den sättes i förening med en annan af motsatt art. En enkel jemförelse, som ej är åtföljd af inweckla de och swåra bewisföringar, kan mycket bidraga till inhemtande af sanningens kunskap.

Wi wilja här göra en kort jemförelse mellan de olika uppfattningarna och derigenom söka swaret på frågan: hwaruti består den högsta moraliska och andliga fullkomlighet, som en kristen kan uppnå här i lifwet? Då en framställning af såwäl de teologiska och kristliga som de filosofiska uppfattningarna mycket bidrager att göra jemförelsen omfattande och fullständig, wilja wi här göra en sådan.

1. Wi börja med att anföra en åsigt, som hyllas af wissa spekulatiwa filosofer, hwilka beswara frågan sålunda: "då menniskan är uteslutande en materiel warelse, beherskad af det obewekliga ödet, kunna hwarken hennes handlingar eller hennes böjelser sägas wara riktiga eller oriktiga, goda eller onda. Då de äro alster af sjelfwa nödwändigheten utan menniskans bifall eller åtgärd, såsom ock hela hennes lif, det yttre som wisar sig i handlingar såwäl som det inre med der pågående rörelser, endast är en kedja af oundwikliga tilldragelser, kan hon hwarken sägas wara i besittning eller i saknad af förtjenst, utan är att jemföra med organiska wäxter eller djur." Dessa personer, som förneka menniskans fria wilja och tro på ett oundwikligt öde äro dels få,

dels ej synnerligen wäl ansedda, och kunna sägas hafwa nedsjunkit på den lägsta ståndpunkten i moraliskt hänseende. Mellan denna djupa afgrund under samt en punkt lika högt öfwer werkligheten finnas andra utbildade åsigter, af hwilka somliga närma sig, andra uppnå och ännu andra öfwerskjuta sanningen.

2. Andra, liknande de redan nämnda, med mera filosofiska åsigter, gå något längre i sina medgifwanden än de föregående. De erkänna wäl att menniskans handlingar, men ej hennes böjelser kunna styras af andliga grundsatser och det är ytterst swårt att afgöra huru wida de hos menniskan antaga en förnuftig själ, eller i likhet med de föregående nedsätta henne till en blott materiel organism. Enligt deras åsigt utgöra menniskans handlingar hela hennes sedliga och så wida hon eger en sådan, äfwen hennes andliga karakter, utan att något afseende fästes wid hennes inre känslor, rörelser, böjelser eller affigter. Personer med dessa åsigter medgifwa framåtskridande i sedlighet, men endast med afseende på yttre handlingar. Då det inre lifwet är utan moraliska grundsatser (enligt denna åsigt äro alla tillstånd negatiwa), kan här ej förekomma någon förbättring, enär det ena tillståndet i sedligt hänseende är likt det andra. Såsom en wäxt, som i saknad af förnuftiga grundsatser, hwarken gör framsteg eller går tillbaka i sedlig utweckling, när den blommar om wåren eller wißnar om hösten, så förhåller det sig med menniskans inre lif. Efter som det är i saknad af sedliga grundsatser, gör det hwarken förbättring eller försämring, när deß böjelser öfwergå från ett tillstånd till ett annat. Twå personer, som utöfwa en och samma handling, måste enligt deras mening wara lika, ehuru den ene kan i sitt hjerta wara ond som en djefwul och den andre ren som en ängel.

3. Nästa klaß i ordning will gerna bära namnet kristen. Dessa personer antaga ett andligt wäsende hos menniskan, erkänna den fria wiljans inwerkan hos menniskan, såwäl på hennes inre som yttre lif, handlingar och böjelser. Följaktligen medgifwa de möjligheten af ett framåtskridande i sedlighet i båda riktningarna, omfattande både inre och yttre förbättring. Deremot medgifwa de icke inre förnyelse eller nyfödelse, ingen hjerteförändring, hwarigenom böjelsernas upphof, som i det oomwända tillståndet är i grund förderfwadt, renas och förnyas. De antaga ej läran om menniskans medfödda förderf, i följd hwaraf de neka nya födelsen, enär de enligt sin åsigt hwarken finna den nödwändig eller ens möjlig.

4. Wi komma nu till den åsigt, som är gällande bland alla ortodoxa eller renläriga kristna i allmänhet, af hwad namn eller samfund de än må wara. Den grund, på hwilken de alla stå, och den de endrägtigt förswara, är "den tro, som en gång de heliga öfwerantwardad är," nämligen den tron, att menniskan är ett med förnuft och fri wilja begåfwadt wäsende, samt att hennes fria wilja inwerkar, icke endast på hennes handlingar, utan äfwen på hennes böjelser, omfattande både hennes yttre lif och hennes inre sinnesrörelser; och widare, att sedlig och andlig tillwäxt är möjlig, att menniskan icke blott kan

bortlägga syndiga wanor samt undfå förlåtelse för alla sina synder, utan äfwen erfara en inre förändring, sjelfwa den inre naturens grundliga förnyelse, hwarigenom böjelsernas källa renas och menniskan i wiß mening blir "en ny skapelse."

Detta är, som sades, den allmänna grund, hwarpå alla evangeliska kristna stå. Naturligtwis är det af nöden att utförligare framställa denna grund. Tre ting innefattas i denna förändring nämligen: bättring, rättfärdiggörelse och nyfödelse.

Först. **Bättring,** som består i en sinnesförändring som, då den är äkta, äfwen omfattar det yttre lefwernet, så att man "wiker ifrån det ondt är och gör det goda."

För det andra. Syndernas förlåtelse eller **rättfärdiggörelse.** Enligt nästan alla kristnas uppfattning menas härmed förlåtelse eller upphäfwandet af den på synderna följande domen, omfattande både det yttre lifwet och de inwärtes böjelserna. Skilnaden mellan en rättfärdiggjord och en icke rättfärdiggjord menniskas tillstånd är denna: båda hafwa syndat, ja till och med lika, men den ena har affstått från sina synder och undfått förlåtelse, den andra lefwer i sina synder och är stadd under den derpå följande domen och straffet. I sjelfwa werket äro båda syndare, men af en wiß orsak står den ena i ett sådant förhållande till lagen, som om han icke wore en syndare, under det att den andra för sina synder ligger under lagens dom, emedan den omnämda orsaken fattas.

För det tredje. Den inre naturens förnyelse eller **nyfödelse.** Denna skiljer sig wäsentligen både från bättringen och rättfärdiggörelsen, men anses alltid åtfölja den senare. Den wanliga skilnaden mellan rättfärdiggörelse och nyfödelse är denna: rättfärdiggörelsen är ett werk för oß, nyfödelsen är en förändring i oß, den ena är förlåtelse, den andra förnyelse, den ena borttager skulden, den andra inplantar ett nytt lif, den ena borttager domen, den andra borttager förderfwet, den ena werkar ett nytt förhållande till Gud, den andra werkar en ny natur, i rättfärdiggörelsen anser Gud syndaren för Kristi skull, såsom han icke hade syndat, i nya födelsen borttager han "kärleken till synden" och gifwer honom nya begär och böjelser, samt ett nytt lif, som herskar öfwer synden. Då förnyelse eller nyfödelse åtföljer syndaförlåtelsen eller sker i förening dermed, benämnas båda med ordet rättfärdiggörelse, så att en benådad och förnyad själ säges wara rättfärdiggjord.

Alla evangeliska kristna tro det wara möjligt att uppnå detta tillstånd, ja, icke allenast möjligt, utan äfwen nödwändigt, om menniskan skall kunna ega närwarande och tillkommande salighet. Ingenting mindre berättigar henne att göra anspråk på det kristna namnet, att tillhöra Guds församling. Olikheter hos olika partier kunna finnas, olika benämningar hos olika samfund, det ena kan i läran behandla ämnet på ett sätt, det andra på ett annat, men i sjelfwa saken eger ingen olikhet rum, utan fullkomlig öfwerensstämmelse.

Men då man just här wid denna gemensamma ståndpunkt gör sig den frågan, hwad i rättfärdiggörelsen och nya födelsen innefattas, samt

hwad mer än detta nådens tillstånd kan uppnås i detta lifwet, blifwa meningarna delade och mer eller mindre wäsentligt olika. Och då dessa olikheter äro högst wigtiga, skall det säkerligen wara nyttigt, att wi här framställa dem i klasser, hwarigenom wi kunna lättare inse, hwaruti de skilda meningarna bestå, samt wälja emellan dem.

1. I hwad man kan uppnå genom den rättfärdiggörande och pånyttfödande nåden, eller hwad det andliga tillstånd är, som derigenom winnes, eger meningsskiljaktighet rum.

(1) Några påstå, att det tillstånd, som uppkommer i det ögonblick, då förlåtelse erhålles och nyfödelse sker, är ett tillstånd af werklig helighet, fullkomlig renhet och befrielse från inneboende synd samt fullkomlig rening från inwärtes såwäl som utwärtes förderf och besmittelse; med andra ord, att den troende blir fullkomligt samt helt och hållet helgad i det ögonblick, då han rättfärdiggöres och pånyttföddes.

(2) Andra antaga ej denna mening; deras skäl skola sedermera anföras. Deras uppfattning är denna: i rättfärdiggörelsen undfår själen fullkomlig förlåtelse för alla sina synder, fullkomlig befrielse från deras skuld, så att ingen oförlåten synd är qwar, som fördömer henne; ingen kan uppträda emot henne i domen och fördöma henne, ty hon är fullkomligt benådad.

Deßutom tro de med afseende på nya födelsen, att den werkas uti oß, i det wår inre natur förändras, att andligt lif uppstår i själen, hwarigenom den pånyttfödda menniskan frambringar "en fridsam rättfärdighetens frukt," winner seger öfwer synden, får kraft att motstå de förderfwade böjelserna samt eger fröjd och frid i den Helige Ande; att en grundlig förändring werkas, hwarigenom själens böjelser, som förut warit wända ifrån Gud, nu wändas till honom; hwarigenom kärleken till synden förstöres, syndens herrawälde brytes samt begär och längtan efter helighet inplantas. Men de tro ej, att fullkomlig helgelse nödwändigt werkats i den sålunda pånyttfödda själen.

2. I anledning häraf uppkomma andra ganska stora olikheter.

(1) De som hylla den förra åsigten, nämligen att pånyttfödelse är liktydig med "heliggörelse," "fullkomlig helgelse," "befrielse från all synd," "fullkomlighet," "renhet," tro icke, att någon widare rening är nödwändig eller möjlig. Genom pånyttfödelsen hafwa de enligt sin mening uppnått det högsta tillstånd af helighet, som kan uppnås i detta lifwet.

(2) De, som antaga den senare åsigten, nämligen att nyfödelse och helgelse hwarken äro liktydiga eller liktidiga, utan tydligt åtskilda, utgrena sig från denna gemensamma punkt i mångfaldiga olika meningar. Dessa olika meningar kunna likaledes delas i klasser, på det en klarare öfwersigt må erhållas.

Några tro, att fastän pånyttfödelse ej innefattar heliggörelse, och ej är liktydig dermed, är den likwäl det högsta helgelsetillstånd, som en kristen kan uppnå under detta lifwet. De anse det wara omöjligt att blifwa fullkomligt helgad i denna werlden, således först då, när själen skiljes från kroppen, och derför tro de det wara wißt, att alla troende

göras heliga i döden. Följaktligen tro de icke, att helgelse kan sökas i detta lifwet, och att, om den än så släget sökes, den likwäl ej kan winnas.

Ännu andra, som öfwerensstämma med de föregående i den meningen, att nyfödelse och helgelse icke äro liktydiga, antaga, att nyfödelse är påbegynt helgelse, och att helgelsen fulländas kort före döden genom den wid nya födelsen inplantade nådens mogenhet, och att döden, inträffar just då, när denna mogenhet egt rum, på det själen, som sålunda är beredd för himmelen, må få ingå i sin hwila. Alla troende lefwa, enligt deras åsigt, till deß de uppnå denna mogenhet, men ej ett ögonblick längre. Skilnaden mellan dessa och de föregående är denna: de föregående antaga en helgelse, som öfwernaturligt och omedelbart werkas i döden, skild från nya födelsen och utgörande beredelse för himmelen; de senare tro, att helgelsen är helt enkelt nya födelsens mogenhet, med tiden uppnådd genom tillwäxt, och att döden då inträffar för att befria den renade själen och föra henne till de himmelska boningarna. Wid en flyktig betraktelse synes skilnaden liten, men i sjelfwa werket är den betydlig.

Åter andra afwika från båda dessa klasser. De öfwerensstämma med dem i den tron, att nyfödelse och helgelse icke äro liktydiga; med de senare öfwerensstämma de deruti, att nyfödelse är påbegynt helgelse, och att helgelse är till helighet mognad nyfödelse. De afwika från båda i det hänseendet, att de tro, att denna mogenhet kan försiggå långt före döden samt åtnjutas under detta lifwet, det will säga att en menniska kan uppnå fullkomlig helgelse samt lefwa i detta tillstånd här i denna werlden. Enligt deras mening är helgelsen endast en punkt i utwecklingen af nya födelsen, således icke ett särskildt eller annat nådens werk, och att helgelsetillståndet **uppnås genom gradwis tillwäxt** och icke omedelbart werkas.

Slutligen finnas andra, som öfwerensstämma med alla de föregående deruti, att helgelse och nyfödelse icke äro liktydiga, och med de twänne sistnämda, att nyfödelse är påbegynt helgelse, men afwika från dem alla, i det att de tro, att full helgelse är ett omedelbart eller ögonblickligt och särskildt nådens werk, som kan erhållas genom den Helige Andes kraft när som helst, då den erforderliga tron förefinnes, och kan egas under hela lifwet. De afwika särskildt från den meningen, att nyfödelse är helgelse. De anse helgelsen wara någonting mer och annat än nyfödelse. De afwika äfwen från den meningen, att helgelsen tillwäxer gradwis och kommer till mogenhet, i det att de antaga den wara ögonblicklig. De antaga, att ehuru den är den kristna karakterens eller nådens mogenhet, och ehuru det finnes ett framskridande mot målet, deß uppnående likwäl icke är en blott mogenhet, uppkommande genom gradwis tillwäxt, utan genom omedelbar werkan af den Helige Ande, hwilken ögonblickligen frambringar den i själen så snart tron finnes, huru lång tid den troende än må hafwa sökt den förut.

Hos dem, som antaga de twänne sistnämda åsigterna, kan finnas en större eller mindre olikhet, som hufwudsakligen är twåfaldig. 1. De

skilja sig från hwarandra med afseende på werkets särskildhet. 2. Med afseende på sättet för deß uppnående. De förra anse det egendomliga i detta werk såsom ett mognande eller att det omogna öfwergår till mogenhet. De senare anse det såsom ett särskildt werk, frambragt genom en särskild af den Helige Ande utöfwad kraft, och att det fulla helgelsewerket är af samma beskaffenhet som nyfödelsen, men högre och från den samma skild. De förra åter tro, att det är ett werk, som fordrar tid och uppnås efter en förut skedd utweckling i öfwerensstämmelse med menniskans tillwäxt från barndom till mogen ålder; de senare medgifwa, att det kan finnas ett regelbundet framskridande mot målet, men påstå, att det kan fullbordas inom ett ögonblick, och att när helst det sker, måste det frambringas genom en särskild kraft.

Dessa åsigter äro, så widt jag wet, de enda, som rörande denna lära äro antagna. Wäl kunna de uttryckas annorlunda, ja på mångfaldigt sätt; men efter en omsorgsfull undersökning af hithörande skrifter utgöra de framstälda åsigterna sammanfattningen af hwad jag warit i stånd att finna. Jag har bemödat mig att uttrycka dem så tydligt som möjligt, på det kristna af alla samfund måtte deraf kunna hemta uppbyggelse, ja äfwen de, som äro mest okunniga. Naturligtwis måste framställningen blifwa kort och sammanträngd och följaktligen dunkel; dock tror jag, att den, som winnlägger sig om att fatta rätta meningen af här uttalade åsigter, skall kunna det.

I ett afseende öfwerensstämma alla dessa olika åsigter, nämligen deruti, att de erkänna läran om helgelsen, och att således de troende måste blifwa helgade wid någon wiß tidpunkt eller under en fortgående utweckling, innan de kunna ingå i himmelen, emedan helgelsen just utgör beredelsen för inträdet der. De äro afwikande med afseende på tid och sätt, och detta är i sanning ganska wigtiga skiljaktigheter, dock äro de icke så wigtiga som de punkter, i hwilka de öfwerensstämma.

Utom dessa finnas andra skiljaktigheter beträffande helgelsens beskaffenhet, medlen för deß uppnående, bewarande och så widare, men dessa punkter behöfwa ej widröras här, enär de annorstädes komma att afhandlas.

Emellertid hafwa wi de olika åsigterna här framför oß. Hwilken är den rätta? Eller hwilken bland dem alla innehåller sanningen? Läsaren har måhända redan bestämt sig för att swara eller redan funnit slutsatsen. Han har måhända redan insett och fattat sanningen, redan afgjort hwad utgången skall blifwa och har utslaget i besittning. Otålig och trött wid att undersöka bewisningsgrunderna, pröfwa skiljaktigheterna och skälen för de samma, har han skyndat till målet med hastiga steg och är nu säker på sin sak utan att behöfwa möda sig med ansträngning för att sedermera komma till slutsatsen. Eller också kan han hafwa genomgått hela framställningen, omsorgsfullt undersökt alla punkterna, öfwerwägt deras betydelse samt genom den lyckligaste och säkraste metod kommit till afgörande och grundad öfwertygelse. I alla händelser är han nu wiß i sitt sinne. Och det är godt att hafwa wißhet, om blott denna hwilar på Guds ords säkra grund.

I närwarande afhandling skola wi söka förswara den sista åsigten af de ofwan uppräknade. Enligt wårt omdöme innehåller den sanningen, **den innehåller ingenting annat än sanning, den innehåller hela sanningen.** Och för dem, som redan genom tron på Kristus blifwit född på nytt, är denna sanning den wigtigaste och den härligaste under solen: "menniskan kan wara helig och lefwa, menniskan **måste** wara helig, annars **kan hon icke** i egentligaste mening lefwa.

Men innan wi öfwergå att förswara wår uttalade åsigt, hwars afwikande från andra wi i det föregående wisat, är det både önskwärdt och wigtigt, att wi mera fullständigt och noggrant förklara wår uppfattning af denna lära, och tydligt framställa hwad wi dermed mena. Wi antaga det wara möjligt för de troende att här på jorden lefwa i "helighet, heliggörelse, fullkomlighet, renhet, befrielse från synd," då wi nämligen uppfatta dessa uttryck i inskränkt bemärkelse, och wi anse, att med dessa benämningar betecknas ett tillstånd, som är skildt från pånyttfödelse och rättfärdiggörelse, hwilka det omfattar, men sträcker sig högre. Här framställa wi nu den egentliga frågan: Hwad mena wi med dessa uttryck? Hwaruti består det tillstånd, det werk, den erfarenhet, eller hwad annat det kan kallas, som de beteckna?

Wid all framställning eller förklaring af sanningen är ingenting mera önskwärdt, än att man tydligt förstår och noga uppfattar meningen. Om detta sker, så kan mången het, olycklig strid förebyggas, mycken mödosam ansträngning förekommas, många beswärligheter undwikas, ja, hwad mer är, många själar kunna räddas undan willrådighet och twifwel, som kunna leda till förderf och ewig undergång. Den tid man uppoffrar wid förberedelsen sparas wid afhandlingen. Tydlighet är bättre än tusen bewis. Utan tydlighet föranleda både bewis och förklaringar endast större oreda, förwirring och willfarelse. Hwad gagnar bewis, hwad uträttas med förklaringar, om icke den sats, som skall bewisas, tydligt uppfattas, d. ä. om man icke wet, hwad som skall bewisas? Wi äro så mycket mera angelägna att noggrant afgifwa wår förklaring, af den orsak att swåra mißuppfattningar och förderfliga mißtydningar af wår lära tid efter annan blifwit gjorda antingen derför, att hennes framställning lidit af dunkelhet, eller att man åt uppfattningen deraf egnat mindre uppmärksamhet, eller att man wid deß bedömande ej warit nog uppriktig o. s. w. Läran har blifwit stympad och wanställd af fiender, orätt förstådd samt på ett wilseledande sätt förfäktad af wänner. Häraf hafwa "spörsmål och ordaträtor" uppkommit. Sålunda har sanningens kraft blifwit förlamad, och de allwarligaste och heligaste intressen hafwa gjorts till föremål för skämt, hån och förakt. För att förekomma allt sådant och för att göra läran förstådd (ty om hon rätt förstås, så blir hon ockå med beredwillighet antagen), för att förena hennes wänner och afwäpna hennes fiender, röra och bewecka alla kristna, alla uppriktiga och allwarliga själar, hwilka hafwa någon föreställning om wälsignelsen af wår heliga och härliga religion med deß ewiga sanning, deß öfwerswinneliga skönhet och för=

träfflighet, och sålunda förmå dem att antaga den, wilja wi här lemna en utförlig och fullständig förklaring rörande wår mening.

För större tydlighet wilja wi först i korthet wisa, att wi icke tro, hwad man stundom påstår, att wi tro.

1. I wår föreställning om den högsta grad af "helighet," som kan uppnås på jorden, innefattas ej ofelbarhet, befrielse från oriktiga omdömen, ej heller befrielse från ofullkomlighet i förståndet. Wi påstå beständigt, att sådan fullkomlighet ej är att wänta i detta lifwet. Twärtom lära wi, att de fullkomligaste och heligaste menniskor alltid äro behäftade med ofullkomligheter af detta slag, så länge de lefwa i kroppen; att de ofta låta leda sig af bedrägerier, som till det yttre tyckas wara sanningar; göra falska slutsatser, mißledas af ett dåligt minne, orätta iakttagelser och ogrundade föreställningar; att de ofta hysa inom sig orättwisa mißtankar, felaktiga och orimliga meningar rörande många ting jemte alla dylika ofkyldiga förwillelser och ofullkomligheter, som tillhöra menskligheten i deß fallna tillstånd och dermed förenade afwikande från det rätta.

2. I wår föreställning om helgelsen innefattas ej kroppslig fullkomlighet. Twärtom tro wi, att helgelsen kan stå tillsammans med den största kroppsliga ofullkomlighet, swaghet, sjukdom, wanstäldt utseende jemte ofullkomligheter i den kroppsliga organismen. Dessa felaktigheter kunna i och för sig hwarken befrämja eller hindra fullkomligheten af andlig beskaffenhet. Enligt wår öfwertygelse kan en i kroppsligt hänseende fullkomlig person wara den mest ofullkomliga i andligt hänseende, och den bristfälligaste i kroppsligt hänseende kan wara den fullkomligaste i andligt hänseende.

3. Wår föreställning om fullkomlighet innefattar ej fullkomlighet i tankar och uppförande. Tankarna och uppförandet äro ej alltid fria från det otillbörliga och orätta, de äro ej ofelbart rätta och fullkomliga. Tankar och handlingar härröra från beskaffenheten af wårt förstånd eller från inflytandet af oundwikliga, naturliga böjelser. När ett oriktigt omdöme bildas, kan äfwen en oriktig handling derpå följa. Så länge förståndet är utsatt för mißtag och orätta slutsatser, kan det derifrån härrörande uppförandet äfwen wara orätt. Jag är till exempel öfwertygad, att min granne A. har beslutat att döda grannen B. Genom många förenade omständigheter har min öfwertygelse ökats, så att allt twifwel förswunnit. Drifwen af pligtkänslan warnar jag grannen B. för faran. Uppskakad af tanken på brottet betraktar jag grannen A. såsom en mandråpare. Ja, jag går ännu längre. Jag upptäcker min fruktan och förebrår mannen, hwilken jag tror wara en grof brottsling. Ändtligen fann jag, att jag hade fullkomligt mißtagit mig. Bedrägliga och wilseledande omständigheter hade fört mig till en falsk slutsats. Jag hade trott, att han ämnade begå dråp, då förhållandet just war motsatt. Min mißtänkte granne ämnade icke begå detta grofwa brott, utan hade twärtom i tankarna att utöfwa en stor wälgerning mot den man, som jag trodde, att han wille döda. I detta fall war ju mitt handlingssätt och mina tankar oriktiga, emedan omdömesför=

mågan war wilseledd. Sålunda kunna tusentals händelser oriktigt uppfattas af förståndet, och deraf följer, att tankar och handlingssätt blifwa oriktiga. I wår lära om det högsta helgelsetillstånd, som kan uppnås på jorden, innefattas icke befrielse från sådana orätta tankar och handlingssätt, som härröra från ofullkomlig kunskap, bristfällig omdömesförmåga samt felaktigheter, som oundwikligen tillhöra wårt närwarande tillstånd.

4. Det högsta tillstånd af helgelse, som kan uppnås på jorden, innefattar ej befrielse från frestelser till synd och lockelser till det onda. Wi tro orubbligt, att dessa frestelser följa oß till wår lefnads slut. Så länge en frestande djefwul finnes och så länge wåra sinnen hafwa beröring med en af ondt öfwerflödande werld och wåra själar äro förenade med en kropp, hwars wäsende är "af jorden jordiskt," och hwars lustar och begärelser äro "sinliga," och "så länge wi äro hemma i lekamen och frånwarande ifrån Herren," så måste wi bereda oß på att blifwa frestade till det onda, och det desto mer wåldsamt och förtwifladt, ju mer wi hafwa framskridit i helighet. Wår Frälsare "wardt frestad af djefwulen i fyratio dagar," hwarefter djefwulen öfwergaf honom till en tid. "Lärjungen är icke öfwer sin mästare." Adam och Ewa frestades innan de föllo och medan de ännu woro heliga.

5. Helgelsetillståndet innefattar icke omöjlighet att synda. Wi tro twärtom, att den, som är fullkomligt helgad, kan affalla, förlora sitt nådaştånd, synda och störta sin själ i fördömelse, och att han följaktligen alltid behöfwer waka och bedja och söka Guds bewarande nåd.

6. Full helgelse innefattar ej fullkomlighet till graden, så att intet framåtskridande skulle wara möjligt, sedan man uppnått det. Själen skulle då hafwa uppnått höjdpunkten af helighet eller den största fullkomlighet, hwarwid ingen tillwäxt wore möjlig, utan ett oafbrutet stillestånd hela ewigheten igenom. I motsats härtill fröjdas wi i tron på ett oändligt framåtskridande, en obegränsad och ewig tillwäxt, som skall fortgå både i lifwet och efter döden. Då bristerna och swagheterna i det dödliga tillståndet blifwa öfwerwunna och borttagna, då själskrafterna utwecklas och blifwa mera omfattande, då wi tillegna oß förökad kunskap, höja oß till nya och härligare begrepp om Gud, klarare och mera upphöjda föreställningar om de stora grundsatserna för hans werldsstyrelse, och då wi winner en mera fulländad insigt i Kristi dyrbara försoning och på samma gång högre och ädlare tankar om Guds tillbedjan, då skall fullkomligheten blifwa klarare och härligare. Den skall sålunda tillwäxa i tiden, bortom tiden och ewigheten igenom. Under det "wi skåda såsom uti en spegel Herrens klarhet, warder" wår helighet "förwandlad uti samma beläte ifrån den ena klarheten till den andra." Alltid älska wi, och alltid skola wi tillwäxa i kärlek, alltid lofsjunga wi honom som köpt oß Gudi med sitt blod, och alltid lofwa wi ännu mer, utan återwändo, och allt mera brinnande tillbedja wi med större och större förundran.

Wi hafwa sålunda i korthet framstält hwad som enligt wår uppfattning icke innefattas i läran om den grad af kristlig fullkomlighet

som kan uppnås i detta lifwet. Hwad wi hafwa sagt sammanfatta wi i följande kortare uttryck: wi lära icke en sådan fullkomlighet, som nödwändigt förutsätter befrielse från ofullkomlighet i förståndet, eller befrielse från okunnighet, mißtag, förwillelse eller från orätta tankar och handlingssätt, härrörande från okunnighet och mißtag, icke heller omöjlighet att synda, eller en sådan fullkomlighet i graden, som ej medgifwer tillwäxt, icke heller befrielse från frestelse och lockelse till det onda. Detta innefattas icke i wår lära.

Sedan wi nu framstält hwad wi icke tro, wilja wi i korthet omnämna hwad wi tro.

1. Wi tro det wara en kristens förmån att uppnå ett sådant andligt tillstånd, i hwilket han blir **helt och hållet fri från synd** både inwärtes och utwärtes, då man nämligen uppfattar detta uttryck i sann biblisk bemärkelse; ett tillstånd, hwari han icke utöfwar någon handling, som ådrager honom skuld, ej beherskas af oheligt sinnelag eller af någon ledande ond grundsats i själsförmögenheterna, utan att både hela hans utwärtes menniska i lefwernet och hela hans inwärtes menniska i hjertat äro rena i Guds ögon. Wi säga icke, att själen i ett sådant tillstånd icke erfar onda och orena ingifwelser, men det säga wi, att der är hwarken något utwärtes bifall till ingifwelsen, ej heller något inwärtes samtycke dertill. Själen kan erfara en lockelse till det onda, men denna finner ej något inre swar, och hon följer den icke, eller rättare, ställer sig icke på deß sida; twärtom är hon antingen död för denna ingifwelse, eller gör hon ett hastigt och kraftfullt motstånd, så snart hon märker, att den nämda ingifwelsen är ond. Wi hafwa här för oß den mest inwecklade fråga i hela lärosystemet, nämligen: huru mycket intryck kunna ingifwelser till synd anses utöfwa på själen, innan renheten kränkes, eller innan samma intryck öfwergår till synd, eller, när upphör frestelsen och när börjar synden? På denna swårlösta fråga swara wi, att synden begynner, när frestelsen finner inwärtes samtycke, så wida själen wet, att det är en ingifwelse till synd. Då frestelsen ännu är i sin början och menniskan af allt hjerta och af all själ motstår den, finnes ej något inwärtes samtycke och icke heller någon synd. Ett exempel kunde här wara nyttigt. Hämdlystnad är synd. En helig person har under många år blifwit förolämpad af sin granne. Ett tillfälle erbjuder sig att hämnas. Han ser, huru han nu kunde wedergälla orättwisan. Wedersakaren försummar icke att komma med frestelse. Personen erfar ingifwelsen, under många dagar beswärar den hans själ. Han anstränger sig att blifwa fri från ingifwelsen, men han kan icke. Är nu den oupphörligt förnyade ingifwelsen synd? Wi swara, att icke så är. Så länge han af alla krafter motstår den, så länge hans själ är död för den, ej skänker den sitt samtycke, ej hyllar den, ej har behag i deß ständiga försök, så länge har synden ej börjat hwarken inwärtes eller utwärtes. Wid det ögonblick, då ingifwelsen börjar hyllas, har renheten blifwit kränkt, och synden har börjat. Genom Guds nåd kan en kristen förblifwa i detta tillstånd, äfwen då frestelsen anfaller honom på det swåraste, långwarigaste och häftigaste,

och han kan neka den sitt bifall; men så länge han gör det, är han fri från synd.

Det torde wara behöfligt att här särskildt göra en anmärkning rörande så wäl själsförmögenheterna som de kroppsliga passionerna. Dessa tillintetgöras ej, när själen befrias från synden, utan de bringas endast under rätt styrelse samt återställas på så sätt, att de ej tjena synden. Onda böjelser och begär hafwa ursprungligen warit goda, men blifwit förderfwade. Men nu består heliggörelsen icke deruti, att dessa själsförmögenheter och kroppsliga passioner utplånas, utan att de återställas till heligt och rättskaffens bruk.

2. Widare tro wi, att de kristnas närwarande högsta förmån, d. ä. helighet, innefattar något mer än blott befrielse från synden. Wi hafwa endast framstält den ena sidan af saken och wilja nu afhandla den andra. Wi tro, att de kristnas förmån innefattar för det andra åtnjutandet af andliga nådegåfwor, såsom kärlek, saktmodighet, ödmjukhet o. s. w. Dessa dygder äro fullkomliga till arten, men icke till graden. Härmed mena wi, att de heliga nådegåfworna, ej äro fullkomliga i sådant mått och tillwäxt, att de icke mer kunna förökas, så att en själ, som lefwer i helgelsetillståndet, icke kan älska mer än hon redan gör, icke blifwa mer saktmodig, mer ödmjuk, mer troende. Nej, i detta hänseende tro wi på en beständig tillwäxt, såsom redan blifwit förklaradt, på ett ewigt framåtskridande, allt efter som själsförmögenheterna ewigt och oändligt utwidgas. Hwad wi mena är detta, att nådegåfworna finnas i den helgade själen utan någon främmande tillsats, utan blandning, **i enkel renhet.** I dem finnas ingenting, som är stridande mot det heligt är, och de förefinnas i det mått, som motswarar den själens närwarande förmögenheter, hwilken eger dem. I en sådan själ kommer satan och söker något af sitt eget, men finner intet. Men när Gud kommer och söker något af det andliga goda, så finner han, att allt hwad hon eger öfwerensstämmer med honom sjelf; han finner en tron, hwarpå han regerar utan medtäflare, ett rike upprättadt i själens innersta, hwari han utöfwar oinskränkt herrawälde.

Detta är, enligt wår åsigt, hwarje troendes höga förmån, som är köpt för Frälsarens blod, hwarför wi också benämna den kristlig fullkomlighet.

I fullkomlig öfwerensstämmelse med hwad här blifwit sagdt, skrifwer John Wesley: "De helgade troende, äro icke fullkomliga i kunskap. De äro icke fria från okunnighet, icke heller från mißtag. Så länge menniskor lefwa på jorden, äro de lika litet ofelbara som allwetande. De öro icke fria från swagheter, såsom swaghet eller slöhet i förståndet, en för mycket liflig eller för mycket trög inbillningskraft. Andra felaktigheter äro: oriktigt eller otydligt uttrycksätt, obehagligt uttal jemte oräkneliga andra fel både i talet och uppförandet. Från sådana swagheter befrias de ej, förr än deras andar återwända till Gud."

"Den högsta fullkomlighet wi kunna uppnå under det wi wistas i denna dödliga lekamen är alltså behäftad med swaghet, okunnighet och mißtag. Men huru kunna alla tankar, ord och handlingar stå under

den fullkomliga kärlekens ledning, då menniskan på samma gång är behäftad med okunnighet och mißtag? Härutinnan ser jag ingen motsägelse. En menniska kan wara uppfyld af ren kärlek och likwäl wara utsatt för mißtag. Ja, jag wäntar ej att blifwa befriad från werkliga mißtag, förr än "detta dödliga ikläder sig odödlighet." Jag tror detta wara en naturlig följd deraf, att själen bor i kött och blod. Ty wi kunna endast tänka eller begrunda genom de kroppsliga organer, och dessa hafwa blifwit förswagade tillika med wår öfriga warelse. Häraf kommer det, att wi ej kunna undwika att tänka orätt, förr än det förgängliga ikläder sig oförgänglighet." Plain Account p. 63. "Men wi kunna ännu widare utweckla denna tanke. Ett mißtag i omdöme kan möjligen föranleda ett mißtag i handling. Till exempel: Den fromme mr. Rentys mißtag rörande beskaffenheten af sjelfförsakelse eller späkning, härrörande från fördomar och uppfostran, föranledde honom att begå mißtag i handling, nämligen att bära en jerngördel. Tusentals dylika exempel kunde anföras äfwen om sådana personer, som warit stadda i det högsta nådeståndet. Der emellertid alla ord och handlingar härröra från kärlek, der äro sådana mißtag icke egentligen synd." p. 64. "Wi kunna ej heller wänta att blifwa fullkomligt befriade från frestelser, förr än wår ande återwänder till Gud, ty 'lärjungen är icke öfwer sin mästare.' Icke heller i denna mening finnes någon absolut fullkomlighet på jorden." p. 21. "Fullkomligheten kan blifwa ännu fullkomligare. Det är så långt ifrån, att den skulle wara af absolut art, att en person, som är fullkomlig i kärleken, twärtom kan tillwäxa hastigare i nåden än han gjorde förut." p. 167. "Den fullkomlighet hwarom här talas innefattar befrielse från onda tankar och onda böjelser. Först från onda eller syndiga tankar. Här må emellertid märkas, att en tanke på det onda icke alltid är en ond tanke. En person kan till exempel tänka på ett mord, som en annan begått, och likwäl är denna tanke icke ond eller syndig. Utan twifwel tänkte eller förstod Herren Jesus det som talades af djefwulen, när han sade: 'allt detta will jag gifwa dig, om du faller ned och tillbeder mig.' Derwid hyste han dock icke någon ond eller syndig tanke, nej, han war icke ens mottaglig för någon sådan, emedan hans wilja alltid war fullkomligt rätt såsom hans Faders wilja. Oräkneliga tankar uppkomma i wåra själar genom yttre föremål eller genom djefwulens ingifwelser, hwilka i en mening äro onda, d. ä. plågsamma; men de äro icke syndiga, emedan man ej will hafwa dem och emedan hjertat är rätt inför Gud. Syndiga tankar utgå från ett syndigt hjerta, men om hjertat har blifwit förändradt, så att det är godt, så äro äfwen tankarna goda. Kristna kunna renas från syndiga böjelser, som äro qwar i hjertat efter rättfärdiggörelsen, ja, de kunna renas från 'all synd, all köttets och andens besmittelse,' från alla onda begär, all egenwilja, allt högmod, wrede, otålighet och mer sådant, så att ingen bitter rot eller synd, ingenting som stör friden eller bedröfwar den Helige Ande, finnes qwar hos oß. Det gamla förgås och allting blir nytt. Wi kunna blifwa fullkomligt helgade."

"Men hwad menar du då med 'en som är fullkomlig?' Wi mena en sådan, i hwilken är 'det sinne som war i Kristus,' hwilken 'ock sjelf så wandrar som han wandrade,' 'den oskyldiga händer hafwer och renhjertad är,' den 'renad är ifrån all andens och köttets besmittelse,' 'i hwilken ingen förargelse är,' och som följaktligen 'icke gör synd.' För att ytterligare förklara hwad som menas med skriftens uttryck: 'en fullkomlig man,' säga wi, att dermed förstås en sådan, hos hwilken Gud har uppfylt detta sitt trofasta ord: 'I skolen rene warda ifrån all eder orenhet, och ifrån alla edra afgudar skall jag rensa eder. Jag skall göra eder lösa ifrån all eder orenhet.' Wi mena en sådan, 'hwilken Gud helgat alltigenom till ande, själ och kropp,' 'hwilken wandrar i ljuset, såsom han är i ljuset, och i hwilken alls intet mörker är, emedan Jesu Kristi hans Sons blod renat honom af all synd.'

"En sådan kan inför alla menniskor betyga: 'Jag är korsfäst med Kristus. Jag lefwer, icke mera jag, utan Kristus lefwer i mig.' En sådan 'är helig, såsom Gud, som honom kallat hafwer, helig är,' både i hjertat och 'uti all sin umgängelse.' 'Han älskar Herren sin Gud af allt sitt hjerta' och tjenar honom af alla sina krafter.' 'Han älskar sin nästa,' d. ä. alla menniskor, 'såsom sig sjelf,' ja, 'såsom ock Kristus hafwer älskat oß,' och i synnerhet sådana, 'som försmäda och förfölja honom, emedan de icke känna Fadren, ej heller Sonen.' Ja, hans själ är idel kärlek, uppfyld med 'hjertans barmhertighet, mildhet, ödmjukhet, saktmod, långmodighet.' Äfwen i sitt lefwerne wisar han samma fullkomlighet genom 'sitt werk i tron, sitt arbete i kärleken och sitt tålamod i hoppet.' 'Och allt det han gör med ord eller gerning, det gör han allt i Herrens Jesu namn,' i hans kärlek och kraft. Med ett ord, han gör 'Guds wilja på jorden, såsom den sker i himmelen.'

"Detta är att wara en fullkomlig man, 'helgad alltigenom,' 'att hafwa ett hjerta, som brinner af kärlek till Gud (såsom ärkebiskop Usher säger) och beständigt frambär sina tankar, ord och gerningar såsom ett wälbehagligt offer för Gud genom Kristus.' Med hwarje hjertats tanke, med hwarje tungans ord, med hwarje handens werk, 'kungör han Guds fullkomligheter, som honom kallat hafwer utur mörkret till sitt underbara ljus.' O att både wi och alla, som af uppriktigt hjerta söka Herren Jesus, måtte sålunda 'wara fullkomnade till ett.'"

"Fr. När kan en kristen anse sig hafwa uppnått detta tillstånd?

"Sw. När han, efter att hafwa blifwit fullt öfwerbewisad om inneboende synd, och det genom en långt djupare och klarare öfwerbewisning, än den han erfarit före rättfärdiggörelsen, och efter att hafwa erfarit ett gradwist afdöende från den samma, erfar, att han är helt och hållet död för synden, och att han eger fullt wittnesbörd derom, att han är förnyad. Jag anser, att det är lika omöjligt, att en sådan kristen härutinnan skulle wara bedragen, som att Gud skulle kunna ljuga. Och om en person, hwilken jag wet wara en sann kristen, aflägger wittnesbörd härom för mig, så får jag ej utan tillräckligt skäl förkasta hans wittnesbörd.

"Fr. Sker detta syndens afdöende, denna förnyelse i kärleken, gradwist eller ögonblickligt?

"Sw. En person kan wara döende för någon stund, likwäl är han ej, strängt taget, död, förr än wid det ögonblick, då själen skiljes från kroppen, och wid det ögonblicket lefwer han ewighetens lif. På samma sätt kan en kristen under någon tid wara döende från synden, likwäl är han icke död från synden, förr än synden är skild från hans själ, och i det ögonblicket lefwer han kärlekens fulla lif. Och såsom den förändring, som försiggår då kroppen dör, är af ett helt annat slag och oändligt större, än hwad man erfarit förut, ja, så att det intill denna stund är omöjligt att förstå hwad den är; så är äfwen den förändring, som werkas, då själen dör från synden, af helt annat slag och oändligt större, än hwad man erfarit förut, så att ingen kan förstå den, förr än han får erfara den. Emellertid wäxer han i nåden, i Kristi kunskap, i wittnesbördet om förnyelsen. Som sagdt är: jag anser det wara lika omöjligt, att denne person skulle wara bedragen, som att Gud skulle kunna ljuga."

Samme skriftställare sammanfattar det hela och uttrycker det kort och kraftfullt, nämligen sålunda:

"1. Det är säkert, att fullkomlighet finnes, ty den omnämnes ofta i skriften.

"2. Den werkas icke samtidigt med rättfärdiggörelsen, ty det är de rättfärdiggjorda, som 'skola fortgå till fullkomlighet,' Ebr. 6: 1.

"3. Den uppskjutes icke till dödsstunden, ty Paulus talar om lefwande menniskor, som woro fullkomliga, Fil. 3: 15.

"4. Den är icke fullkomlig i grad, så att den ej medgifwer tillwäxt. Fullkomlighet i grad tillhör icke menniskor, icke änglar, utan Gud allena.

"5. Den gör icke menniskan ofelbar; ingen är ofelbar, så länge han lefwer i kroppen.

"6. Är den syndfri? Det medför ingen nytta att strida om ett uttryck. Den består i 'frälsning från synden.'

"7. Den är 'fullkomlig kärlek,' 1 Joh. 4: 18. Detta är deß wäsende. Deß kännetecken eller nödwändiga frukter äro: att alltid wara glad, att bedja utan återwändo, att wara tacksam i allt, 1 Thess. 5: 16 etc.

"8. Den kan tilltaga i förbättring. Det är så långt ifrån att den är fullkomlig eller att den ej kan tillwäxa, att en person, som är fullkomlig i kärleken, twärtom hastigare kan wäxa i nåden, än han förut kunde.

"9. Den kan förloras. Talrika exempel hafwa wi derpå. För omkring fem eller sex år sedan blefwo wi grundligt öfwertygade härom.

"10. Den föregås och efterföljes beständigt af ett radwist fortsatt nådewerk.

"11. Men är den ögonblicklig eller icke? Wid undersökningen af denna fråga wilja wi gå steg för steg.

"En ögonblicklig förändring har blifwit werkad i några troende; ingen kan neka det.

"Efter denna förändring ega de fullkomlig kärlek. De erfara den, och endast den. 'De äro alltid glade, bedja utan återwändo, äro tacksamme i allt.' Detta är just hwad jag menar med fullkomlighet, derför äro dessa personer wittnen om den fullkomlighet, som jag predikar.

"'Men hos några war denna förändring icke ögonblicklig.' De bemärkte ej det ögonblick, då den werkades. Det är ofta swårt att bemärka det ögonblick, då en person dör, och likwäl gifwes det ett ögonblick, då lifwet upphör. Och om synden upphör, så måste äfwen för deß tillwaro gifwas ett sista ögonblick så wäl som ett första ögonblick för wår befrielse derifrån."

"'Men om de hafwa denna kärlek nu, så kunna de förlora den.' De kunna det, men det är ej nödwändigt. Och antingen så sker eller icke, så hafwa de den nu; de erfara nu den fullkomliga kärlek som wi lära. De äro nu idel kärlek, de fröjdas, bedja och lofwa nu utan återwändo."

Wi wilja här anföra Thomas Rutherfords bref till en wän i London. Det framställer denna lära på ett kort, upplysande och tillfredsställande sätt.

"Du frågar: 'finnes det grader i helgelsen?' Ja wisserligen. Och widare: 'hwad är den lägsta graden deraf?' Helgelsen begynner i rättfärdiggörelsen. I samma ögonblick, som wi rättfärdiggöras, födas wi på nytt, och derför äfwen delwis helgas. Men du menar **fullkomlig** helgelse. Den lägsta graden deraf består enligt sakens natur uti att blifwa renad från all inneboende synd; från otro, högmod, wrede, bitterhet, otålighet, syndig egenkärlek, dåraktiga begärelser och ett otillbörligt widhängande wid personer och saker; från allt, som strider mot kärleken till Gud och nästan, mot det sinne, som war i Kristus Jesus. Ty om sådant, som är stridande mot Guds kärlek och Kristi sinne, och som i egentlig mening är synd, förblifwer i oß, då äro wi icke helgade. Wi kunna wara **fullkomligt** helgade och likwäl frestas till synd, ty synd och frestelse äro wäsentligen olika. Wår Frälsare frestades till förtwiflan, öfwerdådighet och affall, det är, frestelsen framställdes, lockelsen lades framför honom, men han wisade allt ifrån sig. Han har ingenstädes lofwat att hålla oß fria från frestelse, utan endast att 'göra med frestelsen den utgång, att wi kunna uthärda.' Om wi, när wi frestas—frestelsen må nu wara hwilken som helst—, ståndaktigt följa wår Frälsares exempel och liksom han motstå och wisa den ifrån oß, så synda wi icke, utan 'öfwerwinna genom honom, som oß älskat hafwer.' Om å andra sidan synd i någon grad är qwar i wårt hjerta, så äro wi icke **fullkomligt** helgade, enär helgelsen i denna bemärkelse är ingenting mindre än utrotandet af all inneboende synd.

"Du säger måhända: 'om detta är lägsta graden af **fullkomlig** helgelse, hwad är då högsta graden deraf?' Jag swarar: att hafwa samma sinne, som war i Kristus Jesus, att wara uppfyld med all Guds fullhet, att lefwa och dö i fullkomlig undergifwenhet under hans wilja, 'som oß kallat hafwer till sitt rike och härlighet.' Att alla, som tro på Frälsaren, måtte lefwa i denna högsta grad af helgelse, derom

beder han i Joh. 17: 20—26. Frukterna deraf beskrifwas af honom sjelf i bergspredikan, förnämligast i Matth. 5: 44—48, af Paulus i 1 Kor. 13: 4—7, af Jakob i 3: 17, af Petrus i 2 ep. 1: 5—9 och af Johannes i 1 ep. 2: 3—10, 3: 21—24, 4: 16—21. Jag skall endast anföra följande ord af Johannes: 'Och derpå märka wi, att wi känna honom, om wi hålla hans bud. Den der säger: jag känner honom och icke håller hans bud, han är en ljugare, och i honom är icke sanningen. Men den som håller hans ord, i honom är sannerligen Guds kärlek fullkomnad. Deruppå märka wi, att wi äro i honom. Den som säger sig förblifwa i honom, han bör ock sjelf så wandra, som han wandrade. Den der älskar sin broder, han förblifwer i ljuset, och förargelse är icke i honom. Mine käraste, om wårt hjerta icke fördömer oß, så hafwa wi frimodighet till Gud, och ehwad wi bedja, det få wi af honom, efter wi hålla hans bud, och göra hwad behagligt är inför honom. Och detta är hans bud, att wi skola tro på hans Sons Jesu Kristi namn och älska hwarandra, såsom han oß budit hafwer. Och den der håller hans bud förblifwer i honom och han i honom; och derpå känna wi, att han förblifwer i oß, af Anden, som han oß gifwit hafwer. Och wi hafwa känt och trott den kärlek, som Gud hafwer till oß: Gud är kärleken, och den som förblifwer i kärleken, han förblifwer i Gud, och Gud i honom. Deruti är kärleken fullkomnad med oß, att wi hafwa frimodighet på domens dag, ty såsom han är, så äro ock wi i denna werlden. Räddhåga är icke i kärleken, utan den fullkomliga kärleken utdrifwer räddhågan; ty räddhågan hafwer pina, men den der rädes, han är icke fullkomnad i kärleken. Älskom honom, ty han hafwer först älskat oß. Om någon säger: jag älskar Gud, och hatar sin broder, han är en ljugare. Ty den der icke älskar sin broder, som han ser, huru kan han älska Gud, som han icke ser? Och detta budet hafwa wi af honom, att den der älskar Gud, han skall ock älska sin broder.' Den, som bär dessa frukter, är en fader i Kristus.

"Paulus hade uppnått höjden af den kristliga fullkomligheten, icke allenast hwad angår att hafwa **kunskap** om Guds wilja, utan äfwen med afseende på att **göra** den och **lida** derför. Derom betygar han: 'Ty jag offras nu, och tiden tillstundar, att jag skall skiljas hädan. Jag hafwer kämpat en god kamp, jag hafwer fullbordat loppet, jag hafwer hållit tron. Härefter är mig förwarad rättighetens krona, hwilken Herren mig gifwa skall på den dagen.' 2 Tim. 4: 6—8. Frågar någon, huru han uppnådde allt detta, så swarar han: 'ett gör jag, jag förgäter det som till rygga är, och sträcker mig till det som framföre är, jagande efter målet som föresatt är, till segerlönen som förehålles ofwanefter af Guds kallelse i Kristus Jesus.' Fil. 3: 13, 14.

"Någon tänker måhända, att jag sätter märket för högt, men jag hoppas, att det ej är satt högre, än det sättes i skriften, och jag wågar icke sätta det lägre. Men månne icke någon kan derigenom afskräckas från att söka helgelse? Det är **möjligt,** men icke **nödwändigt,** enär dertill ingen **giltig** orsak är för handen; ty Herren är lika mäktig att föra alla sina trogna barn till djupet och höjden af helighet, som han

war mäktig att föra Israels barn in i det förlofwade landet. Han kan lika lätt undanrödja och nedslå allt, som ligger i wägen, som han kunde dela Jordan och låta Jerikos murar falla. Och hwar och en, som liksom Josua och Kaleb följer honom troget, skall införas i det rika landet. Han skall 'frälsas från all orättfärdighet' och 'uppfyllas med all Guds fullhet.' Ingenting afskräckande kan finnas, då wi taga i betraktande: 1. Att denna stora salighet kommer allena från Herren, för hwilken allting är möjligt. Han talar, och det sker, han befaller, och allt är redo. Han säger: 'jag will wara ren,' och strax förswinner syndens spetälska. 'Si jag gör allting nytt,' säger han, och se, den nya skapelsen af ljus, lif, kärlek, helighet och lycksalighet uppkommer i hjertat, 'der Kristus allenast höres tala och der han allena regerar.' 2. Att allt detta undfås genom tron. Den botfärdige och lydige troende har blicken fästad på hans ord, löfte och ed, hwilken icke kan ljuga, af all sin förmåga tror han på sanningen deraf; stadigt och i hoppets fulla förwißning skådar han upp till Gud, hwilken **både gifwit och uppfyller löftet,** och är fullt öfwertygad derom, att hwad Gud lofwat, det både kan och will han hålla **nu,** och efter som han tror, sker det honom. Genom att af allt hjerta tro till rättfärdighet, beseglar han, att Gud är sannfärdig, och Gud beseglar honom med den Helige Ande, som sändes honom från himmelen, och genom honom inpräglas hela Guds afbild i den troendes själ.

'Tro, mäktig tro, den löftet ser
och will på det blott se,
och när omöjlighet sig ter,
hon ropar: det skall ske.'

Emellertid är det högst nödwändigt, att wi låta all den nåd wi undfått, mera wisa sig i frukterna än i talet derom. Wår wälsignade Jesus är wårt föredöme. Låtom oß betrakta hans heliga lif natt och dag och i allting följa honom, hwilken, ehuru han war Gud jemlik, förnedrade sig och wardt 'en matk och icke en menniska,' 'utblottade sig sjelf, tagande på sig en tjenares skepelse och wardt lydig intill döden, ja intill korsets död.' Den är den mest fullkomliga kristen, hwilken mest liknar sin ödmjuke, tålige, kärleksfulle och lydige Herre och Frälsare. Jag håller för, att många bland oß blifwit skadade till sina själar derigenom att de blifwit berömda och upphöjda för sina stora andliga förmåner. Kristus deremot är 'en lilja i dalen.' Han sjelf är ödmjuk och bor i ödmjuka hjertan. Det är nyttigt att wara ringa och öfwerlemna åt Herren att upphöja eller förnedra oß, allt efter som han för godt finner. Jag skrifwer ej detta derför, att jag anser min wän wara i någon särskild fara i detta hänseende, nej, ingalunda. Men ödmjukhet är en dygd, som wi alla dagligen behöfwa lära oß, och denna förmån önskar jag min wän, likasom jag sjelf önskar mig den. Jag är wiß derpå, att du är ense med mig i den tron, att Fletcher war den heligaste man du någonsin sett, att han mer än alla utmärkte sig i alla kristliga dygder, och likwäl berömde han sig sjelf i intet afseende. Nej, 'han höll sig hårdt wid ödmjukheten.'"

En omständighet finnes, som här bör tagas i betraktande, enär den på det närmaste står i förbindelse med denna fråga, nämligen både kroppens och själens inflytande på den helgade personens hela umgängelse; ett inflytande, som är lika märkbart hos en kristen med affeende på hans helgelselif, som hans öfriga religiösa erfarenhet. Twänne personer kunna wara lika fullkomligt helgade, men kunna i wißt affeende wara helt olika hwarandra i det yttre, och den enes andliga tillstånd kan synas wara alldeles motsatt den andres. Om de bedömas utan affeende på särskilda omständigheter och frestelser, så kunna de anses wara i hög grad olika, oaktadt de i Guds ögon äro lika heliga. Derför bör man ej döma efter det yttre utseendet. Den ene är af lättretligt sinnelag, den andre är lugn och orörlig; den ene är oförskräckt, den andre mißtröstande; den ene häftig, den andre saktmodig. Om nu sådana olika personer blifwa föremål för den helgande nådens werk, så förändras ej deras sinnelag derigenom, ej heller tillintetgöras deras olika naturanlag och böjelser; ty nåden endast wakar öfwer dem och styrer dem. De wisa sig i det yttre lifwet, de förläna åt sinnet en wiß prägel, samt föranleda ofta oriktiga omdömen från andras sida. Wissa sjukdomar utöfwa ett märkbart inflytande på själsförmögenheterna, förswaga förståndet och omdömesförmågan samt inwerka menligt på menniskan med hänseende till hennes andliga lif. Detta inflytande gör sig gällande äfwen hos den, som erfar Guds Andes helgande werk, och gifwer ton och färg åt hela hans wäsende. Men såsom föreningen mellan kropp och själ framkallar sådan olikhet, så förorsakar äfwen wanlig bildning någonting dylikt. En person är i besittning af widsträckt wetande; en annan är ytterst okunnig; en eger insigt i åtskilligt till detta lifwet hörande; en annan wet ingenting derom; en eger fulländad bildning; en annan är i saknad af denna förmån. De kunna i sjelfwa werket wara lika heliga, de kunna hafwa erfarit den helgande nådens werk, dock kan en wäsentlig olikhet förefinnas i det yttre. Den ene wisar sig wara mycket öfwerlägsen den andre; den ene motswarar wårt begrepp om fullkomlighet; den andre är ofta i behof af wårt öfwerseende, hwilket dock icke härrör af synd, utan af okunnighet. De kunna wara lika kraftigt drifna af kärleken; de kunna wara lika befriade från synd; men i det yttre äro de olika. Detta skola wi minnas både när wi bedöma andra och när wi pröfwa oß sjelfwa. Derigenom skona wi både oß sjelfwa och andra för många obehagligheter, många dåraktiga handlingar, såsom det till exempel ofta sker, att man upphöjer en wiß person allt för högt, under det att man nedsätter alla andra. Såsom wi redan hafwa anmärkt, kan den ene wara liflig, den andre allwarsam, den ene häftig, den andre lugn, den ene wis, den andre okunnig, den ene behaglig, den andre frånstötande, den ene språksam, den andre tystlåten, den ene öppen, den andre förbehållsam, den ene orubblig, den andre eftergifwen, och dock kunna alla dessa wara lika heliga. Emellertid bör här märkas, att fullständig helighet icke upphäfwer dessa olikheter, den likwäl troget wakar öfwer dem, så att de icke få urarta till synd.

Hwad wi här sökt påpeka är i hög grad wigtigt. Såsom i ett kapitel framställes, igenkännes helgelsen af deß frukter; men det antagandet skulle wara högst oriktigt, att den med hänseende till sinnelag och seder alltid uppenbarar sig på samma sätt. Helgelsen uträttar ej ett sådant werk, den är ämnad att borttaga synden. Det händer ej sällan, att religionsförnekare äro de artigaste och behagligaste menniskor i werlden. Ofta äro de i besittning af naturlig älskwärdhet, och det i hög grad, och deras sätt att wara wäcker beundran, på samma gång deras hjerta är uppfyldt af allt möjligt ondt, som äfwen wisar sig i deras enskilda lif. Här inses lätt, att deras yttre beleswenhet ej är ett giltigt kännetecken på deras inre grundsatser. Deras yttre och inre äro helt och hållet oberoende af hwarandra. I en wiß mening gäller denna anmärkning om sanna kristna under deras olika erfarenhet. Religionen bibringar dem ej fina seder, ej ett behagligt och angenämt umgängessätt; den gör dem ej till lärda personer eller skickliga affärsmän. Den gifwer dem rena hjertan och heliga grundsatser, frälsar dem från att hafwa sin lust i synden, från att beherskas af syndiga böjelser samt från att utöfwa orättfärdighet i lefwernet; den frälsar icke från fel, utan från synd. Här torde det lämpligen kunna anmärkas, att under det religionen ej gör oß fullkomliga i fina seder, ej älskwärda och behagliga, förlänar den alltid och i fullt mått det wäsentliga af all andlig förträfflighet, som är god wilja, ren kärlek, och som beständigt wisar sig, wäl icke i ett behagligt och angenämt sätt samt i utwärtes fina seder, men så mycket mer i hjertlig godhet och uppriktighet. I allmänhet förlänar religionen menniskan en i alla afseenden sann och upphöjd wärdighet, och en mera i det yttre utmärkt, förfinad och wäl uppfostrad person wisar sig derigenom så mycket förträffligare i lifwet, då religionen tryckt sin förädlande och helgande pregel på honom.

Sedan wi nu förklarat, hwad wi mena med "helighet," skola wi öfwergå att wisa, att den är ett framåtskridande tillstånd, som följer på rättfärdiggörelsen och nya födelsen.

Nyfödelse är icke fullkomlig helgelse. De endast pånyttfödda äro icke fullt helgade, icke alldeles fria från synd, icke fullkomliga i kärlek. Deras synder äro förlåtna, deras hjerta är förnyadt, de äro Guds barn, ett underbart och härligt werk har blifwit werkadt för och i dem, hwarigenom de blifwit befriade från syndens wälde, och de äro nu arfwingar af löftena; men så stort och härligt som det werk än är, hwilket de erfarit, så höga och wälsignade de förmåner än äro, af hwilka de nu äro i besittning och wisserligen skola åtnjuta, så framt de behålla hwad de undfått, är likwäl deras beredelse för himmelen eller fullkomlig befrielse från synden icke fulländad. Huru härligt deras tillstånd än är, huru mycket det bör wärderas och uppskattas, ja, fastän intet menskligt språk kan wärdigt beskrifwa det, äro de likwäl icke fullkomligt heliga, icke helt och hållet helgade, den gamla menniskan med sin synd är icke död, utan endast underkufwad, icke utkastad, utan blott bunden, icke helt och hållet dödad, utan endast korsfäst.

Detta är kyrkans allmänna tro, ja, den är så allmän, att man knappast behöfwer drifwa läran derom. Det är icke af nöden att öfwerbewisa de troende derom, att de ännu icke äro fullt befriade från synden, utan twärtom öfwertyga dem, att denna förmån är ämnad att wara deras. Wanligen bekänna de icke sjelfwa, att de äro heliga; allmännare är den bekännelsen, att de ej i detta lifwet wänta sig blifwa det.

Låt en kristen troget och samwetsgrant bekänna sin erfarenhet i denna punkt — wi mena en kristen, som endast erfarit förlåtelse och hjerteförändring men ej ännu erfarit helgelsens werk — och wi skola få höra, att han genast skall säga, att ehuru han eger "förlåtelse," är "född på nytt," och ehuru han dagligen lefwer i denna nåd och går framåt till fullkomlighet, finnes likwäl syndig benägenhet, syndiga böjelser i hans hjerta, och att han således icke är fri från synd, icke fullkomligt helig. Låt honom innerligen, troget och under bön lära känna sina begärelser, sina böjelser, sin wilja och sina bewekelsegrunder, så skall man finna, att han har qwarlefwor af sin syndiga natur inom sig, och att den samma icke är helt och hållet död, utan ännu lefwer och söker att komma till wälde, såsom högmod, afund, harm, wrede, otålighet, werldskärlek, skrymtaktighet, egenwilja och annat dylikt. Om detta onda icke just har herrawäldet öfwer honom, om han icke hyllar det, såsom en pånyttfödd wisserligen icke gör, så har det dock någon plats inom honom och något wälde öfwer honom, söker att resa sig upp och gifwa sin närwaro tillkänna. Begärelserna äro wäl bundna, men strida dock för att få herrawäldet, och de föra honom ofta i förlägenhet och störa hans ro och frid. Läsare, är det icke så? Är icke detta din erfarenhet? Säg uppriktigt om icke ditt samwete wittnar, att så är. Pröfwa dig opartiskt, så skall du finna, att ehuru du är förändrad, "en ny skapelse," är likwäl syndens förderfliga rot ännu qwar, och således icke blott lockelser och frestelser utifrån, hwilka icke äro synd, utan äfwenledes en inre benägenhet, som samtycker den utifrån kommande frestelsen, ja, ett werksamt lefwande ondt, som rörer sig i hjertat. Hwad säger du nu härom? Jag wet, hwad du ämnar swara. Jag wet med mig, säger du, att min erfarenhet warit sådan, och jag nödgas tro, att sådan är de kristnas erfarenhet i allmänhet, då de endast äro rättfärdiggjorda och pånyttfödda.

"Är då icke Guds werk fullkomligt i nya födelsen," frågar man. Wi swara, att det är en fullkomlig nyfödelse. Men en fullkomlig nyfödelse är icke en fullkomlig helgelse, lika litet som en fullkomlig bättring är en fullkomlig nyfödelse. Själen pånyttfödes fullkomligt, men är dermed icke fullkomligt helgad. Men är icke en pånyttfödd person ett fullkomligt barn, och är icke helgelsen en fortsatt utweckling? Wi swara: när en själ pånyttfödes, blifwa alla helgelsens element henne meddelade, och dessa element eller de nådegåfwor, som då inplantas hos henne, äro fullkomliga till antalet, och dessa särskilda nådegåfwors fullkomnande är helgelse, och derför påstå wi, att helgelsen ej sker i nya födelsen, ty nådegåfworna äro då icke fullkomliga; det fordras ett fortsatt nådens werk för att fullkomna dem. Och åter: ehuru alla

helgelsens element meddelas i nya födelsen, äro dock icke den inneboende syndens qwarlefwor utrotade, och häraf följer, att det ej ännu finnes fullkomlig helgelse, hwilken, så snart den sker, utdrifwer all synd. Nyfödelse är begynnande helgelse på så sätt, att den är af samma beskaffenhet som helgelsen, och, så långt den sträcker sig, är den äfwen helgelse. Den innefattas i helgelsen, men sträcker sig icke lika långt som den. Nyfödelse är icke helgelse, ty ehuru den är en grad deraf, är den dock icke hela detta werk.

Med denna erfarenhet öfwerensstämmer skriften fullkomligt. Såsom exempel anföra wi ett ställe ur Pauli första epistel till de kristna i Korinth: "Jag, käre bröder, kunde icke tala till eder såsom till andeliga, utan såsom till köttsliga, såsom till **barn i Kristus**. I ären **ännu** köttsliga, ty medan ibland eder är nit och kif och twedrägt, ären I icke då köttsliga?" Detta ställe tillhör just närwarande fråga. Det innehåller ofwan uttalade lära, som således är grundad på gudomlig ingifwelse. Ty för det första är det wißt, att de här tilltalade personerna woro troende, rättfärdiggjorda eller pånyttfödda kristna. Huru kunde annars aposteln kalla dem bröder? Ja, hwad mer är, huru kunde han så uttryckligt benämna dem "**barn i Kristus?**" Är det möjligt, att menniskor kunna wara "barn i Kristus" utan att hafwa erfarit den rättfärdiggörande och pånyttfödande nåden? Säkerligen kan ingen tro det. Dessa personer woro alltså i Kristus och de woro födda på nytt. Men woro de fullkomligt heliga, fria från synd, så wäl inwärtes som utwärtes? Aposteln säger någonting helt annat; han säger uttryckligen att de woro "köttsliga." Han kunde icke tala till dem såsom fullt andliga, utan såsom till en del köttsliga, och han uppräknar särskilda köttsligheter, som ännu funnos bland dem och hindrade deras andliga lif eller helighet. Han säger: "ty medan ibland eder är kif och nit och twedrägt, ären I icke då köttsliga? "Äro icke nit och kif och twedrägt" kännetecken på en syndig natur? Äro de icke werkliga synder när de hysas? Är icke den inre benägenheten till detta onda synd? Detta ställe bekräftar alltså fullkomligt wåra här uttalade åsigter och gifwer oß full rättighet att påstå, att det onda, motsatsen till det fullkomliga andliga lifwet, är qwar i de menniskors hjertan, hwilka hafwa erfarit Guds rättfärdiggörande och pånyttfödande nådewerk.

Här må erinras, att wi i synnerhet tala om inneboende synd, om hjertats synder eller om hjertats ondska. Wi weta, att den troende icke begår uppenbar synd, synd i lefwernet, att han icke i denna bemärkelse gör sig skyldig till öfwerträdelser, ty "hwar och en som född är af Gud, han gör icke synd." Men att göra synd och känna naturförderfwet äro högst olika ting; det ena är en handling, det andra ett tillstånd, som man erfar med sorg. Den blott pånyttfödde troende är frälst från det förra, och han har nåd och kraft, att öfwerwinna det senare; men sjelfwa benägenheten är i någon mån qwar; ehuru den underkufwas af den inplantade nådens makt, som är större än den onda benägenheten, gör den dock ännu motstånd och antyder dermed sin werkliga närwaro. Sålunda wisas behofwet af fullkomlig helgelse.

Pånyttfödelse är helgelse, begynnande, men icke fulländad. Sedan grunden blifwit lagd, "skola wi fortgå till fullkomligheten," "wäxa till i nåden och wår Herres Jesu Kristi kunskap," "till deß att wi alla komma till enhet i tron och i Guds Sons kunskap och warda en fullkommen man, den der är uti Kristi fullkomliga ålders mått." Först äro wi "barn," så wäxa wi till deß wi blifwa "män" och qwinnor "i Herran." Öfwer denna punkt talar Wesley ganska utförligt i sin predikan om "synd i de troende" samt på åtskilliga andra ställen i sina skrifter.

D:r Peck har i sitt wärderika förträffliga werk ett kapitel öfwer detta ämne, hwilket wi gerna, om utrymmet tilläte det, skulle wilja här införa till wåra läsares uppbyggelse. Då detta emellertid ej kan låta sig göra, wilja wi uppmana läsaren att omsorgsfullt betrakta detta arbete (Peck on Christian Perfection), äfwensâ Wesleys predikan om synd i de troende, der hwar och en, som är i behof af närmare förklaring, skall finna den underwisning han behöfwer. Med ett kort anförande ur den utmärktaste af wåra teologer, Rickard Watson, lemna wi denna punkt. Han säger:

"Att en åtskilnad finnes mellan pånyttfödelse och fullkomlig helgelse, wisar sig tydligt i Herrens ord. Nya födelsen åtföljer rättfärdiggörelsen; men då apostlarne tilltalade de troende i de församlingar, till hwilka de skrefwo sina epistlar, så wisade de dem både uti sina förböner och i sina förmaningar, att de skulle söka en högre grad af frälsning från synden samt en högre tillwäxt i kristliga dygder. Såsom bewis anföra wi endast twå ställen. 'Men sjelfwer fridens Gud helge eder alltigenom, att hela eder ande, själ och kropp måtte warda behållen ostrafflig i wår Herres Jesu Kristi tillkommelse.' 1 Thess. 5: 23. 'Efter wi nu hafwa dessa löften, mina älskeliga, så renom oß ifrån all köttets och andans besmittelse, fullbordande helgelsen i Guds räddhåga.' 2 Kor. 7: 1. På båda dessa ställen omtalas befrielse från synd. Bönen i den ena texten så wäl som förmaningen i den andra hänsyftar på 'själens,' 'andens' och 'kroppens' frälsning från all synd, således fullkomlig helgelse. Härmed kan ingenting annat menas än fullkomlig befrielse från all andlig besmittelse, hela det inre hjerteförderfwet, såsom ock allt, som tillhör det yttre lefwernet med alla deß sinliga lustar, som kallas köttets besmittelse."

Wi tro icke, att mer behöfwer sägas om denna punkt. Det är ej af nöden att med flera bewis söka öfwertyga de kristna i allmänhet om det, som de till sin stora sorg erfara wara sant, nämligen att äfwen efter omwändelsen inre oheliga böjelser finnas qwar, som plåga och oroa dem. Huru ofta få de ej med bedröfwelse erfara sanningen häraf? Huru mången gång draga de sig ej tillbaka i ensliga rum samt gråta häröfwer och utgjuta sina hjertan inför Gud? Huru ifrigt se de icke upp till Gud under längtan och kamp om befrielse? Huru allwarligt önska de icke, besluta och bedja att kunna wara heliga, att öfwerwinna och utdrifwa sina inwärtes fiender, på det att Kristus, deras tillbedjanswärde Frälsare, måtte regera hos dem utan medtäflare? Skulle det wäl wara af nöden att söka öfwertyga sådana själar, att de icke

äro heliga? Ack nej! En sådan öfwertygelse behöfwa de icke. De äro till fullo öfwerbewisade om denna sanning, och många erfara den med djup sorg och bedröfwelse.

Att anföra bewis mot sådana kristna kunde synas wara begabberi och groft skämt, som endast skulle föröka deras sorg och blygsel. Säg mig icke, att jag är ohelig, skulle en sådan själ utropa. Detta känner jag alltför wäl. Men säg mig, om någon befrielse finnes. Wisa mig, hwar jag kan finna hwila. Jag är wiß, att de flesta kristna weta med sig, att deras tillstånd är sådant. De förskräckas för att skåda in i sitt hjerta eller tillbaka på sitt flydda lif. Sådant är ditt tillstånd, min läsare, så framt du ej redan "fortgått till fullkomlighet," och äfwen om så lyckligt skulle wara, att du nu gläder dig i åtnjutandet af den helgande nåden, så kan du dock ej med andra känslor tänka på det förflutna. Hurudant är nu ditt närwarande tillstånd? Låtom oß öfwergifwa allt spetsfundigt disputerande öfwer denna lära i allmänhet, och låtom oß undersöka wårt inre, anställa en allwarlig pröfning både af oß sjelfwa och wåra handlingar. Min läsare, min medkristen, du allwarliga och uppriktiga, sökande själ, huru är det? Är du helig? Har den fullkomliga helgelsen genom Guds Ande blifwit werkad i ditt hjerta? Lefwer du nu i detta lycksaliga tillstånd? Jag hoppas, att du icke will skämta med dessa frågor, ja, jag är wiß, att du hwarken **will** eller **kan** göra det, om du är en kristen. Ett så wigtigt och heligt ämne kan du icke ens behandla med likgiltighet. Antingen du är **predikant** eller **lekman**, antingen du är **lärd** eller **olärd**, ja, hwem du än är, så öfwerwäg såsom i Guds omedelbara närwaro denna fråga: **är du helig?** Betänk, att Gud, den store och tillbedjanswärde Guden, är närwarande, **är wid din sida**, ser på dig och wäntar på ditt swar. Bröder, huru wigtig är ej denna fråga! Snart stå wi inför domaren. Wi ila honom till mötes, såsom en pil far genom luften. Ännu ett steg, och så äro wi inneslutna i grafwen. En liten tid, och så stå wi inför tronen, ja, inför hans tron, hwilken bjudit oß att wara heliga, inför hans tron, hwilken är redo och willig och mäktig att heliggöra oß. Inför hans tron skola wi snart framställas. Äro wi redo? Är werket fullbordadt?

"Utan helgelse får ingen se Herren." Fruktanswärda ord! "Allt det dig förekommer att göra, det gör willigt; ty i grafwen, dit du far, är hwarken gerning, konst, förnuft eller wishet." Hwilken innehållsrik underwisning! Hwad som nödwändigt måste göras, måste göras nu, annars blir det ogjordt för ewigt. Det måste göras i dag, innan wi falla i den tunga sömnen under grafwens långa natt. "Ack, det wi ett sådant hjerta hade," att wi kunde besinna dessa ting!

Med apostelns bön, som på det noggrannaste uttrycker hwad wi här afhandla, afsluta wi närwarande kapitel. "Fördenskull böjer jag mina knän till wår Herres Jesu Kristi Fader, den en Fader är öfwer all slägt, som nämnas må i himlar och på jord, att han wille förläna eder efter sin härlighets rikedom, att med kraft stärkte warda genom hans Ande till den inwärtes menniskan, att Kristus må bo genom tron

i edra hjertan, rotfästade och grundade i kärleken, att I mäkten begripa med alla heliga, hwad bredden och längden och höjden och djupet är, och dermed känna Kristi kärlek, den all kunskap öfwergår, på det I mågen uppfylde warda intill all Guds fullhet. Men honom som rikeligen förmår göra utöfwer allt det wi begäre eller tänke, efter den kraft som werkar i oß, honom ware ära i församlingen genom Kristus Jesus, i allan tid, ifrån ewighet till ewighet. Amen."

Tredje kapitlet.

Helighet kan uppnås.

Kan den höga moraliska och andliga fullkomlighet, som beskrifwes i föregående kapitel, uppnås här i lifwet? Denna fråga hafwa wi nu att betrakta.

Mången dyrbar och wigtig lära har blifwit förkastad i brist på bewis. Den praktfullaste byggnad är wärdelös, om den ej hwilar på säker grund. Icke allt som är skönt är sant.

I detta kapitel skola wi framställa de bewis, med hwilka wi styrka läran om helgelsen. Men hwarifrån skola wi hemta bewis? "Till hwem skola wi gå?" Icke till trosbekännelser, kyrkliga förordningar och föreskrifter eller kyrkomöten, utan till bibeln. Hwad säger Herren? Wi förkasta icke wise och fromme mäns meningar, förringa dem icke heller; men huru wärderika de än må wara, så äro de dock icke afgörande bewis i trossaker. Wi kunna med tacksamhet anwända dessa mäns skrifter såsom hjelpmedel, men wåga ej uppställa dem såsom wåra ofelbara ledare. Wi instämma med den beryktade Chillingworth i hans stora wittnesbörd, som borde skrifwas på himlahwalfwet och läsas af alla menniskor: "bibeln, ja bibeln allena är protestanternas religion." På samma gång wi betjena oß af alla mindre ljus såsom hjelpmedel och fröjdas i dem, se wi bort från dem, ja, wi se öfwer dem, när wi önska erhålla fullständig upplysning och pålitlig underwisning. Wi wända oß till Kristus, som "är werldens ljus" och "lärer menniskorna Guds wäg rätt." Låtom oß derför genast gå till de heliga utsagorna och höra hwad de säga oß angående denna lära.

Man kan på åtskilliga sätt bewisa kristendomens läror. Wanligast är att antingen grunda bewisningen på bibelns tydliga utsagor, hwilka otwetydigt förkunna sanningen, eller att leda sig till sanningen genom slutsatser, d. ä. från någonting uttryckligen uttaladt, från ord och läror, som klart och oemotsägligt förkunnas i bibeln, leda sig genom logisk följdriktighet till sanningen.

Den på tydliga utsagor grundade bewisningen anses i allmänhet säkrare och mera afgörande; men äfwen slutledningen medför under

wissa wilkor och inskränkningar otwifwelaktig wißhet, ja, den logiska bewisningen leder stundom till slutsatser, som i klarhet, wishet och kraft äro lika med de starkaste och uttryckligaste utsagor.

Med stor fördel anwändes den förra metoden, i det man med en enda biblisk utsago är i stånd att ådagalägga sanningen. Ingenting mera är nödwändigt. Mångfaldiga utsagor tjena wisserligen till att höja wißheten och göra det lättare att fatta meningen; men ett enda "så säger Herren" är tillräckligt att för alltid bewisa den wigtigaste lärosatsen.

Så är äfwen en följdriktig slutledning tillräcklig att bibringa oß öfwertygelse om sanningen. I wissa fall är den i stånd att undanrödja allt twifwel, och då är den af lika wärde med den uttryckligaste försäkran, af samma afgörande kraft som ett "så säger Herren."

I närwarande afhandling skola wi anwända båda dessa metoder för att leda oß till insigt i den gudomliga sanning, hwarom här är fråga, och wi hoppas, att wi skola wara i stånd att styrka wår lära, icke blott genom en enda enstaka biblisk utsago eller ett enda logiskt bewis, utan genom ett stort antal bewis af båda slagen, som skola befinnas wara af den otwetydigaste och oemotsägligaste giltighet. De wittnesbörd wi skola anföra äro uttryckta i bud, löften, böner, förmaningar, försäkringar och berättelser. De logiska bewisen skola wara lika mångfaldiga som de grunder, på hwilka de stödja sig. Dessa bewis skola öfwertyga hwarje uppriktig läsare, att helgelseläran icke är ogrundad, eller endast twetydigt och twifwelaktigt förkunnad i den heliga skrift, utan twärtom fullständigt och öfwerflödigt, samt med tydlighet och stor klarhet framställd såsom en hufwudlära hwilken genomgår hela skriften. Den andas i profetiorna, dundrar i lagen, wittnar i berättelserna, hwiskar i löftena, ljuder i bönerna, glänser i psalmerna, tonar i sångerna, talar i förebilderna, glöder i inbillningskraften, ropar i predikan, brinner i anden, och genomgår sålunda hela bibeln, hwarest den är alfa och omega, begynnelsen och änden. Helighet! Helighet är af nöden! Helighet fordras! Helighet erbjudes! Helighet kan uppnås! Helighet är en närwarande pligt, en närwarande förmån, en närwarande skatt! Så ljuder det om den underbara lärans början, fortgång och fulländning. Den utgör sjelfwa sanningen, som strålar öfwerallt hela uppenbarelsen igenom. Den är sanningen i all sin härlighet, som lyser, hwiskar, sjunger, jublar i hela den heliga historien, i biografierna, i psalmerna, i profetiorna, i buden, i löftena, i bönerna. Den är den stora grundsanningen, det bibliska planetsystemets sol. Det är förunderligt, att alla icke se den, att någon enda kan betwifla en sanning, som är så ögonskenlig, så härlig, så full af tröst.

För det första. Den läres uttryckligen i skriften.

För att för wåra läsare underlätta bibelforskningen wilja wi i sammanhang anföra ett stort antal ställen, i hwilka läran förkunnas. Denna sanning wilja wi ordna och indela i klasser, hwarigenom wi önska winna desto större nytta. Wi wilja här endast anföra sådana ställen, hwilka påtagligen innehålla helgelseläran. De äro samlade på

några få timmar, följaktligen är samlingen ofullständig och kan af läsaren, med ledning af parallelställen, på widsträckt sätt mångfaldigas.

1. **Ställen, i hwilka läran förkunnas såsom bud.** "Du skall älska Herren din Gud af allt ditt hjerta och af all din själ och af alla dina krafter och af all din håg och din nästa som dig sjelf." Luk. 10: 27. "I skolen wara helige, ty jag är helig." 1 Petr. 1: 16. "Faren efter frid med alla och efter helgelse, utan hwilken ingen får se Herren." Ebr. 12: 14. "Så skolen nu I wara fullkomlige, såsom eder himmelske Fader fullkomlig är." Matth. 5: 48. "Hör Israel: du skall älska Herren din Gud af allt ditt hjerta och af all din själ och af all din förmåga." 5 Mos. 6: 5. "Du skall icke hämnas och icke behålla någon owilja emot ditt folks barn. Du skall älska din nästa såsom dig sjelf, ty jag är Herren. Mina stadgar skolen I hålla." 3 Mos. 19: 18. "Och nu, Israel, hwad äskar Herren din Gud af dig, utan att du skall frukta Herren din Gud, att du wandrar i alla hans wägar och älskar honom och tjenar Herren din Gud af allt ditt hjerta och af all din själ, att du håller Herrens bud och hans stadgar, dem jag dig bjuder i denna dag, på det att dig må wäl gå. Så omskären nu edert hjertas förhud och waren icke mer halsstywe." 5 Mos. 10: 12, 13, 16. "Känn din faders Gud och tjena honom af allt hjerta och af en wälwillig själ, ty Herren ransakar alla hjertan och förstår alla tankars uppsåt." 1 Krön. 28: 9. "Detta är mitt bud, att I skolen älska eder inbördes, såsom jag hafwer älskat eder." Joh. 15: 12. "Men hufwudsumman af budet är kärlek af ett rent hjerta och af ett godt samwete och af en oskrymtad tro." 1 Tim. 1: 5. "Fullkomnens (eller waren fullkomlige), förmanen eder inbördes, waren ens till sinnes, waren fridsamme, och kärlekens och fridens Gud skall wara med eder." 2 Kor. 13: 11. "Jag bjuder dig inför Gud, som allting gör lefwande — — —, att du håller budet obesmittadt, ostraffeligt, intill wår Herres Jesu Kristi uppenbarelse." 1 Tim. 6: 13, 14. "Derför helgen eder och waren helige, ty jag är Herren eder Gud. Och hållen mina stadgar och gören dem, ty jag är Herren, som eder helgar." 3 Mos. 20: 7, 8. "Jag är Gud allsmäktig, wandra för mig och war fullkomlig." 1 Mos. 17: 1. "Efter honom, som eder kallat hafwer och helig är, waren ock I helige uti all eder umgängelse. Ty det är skrifwet: I skolen wara helige, ty jag är helig." 1 Petr. 1: 15, 16.

2. **Ställen, i hwilka den förkunnas såsom förmaning.** "Efter wi nu hafwa dessa löften, mine älskelige, så renom oß ifrån all köttets och andans besmittelse, fullbordande helgelsen i Guds räddhåga." 2 Kor. 7: 1. "Derför wilja wi lemna de första grunderna af Kristi lära och taga det före, som till fullkomligheten leder." Ebr. 6: 1. "Så många wi nu fullkomne äro, warom så sinnade." Fil. 3: 15.

3. **Ställen, i hwilka den förkunnas såsom löfte.** "Och jag will gjuta rent watten uppå eder, att I skolen rene warda ifrån all eder orenhet, och ifrån alla edra afgudar skall jag rensa eder." Hes. 36: 25. "Salige äro de som hungra och törsta efter rättfärdigheten, ty de skola blifwa mättade." Matth. 5: 6. "I den tiden och i de dagar skall man

söka efter Israels mißgerning, säger Herren, men man skall ingen finna, och Juda synd, och der skall ingen funnen warda." Jer. 50: 20. "Och Herren din Gud skall omskära ditt hjerta och din säds hjerta, att du skall älska Herren din Gud af allt ditt hjerta och af all din själ, på det du må lefwa." 5 Mos. 30: 6. "Så kommen då sedan och låten oß gå med hwarannan till rätta, säger Herren; om edra synder än wore blodröda, så skola de dock warda snöhwita, och om de än wore såsom rosenfärg, så skola de dock warda såsom en ull." Es. 1: 18. "Och jag skall gifwa dem hjerta till att känna mig, att jag är Herren, och de skola wara mitt folk, och jag will wara deras Gud, ty de skola af allt hjerta wända sig till mig. Detta skall wara förbundet, som jag skall göra med Israels hus efter denna tiden, säger Herren. Jag skall gifwa min lag uti deras hjerta och skrifwa den uti deras sinne, och de skola wara mitt folk, så will jag wara deras Gud." Jer. 24: 7, 31: 33. "Jag skall gifwa min Ande i eder och göra ett sådant folk af eder, som i mina bud wandra och mina rätter hålla och derefter göra." Hes. 26: 27. "Herren gifwer nåd och ära; de fromma skall han intet godt förwägra." Ps. 84: 12. "Jag skall göra eder lösa ifrån all eder orenhet." Hes. 36: 29. "Salige äro de renhjertade, ty de skola se Gud." Matth. 5: 8. "Och jag måste wända min hand emot dig och utrensa ditt slagg som allrarenast och borttaga allt ditt tenn." Es 1: 25.

4. **Ställen, i hwilka den förkunnas såsom wiß försäkran.** "Kristus Jesus är oß af Gudi worden till wisdom och till rättfärdighet och till helgelse och till förloßning." 1 Kor. 1: 30. "Oß äro de dyra och allrastörsta löften gifna, på det wi derigenom skola blifwa delaktige af gudomlig natur, undkomne från det i werlden genom lusta rådande förderfwet." 2 Petr. 1: 4. "Men wandre wi i ljuset, såsom han är i ljuset, så hafwa wi gemenskap inbördes, och Jesu Kristi hans Sons blod renar oß af all synd. Om wi bekänna wåra synder, så är han trofast och rättfärdig, att han förlåter oß synderna och renar oß af all orättfärdighet." 1 Joh. 1: 7, 9. "Räddhåga är icke i kärleken, utan den fullkomliga kärleken utdrifwer räddhågan." 1 Joh. 4: 18. "Och hwar och en, som hafwer detta hopp till honom, renar sig, såsom han ren är." 1 Joh. 3: 3. "Kristus bar wåra synder sjelf i sin lekamen upp på trädet, på det wi skulle wara synderna afdöde och lefwa rättfärdigheten, genom hwilkens sår I ären helade." 1 Petr. 2: 24. "Den (nämligen Kristus) förkunna wi, förmanande hwar menniska och lärande hwar menniska i all wisdom, på det wi skola framställa hwar menniska fullkommen i Kristus Jesus." Kol. 1: 28. "Och han skall förlossa Israel ifrån alla deß synder." Ps. 130: 8. "Men den som håller hans ord, i honom är sannerligen Guds kärlek fullkomnad." 1 Joh. 2: 5. "Salige äro de, som utan wank lefwa, de som i Herrens lag wandra." Ps. 119: 1. "Och ikläda eder den nya menniskan, den efter Gud skapad är i sannskyldig rättfärdighet och helighet." Ef. 4: 24. "Wår gamla menniska är korsfäst med honom, på det att syndens kropp skall warda om intet, att wi icke härefter skola tjena synden." Rom. 6: 6. "Kära barn, detta skrifwer jag till eder, på det I icke skolen

synda." "Den som gör synden, han är af djefwulen, ty djefwulen syndar af begynnelsen. Fördenskull uppenbarades Guds Son, att han skulle nederslå djefwulens gerningar." 1 Joh. 2: 1, 3. 8. "Är nu ditt öga oförderfwadt, så warder hela din kropp ljus." Matth. 6: 22. "Derför ock Jesus, på det han skulle helga folket genom sitt eget blod, hafwer han lidit utanför porten." Ebr. 13: 12. "Om det samma bedja wi ock, nämligen om edert fullkomnande." 2 Kor. 13: 9. "Att edra hjertan må stadfästade blifwa, ostraffliga i helighet, inför Gud." 1 Thess. 3: 13. "Ty Gud hafwer icke kallat oß till orenhet, utan till helgelse. 1 Thess. 4: 7. "Ty detta är Guds wilja, eder helgelse." 1 Thess. 4: 3. "Lofwad ware Herren, Israels Gud, ty han hafwer besökt och förlossat sitt folk och hafwer upprättat oß salighetens horn uti sin tjenare Davids hus, såsom han talat hafwer genom sina heliga profeters mun af fordom tid, att wi, frälste utur wåra owänners hand, måtte honom tjena utan fruktan i helighet och rättfärdighet inför honom i alla wåra lifsdagar." Luk. 1: 68—75. "Gud hafwer eder utwalt till salighet genom Andens helgelse och sanningens tro." 2 Thess. 2: 13. "Han hafwer ock somliga satt till apostlar, somliga till profeter, somliga till evangelister, somliga till herdar och lärare, till de heligas fullkomning, till embetets werk, till Kristi lekamens uppbyggelse, till deß att wi alla komma till enhet i tro och i Guds Sons kunskap och warda en fullkommen man, den der är uti Kristi fullkomliga ålders mått; på det wi icke mer skola wara barn, omtumlade och kringförde af hwarje lärans windkast, genom menniskors falska spel, genom illfundighet, dermed de fara efter att de må förwilla oß, utan wid sanningen blifwande, i kärlek wäxa upp uti allt till honom, som hufwudet är, Kristus, af hwilken hela kroppen tillhopafogad och sammanbunden, led för led till inbördes hjelpräckning, efter hwar och en dels werksamhet i sitt mått, åstadkommer kroppens tillwäxt till sin egen uppbyggelse i kärlek." Ef. 4: 11—16. "Ty det som lagen icke kunde åstadkomma, i det den wardt förswagad genom köttet, det gjorde Gud, sändande sin Son i syndeligt kötts liknelse, och för syndens skull, och fördömde synden i köttet, på det den rättfärdighet, som lagen äskar, skulle warda fullbordad i oß, som icke wandra efter köttet, utan efter Anden." Rom. 8: 3, 4. "Och han är för den skull död för alla, att de som lefwa skola icke mer lefwa sig sjelfwom, utan honom, som för dem död och uppstånden är." 2 Kor. 5: 15.

5. **Ställen, i hwilka den förkunnas såsom bön.** "För den skull böjer jag mina knän till wår Herres Jesu Kristi Fader, den en Fader är öfwer all slägt, som nämnas må i himlar och på jord, att han wille förläna eder, efter sin härlighets rikedom, att med kraft stärkte warda genom hans Ande till den inwärtes menniskan, att Kristus må bo genom tron i edra hjertan, rotfästade och grundade i kärleken, att I mäkten begripa med alla heliga, hwad bredden och längden och höjden och djupet är, och dermed känna Kristi kärlek, den all kunskap öfwergår, på det I mågen uppfylde warda intill all Guds fullhet. Men honom, som rikeligen förmår göra, utöfwer allt det wi begära eller tänka, efter

den kraft som werkar i oß, honom ware ära i församlingen genom Kristus Jesus i allan tid ifrån ewighet till ewighet. Amen." Ef. 3: 14—21. "Eder helsar Epafras, som en af eder är, Kristi tjenare, alltid kämpande för eder i sina böner, på det I mågen blifwa stående fullkomlige och uppfylde i all Guds wilja." Kol. 4: 12. "Men fridens Gud, som igenfört hafwer ifrån de döda den store fåraherden, genom det ewiga testamentets blod, wår Herre Jesus, han fullkomne eder uti allt godt werk till att göra sin wilja, skaffande uti eder hwad honom täckeligt är genom Jesus Kristus, hwilken ware ära ifrån ewighet till ewighet. Amen." Ebr. 13: 20, 21. "Men sjelfwer fridens Gud helge eder alltigenom, att hela eder ande, själ och kropp måtte warda behållen ostrafflig i wår Herres Jesu Kristi tillkommelse." 1 Thess. 5: 23. "Skapa i mig, Gud, ett rent hjerta, och gif i mig en ny wiß ande." Ps. 51: 12. "Att de skola alla wara ett, såsom du, Fader, i mig och jag i dig, att ock de skola wara ett i oß — — — —. Jag i dem och du i mig, att de skola wara fullkomnade till ett, och att werlden skall förstå, att du mig sändt hafwer, och älskade dem, såsom du ock mig älskade." Joh. 17: 21, 23. "Helga dem i din sanning." Joh. 17: 17. "Tillkomme ditt rike, ske din wilje, såsom i himmelen, så ock på jorden. Fräls oß ifrån ondo." Matth. 6: 10, 13.

6. **Ställen, i hwilka förkunnas, att menniskor hafwa erfarit denna nåd.** "Och detta waren I somlige, men I ären aftwagne, I ären helgade." 1 Kor. 6: 11. "I mitt hjerta gömmer jag ditt ord, på det jag icke skall synda emot dig." Ps. 119: 11. "Bewara min själ, ty jag är helig." Ps. 86: 2. "Herodes fruktade Johannes, wetande att han war en rättfärdig och helig man." Mark. 6: 20. "Men nu, då I ären frigjorde ifrån synden och wordne Guds tjenare, hafwen I eder frukt, att I helige warden, och änden derpå ewinnerligt lif." Rom. 6: 22. "Ty Andans lag, som lif gifwer i Kristus Jesus, hafwer gjort mig fri ifrån syndens och dödens lag. Ty det som lagen icke kunde åstadkomma, i det den wardt förswagad genom köttet, det gjorde Gud, sändande sin Son i syndeligt kötts liknelse, och för syndens skull, och fördömde synden i köttet, på det den rättfärdighet, som lagen äskar, skulle warda fullbordad i oß, som icke wandra efter köttet, utan efter Anden." Rom. 8: 2—4. "De (nämligen Zakarias och Elisabet) woro båda rättfärdige inför Gud, wandrande i alla Herrens bud och stadgar ostrafflige." Luk. 1: 6. "Jag är korsfäst med Kristus. Men jag lefwer icke mera jag, utan Kristus lefwer i mig, och det jag nu lefwer i köttet, det lefwer jag i Guds Sons tro." Gal. 2: 20. "I ären wittnen och Gud, huru fromt, huru rättfärdigt och ostraffligt wi umgingo med eder, som trodden." 1 Thess. 2: 10. "Deruti är kärleken fullkomnad med oß, att wi hafwa frimodighet på domens dag, ty såsom han är, så äro ock wi i denna werld." 1 Joh. 4: 17. "Och i deras mun är intet swek funnet, ty de äro ostrafflige." Upp. 14: 5. "Då sade jag: we mig, jag förgås, ty jag hafwer orena läppar — — — —, ty jag hafwer sett Konungen Herren Zebaot med mina ögon. Då flög en af serafim till mig och hade ett glödande kol uti handen, det han med en tång tog af altaret, och

kom wid min mun och sade: si, härmed hafwer jag kommit wid dina läppar, att din mißgerning skall warda ifrån dig tagen och din synd försonad wara." Es. 6: 5—7. "Wår gamla menniska är korsfäst med Kristus, på det att syndens kropp skall warda om intet, att wi icke härefter skola tjena synden," Rom. 6: 6. "Så många wi nu fullkomne äro, warom så sinnade." Fil. 3: 15.

Må läsaren öfwerwäga dessa skriftställen. Hwilken oemotståndlig bewisningskraft, hwilken rik underwisning innehålla de ej? Huru fullständiga, huru allsidiga, huru tydliga äro de icke? Är det möjligt, att en person, äfwen om han endast flygtigt genomögnar dem, icke skulle känna sig kallad att lefwa heligt? Och, hwad mer är, **kan någon enda** med heligt allwar och bön begrunda dem inför Gud och winnlägga sig att förstå och känna deras kraft utan att erfara, att det är hans förmån, ja, hans **pligt** att wara en helig man? Detta är omöjligt, eller ockå mißförstå wi hela saken. Om någon tillämpade dessa tydliga och klara skriftställen på sig sjelf och derwid bekände, att han uppnått den erfarenhet, som de omtala, skulle då icke hwar och en anse, att han menade helgelse? Kunde han wäl anwända tydligare uttryck för att förklara sig lefwa i detta tillstånd än de äro, som förekomma i de anförda texterna? Åsyftade han att öfwer detta ämne uttrycka sig fullständigt kraftigt och tydligt, hwar kunde han wäl finna starkare ord än dessa: "Gud helge eder alltigenom," eller dessa: "Jesu Kristi Guds Sons blod renar oß af all synd," eller dessa: "på det J mågen uppfylde warda intill all Guds fullhet," eller dessa: "så skolen J nu wara fullkomlige, såsom eder himmelske Fader fullkomlig är?" Om det blott funnes ett enda ställe, som innehölle denna sanning, eller om denna underbara lära, som i sig sjelf är så förwånande, endast wore bekräftad här och der, så kunde möjligen twekſamhet uppstå hos oß; men då den kommer öfwer oß med sådan oemotståndlig kraft och med sådan förunderlig tydlighet, på hwilken grund skulle wi wäl då kunna förkasta den eller helt enkelt försumma att antaga den?

Bewisningen, som på grund af blotta upprepandet af Herrens ord är så bindande, blir oändligt starkare, ja, oemotståndlig, då dessa skriftställen indelas i klasser, hwarwid deras fulla kraft får göra sig gällande. Om det första intrycket, som framkallas wid läsningen af dessa ord är, att helighet är af nöden, att den är befald, att den kan uppnås (och wisserligen är det så), så måste en indelning af de anförda ställena åstadkomma otwifwelaktig wißhet, oemotståndlig öfwertygelse, en medweten förwißning.

1. Att helighet kan uppnås, tro wi för det första, derför att Gud så befaller. "J skolen wara helige, ty jag är helig." "Faren efter frid med alla och efter helgelse, utan hwilken ingen får se Herren." "Så skolen nu J wara fullkomlige, såsom eder himmelske Fader fullkomlig är." "Du skall älska Herren din Gud af allt ditt hjerta och af all din själ och af all din förmåga." J dessa ställen jemte många andra som redan blifwit citerade samt ännu andra, som sedermera skola anföras, befalles fullkomlig helighet. Är det icke så? Säkerligen skall

ingen våga betwifla det! Men om helighet befalles, så är det antingen möjligt att lyda denna befallning eller ock är det omöjligt. Om det är möjligt, då kan den uppnås, och hwad wi förfäkta är sant. Om det icke är möjligt, då har Gud gifwit oß ett bud, som wi omöjligen kunna lyda, fordrat af sina skapade warelser, hwad de ej hafwa kraft att fullgöra; men detta är höjden af tyranni, den gröfsta tänkbara orättwisa. Hwilken är dristig nog att göra en sådan slutsats? Hwilken wågar påstå, att Gud är orättwis? Swar: den som förnekar, att helighet kan uppnås, och likwäl medger att den är befald. Det skulle ej wara äfwentyrligt att låta hela stridsfrågan grunda sig på denna punkt, och utan att gå ett steg widare skulle motståndaren af helighet finna sig ohjelpligt och hopplöst nedgjord.

2. Att helighet kan uppnås tro wi, för det andra, derför att den på möjliga wilkor är oß lofwad. "Och jag will gjuta rent watten uppå eder, att I skolen rene warda ifrån all eder orenhet, och ifrån alla edra afgudar skall jag rensa eder." "Salige äro de som hungra och törsta efter rättfärdigheten, ty de skola blifwa mättade." "Så kommen då sedan och låten oß gå med hwarannan till rätta, säger Herren; om edra synder än wore blodröda, så skola de dock warda snöhwita, och om de än wore såsom rosenfärg, så skola de dock warda såsom en ull." "Jag skall göra eder lös ifrån all eder orenhet." "Om wi bekänna wåra synder, så är han trofast och rättfärdig, att han förlåter oß synderna och renar oß af all orättfärdighet." I dessa ställen är på wissa wilkor helighet uttryckligt lofwad Guds folk, såsom att de skola blifwa renade från all synd samt uppfylda med all rättfärdighet. Att det så förhåller sig är för klart för att kunna nekas, för uppenbart för att tarfwa bewis. Men hwad följer häraf? Antingen skola de, som uppfylla wilkoren, erfara helighet i fullkomlig öfwerensstämmelse med Guds löften, eller också äro dessa löften falska. Är det förra fallet, så är wår lära sann; är åter det senare fallet, så äro Guds löften ej tillförlitliga. Jag skrifwer det med fruktan och bäfwan och i affigt att förswara Guds ewiga trofasthet. Hwilken skall wåga beskylla den tillbedjanswärde Guden för falskhet? Hwilken skall wara förmäten nog att göra hans sanning till lögn? Ingen. Hwad han har sagt skall gälla ewinnerligen. "Till deß himmel och jord förgås, skall ej förgås den minsta bokstaf eller en prick af lagen, förr än allt skedt är." Härwid säger man: om någon kunde uppfylla wilkoren, så skulle äfwen löftet gå i fullbordan, ty Gud är sannfärdig; men ingen kan uppfylla wilkoren, och deraf följer, att helighet ej kan uppnås i detta lifwet. Ett sådant påstående wanhedrar Gud mer än att beskylla honom för falskhet. Om wilkoret ej kan uppfyllas, då är det hånande, swekfullt och bedrägligt att gifwa ett sådant wilkor. Gud kan icke wara osannfärdig, ej heller håna sina skapade warelser med att föreskrifwa dem wilkor, som ej kunna uppfyllas. Så wißt som han har lofwat helighet på wissa wilkor, så wißt är det ock, att helighet kan uppnås. Må den, som allwarligt och uppriktigt söker efter helighet, betänka hwem det är, som har gifwit löftet. Det är Gud, hwilken icke kan ljuga.

Drif derför ifrån dig alla twifwel och all fruktan och antag wilkoret med tacksamhet.

3. Wi påstå, att helighet kan uppnås, derför att inspirerade män, ja, wår Frälsare sjelf, bedit derom till förmån för kyrkan, och derför att helighet innefattas i den bön, som Frälsaren lärt sitt folk att bedja, äfwensom i följande och andra dylika yttranden af apostlarna. "Men fridens Gud, som igenfört hafwer ifrån de döda den store fåraherden, genom det ewiga testamentets blod, wår Herre Jesus, han fullkomne eder uti allt godt werk till att göra sin wilja, skaffande uti eder hwad honom täckeligt är." "Men sjelfwer fridens Gud helge eder alltigenom, att hela eder ande, själ och kropp måtte warda behållen ostrafflig i wår Herres Jesu Kristi tillkommelse." "Helga dem i din sanning." I dessa ställen och många andra af de här ofwan anförda bedja män, som genom gudomlig ingifwelse ledas i all sanning, tydligt och på ett särskildt sätt om helighet. Hwad skola wi sluta häraf? De trodde, antingen att helighet kunde uppnås eller att den icke kunde uppnås. Om de trodde, att den icke kunde uppnås, då gjorde de sig skyldiga till det gröfsta swek och bedrägeri, då de bådo härom. Härwid bör man äfwen erinra sig, att Herren sjelf war en af de bedjande. Och hwilket större bedrägeri kan upptänkas än att allwarligt bedja om det, som omöjligen kan ske? Skulle det icke wara höjden af wansinne och skrymteri att så bedja? Och kunde wäl sådana böner uppstiga till Gud under den Helige Andes ingifwelse? Men trodde de, att deras böner kunde höras och helighet erhållas, så hade de deruti antingen rätt eller orätt. Hade de orätt och woro likwäl lifwade af högre ingifwelse, så woro de bedragna af den Helige Ande, och ingifwelsen wore ej att lita på. Hwilken fruktanswärd skada tillskyndar ej förnekandet af denna lära Guds ords tillförlitlighet samt de heliga männens rättskaffenhet, hwilka hafwa förkunnat den! Och man får aldrig glömma, att wår Herre och Mästare sjelf är en bland dessa! Hwad än otrogna må göra — kristna borde åtminstone betänka sig, innan de antaga ett så bedrägligt och förderfligt system, som så wanärar Guds ord och hans trogne tjenare.

4. Wi förswara denna lära, derför att den innefattas i skriftens förmaningar. "Derför wilja wi lemna de första grunderna af Kristi lära och taga det före, som till fullkomligheten drager." "Renom oß ifrån all köttets och andens besmittelse, fullbordande helgelsen i Guds räddhåga." Kristna förmanas här i kraft af den gudomliga ingifwelsens myndighet att söka helighet. Nu måste detta wara antingen möjligt eller omöjligt. Är det omöjligt, så förmanas wi af de män, Gud ingifwit det, att göra hwad som är omöjligt, hwilket är lika orimligt, som om någon förmanade oß att taga ned solen från himmelen. Kan någon beskylla Gud för sådan orimlighet? Hwilken skall wäl wåga så groft förolämpa honom, som är oändligt helig och ren? Är det åter möjligt att söka och finna denna skatt, då kan helighet uppnås och wår lära är sann.

5. Att helighet kan uppnås bewisas af skriftens wissa utsagor. "Kristus Jesus är oß af Gudi worden till wisdom och till rättfärdighet och till helgelse och till förloßning." "Detta är Guds wilja, eder hel-

gelse." "Wår gamla menniska är korsfäst med Kristus, på det att syndens kropp skall warda om intet." "Ty Gud hafwer icke kallat oß till orenhet, utan till helgelse." I dessa ställen förklaras att de kristna äro kallade att wara heliga, att helgelse är deras förmån, och det är Guds wilja, att de skola lefwa deri. Läran om möjligheten att lefwa heligt förkunnas lika otwetydigt i bibeln som läran om nya födelsen. Nu äro dessa utsagor antingen sanna eller falska. Äro de sanna, hwilket hwarje kristen åtminstone är pligtig att tro, då kan helighet uppnås, och denna lära står på samma grund som uppenbarelsens öfriga sanningar. Om dessa utsagor äro falska, då är hela bibeln en dikt och wi äro alla ömkligen bedragna. Ingen är wäl i stånd att antaga denna slutsats, och förkastar man den, så är sanningen af den lära wi förswara medgifwen.

6. Wi påstå, att helighet kan uppnås, derför att den blifwit uppnådd af andra. "Och detta woren I somlige, men I ären aftwagne, I ären helgade." "I ären wittnen och Gud, huru fromt, huru rättfärdigt och ostraffligt wi umgingo med eder, som trodden." "Deruti är kärleken fullkomnad . . ., ty såsom han (Kristus) är, så äro ock wi i denna werld." "Så många wi nu fullkomne äro, warom så sinnade." I dessa ställen och i en stor mängd andra omtalas, att wissa personer hafwa lefwat heligt. Att de så lefde, måste antingen wara sant eller icke sant. War det icke sant, så äro wittnesbörden derom falska, och skriften är ej trowärdig. War det sant, att de lefde heligt så kunna äfwen andra lefwa heligt i detta lifwet. Hwilken behöfwer wäl tweka rörande walet af de båda slutsatserna? Eller man will kanhända inwända, att helighet ej kan uppnås af alla, derför att dessa enskilde personer gynnades med denna förmån. Det är ej otroligt, att någon på denna grund skall söka förkasta wår lära. Men skulle någon till egen och andras skada wara af denna mening, så förelägga wi honom följande fråga att beswara: hwem har gjort inskränkningen, och hwar är den beskrifwen?

7. Den lära wi förswara bewises ytterligare deraf, att ett stort werk är fullkomnadt, på det menniskorna må lefwa heligt. "Derför ock Jesus, på det han skulle helga folket genom sitt eget blod, hafwer han lidit utanför porten." "För den skull uppenbarades Guds Son, att han skulle nederslå djefwulens gerningar." "Han hafwer ock somliga satt till apostlar, somliga till profeter, somliga till evangelister, somliga till herdar och lärare, till de heligas fullkomning, till embetets werk, till Kristi lekamens uppbyggelse, till deß att wi alla komma till enhet i tron och i Guds Sons kunskap och warda en fullkommen man, den der är uti Kristi fullkomliga ålders mått." Här förklaras helighetens uppnående wara det mål, som skall winnas genom de förordnade medlen. Om dessa medel äro tillräckliga — och hwilken wågar påstå, att Gud har förordnat otillräckliga medel? — då måste äfwen det dermed åsyftade målet winnas. Om Kristi återlösningswerk icke är förfeladt, så måste djefwulens werk derigenom förstöras. Om hans lidande utom porten icke war onyttigt och kraftlöst, så måste menniskorna genom hans

blod kunna helgas. Antagandet, att helighet ej kan uppnås, är att förakta nådemedlen och wanära Jesu förtjenstfulla och alltillräckliga offer.

Sålunda finner man, att den heliga skrift lärer på många olika sätt, att helighet kan uppnås. Ännu flera bibliska wittnesbörd finnas, som äro lika kraftigt bewisande som de ofwan anförda, men wårt utrymme medgifwer ej, att wi uppräkna flera. Må läsaren wäl öfwerwäga dessa och begrunda dem med en opartiskhet, som öfwerensstämmer med ämnets wigt, så skall han nödwändigt komma till samma slutsats som wi, och fördomarna, hwilka de än må hafwa warit, skola tillika med andra swårigheter förswinna.

För det andra. I sammanhang med det redan sagda wilja wi nu anwända några logiska bewis, det är sådana, wid hwilka man genom slutledning från wissa erkända satser leder sig till sanningen. Dessa bewis anses tillräckliga att, utan sådana gudomliga wittnesbörd, som ofwan blifwit anförda, öfwertyga hwarje uppriktig person.

1. Gud är oändligt helig. Denna sanning förkunnas och erkännes af hardt när alla. Följaktligen är synden i högsta grad och utan någon inskränkning förhatlig för honom, "en wederstyggelse, som hans själ hatar." Derför är det hans wilja att utrota den. Ingen kan neka detta. Är det icke hwarje kristens orubbliga öfwertygelse, att synden är så stridande mot Guds fullkomliga och heliga wäsende, att han har sitt högsta behag uti deß borttagande? Så är det wisserligen. Häraf följer att om synden är så förhatlig för Gud, att deß fullkomliga borttagande skulle behaga honom, då måste den kunna borttagas, så framt det ej kan bewisas wara någonting absolut omöjligt eller mot planen för hans werldsregering stridande. Att syndens borttagande är omöjligt för Gud, som i oändlig grad eger både wisdom och makt, lär wäl ingen wilja påstå. Att detta syndens tillintetgörande skulle wara stridande mot planen för hans werldsregering, låter sig swårligen bewisa, i synnerhet sedan han sändt sin Son och förklarat, att han skall tillintetgöra djefwulens gerningar. Men om Gud efter sin helighet hatar synden, och efter sin godhet will frälsa sitt folk från detta förderfliga onda, och efter sin wisdom eger insigt nog att utföra detta werk, och efter sin makt kan göra det, och om detta icke är någonting absolut omöjligt eller mot planen för hans werldsregering stridande, då är det wißt, att det kan ske. Wille någon påstå, att detta inkast bewisar för mycket, samt ställa emot oß denna fråga: hwarför är då icke all synd tillintetgjord och alla menniskor befriade från detta onda? så hafwa wi följande tydliga swar att lemna: derför att menniskorna ej wilja och derför att Gud, oaktadt synden är stridande mot hans wäsende, icke wid deß tillintetgörande will upphäfwa de förnuftiga warelsernas frihet, hwilket skulle wara stridande mot planen för hans moraliska werldsregering. Läran om helgelse har afseende på menniskor, som **wilja** frälsas från synden, som allwarligt bedja att blifwa derifrån befriade, och som wilja uppfylla de derwid föreskrifna wilkoren. Frågan är: Äro wi icke berättigade att från Guds natur sluta, att han will befria menniskorna från synden? Hwad kan hindra honom?

Må läsaren föreställa sig, om det kan wara möjligt för Gud att låta sina skapade warelser bedja och kämpa efter befrielse från synden, detta wederstyggliga onda, som Gud sjelf hatar och afskyr, utan att hjelpa dem, då han likwäl icke har ansett det såsom ett för stort offer att låta sin enfödde Son dö, på det att de måtte frälsas från synden. Gud är både willig och mäktig, hwarför kan det då icke ske? Wi önska erhålla swar på wår fråga.

2. Om helighet ej kan uppnås i detta lifwet, då kan den icke sökas; om den icke kan uppnås och likwäl sökes, då söker man det som är omöjligt. Om den sista satsen antages, så följer deraf, att Gud gör sig skyldig till den grösta orättwisa, ty han fordrar det som är omöjligt. Derför kan ingen kristen med orubblig wißhet antaga denna sats. Men om wi antaga den satsen, att ett sådant tillstånd icke fordras, hwad följer wäl deraf? Jo detta: om befrielse från all synd icke fordras, då måste några synder finnas, som man kan känna och hylla hos sig utan att handla emot rättfärdigheten eller heligheten och utan att ådraga sig skuld; ty det kan icke finnas något bud, mot hwilket sådana synder äro stridande, de kunna icke wara lagens öfwerträdelser och derför icke brott, med hwilka menniskan ådrager sig skuld. Medgifwer man åter, att Gud icke bjuder menniskorna att wara fria från all synd, så följer deraf, att fullkomlig befrielse från synden icke är det bästa, det måste nemligen wara bättre att hafwa någon synd qwar; eller om fullkomlig befrielse från synden är det bästa, om det är bättre, än att någon synd är qwar, och Gud likwäl icke bjuder det, så är den oundwikliga följden den, att Gud icke fordrar hwad som är bäst. Ingendera af dessa satser kan medgifwas, ingen kan förswara någondera, utan att en orimlighet uppstår, som tillintetgör bewisningsgrunderna.

3. Ännu ett annat följdsammanhang kan uppwisas. Om befrielse från synden ej kan uppnås i detta lifwet, så bör ingen söka derefter eller bedja derom. Om en menniska är öfwertygad, att en wiß händelse omöjligen kan ske, och likwäl beder om detta omöjliga, så är hennes bön gäckeri och den brottsligaste förställning. Ingen orimlighet kan tänkas wara större än den, att någon söker det, hwarom han är wiß och hwarom det är allmänt bekant, att det icke kan finnas. Derför måste följden af den tron, att fullkomlig befrielse från synden icke kan uppnås, blifwa den, att allt bemödande om ett heligt lefwerne förlamas och såsom onyttigt och fåfängt uppgifwes, ja, att dylika ansträngningar blifwa löjliga och orimliga, och ändtligen att menniskan med ro och lugn fortsätter sitt lif i synden.

Är man nu öfwerthygad derom, att Gud bjuder menniskorna att wara fria från synden, och tror man widare, att Gud ej fordrar någon omöjlighet, så måste man också medgifwa, att ett sådant tillstånd är möjligt. Tror man, att befrielse från synden bör eftersträfwas och sökas, så måste man äfwen tro, att man finner det man söker. Detta måste nödwändigt hwarje menniska tydligt inse. En tänkande menniska kan anställa talrika sådana betraktelser och inse hwilka swåra obibliska följder på mångfaldiga sätt uppkomma från förkastandet af den klara

enkla sanningen. Och hwarför skulle man, oaktadt sådana afgörande bewis och sådana farliga följder, ändå förkasta läran om helgelse?

Den motsatta läran säger, att helgelse ej kan ega rum förr än i döden; då måste den ske hos menniskan, menar man, såsom en beredelse för himmelen. Wi kunna ej göra wåra läsare större tjenst än att här låta den store fromme teologen Watson tala. Han säger:

"Mot denna mening kunna följande swåra inwändningar göras:

"1. Att wi ingenstädes i något ställe af den heliga skrift finna det löftet uttaladt, hwarken i ord uttryckt eller i sammanhanget innefattadt, att fullkomlig helgelse skall få uppskjutas till dödsstunden.

"2. Att wi ingenstädes finna själens förening med kroppen framstäld såsom ett oöfwerwinneligt hinder för hennes fullkomliga helgelse.

"3. Den ifrågawarande läran wederlägges af de skriftställen, som förbinda wår fullkomliga helgelse med wårt derpå följande lefwerne och wåra handlingar, i det att denna helgelse wisar sig i de troendes lif **före döden.** Det nyß anförda Rom. 6: 6 tillhör dessa skriftställen: 'syndens kropp skall warda om intet, att wi icke härefter skola tjena synden.' Hit hör förmaningen i 2 Kor. 7: 1. I 1 Thess. 5: 23 beder aposteln om de kristnas fullkomliga helgelse samt om deras bewarande i detta helgade tillstånd intill 'wår Herres Jesu Kristi tillkommelse.'

"4. Den wederlägges äfwen genom de ställen, som bjuda oß lefwa i de nådegåfwor och dygder, som wanligen kallas Andans frukter. Att dessa frukter skola frambringas under wårt lif, att de skola werkas inom oß och wisa sig i det yttre lefwernet, kan ej betwiflas. Men månne, torde wi här få fråga, det icke fordras af oß, att dessa goda frukter skola wara mogna och fullkomliga? Om de skola wara mogna och fullkomliga, så förutsättes nödwändigt själens fullkomliga helgelse eller befrielse från det onda under det wi lefwa i denna werld.

"5. Den läran, att synden nödwändigt måste bo i menniskan intill döden, har andra skriftwidriga följder med sig. Den förutsätter, att synden har sitt säte i lekamen, och öfwerensstämmer sålunda med den hedniska filosofien, som ansåg att det onda bodde i materien. Bibelns lära deremot säger, att synden har sitt säte i själen, och att wi äro i träldom under köttsliga lustar och begärelser uppställes såsom ett bewis för den andliga naturens fall och förderf. Tror man sig finna, att syndigheten nödwändigt följer af själens förening med kroppen, så lärer det ej falla sig lätt att förklara menniskans hela moraliska tillstånd. Det finnes synder, såsom högmod, girighet, ondska samt andra, som äro helt och hållet andliga, och likwäl angifwas ej dessa såsom undantag, då det läres, att synden nödwändigt fortfar intill döden. Säkert är, att man ej behöfwer wänta på själens skilsmessa från kroppen för att frälsas från allt det onda, hwarmed anden är behäftad, och likwäl anses detta onda lika oundwikligt som de synder, som mera omedelbart härröra från den kroppsliga naturen.

"Wi sluta derför att, hwad tiden för wår fullkomliga helgelse beträffar, eller för att anföra aposteln Paulus: 'syndens kropp skall warda

om intet,' detta hwarken bör uppskjutas till dödsstunden eller till lifwet efter döden. Till fullkomlig befrielse från synden äro de trogna kallade i det närwarande lifwet, och denna befrielse tillhör nödwändigt fullkomlig helgelse samt de kristnas olika nådegåfwor, genom hwilka de äro kallade att förhärliga Gud i denna werlden."

Med den wanliga logiska skärpa och kraftfulla uttrycksätt, som alltid utmärka Wesleys skrifter, upprycker han på en gång denna willfarelse med rötterna och låter den af sig sjelf förfalla.

"Månne själens skilsmessa från kroppen werkar hennes rening från inneboende synd? Om så är, är det då icke någonting annat än Kristi blod, som renar henne från all synd? Om Kristi blod renar oß från all synd, medan kropp och själ ännu äro förenade, så måste det ju ske i detta lifwet? Om det skall ske, när denna förening upphör, så måste det ju ske i lifwet efter döden? Men är det icke då för sent? Om det skall ske i dödsstunden, i hwilken belägenhet är då själen när hon hwarken är i eller utom kroppen? Må hwar och en öfwerwäga denna kedja af oemotsägliga bewis. Man skall snart derigenom inse, att man genom att göra döden till ett medel, hwarigenom själen renas från synden, tager äran från Kristi blod. Man märke widare, att reningen måste ega rum i eller utom kroppen. Skall den försiggå utom kroppen, då måste den ske i den kommande werlden och icke i denna. Skall den werkas i kroppen, då måste den inträffa före döden och medan själen ännu är förenad med kroppen. Men om detta werk således skall ske här i lifwet, då kropp och själ äro förenade med hwarandra, hwarför då icke en dag före döden, och om en dag, hwarför icke ett år?"

Läran om döden såsom purgatorium eller reningsanstalt är sålunda af dessa fromme wördade män wederlagd. Denna lära är owärdig att blifwa trodd: 1. Derför att den ej finnes i Guds ord, ej i ett enda ställe. 2. Den är stridande mot hela uppenbarelsen. 3. Den leder till obibliska meningar och orimligheter.

Dessa anförda bewis anse wi wara nog. Wi äro öfwertygade, att den som är uppriktig skall icke kunna leda sig till någon mot wår framställning stridande slutsats. Må hwar och en allwarligt, under bön och af allt hjerta pröfwa saken, och han skall snart inse, att han är kallad att lefwa ett heligt lif; han skall snart inse om förblifwandet i synden kan med skäl ursäktas. Må du som läser detta lägga handen på ditt hjerta och rikta blicken på den tillkommande domen samt inför Gud swara på denna fråga: "huru är det med mig?" Du är måhända redo att swara, att bewisledningen synes wara följdriktig, men att swårigheter ligga i wägen. I så fall hänwisa wi dig till följande kapitel, hwari inwändningar skola undersökas. Till det här sagda anföra wi följande krafftulla och tydliga ord af Wesley:

"Frågor till dem, som neka att fullkomlighet kan uppnås i detta lifwet.

"1. Har icke den Helige Ande blifwit utgifwen på ett kraftigare sätt under evangelium än under den judiska nådeshushållningen? Om så icke är, hwad betyder det då, att Anden icke war gifwen innan Kristus wardt förklarad? Joh. 7: 39.

"2. War den 'på Kristi lidande följande härligheten' (1 Petri 1: 11) en yttre härlighet eller en inre, d. w. s. helighetens härlighet?

"3. Har Gud någonstädes i skriften befalt oß mer än han lofwat oß kraft att fullgöra?

"4. Skola Guds löften om helighet uppfyllas i detta lifwet eller endast i det tillkommande?

"5. Är en kristen under någon annan lag än den, som Gud lofwat skrifwa i wåra hjertan? Jer. 31: 31 etc. Ebr. 8: 10.

"6. I hwad mening skall 'den rättfärdighet, som lagen älskar, warda fullbordad i dem, som icke wandra efter köttet, utan efter Anden?' Rom. 8: 4.

"7. Är det omöjligt för de kristna att 'älska Gud af allt sitt hjerta och af all sin håg och af all sin själ och af alla sina krafter?' Och äro de under en lag, som icke fullbordas i denna kärlek?

"8. Werkar själens skilsmessa från kroppen hennes rening från inneboende synd?

"9. Om så är, är det då icke någonting annat än Kristi blod, som renar henne från all synd?

"10. Om Kristi blod renar oß från all synd, medan kropp och själ äro förenade, sker då icke detta i det närwarande lifwet?

"11. Om det försiggår, när denna förening upphör, så sker det ju efter döden? Men är det icke då för sent?

"12. Om det sker i dödsstunden, i hwad tillstånd är då själen, när hon är hwarken i eller utom kroppen?

"13. Har Kristus någonstädes lärt oß att bedja om det, som han aldrig will gifwa?

"14 Har han icke lärt oß att bedja: 'ske din wilja, såsom i himmelen, så ock på jorden?' Och sker den icke fullkomligt i himmelen?

"15. Om så är, har han då icke lärt oß att bedja om fullkomlighet på jorden? Will han icke också gifwa den?

"16. Bad icke Paulus efter Guds wilja, då han bad, att de kristna i Thessalonika måtte blifwa 'helgade alltigenom och warda behållna (i denna werlden, icke i den tillkommande, så framt han icke bad för de döda) ostraffliga till ande, själ och kropp i wår Herres Jesu Kristi tillkommelse?'

"17. Önskar du uppriktigt att blifwa fri från inneboende synd i detta lifwet?

"18. Om så är, har icke Gud gifwit dig denna önskan?

"19. Om han gifwit dig den, har han icke gjort det för att håna dig, alldenstund det är omöjligt, att den kan fullkomnas?

"20. Om du icke uppriktigt hyser den önskan, att blifwa renad från all synd, är det då icke för höga ting du bekymrar dig om?

"21. Beder du någonsin Gud 'rena ditt hjertas tankar, att du må älska honom fullkomligt?'

"22. Om du hwarken önskar erhålla det du begär, eller tror det kunna uppnås, är då icke din bön dåraktig?

"Gud hjelpe dig att lugnt och opartiskt öfwerwäga dessa frågor!"

I det föregående hafwa wi ej yttrat något om särskilda uttryck. Wi hafwa ej kritiskt undersökt de i grundtexten förekommande ord, som återgifwits med fullkomlighet, helgelse, helighet och andra dylika. Ty för det första skulle **sådan lärd undersökning** wara af föga nytta för de flesta af wåra läsare, enär wåra bewis derigenom hwarken skulle winna större klarhet eller kraft, och för det andra hade wi beslutat att i detta werk mera sysselsätta oß med förklaringar än termer. Wid framställningen af wår lära hafwa wi sökt uttrycka oß lättfattligt och derför icke anwändt konstuttryck. Den, som läser wår utförliga framställning i andra kapitlet, fattar tydligt så wäl wåra åsigter om hwad helgelse är, som de bewis, med hwilka de i detta kapitel styrkas. Mera utförliga undersökningar hafwa wi med flit sökt undwika.

Wi wilja afsluta detta kapitel med en innerlig uppmaning till läsaren att uppriktigt och troget tillämpa hwad som blifwit sagdt. Skulle du under inflytandet af förutfattade meningar ännu tweka, ännu betwifla din förmån såsom kristen, Guds höga kallelse i Kristus Jesus, ännu icke kunna inse det wara din pligt att lefwa heligt, så beder jag dig taga i betraktande orsaken till ditt twifwel. Hwad hindrar dig att lefwa heligt? Drag dig ej undan denna fråga. Betrakta henne i stillhet, till deß du finner swaret. Är du hindrad deraf, att ditt hjerta är ondt och förderfwadt, så frågas: är icke Gud mäktig? Kan icke han "förändra ditt upproriska hjerta och pånyttföda din själ?" Är icke Jesu blod kraftigt att göra dig ren, **icke till en del,** utan helt och hållet? Är icke den Helige Ande en heliggörare? Äro salighetens medel otillräckliga? Är det werkligen så? Du är i werlden säger du. Jag wet det, men är det nödwändigt, att du skall wara en syndare i werlden? Jag beder dig innerligen, förgät icke denna fråga. Bort med dina fåfänga ursäkter! Pröfwa saken inför Gud i helig, kristlig uppriktighet! Har icke Gud gjort det möjligt för dig att nu lefwa i helgelse? Om du will lefwa utan helgelse, om du will dela ditt hjerta mellan Gud och werlden, om du ej will wåga de nödwändiga uppoffringarna under utöfwande af andäktig bön, om du ej will söka din nådefulla härliga förmån, om du föredrager att blifwa såsom du är, så förneka dock icke Guds alltillräckliga nåd för att sålunda ursäkta dig. Tag skammen på dig sjelf. Dig tillhör den. Wanhedra icke din Mästare. Men hwarför will du icke söka helgelse? Huru kan du ha mod att ställa dig på fiendernas sida och öka motståndarens hop? O bröder, I som älsken wår Herre Jesus Kristus, låtom oß lefwa heligt. Wår Frälsare bjuder sin församling: "statt upp, war ljus!" Hwarför skola wi längre dröja? Hwarför skola wi icke fatta beslut? Må Gud, hwars namn är heligt, föra oß till sitt folks arf och "helga oß allt igenom, till ande, själ och kropp" för sitt namns skull på det wi, sålunda helgade, måga "pryda Guds wår Frälsares lära i alla stycken, . . . försakande ogudaktigheten och de werldsliga lustarne, och lefwa tukteligen, rättfärdeligen och gudeligen **i denna werld.**" 2 Tit. 2: 9—15.

Fjerde kapitlet.

Inwändningar mot läran om full helgelse.

Mot den i föregående kapitel framstälda läran kunna inwändningar göras, och hwilken sanning finnes, som icke motsäges? Huru afgörande och följdriktiga de bewis än må wara, på hwilka läran grundas, är den samma likwäl icke fullkomligt wiß, förr än inwändningarna blifwa grundligt och fullständigt beswarade. Werket är endast halfgjordt, då wi framställa en lära, som wäl wi sjelfwa anse wara både bibliskt och logiskt bewisad, men hwari andra ej kunna instämma. Motsatta bewis uppställas af personer, som äro i besittning af lärdom och fromhet, och wåra åsigter wederläggas. Att wi taga dessa inwändningar i öfwerwägande, det hafwa wåra motståndare rättighet att begära, det fordra äfwen wåra läsare, och wi sjelfwa erkänna det wara wår pligt. Äro inwändningarne grundade, så måste wåra åsigter wara bristfälliga. Ingen lära, intet blott bedyrande, ingen föregifwen bewisföring, nej, ingenting kan göra tillfyllest, så länge swåra inwändningar förblifwa obeswarade. Irrlärare ropa mycket om logik, göra stort wäsen af bewis och anföra dem i långa kedjor, trotsa på sin slutledningskonst, men under allt detta slingra de sig undan inwändningarna och hafwa i sjelfwa werket ingen förmåga att beswara inkasten. Orsaken är lätt att inse. Mycket, som är sannolikt, kan sägas till förmån för en sats, under det att det är wida swårare att nöjaktigt beswara en werklig inwändning, och lemnas denna obeswarad, så uppstår twifwel, och fara är för handen, att satsen kan alldeles förfalla. En enda giltig inwändning är farlig, till och med der bewis äro uppstälda i stort antal. Då wi nu ämna möta inwändningar, skola wi icke framställa dem i deras wanmakt, ej betrakta dem från deras swaga sida, utan twärtom låta dem framträda i all sin styrka, i sin yttersta skärpa, och detta, emedan det är wår affigt att förstå sanningen och ingenting annat. Wi wilja icke på något bedrägligt sätt förswara wår lära, huru mycket wi än älska henne. Det är allena sanningen, som wi wilja lära känna.

Men hwilka äro nu de inwändningar, som uppställas mot den lära wi förswara? Wi wilja ej swäfwa i owißhet angående denna lära, utan wi wilja omfatta henne med det innerligaste och hjertligaste förtroende. Derför är det angeläget, att wi lära känna dessa inwändningar, som till utseendet äro så riktiga. Men huru trowärdiga de än må synas wara, hoppas jag dock, att de icke äro werkliga. De äro wigtiga nog att förmå oß att närmare undersöka wår grund, men de äro, såsom jag hoppas, icke så absolut wissa, att wi skulle öfwergifwa wår grund och låta wåra motståndare afgå med seger.

1. Den första inwändningen är denna: Läran om helgelsen kan icke wara riktig, emedan många kristna finnas, som icke antaga henne, ja, hela kristna kyrkosamfund förkasta den samma. De lärdaste och förträffligaste teologer kunna ej erkänna henne såsom sann. Hon hwarken

är eller har warit trodd af den allmänna kyrkan. Många, hwilkas förmåga och uppriktighet ej kunnat betwiflas, hafwa under hela sin lifstid studerat den heliga skrift, men ej kunnat finna henne der; de hafwa twärtom funnit den motsatta läran. Huru skall nu detta förklaras? Woro dessa män, som onekligen utgöra flertalet, stadda i willfarelse? Woro de icke lika skickliga uti att söka och fatta sanningen som deras motståndare? Woro de icke lika ärliga och uppriktiga? Huru kunna wi då tro, att de woro stadda i willfarelse?

Denna inwändning är ej att skämta med. Den skulle säkerligen wara owis, dåraktig och förmäten, som ej wille egna någon uppmärksamhet häråt.

Men hwad hafwa wi då att lägga i wågskålen för att uppwäga denna inwändning? En rad andra stora namn, ett lika stort antal lärde, ansedde, uppriktige och wise män? Nej. Härmed kunde man wäl åstadkomma ett balanserande, men ej ett afgörande. Wi möta den med Herrens ord! Ett enda "så säger Herren" wäger mera än alla menniskors meningar. Inwändningen är till utseendet stark, men i werkligheten swag. Man wädjar till en oriktig domstol för att bestämma läran. Man söker styrka den med underhaltiga bewis. Frågan beror ej på menniskors meningar, huru ansedda och trowärdiga de än må wara. Wi wända oß till den enda afgörande myndigheten, nämligen Guds ord. Men hwilken skall afgöra hwad Guds ord har att innebära? Må hwar och en sjelf undersöka med tanken på den kommande räkenskapen, och så skrida till afgörande. Om han finner läran i Guds ord, då må han antaga den, i motsatt fall eger han rättighet att förkasta den! Detta är allt hwad han har att göra, såsom hwar och en tydligt inser.

En annan inwändning ställes emot denna lära, och den är ej mycket olik den förra. Man säger, att läran kan ej wara sann, emedan den ej öfwerensstämmer med kyrkans erfarenhet. De kristna hafwa icke erfarit denna lära i sitt lefwerne. Kyrkan, de samtliga afdelningarna deraf eller de enskilda medlemmarna hafwa icke uppnått detta tillstånd. Några få hafwa tid efter annan fört den höga bekännelsen, och de hafwa gemenligen wisat sorgliga prof på förwillelse. Hwad will detta säga? Är hela den kristna kyrkans erfarenhet af intet wärde? Har den ingenting att betyda wid afgörandet af en så wigtig fråga, nämligen de kristnas högsta erfarenhet? Månne ej den bör anses swärmisk, som wågar fordra ett högre helgelselif, än hwad den allmänneliga kyrkan erkänner? Säkerligen fordras det en undergörande tro för att omfatta läran om full helgelse.

Men om wi nu medgifwa allt hwad i denna inwändning påstås, nämligen att den allmänneliga kyrkans erfarenhet strider emot denna lära, att endast några få bekänna den samma, och att dessa säkerligen warit förwillade — om wi medgifwa allt detta, hwad följer wäl deraf? Månne inwändningen kan tillintetgöra läran? Kan den i ringaste mån förswaga den? Wisserligen icke. Lika litet som man af alla oomwände syndares enstämmiga erfarenhet skulle wilja bewisa, att det ej

är möjligt, att ett rättfärdiggörelsens tillstånd kan finnas, emedan de ej erfarit den rättfärdiggörande nåden. Icke hwad kyrkan har uppnått, utan hwad det är hennes förmån att uppnå, bestämmer hwad läran är. Det är icke fråga om, huru ohelig kyrkan har warit, utan huru **helig** hon kunde hafwa warit. Kyrkans erfarenhet bestämmer icke det tillstånd, som icke kan uppnås, den wisar endast, att hon icke har uppnått det. Läran skall icke afgöras genom erfarenheten, utan genom Herrens ord, och erfarenheten der den finnes, skall wara öfwerensstämmande med Guds ord.

För öfrigt antager inwändningen hwad som icke är sant, nämligen att all erfarenhet strider emot denna lära. Wi medgifwa, att några, ja de flesta ej lefwa efter den samma, men påstå, att ingen erfarenhet strider deremot. Wi hafwa i ett föregående kapitel wisat, att några kristna hela sin tid lefwat i fullkomlig helgelse. Erfarenheten är dock ej det afgörande bewiset för läran, ehuru den på ett förmånligt sätt bidrager att bekräfta den. Denna inwändning är således af intet wärde.

3. Man har för det tredje inwändt, att den strider emot Guds ord. Kan detta bewisas, då skola wi erkänna, att wi hafwa orätt, och wi skola afstå från det, som wi nu tro wara sanning.

Emellertid måste här wara mißtag. Wi hafwa wisat på ett sätt, som wåra motståndare ej kunna ogilla, att skriften bekräftar läran, nämligen att skriften innehåller mångfaldiga, otwetydiga och ofta förekommande wittnesbörd för möjligheten att uppnå full helgelse. Wi kunna icke tro det wara möjligt, att samma inspirerade bok skulle förkunna twänne mot hwarandra stridande läror, eller att hon skulle förkunna en fullkomlig helgelselära och derjemte en annan som upphäfde den förra. Så mycket kan endast medgifwas, att wissa bibelspråk finnas, som tyckas motsäga den fullkomliga helgelseläran.

Hwilka äro då de skriftställen, som åberopas mot läran om full helgelse och som anses upphäfwa den?

1) Följande anses wara fullt afgörande: "Ty köttet hafwer begärelse emot Anden och Anden emot köttet; de samma äro emot hwarandra, på det att I icke det göra mågen, som I wiljen." Gal. 5: 17. Denna vers utgör en förklaring af den omedelbart föregående och är följaktligen liktydig med den. Läser man den 16 v., så har man betydelsen af den 17. "Wandren i Andanom, så fullkomnen I icke köttets begärelse." Huru tydligt! Derpå följer förklaringen: "**Ty** köttet hafwer begärelse emot Anden och Anden emot köttet; de samma äro emot hwarandra." Om I följen den ena riktningen, så måsten I förkasta den andra, om I wandren i Anden, så kunnen I icke göra hwad edra köttsliga begärelser wilja, utan I måsten strida emot dem. Det är så långt ifrån att detta bibelspråk förkunnar det wara oundwikligt att lefwa i köttsliga lustar, att det twärtom uttryckligen befaller, att man skall afhålla sig från alla sådana förderfliga lustar och lefwa ett andligt lif, som utesluter allt syndigt köttsligt wäsende. Språkets tydliga mening är icke, såsom motståndaren will, den, att en kristen icke kan wandra i Anden, såsom han will, utan meningen är denna:

om han wandrar i Anden, så kan han icke på samma gång göra hwad han will under frestelsen eller gifwa efter för sina syndiga köttsliga begärelser.

2) Ett annat ställe, som ofta åberopas, är detta hos Johannes: "Säga wi, att wi hafwa icke synd, så bedraga wi oß sjelfwa, och sanningen är icke i oß." 1 Joh. 1: 8. På detta ställe förlitar man sig med full wißhet och menar, att det strider emot wåra åsigter, ja man påstår, att det är afgörande och höjer frågan öfwer allt twifwel. Om denna nu anförda text, som wåra motståndare alltid sätta emot oß, utgjorde för sig sjelf ett helt och icke förklarades i sammanhanget, så skulle den i sanning och med mycken kraft strida emot wåra åsigter. Men den uppriktige läsaren inser snart, att om texten rätteligen förstås, så är den icke blott icke stridande mot wåra åsigter, utan twärtom bildar i sitt sammanhang ett af wåra starkaste stöd. "Men wandra wi i ljuset, såsom han är ljuset, så hafwa wi gemenskap inbördes och Jesu Kristi hans Sons blod renar oß **af all synd.** Säga wi, att wi icke hafwa synd — att wi icke hafwa syndat och icke behöfwa rening —, så bedraga wi oß sjelfwa, och sanningen är icke i oß. (Men) om wi bekänna wåra synder (eller att wi hafwa syndat), så är han trofast och rättfärdig, att han förlåter oß synderna och renar oß **af all orättfärdighet.**" Sålunda är det klart, att denna text icke säger, att wi icke kunna befrias från synden, utan att wi icke alltid warit det. Deß sanna mening är twärtom den, att ehuru wi alla äro syndare och hafwa syndat, så kunna wi dock nu befrias från **all synd** och renas från **all orättfärdighet.** Ett mera afgörande wittnesbörd för wåra åsigter kunde knappast finnas. Om "**all synd**" är förlåten och "all orättfärdighet" borttagen, är då någon synd, är då någon orättfärdighet qwar? När allt är utplånadt, huru mycket återstår då? Men nu läres det uttryckligen i sammanhanget, att all synd förlåtes, och att all orättfärdighet borttages på wissa wilkor. Huru besynnerligt är det då ej, att denna text anföres såsom bewis derpå, att befrielse från synden ej kan uppnås i detta lifwet?

3) "Ho kan säga: jag är ren i mitt hjerta och klar ifrån min synd?" Ordspr. 20: 9. Detta ställe anföres såsom bewis för, att ingen menniska kan blifwa ren och fri för synd. Det anses, och det med rätta, wara en fråga i stället för ett påstående. Men hwad säger nu detta språk? Att ingen kan blifwa ren från synden? Wisserligen icke. I så fall skulle det wara stridande mot andra inspirerade författare och i synnerhet mot aposteln Johannes, när han säger: "Om wi bekänna wåra synder, så är Gud trofast och rättfärdig, att han förlåter oß synderna och renar oß af all orättfärdighet." Hwar och en, som betraktar sammanhanget, måste snart blifwa öfwertygad, att texten ingenting säger angående möjligheten att uppnå helighet, utan endast att alla hafwa syndat, att ingen menniska sanningsenligt kan säga: jag är med afseende på mitt förflutna lif syndfri, mitt hjerta är rent, jag är fri från synd, jag har icke syndat. Att låta texten försäkra, att det är omöjligt för en menniska att befrias från sin synd är att deruti in=

lägga en alldeles främmande mening, som uppenbart strider mot allt Guds ord.

4) "Är jag oskyldig, han gör mig dock brottslig." Job 9: 20. Äfwen detta ställe anföres stundom mot helgelseläran. Huru förwändt! Om det än antages såsom ett bewis, att Job i sina egna ögon ej war fullkomlig, säg, hwad hade wäl det att göra med läran om helgelsen? Det säger ingenting om andra menniskor, ingenting om möjligheten att lefwa heligt. På sin höjd kan det anses såsom en enskild persons bekännelse af ofullkomlighet, hwarmed ingenting afgöres angående möjligheten att lefwa i ett fullkomlighetstillstånd, ingenting rörande ett sant helgelselif hos andra. I sammanhanget medgifwes möjligheten af ett fullkomligt helgelselif, ja, att en menniska kan lefwa ett sådant lif på jorden. Det heter: "oskyldig eller brottslig, han gör af med båda," hwilket innefattar, att det finnes fullkomliga, lika wißt som det finnes brottsliga. Men åter är det ingalunda säkert, att Job i denna text nekar sig wara fullkomlig. Hwad som är sannolikt, ja wißt, är att han helt enkelt bekänner, att han hade syndat, att han förtjenat de straffdomar, som drabbat honom, emedan han ej kunde swara till en synd af tusende, som han hade begått, och hade derför ingen orsak att beklaga sig. Att uppfatta detta ställe som tillämpligt på alla kristna och wid alla tider är lika oriktigt, som att tillämpa allt hwad Job säger om sig sjelf på andra menniskor.

5) "Om de warda syndande emot dig, ty det är ingen menniska, som icke syndar." 1 Kon. 8: 46. Äfwen i sin widsträcktaste betydelse säger detta ställe endast, att det icke finnes någon menniska, som icke är en syndare eller som icke har syndat, hwilket wi lika allwarligt försäkta som wåra motståndare. Deremot säges här ingenting om omöjligheten att blifwa frälst från alla synder, hwilket här är den enda frågan. Men det är fullt ådagalagdt, och det i enlighet med hwad åtskilliga bibeltolkare hafwa förklarat, att textens werkliga mening är denna: "Om de synda emot dig, ty det är ingen menniska, som icke kan råka att synda." I enlighet med denna förklaring säger alltså texten ingenting mer, än att ingen menniska är ofelbar, att så länge menniskor lefwa äro de utsatta för att synda; icke att de werkligen synda, utan att de kunna råka att synda. Det är framstående lärde män, som förklara, att detta är textens egentliga betydelse, och säkert är, att ingen god mening erhålles genom ett motsatt förklaringssätt. Will man uppmärksamt läsa och betrakta sammanhanget, så skall man blifwa öfwertygad härom. Men då nu texten så uppfattas, strider den ej mot wåra åsigter, emedan wi obetingadt förklara, att fullkomliga och heliga menniskor kunna affalla från sin fullkomlighet och, såsom texten säger, synda; och sålunda är äfwen denna text i full öfwerensstämmelse med wåra åsigter om möjligheten att uppnå full helgelse.

6) "Ty det är ingen menniska rättfärdig på jorden, den godt gör och icke syndar." Pred. 7: 20. Detta ställe anses fullt afgörande. Men är det så? Hwad är deß egentliga mening?

Den widsträcktaste betydelse, som detta språk kan erhålla, innefattar ej mer, än att ingen werkligen uppnått ett syndfritt lif, ej att uppnåendet deraf är omöjligt. Hwarken på logisk eller filologisk wäg kan det bringas i strid med wår lära. Men wi skola nu wisa, att det hwarken har eller kan hafwa den nyß angifna betydelsen. Texten säger icke, att ett syndfritt lif ej kan uppnås, ej heller att det icke redan i werkligheten uppnåtts; följaktligen strider den hwarken mot läran eller erfarenheten.

Lärde män af alla samfund medgifwa, att denna text borde läsas sålunda: "det är ingen menniska rättfärdig på jorden, den godt gör och **icke kan synda.**" Sålunda är denna text fullkomligt liktydig med den ofwan anförda: "om de synda emot dig, ty det är ingen menniska, **som icke kan synda.**" Denna tolkning understödjes af många versioner och af ansedde teologer, af hwilka många förkasta den lära wi förswara. För widare upplysning rörande denna punkt hänwisa wi till den förträffliga afhandlingen om kristlig fullkomlighet af d:r Peck, p. 280. I samma werk förekommer en lärd undersökning af Rom. 7, hwartill wi hänwisa den, som är owiß rörande denna fråga.

7) "Icke att jag allaredan hafwer det fattat, eller allaredan fullkomnad är." Fil. 3: 12. Att detta språk kan anföras såsom ett bewis emot läran om helgelse, beror helt och hållet på mißuppfattning. En mer eller mindre grundlig undersökning af sammanhanget skall wisa, att det ej står i något förhållande till närwarande fråga. "Wid denna text, anmärker jag först, att wid ställets jemförelse med v. 15, "så många wi nu fullkomne äro," det är uppenbart, aposteln ansåg sig fullkomlig i en mening och i en annan ofullkomlig. Hwar får man då den slutsatsen, att han i v. 12 försäkrar sig wara ofullkomlig i helgelse, då en slutsats, som är af motsatt innehåll, erhålles ur v. 15? Men för det andra märkes här, och det är af sammanhanget fullkomligt wißt, att aposteln icke alls talar om helgelse. Både det verb, som här öfwersättes med fullkomna, samt det derifrån härledda adjektivet förekomma i bibeln under tre betydelser, hwilka äro hwarandra olika. 1. För att utmärka moralisk fullkomlighet eller full helgelse, såsom: "I skolen wara fullkomliga." Matth. 5: 48. 2. Mogenhet i kristlig kunskap och dygd: "wi tala wisdom när de fullkomlige." 1 Kor. 2: 6. 3. Upphöjelse till ett tillstånd af belöning eller lycksalighet i den tillkommande werlden såsom en följd af ett åt Guds tjenst helgadt lif i den närwarande werlden. Så heter det i Ebr. 2: 10, att Kristus såsom wår salighets höfding, blifwit gjord fullkomlig, d. ä. ingått i ett tillstånd af härlighet genom eller i följd af sitt lidande. "Bland grekerna," säger professor Stewart, då han talar om detta bibelställe, "anwändes verbet för att beteckna deras tillstånd, hwilka efter att hafwa deltagit i kapplöpningen och blifwit segrare i kampen utropades såsom lycklige kämpar samt blefwo hedrade med segerlönen. Sådana personer sades wara fullkomliga eller hafwa blifwit fullkomnade. Nu brukar aposteln i denna vers ordet fullkomlig endast i den sista bemärkelsen, och detta kan bewisas deraf, att han skref till greker och anwände ordet med afseende på just

den sed, hwarom de woro wana att bruka ordet endast i denna bemärkelse. Han framställer sig såsom kapplöpare, men icke såsom fullkomlig, d. ä. han hade icke ingått i härlighetens tillstånd, emedan han ännu icke slutat sin bana och wunnit seger. Alltså brukar aposteln här ordet fullkomlig, icke om moralisk fullkomlighet, utan om slutandet af sin bana och mottagandet af segerlönen." Jag är fullkomligt wiß, att en fördomsfri och insigtsrik betraktare af hela sammanhanget icke skall kunna uppfatta denna vers i någon annan mening. Aposteln säger ingenting och har ej för affigt att här säga någonting om sin moraliska fullkomlighet, utan endast att han ansåg sig såsom en löpare på wädjobanan; han hade ännu icke fullbordat loppet, ännu icke wunnit seger.

Dessa äro, så widt jag wet, de wigtigaste skriftställena af detta slag. Andra kunna wäl anföras, men de äro mindre swåra och behöfwa ej här uppräknas. De kunna beswaras af hwilken kristen som helst, som är hemmastadd i skriftens lära om detta ämne[1].

4. Man inwänder widare, att läran alstrar högmod, fariseism, egenrättfärdighet och höga tankar om sig sjelf, och att den således föranleder en kristen att säga till en broder, som ej hunnit så långt i nåden: "du är på afstånd; jag är heligare än du." Ett större mißtag än detta kunde aldrig begås. Fullkomlig ödmjukhet utgör det grundwäsentliga i helighet. De, som bekänna helighet och likwäl äro stolta och fariseiska, bewisa dermed, att de äro bedragna. Wisserligen kunna de, som lefwa i denna nåd, i sanning anse sig wara i ett högre tillstånd än blott rättfärdiggjorda kristna, men de weta, att det är af nåd, och ju klarare ljus de hafwa undfått, desto mera upptäcka de hos sig sjelfwa en werklig owärdighet. Deras känsla af behof och deras beroende af Gud ökas i samma mån, som deras känsla af swaghet och syndfullhet utom Kristus tillwäxer. De hafwa så tillräckligt lärt känna sig sjelfwa, att denna sjelfkännedom förödmjukar dem ned i stoftet, ja i den djupa sjelfförnedringen. Om de lemnade stoltheten rum hos sig, så skulle denna odygd tillintetgöra den wälsignelse de bekänna sig hafwa undfått. Skulle man emellertid i den närwarande inwändningen wilja påstå, att högre nåd alstrar högmod, så gäller inwändningen äfwen rättfärdiggörelsen; emedan rättfärdiggörelsens tillstånd är högre än det opånyttfödda tillståndet, så måste det förorsaka högmod och sjelfwiskhet.

5. Man inwänder, att de som bekänna helighet äro icke bättre än andra menniskor. Då wi utförligare komma att behandla denna punkt i kapitlet om hindren, wilja wi här endast yttra följande: Med en innerlig sorg och bedröfwelse medgifwa wi, att det finnes blott allt för mycken anledning till inwändningen. Dock kan man wäl icke på läran skjuta skulden för det wårdslösa lefwernet. Om än alla, som bekänna helighet, wore skrymtare och bedragare, så kunde dock detta ej ens i ringaste grad nedsätta läran. De sjelfwa warda fördömda, men

---

[1] Sakens närwarande ställning i Swerige fordrar att detta ämne något utförligare behandlas, hwarför ett tillägg till swenska upplagan följer efter detta kapitels slut. Utgifwaren.

läran är ostrafflig. Deß sanning står på Guds ord och icke på menniskors bekännelse. Men hwem har satt oß till domare häröfwer? En är domare, och han har sagt: dömen icke. Kanhända mycket af det wi bestraffa såsom synd hos fromma menniskor ingenting annat är än swaghet och brist. Men åter, hafwa wi icke midt ibland dessa många hycklare och bedragare funnit några, som, bedömda efter kärleken, kunde befinnas lefwa i detta lyckliga tillstånd, d. ä. i helighet? För att begränsa frågan ännu mer, hafwa wi icke funnit en enda? Om så icke är, då är det wäl wårt eget tillstånd, som är orsaken. Hafwa wi åter funnit **en**, så är ju denne ende ett lefwande wittnesbörd derför, att helighet kan uppnås, ja att den uppnåtts.

6. Till slut inwänder man, att det är omöjligt, att en menniska kan lefwa här i werlden utan synd. Har Gud sagt det? Om menniskan lemnades åt sig sjelf, så wore det säkerligen omöjligt, men kan icke Gud gifwa henne kraft att lefwa utan att synda? Gå till dig sjelf! Kan du icke med Guds nåd lefwa en enda minut utan att synda? Om du kan lefwa så en minut, hwarför icke då äfwen en timme? Kan du lefwa så en timme, hwarför icke en hel dag? Kan du uthärda en dag, hwarför då icke ett år? Du märker, att du har förbisett och förringat Guds nåd. Wi äro swaga och kunna icke för mycket mißtrösta på oß sjelfwa, men "allting förmå wi genom Kristus, som oß mäktiga gör." Skola wi inskränka kraften hos "den Helige i Israel?" Skola wi söka ursäkta oß, derför att wi äro behäftade med synd, swaghet och oförmåga, då Kristus står redo att för oß gå främst i striden?

Då mannen från Pethor kunde säga, om Guds egendomsfolk i gamla testamentet: "ej hjelper beswärjning mot Jakob eller spådomskonst emot Israel" (4 Mos. 23: 23), så kunna äfwen wi säga det samma om helgelseläran. Hwarför söker man utrota henne ur werlden? Hwarför ställer man emot henne en massa inwändningar? Hwarför kämpar man emot henne? Är hon icke ändå en skön och härlig sanning? Betrakta det stora antal bewis, hwarmed hon är bekräftad. Märk huru Gud har "satt en gärdesgård deromkring" och "beskärmat den på alla sidor!" Se huru swaga hennes motståndare äro, huru kraftlösa hennes angripare! Och i det wi lemna detta kapitel, önskade wi, att du wille öfwerwäga skälen till ditt motstånd. Hwarför ifrar du så emot denna lära? Är du wiß och öfwertygad derom, att den utgör willfarelse? Eller drifwes du kanhända af en helt annan bewekelsegrund? Låt leda dig af den Helige Ande och betrakta henne i Guds ords ljus! Måhända när allt kommer omkring du endast söker ursäkta och förswara dina synder, din gömda babyloniska mantel, dina dolda spejare! Drifwes du till äfwentyrs af alltför mycken ömhet för landets inwånare, som du ej will anfalla med swärdet. O, att du måtte komma till den riktiga slutsatsen och lära känna din förmån och lefwa i Guds nåd här samt ändtligen komma i åtnjutande af ewig salighet efter detta! Amen.

Inwändningar mot läran om helgelsen beswarade af Fletcher.

(Tillägg till swenska upplagan.)

1. Det inwändes att "läran om full frälsning från synden upphäfwer öfningen af sjelfförsakelse och waksamhet, ty om wi blifwa befriade från synden, huru kunna wi då behöfwa waka emot den?"

Denna inwändning tyckes wara sannolik; jag skall derför beswara den på olika sätt. 1. Om Adam i sitt tillstånd af paradisisk fullkomlighet war i behof af fullkomlig waksamhet och fullkomlig sjelfförsakelse, huru mycket mer behöfwa wi ej då bruka dessa medel, wi, som icke blott finna **kunskapens träd på godt och ondt** planteradt i midten af wåra lustgårdar, utan äfwen i midten af wåra hus, torg och kyrkor? 2. När wi äro befriade från synden, äro wi wäl då befriade från frestelse och lockelse till synd? När den inwärtes syndens menniska är död, så följer icke deraf, att djefwulen är död? Icke heller är werldsförderfwet dödt? Och hafwa wi icke ännu wåra fem sinnen och wåra lustar och derjemte wåra hjertan att **waka öfwer,** på det att frestaren icke må winna inträde hos oß eller att wi icke må falla i hans frestelser? Wår Herre Jesus Kristus war, såsom Marias son, en **fullkomlig** menniska. Men huru förblef han det intill änden? Skedde det icke derigenom, att **han måste hålla sin mun tillbaka såsom med ett betsel, så länge han ännu måste se den ogudaktige för sig,** och genom att oaflåtligen waka öfwer alla sina sinnen, på det att den onde icke måtte komma wid honom och förderfwa honom? Och då Kristus, wårt hufwud, bewarade sin menskliga fullkomlighet endast genom **waksamhet** och beständig sjelfförsakelse, är då icke den meningen dåraktig, att hans fullkomliga lemmar skulle kunna bewara sin fullkomlighet utan att träda i hans fotspår?

2. Man inwänder widare: "Läran om fullkomlighet gör det öfwerflödigt för fullkomliga kristna att bedja Herrens bön: **'förlåt oß wåra skulder.'**"

För det första swara wi: Ehuru en fullkomlig kristen icke syndar friwilligt och bryter kärlekens lag, så bryter han likwäl dagligen den adamitiska fullkomlighetens lag genom den till hans kroppsliga och andliga förmögenheter hörande ofullkomligheten, och han har ofta en djupare känsla af dessa ofriwilliga öfwerträdelser, än många swaga troende hafwa öfwer sina friwilliga förbrytelser mot den moraliska lagen. 2. Ehuru en fullkomlig kristen har det wittnesbörd, att hans synder äro honom nu förlåtna i samwetet, så **wet han likwäl, att "Herren är till fruktandes,"** och derför skyndar han att bereda sig till "den stora och förskräckliga dagen," han "wäntar wår Herres Jesu Kristi uppenbarelse," då skall wår Frälsare komma såsom "den rättfärdige domaren." Den fullt helgade håller blicken fästad på den fruktanswärda domstolen, inför hwilken han snart måste framställas samt **genom sina egna ord frikännas eller fällas.** Han wet, att hans slutliga **rättfärdiggörelse** ännu ej skett, och derför skulle han wara en widunderlig högmodig dåre, om han, derför att han kan wänta att få höra frisägelsedom afkunnas

på den stora dagen, icke wille intill änden bedja: "förlåt oß wåra skulder." 3. Han är omgifwen af syndare, som dagligen **bryta honom emot** och hwilka han är pligtig att dagligen **förlåta**, och hans bön, att han sjelf må få förlåtelse nu och på den stora dagen, **såsom han förlåtit andra**, erinra honom, att han kan gå miste om denna förlåtelse, och ålägger honom så mycket mer att fullgöra den stora pligten att förlåta sina fiender. Hans kärlek är så brinnande, att den, så att säga, smälter honom tillsammans med den stora massan, d. ä. hela menskligheten. Derför böjer han sig under den ofantliga tyngden af alla de uppsåtliga öfwerträdelser, som hans medmenniskor, hans slägtingar och bröder i tron dagligen begå mot Gud, och han säger med en brinnande kärlek, som ofullkomliga kristna sällan erfara: "**Förlåt oß wåra skulder**" etc. **Wi äro af hjertat bedröfwade öfwer wåra öfwerträdelser** (mina egna och mina medsyndares), **sjelfwa erinringen af dem uppfyller oß med ångest, och deras börda är odräglig.** Wi betwifla icke heller, att när bedröfwelsens Ande leder en talrik församling i förödmjukelsens dal, den person, som är den mest beredwillige att i tron sätta sin skuldra under den gemensamma syndabördan och af alla krafter anstränger sig ifrigast att wältra den odrägliga tyngden i Återlösarens graf, är den fullkomligaste botgöraren, som noggrant uppfyller det apostoliska budet: "inbördes dragen hwarannans börda, och så fullborden J Kristi lag;" och i följd häraf kunna wi utan twekan säga, att en sådan person är den **fullkomligaste kristen** i hela församlingen.

3. En tredje inwändning är denna: "Eder förklaring af **kristlig fullkomlighet** framställer stadgade kristna såsom **fria från synd**, men nu är det just synden, som förödmjukar oß och drifwer oß till Kristus, och derför om wi wore fria från inneboende synd, så skulle wi wara i saknad af den kraftigaste eggelse till ödmjukhet."

Wi swara: synden har aldrig förödmjukat någon själ. Hwilken har mera synd än **satan**? Och hwilken är högmodigare? Förödmjukade synden wåra första föräldrar? Om så icke skedde, huru kunna då wåra bröder påstå, att synden nu werkar det som är godt? Hwilken war ödmjukare än Kristus? Men hade han **synden** att tacka för sin **ödmjukhet**? Se wi icke dagligen, att ju syndigare menniskor äro, desto stoltare äro de? Om synden är nödwändig för att göra oß **ödmjuka** och hålla oß nära Kristus, följer då icke häraf, att de heliga i himmelen, hwilka hwar och en erkänner wara syndfria, äro alla högmodiga Kristusföraktare? Då wi skåda tillbaka tio eller tjugo år, upptäcka wi då icke synd nog för att ödmjuka oß i stoftet för ewigt, så wida synden annars kan åstadkomma detta stora werk? Är det nödwändigt, att wi ännu längre påstå, att wi måste hafwa synd i wåra hjertan och i wårt lefwerne? Om wår ungdoms synder icke kunna förödmjuka oß, är det wäl då sannolikt, att de synder, som wi utöfwa i wår mannaålder och i wår ålderdom, skola kunna uträtta det? Hwad är ändtligen inneboende synd annat än inneboende högmod? Eller är åtminstone icke inneboende högmod en af de hufwudsakligaste beståndsdelarna i inne

boende synd? Och huru kan högmod werka ödmjukhet? Kan en orm föda ett lam? Och skulle man icke snarare kunna hemta drufwor af törne än hjertlig ödmjukhet af ett högmodigt sinne?

4. Jag ämnar nu fästa läsarens uppmärksamhet på **huru orimligt det påstående är, att all wår fullkomlighet är i Kristi person.**

Om med att wara **fullkomlig** endast **i Kristus** menas, att man på intet annat sätt kan winna kristlig fullkomlighet än genom att wara fullkomligt inplantad **i Kristus, det sanna winträdet,** och genom att, såsom lefwande grenar, suga **fullkomlig** saft af hans **fullkomliga** rättfärdighet, hwarigenom man sättes i stånd att frambringa **fullkomliga** frukter, så äro wi till alla delar ense med wåra motståndare, ty wi lära alltid, att ingenting annat än **Kristus boende i wåra hjertan genom tron,** eller, hwilket kommer på ett ut, att ingenting annat än **Andans lag, som lif gifwer i Kristus Jesus, kan göra oß fria ifrån syndens och dödens lag** och **göra oß fullkomliga i kärleken.** Men som wi aldrig sagt, att **kristlig fullkomlighet** kan uppnås på annat sätt än genom tron, med hwilken wi blifwa **rotade och grundade i Kristus,** så befara wi, att någon orättfärdighetens hemlighet döljer sig under dessa twetydiga uttryck: "all wår fullkomlighet är i Kristi person, wi äro fullkomliga i honom och icke i oß sjelfwa."

Men skulle de, som bruka dessa talesät, dermed wilja antyda, att wi ej kunna wara fullkomliga genom en inre personlig likformighet med Guds helighet, emedan, såsom man föregifwer, **Kristus** är **sålunda** fullkomlig för oß; eller skulle de mena, att wi äro **fullkomliga i honom,** alldeles såsom bönder, som äro fullkomligt okunniga uti hwad till rikets styrelse hörer, äro fullkomliga uti de riksdagsmän, hwilka wäljas i deras provinser och representera dem i riksförsamlingen, eller såsom de sjuka i hospitalen äro **fullkomliga** i läkaren, hwilken wårdar dem, eller såsom den blinde mannen egde **fullkomlig syn** i Kristus, när han såg menniskorna röra sig såsom träd, eller såsom den spetälske war **fullkomligt ren** i Herren, innan han hade känt kraften af hans nådefulla ord: **jag will, war ren,** eller såsom den fattige Lazarus war **fullkomligt mätt** i den rike mannen, wid hwars port han låg hungrande — skulle nu detta wara wåra motståndares mening, så äro wi i wårt samwete förbundne att förkasta den samma, och det på följande grunder:

1. Om de troende äro fullkomlige, derför att Kristus är fullkomlig för dem, hwarför förmanar då aposteln dem att "fortgå till fullkomlighet?" Ebr. 6: 1.

2. Om all wår fullkomlighet är inneboende i Kristus, är det då icke oförklarligt, att Paulus förmanar oß att söka **fullkomlig helgelse i Herrens fruktan genom att rena oß från all köttets och andens besmittelse?** 2 Kor. 7: 1. **Fullkomnade** icke Kristus sin egen helighet? Och kan icke hans personliga helighet wara fullkomlig, förr än wi hafwa renat oß från all besmittelse?

3. Om Kristus är fullkomlig för oß, hwarför säger då Jakob: **tålamodet hafwe ett fullkomligt werk, på det I mågen wara fullkomlige?** Är Kristi fullkomlighet beroende deraf, att wårt tålamod har ett **fullkomligt werk?**

4. Med afseende på hwad här är i fråga, hwad menar Petrus, när han säger: **Herren fullkomne eder, som en liten tid liden?** Hwad har det **lidande,** som wi uthärda **en liten tid,** att göra med Kristi fullkomlighet? Wardt icke Kristus **fullkomnad,** d. ä. fulländat sin bana och intagen i härligheten, genom sitt eget **lidande?** Ebr. 2: 10.

5. Om de troende wore fullkomliga i Kristi person, så skulle de alla wara **lika** fullkomliga. Men är detta händelsen? Talar icke Johannes om några, som woro **fullkomliga,** och om andra, som **icke woro fullkomliga i kärleken?** Deßutom förmanar aposteln de troende att fara efter **fullkomlighet,** icke i antinomisk mening, utan "**i all Guds wilja** och **i** allt godt werk," och sunda förnuftet lärer oß, att det finnes skilnad mellan **wåra goda werk** och **Kristi person.**

6. Wisar icke wår Herre Kristus sjelf, att hans personliga rättfärdighet i intet afseende antages i stället för wår fullkomlighet, då han säger: "**hwar och en gren i mig, som icke bär frukt** (eller hwars frukt aldrig når fullkomlighet, se Luk. 8: 14), **den tager min Fader bort**" och tillräknar honom således icke fullkomliga frukter?

7. Kan det på något sätt wara öfwerensstämmande med sakens beskaffenhet, att Kristi fullkomlighet fyller den brist i wår fullkomlighet, som wi äro kallade att söka? Finnes icke en wäsentligare skilnad mellan Kristi fullkomlighet och en troendes fullkomlighet, än det finnes mellan rosens fullkomlighet och gräsets fullkomlighet, mellan den högt i luftrymden swäfwande örnens fullkomlighet och den i stoftet krypande insektens fullkomlighet? Om Herren är kyrkans hufwud och wi lemmarna, är då icke det antagandet orimligt, att hans fullkomlighet blifwer wår i hwarje hänseende? Om jag får fullfölja skriftens bild, så skulle jag wilja fråga: är icke hufwudets fullkomlighet helt olika **handens** fullkomlighet? Och mißbruka wi icke det lägre folkets lättrogenhet, då wi öfwertala dem att tro, att en obotfärdig äktenskapsbrytare eller mördare är fullkomlig i Kristus, eller, om du så will, att ett krokigt ben och en sned fot äro **fullkomliga,** om de endast tillhöra ett skönt ansigte?

8. Wi wilja förklara denna punkt något utförligare. Består icke Återlösarens **personliga** fullkomlighet uti att wara **Gud** och **menniska** i en person, uti att **af ewighet wara född** af Fadren såsom **Guds Son** och i tiden **född utan fader** såsom **menniskans son,** uti att **hafwa gifwit sitt lif till en lösepenning för alla,** uti att i sin uppståndelse **hafwa återtagit det,** och uti att **stå midt uti tronen, mäktig att frälsa till det yttersta alla, som genom honom komma till Gud?** Besinna detta, du sant troende, och säg, om någon menniska eller ängel skulle rätteligen kunna hoppas, att han någonsin skulle komma i besittning af en sådan gudamensklig fullkomlighet.

9. Såsom **Återlösarens** personliga fullkomlighet icke kan wara passande för de **frälsta**, så kan icke heller de **frälstas** personliga fullkomlighet finnas i **Återlösaren**. En troendes fullkomlighet består i **tron**, som **werkar** genom fullkomlig **kärlek**. Och består icke denna fullkomliga tro deruti, att menniskan oafbrutet försakar sig sjelf, mißtröstar, ja förtwiflar på sig sjelf af allt sitt hjerta och oaflåtligen flyr till Kristi blod, förtjenst och rättfärdighet samt älskar och ärar Gud, derför att **han hafwer först älskat oß**, och hyser en brinnande kärlek till alla menniskor för **Kristi skull**? Dessa tre ting kunna (och det ligger i sjelfwa sakens beskaffenhet) antingen icke alls finnas hos Frälsaren eller åtminstone icke finnas hos honom på samma sätt som de måste finnas hos de troende.

10. Medför icke läran om att wara fullkomlig i Kristi person mycken skada? Öppnar den icke en **falsk tillflyktsort** för de mest utswäfwande menniskorna i landet? Säga de icke alla: "wi äro fullkomliga i Kristi person? I honom hafwa wi fullkomlig kyskhet och redlighet, fullkomlig måttlighet och saktmodighet, och skulle wi icke göra oß skyldiga till fariseisk stolthet och förmätenhet, om wi skulle söka att sammanflika ett helt werk af Kristi fullkomlighet och wår orena och befläckade helighet?" Ja, har icke denna lära alstrat förakt för ett gudeligt lefwerne och på samma gång förswarat det gröfsta lagskänderi?

11. När Herren förkunnade läran om fullkomlighet, så gjorde han det på ett sätt, som bewisade, att wår fullkomlighet måste wara **personlig**? Sade han någonsin: **om du will wara fullkomlig**, så tro endast, att jag är fullkomlig för dig? Förklarade han icke twärtom: **Will du wara fullkomlig, så gack bort, sälj det du hafwer** (och dela med dig åt alla, som du kommer i beröring med) **och följ mig** på fullkomlighetens wäg? Och åter: **Gören wäl emot dem som eder hata, på det I skolen wara eder Faders barn, som är i himmelen. Så skolen nu I wara fullkomlige, såsom eder himmelske Fader fullkomlig är?** Hwilken kan läsa dessa ord, utan att inse, att den fullkomlighet, som Kristus predikade är förenad med ett heligt sinne och heliga handlingar hos alla hans efterföljare, och att den följaktligen är en personlig fullkomlighet, som är lika mycket **inneboende** i oß, lika mycket **hemtad** af honom och **beroende** af honom som wår kroppsliga helsas fullkomlighet? Skilnaden är endast den, att wår helsas fullkomlighet gifwes oß af Gud i Kristus såsom **naturens** Gud, hwaremot wår kristliga fullkomlighet gifwes oß af Gud i Kristus såsom **nådens** Gud.

5. Paulus såsom apostel war icke köttslig och såld under synden. Rätta betydelsen af Rom. 7: 14.

1. Paulus bekänner lika litet sig sjelf i Rom. 7: 14 wara en köttslig man, som han i Rom. 3: 7 bekänner sig sjelf wara en lögnare, då han säger: "om Guds sanning genom **min lögn** hafwer öfwerflödat till hans ära, **hwi dömes ännu jag såsom syndare**?" Lika litet bekänner han sig wara såld under synden, som Jakob och hans

medkristna bekänna sig wara sådana, som äro giftiga som huggormar, och som förbanna menniskorna, då den förre skrifwer och de senare läsa: **tungan kan ingen menniska tämja,** [1] **ett obändigt ondt, full med dödeligt gift; med henne förbanna wi menniskorna.**

2. När Paulus bestraffar några af de kristna i Korint för partiskhet, som bestod deruti, att de prisade den ene läraren framför den andre, nämner han sig sjelf och Apollos såsom exempel, ehuru man tydligen ser, att hans bestraffning hufwudsakligen war riktad mot andra predikanter, som wäckte partisinne i den förderfwade församlingen i Korint. Han säger: **detta hafwer jag tillämpat på mig och Apollos för eder skull, att I uppå oß lära mätten att icke tänka utöfwer hwad skrifwet är.** På samma sätt tillämpar han på sig sjelf, hwad han kunde hafwa sagt om andra, ja om alla menniskor: **om jag talade med menniskors och änglars tungor, och hade icke kärleken, så wore jag en ljudande malm.** Tre gånger säger han: **om jag icke hade kärleken,** och äfwen om han hade sagt det tre hundra gånger, så hade det lika litet bewisat, att han war **kärlekslös,** som hans yttrande: **jag är såld under synden,** Rom. 7: 14, bewisar, att **han med köttet tjenade syndens lag,** såsom en slaf twingas att tjena den herre, som köpt honom.

3. Det händer ofta att författare förmedelst ett bildligt uttryck, som kallas hypotyposis, framställa förflutna eller tillkommande händelser såsom förekommande i närwarande tid, på det deras berättelse må blifwa mera liflig och göra starkare intryck. Så läsa wi i 2 Sam. 22: 35, 48, att då Herren hade befriat David ur hans fienders händer och gifwit honom frid i alla hans gränser, han talade för Herren denna wisans ord: **Han lärer** (d. ä. har lärt) **mina händer strida. Gud, som gifwer** (d. ä. har gifwit) **mig hämden, och kastar** (d. ä. har kastat) **folk under mig.** Om tusende sådana talesätt förekomme eller om denna figur upprepades i tusende verser, så skulle dermed dock aldrig kunna bewisas, att konung Saul war lefwande, och att konung David ännu icke war befriad ur fiendens blodiga händer. Men om nu Paulus förmedelst ett liknande figurligt talesätt, som förekommer på många ställen i kapitlet, framställer sin förflutna lefnad i närwarande tid; om Kristi apostel, för att ödmjuka sig sjelf och göra sin beskrifning mera liflig och motsatsen mellan syndens träldom och den kristliga

---

[1] Det är Gud allena, som förmår tämja menniskans tunga. Kristna bekännares brist på allwar, i sitt bemödande att lefwa heligt, framstår på ett i ögonen fallande sätt särskildt i den omständigheten att de lemna sin tunga fria tyglar. Huru få äro ej de, äfwen bland troende, som i ingen mån göra sig skyldiga till **kärlekslöst samtal** eller tal som icke förestafwas af den broderliga kärleken och som icke är öfwerensstämmande med den gyllene regeln: "**om de döda och de frånwarande tala ingenting annat än godt.**" Icke allenast baktal eller ondt tal om frånwarande personer utan äfwen onyttigt eller "fåfängt" tal röjer ett ohelgadt hjerta. Huru allwarligt skola ej de troende söka helgelse och derigenom erhålla magt att tygla sin tunga om de beständigt ihågkommo apostelns ord: "Om någon menar sig tjena Gud och icke tyglar sin tunga, utan bedragar sitt hjerta, hans gudstjenst är fåfäng." Jak. 1: 26.

friheten mera i ögonen fallande, i sådan affigt uppträder på skådebanan i sin gamla judiska drägt — denna drägt, i hwilken han kunde tjena Gud natt och dag och dock, lik en Akab, ännu "andas hot och dråp emot Herrens lärjungar" — och säger: **jag är köttslig, såld under synden;** är det då icke förunderligt, att man skall bedöma hans tillstånd såsom Kristi apostel efter det lefnadssätt han förde, då han war en judisk swärmare, en owis ifrare, som war full af goda meningar och dåliga handlingar?

4. Själstillstånden kunna i allmänhet anses wara af tre slag: 1. **Ouppwäckta** syndares tillstånd, hwilka sofwa lugnt i sina synder och i sin egenrättfärdighet drömma om himmel och salighet. 2. **De uppwäcktas tillstånd,** hwilka äro sörjande och bedröfwade och förgäfwes söka befria sig från syndens fasliga bojor. 3. **Frälsta syndares tillstånd,** hwilka hafwa den segrande tron och lefwa i Guds barns frihet. Detta tredje tillstånd beskrifwes i Rom. 7: 4, 6. I det öfriga af kapitlet wisas, huru den **ouppwäckte** syndaren wäckes ur sitt köttsliga tillstånd och huru den **wäckte** syndaren af den tuktande och pådrifwande lagen drifwes till Kristus för att erhålla frihet. Aposteln wisar detta genom att (v. 7 etc.) förklara, huru lagen drifwer **syndaren** (eller om man så will, **dref** honom) att öfwergå från det **ouppwäckta** till det **wäckta** tillståndet. **Synden kände jag icke,** säger han, **utan genom lagen** etc. När han hade beskrifwit sitt ouppwäckta tillstånd under lagen, så war ingenting naturligare än att förändra tiden. Efter att redan hafwa brukat **förfluten tid** i beskrifningen af det första eller ouppwäckta tillståndet, och efter att hafwa sagt: **utan lagen war synden död, jag lefde utan lag fordom, men när budordet kom, lefde synden upp** etc., kunde han icke mer bruka samma tid, då han började att beskrifwa det andra eller det uppwäckta tillståndet, utan war nödsakad att bruka en annan tid, och ingen annan kunde i detta fall wara mera passande än den **närwarande tiden;** just såsom om han hade sagt: när jag dog från mina egenrättfärdiga förhoppningar etc., då hette det i mitt hjerta: **jag är köttslig, såld under synden** etc. På fullkomligt retoriska grunder brukar aposteln derför uttrycket jag **är** och icke jag **war** köttslig etc.

6. Huru talesättet "törne i köttet" bör förklaras.

"Och på det att jag mig icke af de höga uppenbarelser förhäfwa skulle, wardt mig gifwet ett törne i köttet, en satans ängel, den mig kindpusta skulle, på det jag icke skulle förhäfwa mig. 2 Kor. 12: 7. Men hwad kunde nu detta **törne i köttet** wara annat än **syndiga lustar?** Och hwad annat kunde **satans ängel** wara än **högmod** eller **otillåtlig wrede?**"

1. Du förstår icke apostelns mening. Under det att du söker göra honom till en **moderat ofullkomlig kristen** med inneboende synd, gör du honom till en **oförskämd lagskändare,** ty då han talade om sitt **törne i köttet** och om **satans ängel,** som honom kindpusta skulle, använde han uttrycket **swagheter.** Men om hans swagheter woro **hög-**

mod, wrede och **köttsliga lustar**, eller annan inneboende synd, så war han bestämdt en fräck lagskändare, emedan han **berömde** sig af sina swagheter. Skulle icke Paulus, till och med då han war en köttslig man, hafwa blygts för att tala så? Långt ifrån att berömma sig af sitt högmod, sin wrede och sina köttsliga lustar, suckade han: **jag arma menniska** etc.

2. Aposteln talar widare om **sitt törne i köttet** och om **satan, som kindpustade** honom genom sina tjenare, och han kallar fortfarande dessa pröfningar **sina swagheter** och förklarar sig widare sålunda: **derför är jag wid godt mod i swagheter, i försmädelser, i förföljelser** etc. **för Kristi skull; ty när jag swag är, då är jag stark.** Detta törne i köttet, detta satans kindpustande eller dessa swagheter kunna icke wara inneboende synder eller deras utbrott, ty då skulle aposteln hafwa warit så ond som sjelfwa djefwulen, hwilken icke kan gå längre i ondska än hafwa nöje deruti. Deremot säger Paulus, till och med då han endast war en köttslig botgörare: **jag hafwer lust till Guds lag efter den inwärtes menniskan,** och hade således icke ens då lust i sin inneboende synd.

3. De **swagheter,** af hwilka Paulus berömmer sig och i hwilka han har lust, woro så beskaffade, att de höllo honom ödmjuk efter hans stora uppenbarelser. **Mig wardt gifwet ett törne i köttet** etc. 2 Kor. 12: 7. Detta törne och dessa swagheter woro således icke inneboende synd, ty det står icke, att inneboende synd wardt honom gifwen efter hans uppenbarelser, enär den fans hos honom långt förr än han for till **Damaskus.** Det är derför orimligt att säga, att **Gud gaf honom** inneboende synd efter hans uppenbarelser, eller att Gud någonsin gaf honom den.

4. Läsaren önskar weta, hwad wi förstå med Pauli **törne i köttet** och den **satans ängel,** som kindpustade honom, wi swara, att wi dermed förstå hans kroppsliga swagheter och lidanden och i synnerhet wåldsam hufwudwärk, hwarmed han, enligt **Tertullianus** och **Krysostomus,** war beswärad. Samme Gud, som sade till satan angående Job: **si, han ware i din hand med ben och kött, dock skona hans lif;** samme Gud, som tillät wedersakaren att **binda en Abrahams dotter med en sjukdoms ande i aderton år,** samme nåderike Gud tillstadde satan att hemsöka Pauli kropp med swåra plågor, ja stundom med owanlig andlig swaghet, så att han inför sina motståndare såg föraktlig ut, då han uppträdde och predikade för folket. Att detta icke är en gißning, grundad på owiß tradition, det bewisas af apostelns föregående ord. **Ty brefwen, säga de** (som kindpustade mig i satans namn), **äro swåra och starka, men kroppens närwarelse är swag och orden föraktliga.** 2 Kor. 10: 16. I nästföljande kapitel beskrifwer han dessa djefwulens sändebud och säger: **sådana falske apostlar och bedräglige arbetare förskapa sig till Kristi apostlar** (för att göra mig motstånd och hos eder uppwäcka owilja mot mig); **och icke underligt, ty ock satan sjelf** (som uppeggar dem) **förskapar sig till en ljusets ängel.** 2 Kor. 11: 13, 14. Men om **törnet i köttet**

är det samma som satans kindpustande ängel, så är Pauli mening påtagligen denna: "Gud, som tillät kananeerna blifwa en gissel för israeliternas kropp och **ett törne** för deras ögon (Jos. 23: 13), har tillstadt satan stinga min häl, då jag trampade på hans hufwud, och denne wedersakare plågar mig sålunda genom sitt törne och sin taggiga gissel, det är genom sina falska apostlar, hwilka kindpusta mig med sina bittra mißtydningar af mina ord och derigenom framställa mig såsom oduglig och föraktlig inför eder." Denna mening understödjes kraftigt af följande ord hos Hesekiel: **och skall sedan omkring Israels hus intet törne blifwa, som dem stinga, eller tistel, som dem ondt göra skall, på det de förnimma skola, att jag är Herren.**

7. Förklaring öfwer 1 Joh. 1: 8.: "säga wi, att wi hafwa icke synd, så bedraga wi oß sjelfwa och sanningen är icke i oß."

1. Med dessa ord åsyftar Johannes att gifwa fariseiska bekännare ett hårdt slag. På hans tid funnos, såsom äfwen i wår tid finnas, många menniskor, som aldrig blifwit riktigt öfwerbewisade om synd, och som berömde sig, såsom Paulus en tid gjorde, af **den rättfärdighet, som uti lagen är,** och att de woro **ostrafflige,** att de tjenade Gud, fullgjorde sina pligter, gåfwo almosor, aldrig gjorde någon menniska något ondt, och de tackade Gud, att de icke woro sådana som andra menniskor, och att de framför allt icke liknade "de förjande i Zion," hwilka måste hafwa lefwat mycket brottsligt, efter som de äro så ifriga att undfå Guds barmhertighet och så allwarliga uti att bedja om rening i Frälsarens blod. Huru nödwändigt måste det då icke wara, att Johannes underwisade sina läsare om dessa **godhjertade** kristna, dessa **fullkomliga** fariseer, som endast woro **lögnare** och **bedragare,** och att han lärde dem, att den sanna kristliga rättfärdigheten alltid åtföljes af en grundlig öfwertygelse om wårt **naturförderf** och ett ödmjukt bekännande af wåra **öfwerträdelser.**

Sedan nu dessa anmärkningar blifwit förutskickade finna wi, att texten är lika kär för oß, som den är mißförstådd af wåra motståndare, och att deß enkla och skriftenliga mening är denna: "**om wi** (Kristi efterföljare, hwilken icke kom för att kalla rättfärdiga, utan syndare till bättring) **säga, att wi hafwa ingen synd** (intet **naturförderf** från wåra första föräldrar och icke heller någon **werksynd,** åtminstone icke någon sådan synd, som förtjenar Guds wrede, och att wi följaktligen icke på oß sjelfwa behöfwa tillämpa Kristi försonande och renande blod), **så bedraga wi oß sjelfwa, och sanningen** (sann bättring och tro) **är icke i oß.**"

Att dessa ord passa in på sjelfbedragna och sjelffullkomliga fariseers widunderliga irrlära, men icke på läran om **Guds barns härliga frihet,** framgår otwifwelaktigt af följande skäl: 1. Den omedelbart föregående versen förkunnar otwetydigt denna frihet. 2. Den omedelbart efterföljande versen uttalar den lika bestämdt, och i och med det samma tillintetgöres wåra motståndares lära. Apostelns mening är

oemotsägligen denna: Då jag skrifwer till eder: **om wi säga,** att wi ursprungligen äro fria från synd och aldrig gjort något ondt, **så bedraga wi oß sjelfwa,** mißförstån mig då icke. Jag menar nämligen icke, att wi fortfarande behöfwa wara skuldbelastade eller behäftade med syndens besmittelse af något slag, ware sig arfsynd eller werksynd; ty om wi botfärdigt och troende bekänna båda, **så är Gud trofast och rättfärdig, att han förlåter oß synderna och renar oß af all orättfärdighet,** ware sig den medfödda eller den wi åsamkat oß sjelfwa, inre eller yttre. Derför om wi hafwa undfått Guds barns härliga frihet, så behöfwa wi icke af falsk ödmjukhet säga, att wi göra intet annat än synd. Det är tillräckligt, att wi äro **renade från all orättfärdighet,** och att wi känna oß djupt förödmjukade öfwer wåra närwarande swagheter och öfwer wåra förra synder, och att wi känna både gudlig sorg och barnslig blygsel deröfwer. Ty om wi skulle säga: **wi hafwa icke syndat** (märk, att Johannes icke skrifwer: **säga wi, att wi icke synda), så göra wi honom till ljugare, och hans ord är icke i oß.** Sjelfwa förnuftet säger oß, att om **wi icke hafwa syndat,** så tala wi osanning, då wi bekänna, att Kristus har **förlåtit wåra synder.** Detta synes oß wara den rätta meningen af 1 Joh. 1: 8, då detta ställe betraktas i sitt sammanhang.

8. Några bewis, genom hwilka ådagalägges, hwad skada läran om kristlig ofullkomlighet werkar.

I. Den upphäfwer läran om **frälsning genom tron.** "Af nåden ären I frälste genom tron," icke blott från utwärtes synd jemte deß skuld, utan äfwen från deß rot och frö. "Icke af gerningar," [1] säger aposteln, "på det ingen skall (på fariseiskt sätt) berömma sig," och kunna wi icke äfwen tillägga: icke genom **döden,** på det han, som döden i wåld hade, det är djefwulen, icke skulle berömma sig? Hwad som skadar läran om tron och förminskar den salighet wi derigenom erhålla, förringar icke äfwen det Kristi makt och härlighet? Är det icke trons werk att mottaga Kristi saliggörande ord, fatta den heliggörande Andens kraft och taga i besittning alla de stora löften, genom hwilka Kristus frälsar sitt botfärdiga troende folk från deß synd? Är det icke uppenbart, att om de troende icke kunna frälsas från inneboende synd genom tron, wi då måste förändra apostelns lära och läsa: "af nåden warden I frälste **från syndens qwarlefwor** genom döden?"

---

[1] Här och på några andra ställen menar Paulus med "gerningar" endast ickekristliga handlingar, utöfwade utan medlarens lag, således af lydnad för gamla förbundet, som ofta kallas "lag," i motsats till nya förbundet, som gemenligen kallas "evangelium," det är Christi evangelium, emedan Kristi evangelium utgör den förnämsta beståndsdelen i hela den evangeliska nådeshushållningen. Med uttrycket "icke af gerningarna" utesluter derför aposteln wißt icke från den slutliga saligheten trons lag och de gerningar, som äro gjorda af lydnad för denna lag; ty i föregående vers (Ef. 2: 8) anbefaller han trons lydnad, när han säger: "af nåden ären I frälste genom tron," d. ä. I ären delaktiga af den kristliga nådeshushållningens wälsignelse. Här antyder uttrycket "af nåd" evangelii första grundsanning och uttrycket "genom tron" den andra.

Och kunna fördomsfria protestanter gilla en lära, som förringar Kristus och upphöjer döden, utan att gifwa reformationens äkta läror ett farligt hugg?

II. Den wanärar Kristus såsom **profet**. Ty såsom sådan kom han för att lära oß att wara "milda och ödmjuka af hjertat," men nutidens evangelium om ofullkomligheten lärer, att wi nödwändigt måste wara lidelsefulla och stolta af hjertat intill döden, ty högmod och otillbörlig wrede äro wäl, enligt min uppfattning, twänne wigtiga beståndsdelar af inneboende synd. Det anförda språket wisar, att Kristus offentligen förkunnade för folkskarorna läran om fullkomlighet, under det wåra motståndare deremot låter oß förstå, att denna lära är "farlig," för att icke säga "kätterisk."

III. Den wanärar Kristus såsom wår **salighets höfding**. Aposteln Paulus säger nämligen, att denne wår salighets höfding utrustar oß med "stridswapen, som icke äro köttsliga, dock mäktiga för Gud att nederslå satans fästen och tillfångataga allt förnuft under Kristi lydnad." Men wåra motståndare försäkra oß, att djefwulens fästen äro alldeles ointagliga. Icke ens med dessa Kristi stridswapen kunna wi störta Apollyons tron. Den inneboende synden skall behålla sin plats i menniskans hjerta, till deß döden med sitt seggerrika hugg gör slut på hennes wälde. Kristus strider wäl mot detta inre Jeriko, såsom "Joab stridde emot Rabba, Ammons barn," men sedan måste Kristus skicka bud efter döden, såsom Joab lät säga till David: "Jag hafwer stridt emot Rabba och hafwer ock wunnit wattustaden. Så tag nu tillhopa det folk, som qwar är, och belägra staden och winn honom, på det att jag icke winner honom och får der namnet af." 2 Sam. 12: 26—28.

IV. Den utgjuter förakt öfwer Kristus såsom **nya förbundets löftesman**, i hwilket förbund Gud har lofwat att befria lydiga troende "utur deras owänners hand, att de må honom tjena utan (trälaktig) fruktan i alla sina lifsdagar." Ty huru fullgör Kristus detta sitt åliggande, om sådana troende aldrig frälsas från sin oförsonligaste och farligaste fiende, inneboende synd? Eller om denna frälsning först sker i döden, huru kunna de då såsom en följd af frälsningen genom döden "tjena honom utan fruktan i alla sina lifsdagar?"

V. Den hånar Kristus såsom **konung**, när den förklarar, att den troendes hjerta, hwilket är Kristi andliga tron, nödwändigt måste wara fullt af inneboende synd, d. ä. en andlig rebell, som, oaktadt Kristi och den troendes förenade ansträngningar, behåller sitt herrawälde öfwer dem båda hela lifwet igenom. Widare: befriar icke en god konung sina lagliga undersåtar från förtryck, och utkräfwer han icke hämd på deras tyranniska fiender, när de ropa till honom i sin nöd? Men bewisar sig wår Herre Kristus såsom konung, om han aldrig hämnas på sitt folks fiende eller utdrifwer inkräktaren och mördaren, synden, ur deras bröst, om de i tillit till hans löften anropa honom derom? Än en gång: om wår befrielse från synden beror på dödens makt och icke på Kristi nåds makt, kunde wi icke då lika gerna åkalla **förskräckelsens**

konung som **helgonens Konung** om befrielse från syndens qwarlefwor? Men hwad är skilnaden mellan att säga: "o död, hjelp oß," och att ropa: "o Baal, fräls oß?"

VI. Den smädar Kristus såsom **återställare** af ren andlig gudstjenst i Guds andliga tempel, menniskans hjerta. Ty i en wiß mening framställer den wår Frälsare såsom en farise, som wisar ett stort nit för sin Faders jordiska tempel, i det han med en gissel utdrifwer oskadliga får och dufwor, under det han gifwer satan full rättighet att icke allenast införa får och dufwor i den troendes hjerta, utan äfwen under hela lifstiden der herbergera och nära det swällande odjuret högmodet och den hwäsande huggormen afunden, för att ej nämna den glupska ulfwen girigheten och det orena swinet okyskheten, och allt detta under föregifwandet att "öfwa tillbedjarnes tålamod och gifwa dem något att sysselsätta sig med," såsom några af wåra motståndare nu för tiden lärer. (Se "bewis mot kristlig fullkomlighet" i slutet af denna afdelning.)

VII. Den skymfar Kristus såsom **öfwerste prest**. Wår Melkisedek har utgjutit sitt för alla renande blod på korset, och nu frambär han för alla sin förbön inför tronen, i det att han beder, att wi på grund af evangelium må blifwa "renade från all orättfärdighet och fullkomnade till ett." Men om wi lära, att de troende, huru uppriktiga de än må wara, aldrig kunna blifwa sålunda renade och fullkomnade till ett, förr än döden kommer Frälsaren till hjelp, förringa wi icke då Herrens Jesu renande blod och mäktiga förbön och i och med det samma hela hans öfwerste presterliga embete?

Skulle wåra motståndare söka att möta wårt bewis med det påståendet, "att det är wår lära, icke deras, som tager äran från Kristi prestembete, emedan wi icke mer skulle behöfwa den store öfwersteprestens blod, om wi woro renade från all synd," så swarar jag:

1. Fullkomliga kristna behöfwa lika mycket kraften af Kristi blod för att hindra syndens skuld och besmittelse återkomma, som ofullkomliga kristna äro i behof deraf för att befrias från samma skuld och besmittelse. Det är icke nog, att det sanna påskalammets blod har blifwit stänkt på wåra själar för att afhålla förderfwaren, det måste äfwen förblifwa der för att hindra honom komma tillbaka med "sju andra andar, som wärre äro än han sjelf." 2. Pastor Hill [1] sitter i mörkret, han begär ljus, och när det inbäres, säger han: mörkret i rummet är nu alldeles förswunnet. "Är det så, pastor," anmärker hans betjent, "då behöfwer Ni icke mer detta ljus; om mörkret är helt och hållet fördrifwet från rummet, så är ljuset öfwerflödigt." Pastor Hill småler åt sin tjenares orimliga bewis, och dock är det wäl, om han icke beundrar den wisdom, som han anser sig hafwa uttalat i sin inwändning. 3. De fullkomliga kristnas hjertan äro renade och behållas rena genom tron, och kristlig fullkomlighet betyder den kristliga trons

---

[1] Pastor Hill är författare till de inkast mot läran om full frälsning, hwilka Herr Fletcher här wederlägger.

fullkomlighet, hwars egenskap är att mer och mer fatta Kristus och hans blod; derför kan ingentig wara mindre förnuftigt än att säga, att fullkomliga kristna, enligt wåra grundsatser icke widare behöfwa försoningsblodet. 4. Sådana troende öfwerwinna beständigt wåra bröders åklagare genom Lammets blod, och derför gifwes intet ögonblick, i hwilket de kunna undwara det. De äro i sanning swaga troende, som kunna uraktlåta deß beständiga tillämpning, och häraf kommer det sig, att de fortfarande äro swaga. Inga andra bruka så mycket Kristi blod som fullkomliga kristna. En gång war det endast deras medicin, som de wid wissa tillfällen anwände, när ett anfall af fruktan eller förskräckelse för syndaskulden nödgade dem dertill, men nu är det deras gudomliga förwaringsmedel, som förwarar dem från syndens besmittelse. Det är deras andliga lifsmedel, som de anwända, på det "de icke må tröttas och uppgifwas i sitt sinne." Det är deras dagliga dryck, och dermed bestänka de alla sina tankar, ord och handlingar. Med ett ord, det är Frälsarens blod, som beständigt gäller inför Gud och i deras samweten, "som bättre talar än Abels blod," och som utwerkar åt dem alla de wälsignelser, hwilka de redan åtnjuta och fortfarande skola undfå. Den som säger, att läran om kristlig fullkomlighet gör Kristi blod öfwerflödigt, talar lika orimligt, som om någon försäkrade, att fullkomlig insigt i seglingskonsten gör det stora djupet till en onyttig wattensamling. Ändtligen fråga wi: äro icke helgonen inför tronen fullkomligt syndfria? Och hwilka äro mera beredwilliga än de att prisa Frälsarens blod och sjunga hans lof, "honom, som oß älskat hafwer och twagit oß af wåra synder med sitt blod, ware ära och wälde" etc. Om en ängel predikade för dem wår tids evangelium och uppmanade dem att hafwa synden qwar, på det försoningsblodet icke för dem måtte förlora sitt wärde, skulle de då icke alla mißtänka honom för att wara satan, som hade förskapat sig till en ljusets ängel? Och skola då **wi** låta bedåra oß af frestaren, hwilken förleder goda menniskor att söka bedraga oß med sådan list?

VIII. Den förringar Kristus, såsom **uppfyllande** Fadrens löfte och **sändande** Hugswalaren till att blifwa när oß, **på det wår glädje må wara fullkomlig.** Ty den Helige Ande tager aldrig sin ständiga boning i ett hjerta, som är fullt af inneboende synd. Om han besöker ett sådant hjerta med sina hugswalelser, så är det endast såsom när en gäst wistas hos någon öfwer natten. När han inträder i en själ, som är behäftad med sitt medfödda förderf, så kommer han mera såsom en tuktomästare än såsom en tröstare. Han störtar omkull borden med de andliga penningarna, tillåter icke, att kärl, som icke äro helgade åt Herren, bäras genom Guds andliga tempel, och efter måttet af wår tro utdrifwer han allt, som kunde göra Guds hus till en "röfwarekula."

Pastor Hill deremot framhåller en troendes hjerta såsom en "lejonkula" och Kristi Ande, icke såsom en förstörare af de grymma rofdjuren, utan såsom deras beskyddare och wäktare, som wakar öfwer de onda böjelser, hwilka hafwa sitt hemwist derinne. Denna slutsats härleder

jag från följande ord af pastor Toplady: "Den inneboende synden d. ä. de oheliga begären, dö icke alldeles, förr än den förnyade själen hemtas från jorden till himmelen. Under tiden röra sig dessa bittra qwarlefwor af förderfwet allt som oftast. De äro, liksom fångar i ett fängelse, bundna i band och bojor, men kräla sig dock fram till fängelsegluggen och wisa sig genom gallret. Ja, jag wågar sätta i fråga, huruwida icke stundom det inneboende förderfwet sträfwar häftigare och wåldsammare efter sitt forna herrawälde i en pånyttfödd själ, än det någonsin gör i en, som är död i öfwerträdelser och synder, såsom wilda djur ofta äro mera oregerliga och grymma, när de äro sårade." (Se Caveat against Unsound Doctrines, **Akta dig för osunda läror** p. 65). När jag läser detta evangelium, kan jag icke underlåta att sätta mitt Caweat (akta dig) mot pastor Topladys Caweat. Ty om hans icke är falskt, så måste dock hwar och en medgifwa, att det är olämpligt, ja till och med äfwentyrligt. Hwilken skulle icke anse det i högsta grad farligt att bo tillsammans med ett wildjur, som icke kan dödas, förr än wi sjelfwa först äro dödade? Men huru mycket farligare är icke det att wara dömd att bo tillsammans med ett stort antal sådana, som icke endast äro odödliga, så länge wi sjelfwa lefwa, utan äfwen "äro mera oregerliga och grymma, när de äro sårade?" Den frälsare, som pastor Toplady predikar, endast sårar den egyptiska draken, den inwärtes Farao, och gör honom rasande, men wår Jesus dränker honom i sitt eget blod, det sannskyldiga Röda hafwet, hwari fienderna omkomma, då han utsträcker sin makts staf och wi wår tros arm. Topladys och Hills återlösare endast gör Agag till fånge, såsom den falske Saul gjorde, wår Återlösare deremot "hugger honom i stycken," såsom den fromme Samuel gjorde. Wåra motståndares kristus säger: "bind fienden, ehuru han blir grymmare än förut", men wår Kristus förderfwar fienden för oß och säger: "förderfwa." 5 Mos. 33: 27. O I predikanter, som förkunna full frälsning, wi lemna åt eder uppriktighet att afgöra, hwilken af dessa twänne läror bringar största äran åt det dyra Jesusnamnet och hwilken har Guds ord på sin sida?

IX. Att det är **nödwändigt** att den inneboende synden förblifwer hos oß intill wår sista stund är en lära, som ej kan annat än alstra förakt för "de dyra och allra största löften, som äro gifna oß, på det wi derigenom skola blifwa delaktiga af gudomlig natur," det är af Guds fullkomliga helighet, och "undkomma det i werlden genom lusta rådande förderfwet." 2 Petr. 1: 4. Det är naturligt att läran om nödwändigheten af inneboende synd måste tillintetgöra den fulla werkan af evangelii sanning och frukterna af det predikade ordet. Paulus beskrifwer denna werksamhet sålunda: "wi förmana hwar menniska och lära hwar menniska i all wisdom, på det wi skola framställa hwar menniska fullkommen i Kristus Jesus," det är, fullkommen enligt Guds rikaste nådeshushållning, som är "Kristi evangelium." Kol. 1: 28. Hit hör också följande: "all skrift af Gud ingifwen är nyttig till . . . upptuktelse i rättfärdighet, på det en Guds menniska må wara fullbordad, till allt godt werk skicklig gjord." 2 Tim. 3: 16. Det är denna fullkomlighet,

genom hwilken de troende äro utrustade med kraft att utöfwa "alla de goda gerningar", som Gud i evangelium så wäl som i sin försyn "beredt hafwer, att de uti dem wandra skola" före döden, och ehuru denna lära motarbetas, så säger dock skriften: "allt det dig förekommer att göra, det gör willigt, ty i grafwen (d. ä. i döden), dit du far, är hwarken konst, förnuft eller wishet." Ty sådant trädet faller, så ligger det. Om det är allt igenom ruttet, då det faller, och uppfyldt med huggormar och deras afföda, så skall det ständigt förblifwa i detta tillstånd, emedan i deß ihålighet är en mask, som aldrig dör, och we den menniska, som tror, att dödsmärtorna skola döda denna mask, eller att den förmenta reningselden bortom grafwen skall skona det ruttna trädet och förtära huggormarna!

X. Den tillintetgör affigten med evangelii bud, för hwilkas uppfyllande evangelii löften endast äro medel. "Att lagen och profeterna" jemte apostlarnas skrifter hänga på dessa tu buden: "**du skall älska Herren din Gud af allt ditt hjerta och du skall älska din nästa som dig sjelf,**" och detta skall ske genom bättring och tro och derigenom att du wandrar i ljuset af den närwarande nådeshushållningen. Allt sammans innefattas i twå ord: du skall wara **evangeliskt fullkomlig.** Men om wi tro, att det är alldeles omöjligt att sålunda wara fullkomlig genom att i tron hålla dessa twå wälsignade bud, så tro wi äfwen, att Gud, som befaller oß att hålla dem, är i saknad af **wisdom, rättwisa och godhet,** emedan han befaller oß att göra hwad som är omöjligt.

XI. Den förswagar owilkorligen wåra innerligaste böner. Huru kunna wi bedja i tron, att Gud wille hjelpa oß "att göra hans wilja på jorden, såsom den sker i himmelen," eller att han wille "rena wåra hjertans tankar, att wi fullkomligt må älska honom och wärdigt prisa hans heliga namn;" huru kunna wi bedja en sådan bön i tron, då wi icke anse det wara möjligt, att den kan uppfyllas? Och huru wanmäktig måste ej, enligt den lära som wi bekämpa, den uppmuntran wara, att "Epafras alltid kämpade för kolosserna i sina böner, på det de måtte blifwa ståndande fullkomlige och uppfylde i all Guds wilja," och att Paulus önskar och beder, att "sjelfwa fridens Gud måtte helga de kristna i Thessalonika alltigenom, att hela deras ande, själ och kropp måtte warda behållen ostrafflig," om dessa böner icke kunde höras före döden, och om det wore wißt och sant, att de för dem och för alla troende först i dödsstunden skulle blifwa beswarade?

XII. Den alstrar ljumma och oheliga bekännare och uppmuntrar dem att sitta i lugn under Sodoms winträd och under sitt eget ofruktsamma winträd; jag menar, att de äro under det förderfliga inflytandet af otro och inneboende synd, och att de i sitt köttsliga sinne söka förnöjelse i denna förföriska sång: "Det är absolut omöjligt, att wåra hjertans tankar kunna renas i detta lifwet. Gud sjelf wet, att wi icke kunna renas från all orättfärdighet på denna sidan grafwen. Det är **nödwändigt,** att synden skall bo i wåra hjertan, genom otro, på det att Kristus må wara oß dyr och kär, och så skall **sjelfwa synden**

tjena oß till det bästa." De predikanter, som uteslutande förkunna dygden, underwisa oß, att Gud icke förlåter synder före döden. Denna farliga tröstlösa lära förqwäfwer de botfärdigas tro, hwilka blifwa lärda att anse det för orimligt att **före döden** wänta hwad de endast **i döden** kunna erhålla. Och såsom det förhåller sig med syndernas förlåtelse, så äfwen med rening från all orättfärdighet. De predikanter, som förkunna kristlig ofullkomlighet, säga sina åhörare, att ingen kan renas från hjertats synd **före döden.** Denna nya lära föranleder åhörarne att i hemlighet tro på rening i döden, och den hindrar dem att i tron tillegna sig löftena före döden, under det att andra likna den skonade Agag, i det att de med sina hjertan fulla af inneboende synd uppenbart och trotsigt gå förskräckelsens konung till mötes. De döda hålla inga tal nu, men det är otwifwelaktigt, att på uppståndelsens dag skola de, som förfäkta **nödwändigheten** af inneboende synd under hela lifstiden, möta de förwillade själarna, hwilka skola öfwerhopa dem med förebråelser, derför att de intill sista minuten underwisat dem att gifwa sig tillfreds med sin inneboende synd, i det att de sagt dem, att ingen befrielse från onda begärelser kan wäntas, förrän wi äro redo att utbyta dödsbädden mot likkistan.

XIII. Den gör williga israeliter mißtröstande och förswaga trogna spejare, som söka uppmuntra de swagtrogna att gå framåt och frimodigt taga det riket i besittning, som består i "rättfärdighet, frid och fröjd i den Helige Ande." Ingenting kan wara mera egnadt att utsläcka deras nit än detta tal: "I kunnen strida emot edert förderf och edra onda begär så länge som helst, men I skolen aldrig befrias derifrån, Jeriko inom eder är ointagligt, deß fästningswerk reser sig ända upp till himmelen och deß stridskämpar äro de stora oöfwerwinneliga odödliga Enoks barn. Dessa fiender äro så starka, att icke ens de tolf apostlarne, fastän de hade på sin sida Kristus och den Helige Ande, aldrig kunde besegra dem. Ja, de kindpustade och nedgjorde Paulus, så att han nödgades erkänna sig wara fången och såld under synden, och i sin fångenskap sucka: jag arma menniska, hwem skall förlossa mig från **den inneboende syndens lag,** som griper mig fången och gör mig till slaf under synden? Gud tackar jag. Det fins en, som skall göra det, nämligen **döden.** Så tjenar jag nu med köttet syndens lag. Nu bören icke heller I hålla eder bättre än Paulus, utan tjena samma lag som han, till deß döden kommer. Icke heller bören I förargas öfwer detta glada budskap, ty det är Kristi rena evangelium, den rätta läran om den fria nåden och den kristliga friheten. I Kristus ären i fria, men i eder sjelfwa måsten I wara trälar och fortfarande tjena syndens lag, och det så mycket heller, som **en kristens synder tjena honom till det bästa,** ja **äfwen spillningen af ett Kristi får måste wara nyttig,** till och med högst förträfflig," för att tala efter Pastor Hill; "ty de gröfsta fall, upprepade äktenskapsbrott och uppsåtligt mord tjena dertill, att wi lära känna oß sjelfwa, drifwa oß närmare Kristus och blifwa orsaken dertill, att wi så mycket härligare lofsjunga hans nåd, som har en sådan kraft att

uppräkta oß." Derjemte framställer denne man de predikanter, som förkunna frälsning från den inneboende synden, innan wi komma i dödens reningseld, såsom "män af fariseiskt skrot och korn, blinde ledare, som aldrig lärt känna sina egna hjertan, stolta menniskor, som sätta sig emot Guds rättfärdighet, inbilska menniskor, som sträfwa efter att röfwa den äran ifrån Kristus, att **han allena är utan synd**, korteligen, de äro män, hwilka förkunna läror, som äro förskräckliga för att icke säga hädiska."

Huru måste icke ett sådant tal utsläcka all längtan hos oß efter frälsning från den inneboende synden? Huru måste det icke drifwa oß att gripa uti och fasthålla de förbannade kedjorna, med hwilka wi hållas bundna wid det medfödda förderfwet, om icke den klufna foten på den ofullkomliga otuktiga Diana, som det framhåller till offentlig åskådning utan evangelii sandaler, afskräckte oß från detta orenhetens evangelium och manade oß att fly till Jesu Kristi evangelium? Och likwäl är det just denna farliga lära, som Pastor Hill utwecklar i sin "Creed for Perfectionists" (trosbekännelse för perfektionister eller fullkomliga).

XIV. Ändtligen är denna nya lära om kristlig ofullkomlighet och dödens reningseld så sammanfattad, att köttsliga menniskor alltid föredraga densamma framför katolikernas skärseld. Ty katolikerna föreskrifwa, jag wet icke huru många bägare af gudomlig wrede och hämd, hwilka de troendes själar, som endast äro **halfrenade** eller **tre fjerdedelsrenade**, måste dricka efter döden. Dessa **halfördömda** eller **fjerdedelsfördömda** själar måste undergå ett strängt straff och ett riktigt eldsprof i de yttre afdelningarna af helwetet, innan de kunna blifwa fullkomligt rena. Men wåra motståndare hafwa uppfunnit ett medel att befria **halfrenade** troende från all fruktan i detta hänseende. Sådana troende behöfwa icke alldeles "aflägga syndens kropp" i denna werlden. Syndens menniska icke blott **får**, utan äfwen **skall** lefwa så länge som wi. Du frågar måhända: "Hwad skall det blifwa af denna "syndakroppen?" Skall han draga oß till helwetet eller skola wi draga honom till himmelen? Då han icke kan dödas i denna werlden, skall Kristus månne dräpa honom i den tillkommande?" Om Kristus är här knappast fråga, fastän dessa män påstå sig hafwa fattat det beslut att "ingenting annat weta än Kristus och honom korsfäst." Wår inneboende motståndare skall icke besegras genom glansen af Frälsarens andliga tillkommelse, utan af den swarta dödens ankomst. Sålunda hafwa de funnit en annan Jesus, en annan Frälsare från synden. Förskräckelsens konung kommer Jesus och hans heliggörande nåd till hjelp, och ögonblickligen befrias den köttslige troende från all inneboende synd, högmod, otro, girighet, otålighet, owänlighet, werldskärlek samt alla syndiga begär. Den kalla dödsswetten, som det hiskliga widundret frampressar, dödar sjelfwa syndens träd, då Kristi blod endast kunde döda deß knoppar! Syndarens dödskamp fullgör den Helige Andes werk! Och det mest förwånande af alla under är, att den syndfulle troendes besmittade, matta, sista andedrägt bortbläser inom ett ögon=

blick det stora berget af inneboende synd, som alla nådemedlen, all tro, alla böner och alla nattwardsgångar under en tid af tjugo till syratio år, jemte all den kärlek, som wår salighets höfding hyser till oß i sitt hjerta, allt det oöfwerwinneliga wärde, som ligger i hans blod, all den kraft, som han har i sina händer, och all den trofasthet, som uppfyller hans bröst, aldrig mäktat borttaga! Om denna lära är sann, huru förwillad war då icke Paulus, när han sade: "Dödens udd är synden etc. Men Gud ware tack, som oß segren gifwer genom wår Herre Jesus Kristus!" Skulle han icke hafwa sagt: **döden är botemedlet mot synden,** i stället för att säga: "synden är dödens udd?" Och borde icke hans lofsång haft denna lydelse: "Gud ware tack, som gifwer oß seger genom **döden,** wår store och ende befriare från wår mäktigaste och grymmaste fiende, **inneboende synd?**" [1]

---

[1] Att menniskan kan, här i detta lifwet, erhålla ett rent hjerta är en tröstrik biblisk sanning, som wisserligen warit motsagd, men nu nästan wunnit allmänt erkännande af alla Guds barn. Hwarje läsare, som uppmärksamt undersökt det här afhandlade ämnet, har helt wißt blifwit stärkt i sin öfwertygelse derom, att hjertats rening från all synd är en förmån hwaraf alla Guds barn kunna komma i åtnjutande redan här i tiden. Men till följd af en mängd fördomar, hwilka härleda sig från sådana okristenliga åsigter, som wi fått i arf från wåra fäder, torde det ännu wara af nöden att upptaga och beswara följande inwändning: "Wi kunna icke blifwa frälsta från synden så länge wi äro förenade med en syndig lekamen." I sitt swar på denna inwändning säger John Wesley: "**En syndig lekamen.** Betänk huru högst twetydigt och slipprigt detta uttryck är. Det finnes ingen grund i skriften för bruket af detta uttryck. Satsen "**syndig lekamen**" finnes ej i bibeln. Och såsom det är alldeles obibliskt, så är det likaledes helt och hållet orimligt. Ingen lekamen eller materie af något slag kan wara syndig. Det är andarne allena, som ega förmåga att synda. Tillåt mig fråga: i hwilken del af kroppen skulle synden hafwa sitt säte? Den kan icke finnas i huden, icke i musklerna, icke i nerverna, icke i ådrorna eller i blodet, den kan icke finnas i benmassan lika litet, som den kan wara i håret eller i naglarne. Endast **själen** kan wara säte för synden." (Predikningar af John Wesley. Andra samlingen. Sid. 183).

Guds ord lärer oß, att den troendes lekamen är helig. "Weten I icke, att I ären Guds tempel och att Guds Ande bor i eder? Om någon förderfwar Guds tempel, honom skall Gud förderfwa; ty **Guds tempel är heligt, hwilket I ären.**" 1 Kor. 3: 16, 17. "Så förmanar jag nu eder, käre bröder, wid Guds barmhertighet, att I frambären **eder lekamen** till ett lefwande, **heligt** och Gudi behagligt offer, eder förnuftiga gudstjenst." Rom. 12: 1. "Derför priser Gud i eder **kropp** och i eder ande, hwilka Gudi tillhöra." 1 Kor. 6: 19, 20. "Ty likasom I — innan I blefwo omwända till Gud — hafwen öfwerlåtit edra lemmar, orenligheten och orättfärdigheten till tjenst, ifrån den ena orättfärdigheten till den andra: så gifwer ock nu — sedan I blifwit födde på nytt — edra lemmar rättfärdigheten till tjenst, att **de** — lemmarne hwaraf lekamen består — **må warda helige.**" Rom. 6: 19.

De här anförda skriftställena synas antyda, att lekamen betraktas såsom själens werktyg och att kroppens helighet eller orenlighet beror på själens tillstånd. Den helgade själen brukar sin lekamen uteslutande till heliga handlingar och är helgad till "ande, själ och kropp;" (1 Thess. 5: 23). "Ty hwad förbindelse har Guds tempel med afgudar? eller hwad gemenskap har rättfärdigheten med orättfärdigheten? eller hwad delaktighet har ljuset med mörkret?" 2 Kor. 6: 14—18; 7: 1.

Femte kapitlet.

Medel för uppnåendet af helighet.

Då wi fortsätta wår betraktelse, wäckes hos den kristlige läsaren, som drifwes af den werksamma kärleken, mer och mer allwarlig besinning. Hwad som först sysselsatte hans uppmärksamhet, framkallade hos honom spekulatiwa frågor, blir under fortgången af mer och mer praktisk betydelse. Nu frågar han icke längre, han är en allwarlig och ifrig sökare. Förut war han intagen af "helighetens prydnad" samt öfwertygad, att det war både hans pligt och förmån att sjelf ega den, nu är det hans enda bekymmer, huru han skall komma dertill. "När skall jag dertill komma, att jag måtte se Guds ansigte?" Med sådana ord uttrycker han sin själs längtan efter Gud. Stundom ser det mörkt ut för honom. Han är nedtryckt af känslan af sin uselhet, han mißtröstar wid betraktandet af det härliga målet och han frestas att förtwifla. Men icke desto mindre förökas känslan af hans behof, han twingas att gå framåt, ett swagt hopp om framgång lifwar honom och han wäckes till nya ansträngningar. Men hwad skall han göra? Han har ofta förut gjort försök, men endast för att mißlyckas och öka sin bedröfwelse. Huru skall han nu blifwa mer lycklig, hur winna framgång? Hans andliga ögon öppnas och han ser kanhända för första gången Kanaans härlighet. Wid denna anblick will han skynda framåt och taga denna härlighet i besittning. Men hwilken skall ledsaga honom genom den mellanliggande ödemarken och föra honom öfwer den brusande Jordan? Hwilken skall föra honom till de rika drufworna och låta honom wederqwicka sig af dem samt af alla landets öfriga sköna frukter?

Dyre wän, så wida du ej redan ingått och blifwit en af landets inbyggare hoppas wi, att du nu drifwes af längtan, ja att du i werkligheten will stiga öfwer gränsen. Har du warit sinnad att, i likhet med Ruben, Gad och Manasse, slå dig ned på denna sidan Jordan, emedan du funnit landet wara **godt** och **lustigt,** och om du ännu skulle hafwa wilja att blifwa qwar i anledning af deß fruktbarhet och öfwerflöd, så hoppas jag, att du ej i längden skall wara nöjd med att stanna. Du har funnit det godt och lustigt att bo i det bördiga Hesbon, Gilead och Basan, ja wida härligare än i Egypten; dessa platser hafwa erbjudit dig en ljuf hwila efter mödorna och farorna i öknen. Likwäl äro de icke det förlofwade landet. Deras rikedom, deras fruktbarhet är icke Guds folks arf. Dessa orter äro ej rika på sådana "drufwor, granatäpplen och fikon," som finnas i det förlofwade landet. De äro icke såsom Hebron och Betel, såsom Eskol och Beula, eller såsom Hefziba, i hwilket Herren har sin lust, "och som flyter af mjölk och honung."

Men ack, säger du, "jag har hört talas om landet. 'Det är ett starkt folk, som bor der och der äro ganska fasta och stora städer,' och der bo 'Enoks barn, amalekiter, heteer, jebuseer och amoreer.' De

innehafwa landets fästningar och bergshöjder, och wi äro få och swaga. Wi äro icke starka nog att tåga ut emot dem." Ack, säg mig icke så. Den berättelsen hafwa de falska spejarne meddelat dig. Lyßna hellre på Josua och Kaleb. De hafwa "en annan ande." "Låt oß draga dit upp," sade de, "och taga landet in, ty wi kunna wäl få öfwerhand." "Hafwer Herren ett godt behag till oß, så förer han oß wäl in uti det landet och gifwer oß det, och det är ett land, som flyter af mjölk och honung." "Allenast sätten eder icke upp emot Herren och frukten eder icke för landets folk, ty deras beskärm har wikit ifrån dem och Herren är med oß; frukten eder icke."

Tack ware Gud, många wilja förena sig med Josua och i förtröstan på Gud säga: "wi kunna wäl få öfwerhand." Några hafwa redan **gått öfwer** och de genomwandra nu landet i deß längd och bredd, många **hålla på att gå öfwer,** och många äro äfwen de, som med längtansfulla blickar skåda efter sina bröder, hwilka warit frimodiga nog att wandra framåt och taga landet i besittning. O, att det måtte blifwa en allmän rörelse, att hela "Herrens här" måtte såsom en man stå upp under sin andlige anförare Josua, i fullkomlig förening wandra framåt och icke upphöra, förr än deras fiender äro slagna och de äro inkomna i den arfwedel, som genom "det ewiga förbundet" är deras, icke upphöra, förr än hela kyrkan, "tillredd såsom en brud, prydd åt sin man," står på helighetens solbelysta berg, bärande sin krona och omgjordad med den rena sanningens och rättfärdighetens gördel, nej, icke upphöra, förr än "alla komma till enhet i tron och i Guds Sons kunskap och warda en fullkommen man, den der är uti Kristi fullkomliga ålders mått," och hela kyrkan och alla hennes medlemmar "begripa med alla heliga, hwad bredden och längden och höjden och djupet är och dermed känna Kristi kärlek, den all kunskap öfwergår, på det de måga uppfylde warda med all Guds fullhet."

I detta kapitel skola de medel omtalas, genom hwilka helighet uppnås, och dermed wilja wi bistå alla dem, som söka denna stora wälsignelse. Liksom all annan wälsignelse, som erbjudes oß i evangelium, erhålles genom tron, så äfwen helighet. Men ehuru det är så, lemnas dock läran, så framt den ej widare förklaras, i dunkel, och den själ, som söker helighetens wäg, finner ej på så sätt den ledning hon behöfwer. Ja, jag är böjd att tro, att många, på det sätt de framstält tron såsom det medel, hwarigenom helgelse uppnås, olyckligtwis förwirrat och inwecklat hela saken. Såsom hwar och en wet, är tron wilkoret, men härwid uppstår denna wigtiga fråga: hwad är tron och huru bör den i detta afseende öfwas? Huru ofta har jag ej sjelf utropat, och huru ofta har jag icke hört andra under sorg och bedröfwelse utropa: "Hwad måste jag tro? Huru kan jag tro?" Detta wanliga — jag hade nära sagt allmänna — utrop antyder, hwar den egentliga swårigheten ligger.

Wi wilja på ett tydligt och praktiskt sätt söka underwisa de kristna, hwilka de egentliga swårigheterna äro, som förhindra framgången.

Då wi här föreskrifwa hwad som i förening med tron bör göras, wilja wi erinra derom, att wi icke af egna krafter kunna uppfylla det samma. Utan Guds nåd kunna wi ingenting göra. Wi tillskrifwa den oß gifna nåden all förmåga att söka helighetens wäg och wi erkänna, att allt hwad wi sålunda göra sker genom nådens kraft. Men såsom wi å ena sidan wid wårt werkande äro beroende af nåden, så böra wi å andra sidan märka, att nåden alltid står oß till buds och att wi aldrig behöfwa wara i saknad deraf. Härmed wilja wi först och framför allt hafwa sagt, att allt är af nåd, men på samma gång, att wi genom nådens kraft skola samwerka med Gud, d. ä. wi skola "skaffa med fruktan och bäfwan wår salighet" på den grund, att "Gud är den, som werkar i oß både wilja och gerning efter sitt goda behag."

Tron förutsätter ett wißt själstillstånd, utan hwilket hon icke kan finnas, enär sjelfwa hennes tillwaro innefattar det, nämligen kännedom om och sorg öfwer synden jemte kunskap om Frälsaren samt beredwillighet att omfatta honom.

Detta själstillstånd måste wara för handen, innan tron kan finnas; det måste finnas kunskap i en wiß grad samt ett själens tillstånd, som swarar deremot. Här skall werket begynna. Så tydligt och lättfattligt som möjligt wilja wi härom underwisa dem, som söka helighetens wäg, eller som hafwa begär att söka den. Min läsare, är du bland deras antal? Du är en medlem af kyrkan, du har börjat wandra på lifwets wäg, men är du en så helig menniska, som du borde wara, och som du **genom Guds nåd kunde wara?** Om så icke är, önskar du nu att blifwa sådan? Om du söker eller will söka denna wäg (och jag beder till Gud, att så måtte wara), så skall jag gifwa dig några råd, genom hwilka du lättare kan finna wägen.

1. Bemöda dig att få en klar och bibelenlig uppfattning af det du söker, och låt din själs begär wara riktad på målet.

Huru wigtigt detta är, inser hwar och en. Söker man, så måste något finnas, som är föremål för sökandet. Föremålet måtte wara noga och riktigt framstäldt, och farandet efter målet måste ske i rak riktning mot det samma. Man måste hafwa en noggrann uppfattning om detta föremål. Innan själen kan handla, måste hon hafwa riktiga föreställningar. När wi nu säga: "bemöda dig att få en klar och skriftenlig uppfattning af det du söker," så mena wi icke, att du skall begripa allt, äfwen det minsta, som tillhör saken, eller att du skall förstå sjelfwa detaljerna, utan endast detta: "hwad är helighet och huru kan den uppnås?" Huru skall du nu winna en så noggrann uppfattning af detta ämne? Genom läsning (af den heliga skrift i synnerhet), samtal, betraktelse och bön. Om du har en uppriktig wilja och om din bön är ödmjuk, skall du icke behöfwa wänta länge; du skall snart finna det du söker.

2. Sedan du nu erhållit en tydlig uppfattning af hwad din förmån är, så måste du för det andra inhemta en grundlig kännedom af ditt behof. Detta är ett högst wigtigt råd. Hela utgången beror i det närmaste på denna kännedom. Känner du ej ditt behof, så är det

wißt, att du ej kan lyckas. Säger du med församlingen i Laodicea: "jag är rik, hafwer nog och behöfwer intet," jag har religion och jag inser ej, hwarför jag skulle göra mig så mycken möda — hyser du sådana eller liknande tankar, så är det säkert, att du icke kan fara efter något bättre. Sök derför att lära känna ditt behof. Men huru skall det tillgå? Pröfwa dig sjelf i Guds ords ljus och wänd särskildt blicken på läran om heligheten. O, att jag kunde förmå dig att troget lyda förmaningen att pröfwa dig sjelf! I hwilket tillstånd befinner du dig? Du är omwänd! Ett stort werk är fullkomnadt hos dig så wäl som för dig. Du är "Guds arfwinge och Kristi medarfwinge." Ditt hopp om himmelen hwilar på en god grund, och du är "rättfärdig worden af tron och har frid med Gud." Rom. 5: 1. Du har wittnesbörd uti dig sjelf. Rom. 8: 15—18. Allt detta erkänner jag och gläder mig med dig, att så är. Du kan icke nog wärdera den oförgängliga skatt, som är dig anförtrodd. Det skulle wara otacksamt, om du icke wärderade eller endast ytligt wärderade "den nåd, i hwilken du står." Du bör storligen "berömma dig af hoppet om Guds härlighet." På samma gång wi nu medgifwa allt detta, fråga wi: fattas icke något i din kristliga erfarenhet? Beswara denna fråga grundligt, och wänd dig icke likgiltigt ifrån henne. Bed allwarligt om den Helige Andes hjelp och ledning, tag för dig sanningens ljus, bibeln, lyd samwetets röst och pröfwa opartiskt ditt hjerta. War uppriktig mot dig sjelf. Du får hwarken förringa, förswara eller klema med dina fel. Undersök grundligt hwarje hemligt tillhåll, pröfwa allting till bottnen, ransaka det fördolda djupet i din själ, lemna ingenting oförsökt, och ware det ditt orubbliga beslut att lära känna ditt tillstånd, sådant det i werkligheten är, och när du sålunda är afklädd allt, beskåda dig sjelf i helighetens ljus. Hwad finner du? Upptäcker du inga afgudar i ditt hjertas tempel? Inga "gyllene beläten," ingen "kostelig babylonisk mantel," inga dolda "spejare?" Ingen stolthet, ingen afund, ingen grämelse öfwer andras lycka, ingen wrede, ingen ondska, ingen syndig kärlek till werlden, intet olofligt begär efter menniskors pris, ingen äregirighet? Eger Gud ditt hjerta utan medtäflare? Tillhör du helt och hållet Herren? O, att du måtte wara trogen och uppriktig! Är det din wilja att uppnå helighet, så stanna wid dessa frågor? Haf ingen barmhertighet med din sjelfwiskhet! Besluta dig för att lära känna allt, äfwen om det är det wärsta: Du kan hafwa gjort upptäckter, som förwåna och förskräcka dig, fortfar och wänta att få göra ännu smärtsammare upptäckter. Hwad werkar du med ditt exempel? Förhåller du dig i allting som en kristen? Wisar du dagligen i din familj, i sällskapskretsen, wid dina göromål, ja öfwerallt och wid alla tillfällen ett sådant sinnelag, som är de kristnas prydnad? Hwad werkar du med ditt inflytande? Befrämjar du dermed Kristi ära? Gör dig dessa frågor och pröfwa noga ditt tillstånd under allwarlig bön, att Gud måtte upplysa, öfwertyga och leda dig. Hwad blir följden? Du finner stora brister. Inom dig äro synder qwar, som måste utrotas. Hurudant är nu ditt tillstånd? Känner du din nöd? Hwarom icke,

fortfar med att kämpa och bedja om den Helige Andes upplysning och werkningar, till deß du får känna din nöd. Men säkert är, att du, om du är en kristen, redan känner ditt usla och eländiga tillstånd.

Har du nu lärt känna din brist på helighet och din nödstälda belägenhet, så skall säkert denna kännedom medföra den djupaste förkrosselse och sjelfförnedring jemte ånger öfwer att icke hafwa uppfylt pligten, icke lefwat i den höga förmånen. Om syndernas förlåtelse föregås af "sorg efter Guds sinne" samt ofkrymtad tro, så har äfwen det större och ännu härligare helgelsens werk med sig en likadan sorg. Denna åtföljes wisserligen icke af samma bitterhet, twifwel och fruktan, som wanligen utmärka den första bättringen, men är dock lika djup och sjelfförnedrande. För att nu komma till erfarenhet af en sådan ånger är det nödwändigt att man lär känna sina brister. Men när wi sålunda lära känna oß sjelfwa, smälta wåra hjertan inom oß. Wi få se och erfara, att "det är wärre än döden, att wi icke älska wår Gud af allt wårt hjerta."

Wi hafwa ingenting sagt och skola icke heller säga någonting angående fasta såsom ett medel till erhållande af helgelsens wälsignelse. Wi anmärka endast, att om wi icke finna frid, när själen är uppfyld af sorg och ångest, så kan det wara gagneligt, att wi bruka äfwen detta medel. Mångfaldiga sjelfwalda försakelsewägar hafwa af åtskilliga personer blifwit försökta för att späka och plåga kroppen. Detta är i många fall endast en qwarlemning af katolska bruk och är enligt wårt förmenande hwarken erforderligt eller gagneligt. Wäl kan stundom något godt följa på sådan förödmjukelse, men alstras icke deraf, och då man sålunda söker detta goda, bör man ej göra det i förtröstan på sjelfwa förödmjukelsen. Det fordras icke, att man plågar kroppen, utan endast att man håller honom i tukt. Fasta eller återhållsamhet bör endast öfwas så till wida, som wi derunder lära oß, på hwem wi skola förtrösta, som wi derigenom uttrycka wår förkrosselse och söka styrka wid wåra andliga öfningar. Wi få ej anse den såsom en oß ålagd bot, hwarigenom wi förtjena Guds nåd.

Det kan finnas wissa böjelser eller begär, som i ett eller annat afseende äro oskyldiga. [1] Genom eftergifwenhet, klemighet eller andra

---

[1] "Hwar och en warder frestad, då han af sin egen begärelse dragen och lockad warder." Jac. 1: 14. Då dessa ord uppmärksamt betraktas i sammanhang med 15 v., synes det som aposteln hänsyftade till sådana begärelser som i sig sjelf äro oskyldiga, men som det oaktadt leda till synd om de ej tyglas och hållas inom måttlighetens gräns. Då wår lekamen eller wår ande är uttröttad af ansträngning är det ej syndigt att känna begär efter hwila, men om detta oskyldiga begär ej hålles inom måttlighetens gräns, utan tillåtes att alstra weklighet och lättja, så att wi jemt wilja hwila, då har "begärelsen afladt" (bifall i wiljan) och "derefter, sedan begärelsen har afladt, föder hon synden; men synden fullbordad föder af sig döden;" d. ä. den utsläcker det andliga lifwet. På samma sätt förhåller det sig med begäret efter mat och dryck. Dessa begär äro helt oskyldiga, men blifwa syndiga om de icke noga öfwerwakas utan leda till omåttlighet. Begäret efter ändamålsenliga kläder är likaledes oskyldigt, men om det ej öfwerwakas utan leder till werldslikställighet i klädedrägt, då är begäret efter helighet

orsaker kunna dessa winna alltför stort wälde. Då fordras det, att de för någon tid helt och hållet bekämpas, till deß de blifwa underkufwade och den besegrade anden återfår herrawäldet. Några särskilda fall behöfwa ej här angifwas, utan må wi följa Andens ljus och ledning. På honom kunna wi tryggt lita.

3. Då du nu har erhållit en klar uppfattning af helighet och lärt känna dina egna brister och ofullkomligheter samt din qwarwarande syndighet, så har du gjort ett wigtigt framsteg. Nu är frågan denna: will du blifwa helig? Ja, hwad wi nu hafwa att betrakta är **din willighet.** Det är möjligt, att en menniska kan känna sina synder och likwäl wara owillig att öfwergifwa dem. I ett sådant olyckligt tillstånd äro många. Huru är det med dig? Är du willig att öfwergifwa alla dina afgudar, att afhugga din högra hand, utrifwa ditt högra öga, försaka dina begär? Tänk på dessa frågor! Huru fåfängt är det icke att hoppas eller säga sig wilja bli frälst från all synd och på samma gång med wett och wilja behålla något deraf i sitt hjerta? Will du blifwa helig, så måste du korsfästa alla dina synder och skoningslöst öfwerlemna alla dina afgudar.

Helighet! Will du mottaga denna skatt med allt som står i förening dermed: waksamhet, uppoffring, sjelfförsakelse samt ett lif för Gud, bestående i själens odelade hängifwenhet åt honom? Det är deßutom icke blott fråga om du är willig att sålunda blifwa fri från synden samt ikläda dig helighet med allt hwad dertill hör, utan äfwen om det är ditt fulla allwar att förwerkliga din wilja, ja, om det är ditt hjertas högsta önskan. Är du willig att gifwa prof på din uppriktighet genom att hellre wälja detta högsta goda än allting annat?

4. Wi gå widare. Det är icke blott nödwändigt, att du är willig och allwarlig, du måste äfwen **besluta;** ja, du måste fatta ett fast beslut, att genom nåden blifwa helig, att du icke will gifwa dig någon ro, förr än du uppnår detta tillstånd, att du will uthärda all kamp och strid och aldrig upphöra med dina ansträngningar, förr än du wunnit målet. Om du finner det swårt att fatta beslut, fortfar ändå. Om tankar skulle uppstå hos dig, att öfwergifwa kampen, i händelse du ej genast

---

utsläckt och följden deraf är en hastig öfwergång från andligt lif, till "död i öfwerträdelser och synder." Hwarje sann kristen fortgår för den skull i en oafbruten sjelfförsakelse. Han skyr lathet lika mycket som äktenskapsbrott; (1 Moseb. 3: 19; 2 Thess. 3: 11, 12) han skyr hwarje dragning till omåttlighet i mat och dryck. Han wet och känner att "frossare och drinkare icke skola ärfwa Guds rike." En hwar som har allwar med sin gudsfruktan will derför i likhet med Paulus "späka sin lekamen och underkufwa honom." Det sanna kristliga allwaret, i kampen för det ewiga lifwets krona, skall likaledes skydda oß mot werldslikställighet i klädedrägt, så att wi ej hålla oß lika med werlden för att winna hennes aktning eller wänskap. Apostelns ord äro lättfattliga: "Weten I icke att werldens wänskap är Guds owänskap? Derför, den som will wara werldens wän, han warder Guds owän." (Jac. 4: 4.) Oafbruten sjelfförsakelse åtföljes af oafbruten segerglädje. "O! att du wille akta på mina bud," säger Herren, "så skulle din frid wara såsom en wattuström, och din rättfärdighet såsom hafwets wågor." Es. 48: 18.

lyckades, så förkasta dessa tankar och fortfar ändå. Bed och kämpa, till deß du winner seger här. Hwila icke, förr än du har fattat beslutet. Ingenting stort kan winnas utan strid. Den som är ostadig och twekſam lyckas ej. Låt det derför wara din fasta och orubbliga föresats, att du will nå målet, att du will komma i besittning af din förmån.

Många äro de, som börja att söka Gud, börja att fara efter helgelse, men de fortfara icke så länge, att de ändtligen komma till detta beslut. De hafwa wilja att börja werket, men de hafwa ej wilja att göra allt, som är nödwändigt för deß fulländning, att wåga alla de uppoffringar som fordras, att uthärda allt motstånd och alla strider. I detta tillstånd är kanhända du, min läsare. I så fall stanna här och war fast och orubblig i din föresats, att du odeladt will tillhöra Gud. Med ett lamt bemödande utan fast beslut och utan att hafwa wiljan, uträttar du intet. Du måste först wilja och sedan werka, när du har wilja! Du åstundar att fara efter helgelse. Nåwäl fatta beslut, att du genom Guds nåd will finna den, helst som du nu wet att det är din förmån att söka och finna den. Sök den, far efter den, i enlighet med det ljus du har. Då wi förmana dig, då wi gifwa dig råd, är det icke wår mening, att du af egna krafter skall fatta beslut att winna detta stora mål. Det är icke heller wår mening, att du skall finna hwad du söker, derför att du will. Nej, det är wiljan, som skall drifwa dig till Gud, och Gud gifwer dig det du söker, när du kommer till honom. Saken är ej afgjord så här: jag will wara helig, derför är jag helig. Twärtom tillgår det sålunda: jag will icke upphöra att söka, förr än Gud af sin fria barmhertighet skänker mig den nåd jag söker. Det fordras ej lång tid att inse wigten af denna orubbliga wilja, detta oöfwerwinneliga beslut.

Då man börjar att motstå all synd, att korsfästa alla onda begär, att uteslutande tillhöra Gud, så röner man motstånd, ja starkt motstånd, för hwilket en twekſam wilja genast dukar under, och själen återfaller i sitt förra tillstånd. Werket kommer icke till någon fulländning, icke derför att det war omöjligt, utan derför att wiljan war twekſam och beslutet wacklande. En person lider af en wäxt, som snart skall göra slut på hans lif. Han will befrias från den och går till läkaren, men knifwen förskräcker honom, hans beslut wacklar och han återwänder med det dödliga onda i sin kropp. Om du will blifwa helig, så lär häraf sätta wärde på den orubbliga wiljan, det fasta beslutet, som icke fegt och skälfwande ryggar tillbaka, när knifwen föres till hjertat för att bortskära afgudarna.

5. Sedan beslut blifwit fattadt, följer i ordning uppoffring eller hängifwenhet; du måste nämligen öfwerlemna åt Gud din själ, din kropp, din tid, dina gåfwor, ditt inflytande, ja ditt allt. Du måste undandraga allt detta från werlden, från synden, från dig sjelf och odeladt frambära allt såsom ett offer åt Gud, på det att det må wara hans, ja hans allena för tid och ewighet. Will du underkasta dig detta? Har du sinne för att uppoffra allt utan undantag åt Herren för närwarande och tillkommande tid? Pröfwa dig noga om så är.

Besinna, att det tillhör helgelselifwet. Äro wi icke williga att göra en sådan uppoffring, så äro wi icke heller williga eller beredda att lefwa heligt. Här behöfwer du nåd, som gifwer dig kraft att göra en sådan uppoffring. Du förmår det ej af egna krafter. Du behöfwer bedja, du behöfwer anropa Gud om hans Andes bistånd. I det du så gör, frambär hwart och ett särskildt: dig sjelf, din familj, ditt goda namn och rykte. War härwid uppriktig, afstå ifrån allt beröm och öfwerlemna allt åt Gud. Du får bruka det, du får njuta deraf, men endast såsom Gud föreskrifwer och för att befrämja hans ära. Och hwad du sålunda öfwerlemnar åt Gud, får du aldrig återfordra, aldrig återkalla. Är du nu willig att göra detta? Har du sinne för ett sådant werk?

Ännu några ord om denna punkt. Uppoffring är icke helgelse, den är en del deraf. Uppoffringen är ditt werk, som du uträttar derigenom, att Gud gifwer den erforderliga nåden. När denna uppoffring har nått fulländning, så följer helgelsen, som är den Helige Andes werk, ja på denna uppoffring följer helgelsen alltid och omedelbart. Men hwad är nu uppoffringen? Den är en hel och odelad hängifwenhet åt Gud, eller med andra ord, fullkomlig hwila i hans wilja och förnöjelse i hans ära. Den innefattar dock icke, att wi draga oß från werlden, att wi affäga oß allt umgänge med wåra medmenniskor och uppoffra all wår tid åt gudeliga öfningar samt anwända alla wåra tankar, själsförmögenheter och krafter uteslutande på religiösa pligter. Så länge wi befinna oß i den närwarande werlden, skulle detta ej kunna låta sig göra; det skulle wara stridande mot Guds uppenbarade wilja och följaktligen syndigt. Wi hafwa syßlor att fullgöra, wi hafwa familjer att sörja för, och wi måste se till, att wi kunna göra dem godt. Detta kan ej ske, utan att wi egna oß deråt med wåra tankar. Wåra anförwandter, wåra wänner, ja wåra medmenniskor skola wi älska, ty det är wår pligt. Med uppoffring åt Gud mena wi derför, såsom ofwan är sagdt, att wi skola hafwa Guds wilja och Guds ära till mål för alla wåra handlingar. Wi skola bruka allt och njuta allt, såsom Gud will, och det wi anse wara wåra rättigheter måste alltid wika för hans rättigheter. Wi skola wälja sådan sysselsättning och fullgöra den på sådant sätt, som wi, efter det bästa ljus wi ega, tro wara öfwerensstämmande med Guds wilja. Wi skola bruka frukterna af wårt arbete, alldeles såsom Gud föreskrifwer. Wi skola älska tingen på det sätt, som behagar honom. Wi skola förrätta de handlingar, som lända till hans ära. Wi skola lefwa i werlden, men på samma gång lefwa för Gud. Hwar och en som så gör, han uppoffrar sig åt Gud. Han kan wara ibland menniskor, wara flitig och trogen i sitt arbete, men om han lefwer på detta sätt, så lefwer han för Herren. Han lefwer ett heligt lif under hwarje dag och hwarje stund. Om en sådan kan sägas: han lefwer icke, utan Gud lefwer i honom. Wid allt hwad han gör tänker han på Guds wilja, och han tillåter aldrig sina tankar, sina böjelser, sin **wilja** eller sina handlingar wara i strid med Guds wilja. Hwilken wågar säga att detta icke

är hel och odelad uppoffring? Hwilken wågar säga, att det icke är hwarje menniskas pligt? Hwilken wågar säga, att det genom Guds nåd icke är möjligt?

I sammanhang med det här afhandlade hafwa stundom råd blifwit gifna, som enligt wår uppfattning äro oskriftenliga och skadliga. Följande wilja wi anföra såsom exempel derpå "frambär allt till Guds altare, lägg det derpå och tro, att det är wälbehagligt, och ehuru du ej har något omedelbart wittnesbörd, ej märker någon särskild förändring, så twifla dock icke, att så är, ty altaret helgar offret, ja allt som widrör altaret är heligt." Mycket annat sådant får man höra. Jag måste härwid tillstå, att sådan underwisning åstadkommer förwillelse och har ofta föranledt personer att, om än af wälmening, aflägga en ogrundad bekännelse. Det är nyttigt, ja det är nödwändigt att uppoffra allt åt Gud, men när detta är gjordt, skall Gud nog gifwa wittnesbörd om sitt wälbehag och sålunda göra det kunnigt. Må derför ingen till sin egen skada draga den slutsatsen, att han har uppoffrat allt och följaktligen är helgad, äfwen om han icke erfarit wittnesbörd derom, ty på så sätt bedrager han sig sjelf och erhåller icke den sökta wälsignelsen. Huru stark hans tro än må hafwa warit, så är den dock falsk och onyttig. Det är Anden, som helgar, och han helgar genom tron, icke efter wåra gerningar, utan genom tron på Gud, men när han helgar genom tron, så meddelar han äfwen wittnesbörd om sitt werk. Det sker genom tron, det säga wi om igen. Äfwen då wi efter bästa förmåga hafwa uppoffrat allt, måste wi tro på Gud. Wi få icke tro eller förlita på wår handling, utan på Gud. Wi få icke tro, att han har helgat oß, derför att wi hafwa uppoffrat allt; men det måste wi tro, att han med wälbehag anser wår uppoffring och gifwer oß wittnesbörd derom. Wi få icke bekänna, att wi äro helgade, förr än wi erhålla wittnesbördet, ja wi få icke ens hysa den öfwertygelsen inom oß. Wi skola blicka upp till Gud och i hoppet wänta att blifwa helgade, och då skola wi hafwa hwila i Gud. Har du en tydlig uppfattning af helighet? Känner du hos dig ett behof att blifwa helig? Är du willig att mottaga detta werk? Är det din åstundan och din föresats att uthärda, till deß du blifwer helig, och i sammanhang dermed känner du dig beredwillig att uppoffra allt åt Gud i en odelad hängifwenhet? Om nu detta är händelsen, så fordras ännu ett, och werket är fullbordadt: "tro på Herren Jesus, så blifwer du frälst."

Tron är, såsom wi förut anmärkt, det enda wilkor, på grund hwaraf evangelii wälsignelser meddelas. Rättfärdiggörelsen sker genom tron, nya födelsen sker genom tron, helgelsen sker genom tron, härliggörelsen sker genom tron — genom tron såsom medel, genom Jesu blod såsom förtjenande orsak och genom Andens werkningar. När helst tron är för handen, sker werket. De föregående förmaningarna äro endast gifna såsom hjelpmedel, genom hwilka själen sättes i stånd att samwerka med Guds nåd och förberedes att tro — förberedes att tro och blifwa frälst. Men härwid må man dock icke mena, att ett långwarigt och tröttsamt arbete är af nöden för att sålunda blifwa förberedd.

Genom Guds bistånd och själens trogna samwerkande kan helgelsen ganska snart försiggå.

Wi upprepa åter: "det sker allenast genom tron." "Tro så blifwer du frälst." Men huru och hwad skall du tro? Om de föregående förmaningarna blifwit åtlydda, så är frågan lätt att beswara; i motsatt fall är det förgäfwes att tala om tron, ty, såsom redan anmärkts, utan själens och de andliga krafternas rätta förberedelse är det omöjligt att hafwa den frälsande tron. Huru hastigt tron än werkas i själen och huru plötsligt helgelsens werk än sker, så måste dock den förmedlande beredelsen försiggå, hwilken föregår eller åtminstone sker samtidigt med tron. Och nu fråga wi dig: ser du det föresatta målet, helighet? Känner du dig behöfwa den? Är du willig att mottaga den? Är det din åstundan och ditt beslut att icke upphöra att söka, förr än du finner? Har du mod att uppoffra allt åt Gud? Att försaka allt för denna wälsignelse? Är detta din erfarenhet? Wäntar du att nu erhålla hwad du söker? Om så är, tro, så skall det ske. Men hwad skall du tro? Tro på Herren Jesus Kristus såsom din Frälsare. Tro att han helgar dig nu, just sådan du nu är.

Det torde wara wigtigt att något närmare förklara denna punkt. Tron innefattar både öfwerbewisning och förtröstan och har åtskilliga grader.

1. En allmännelig tro på Kristus såsom Frälsare och heliggörare.

2. En tro att han är mäktig att helga oß.

3. En tro att han är willig att göra det.

4. En tro att han är mäktig och willig att göra det nu, icke i morgon.

5. En tro att han lofwat att göra det, och att han håller hwad han har lofwat.

6. En tro att om jag nu anförtror mig åt honom, så will han göra det nu på denna stund.

7. En förtröstan på honom, att han gör det denna stund, så att hans werk åtföljer den tron, att han gör det. Märk, att han gör det nu, när jag tror enligt hans löfte. Här är icke fråga om den tron, att det redan är gjordt, utan att hans werk åtföljer min tro, när den är rättskaffens.

Dessa här uppräknade trons grader äro nästan alltid de samma. Genom dem föres själen lätt och regelbundet till den innerliga förtröstan, som tar Gud på hans ord och erhåller den utlofwade wälsignelsen. Menniskan kan wisserligen icke märka, när dessa på hwarandra följande trons grader försiggå i själen, såsom hon icke heller kan upptäcka deras tillwaro, men icke desto mindre innefattas de i den tro, genom hwilken helgelsen erhålles.

Wi anmärka här, att en swår willfarelse wunnit betydlig utbredning och werkat mycket ondt — en willfarelse, som står i närmaste förhållande till den tro, som mottager den helgande nåden.

Helt obetänksamt har man sagt: "wi skola tro att werket är gjordt, så skall det blifwa gjordt." Man har underwisat de menniskor, som

söka denna wälsignelse, att de måste tro sig wara helgade, och då skola de blifwa det. Hwilken skada, att en så stor, en så förderflig willfarelse insmugit sig i denna wigtiga lära! Hwilken påtaglig orimlighet! Wår helgelse skulle bero af tron på en osanning, nämligen den, att tro att den är werkad, på det att den måtte blifwa werkad! Detta är en swår willfarelse. Den läran finnes ej i bibeln. Den läran finnes icke och har aldrig funnits i wår kyrka. Några uppriktiga och allwarliga kristna hafwa fallit i denna förwillelse utan att märka deß orimlighet, och har den sålunda wunnit en betydlig utbredning. Jag hoppas, att de som älska denna heliga lära icke härefter skola göra sig skyldiga till den omnämda förseelsen.

De trosgrader, som stå i nära samband med helgelsen, och af hwilka några föregå och andra efterfölja den, kunna, såsom förut wisats, beskrifwas. Dock må man wäl minnas, att man icke med förståndet kan beräkna, när den werkande tron skall wara för handen. Den uppkommer, när själen är stadd i nöd och söker helgelsens werk, när hon suckar efter befrielse från synden som bedröfwar henne, när hon uppoffrar allt åt Kristus, när hon känner, att "det är wärre än döden att icke älska Gud af allt sitt hjerta," när hon har föresatt sig att söka helighet, till deß hon finner den, hwad än hända må. Själens tillstånd är sådant: hon kämpar wid Guds altare, hon söker frälsning, hon ser på löftena, hwarunder den Helige Ande hjelper henne, meddelar henne upplysning och styrker den swigtande tron. Nu är stunden inne, då helgelsens werk försiggår i själen, nu tror själen, att det sker, ja just nu, nu omfattar hon ännu fastare Guds löften, nu ser hon stadigt på försoningsoffret, nu betraktar hon medlaren och tror, att werket sker. Den renande elden widrör henne såsom fordom Esaias läppar, hon känner sig mottaglig, hon förtröstar och werket är gjordt. Nu är själen helgad och tror att hon är det. Tron, att det skall ske, att det sker, är det medel, hwarigenom hon mottager wälsignelsen, och tron, att det har skett, följer efter. Dessa trons grader äro åtskilda, ehuru de försiggå på en och samma minut.

Stundom har ett bibelspråk blifwit anfördt till stöd för den punkt, som här behandlats, nämligen detta: "allt det I begären i edra böner, tron att I fån det, och det skall ske eder." Mark. 11: 24. Den lära, hwilken anses af somliga wara grundad i detta ställe, är just den som wi här ofwan hafwa förkastat såsom orimlig och farlig. Hwad Herren än menar, så är det dock säkert, att han icke förkunnar denna lära. Några bibeltolkare säga ingenting öfwer denna vers. Bland dem, som sökt förklara den, synes mig Watson hafwa träffat det rätta. Han säger: "Man har stundom uppfattat detta bibelställe orätt och ansett deß mening wara den, att när wi bedja om någonting, hwad helst det än må wara, så, om wi tro det, d. ä. öfwertyga oß sjelfwa att wi få det, så skola wi få det, hwilket är oriktigt och sjelfmotsägande. Att tro betyder icke här att öfwertyga oß sjelfwa om någonting, utan meningen är, att wi skola hafwa förtröstan eller tron på Gud. Denna förtröstan måste nödwändigt uppkomma af Guds **löften** och **tillsägelser**, och den

werkas i oß, på det att wi må undfå det, hwarom wi bedja. Om wi i förtröstan på Gud tro, att wi få det ombedda, så skall det ske, det är meningen. Men det ombedda måste wara något sådant, som Gud har uttryckligen lofwat och som är, såsom Johannes säger, 'efter hans wilja.'" Denna Watsons tolkning anse wi uttrycka ställets rätta mening. Det innehåller en uppmuntran, att wi skola orubbligt och med tillförsigt trösta på Gud, hwilket är den bästa beskrifning på tron. Det uppmuntrar oß, att när wi bedja om någonting, som Gud har lofwat, så skola wi bedja derom utan att betwifla, att han will uppfylla sitt löfte, och wi skola under tiden lika förtröstansfullt wänta oß erhålla det ombedda, som om wi redan hade undfått det.

Ännu en annan willfarelse har här uppkommit. Man har nämligen på ett orätt sätt talat om tron, man har sökt inprägla hos menniskan en sjelftagen tro, man har sagt henne, att allt hwad hon behöfwer göra för att blifwa helgad är att sålunda tro. Man har ej fästat uppmärksamheten på nödwändigheten af en rätt förberedelse, ej förklarat skilnaden mellan en sjelftagen tro och en tillitsfull förtröstan, hwilken uppkommer genom Andens werkningar i hjertat.

Härom säger Wesley: "Hwad är den tro, hwarigenom wi blifwa helgade, frälsta från synden och fullkomliga i kärleken? Denna tro är ett gudomligt wittnesbörd och försäkran: 1. Att Gud i bibelordet har lofwat denna helgelse. Förr än wi äro grundligt öfwertygade härom, kunna wi ej taga ett enda steg framåt. Och man kan ej föreställa sig, att något annat ord skulle behöfwas för att öfwertyga en förståndig menniska härom än det gamla löftet: 'Herren din Gud skall omskära ditt hjerta, att du skall älska Herren din Gud af allt ditt hjerta och af all din själ.' Huru tydligt förklaras ej här, att en menniska kan uppnå fullkomlig kärlek? Huru otwetydigt innefattar det icke, att hon kan frälsas från all synd? Ty då kärleken uppfyller hela hennes hjerta, huru kan då synden finna plats deri?

"2. Den tro hwarigenom wi helgas är ett gudomligt wittnesbörd och försäkran, att hwad Gud har lofwat, det är han mäktig att fullborda. Ehuru wi nu här medgifwa, att det är omöjligt för menniskor att frambringa ett rent ting af det som är orent, att rena hjertat från all synd och uppfylla det med idel helighet, så medför dock detta medgifwande icke någon swårighet, enär för Gud allting är möjligt. Och säkert är, att ingen någonsin tänkt sig det wara möjligt för någon annan än den allsmäktige. Men om Gud talar, så måste det ske. När han säger: 'warde ljus' eller 'war ren', då måste det ske efter hans ord.

"3. Den tro, som tillför oß helgelsens wälsignelse är ett gudomligt wittnesbörd och försäkran, att Gud är mäktig och willig att helga oß nu. Och hwarför icke? Är icke ett ögonblick för Gud det samma som tusen år? Han behöfwer icke mera tid till det ena än till det andra af det han will. Så kan han icke heller wänta på en större wärdighet och beredelse hos dem, hwilka han täckes bewisa denna nåd.

Wi kunna derför wid hwilken tid som helst med frimodighet säga: 'Nu är salighetens dag.' 'I dag, om I hören hans röst, så förhärden icke edra hjertan.' 'Allt är redo, kommen till bröllopet.'

"4. Om denna tro, att Gud är mäktig och willig att helga oß nu, behöfwer ingenting widare sägas; endast detta må tilläggas: den är ett gudomligt wittnesbörd och försäkran, att Gud **werkligen gör** det. Men denna tro är dock någonting helt annat än den, att han **har** gjort det. Några äro af den mening, att man, för att erhålla wittnesbörd om helgelsen, **måste tro werket wara fullkomnadt och bekänna det.** Men om något sådant är här icke fråga. Man kan icke rätteligen tro, att werket är fullkomnadt, förr än man eger wittnesbörd derom i sin själ. Deremot kan man med wißhet tro, att Gud will hela oß, att han är redo att göra det, eller att han har begynt och nu håller på att fullborda det, med ett ord, att han å sin sida alltid är willig att fullborda wår helgelse. Om du tror detta och på samma gång kommer i håg, att evangelium lofwar och erbjuder dig fullkomlig helgelse, så skall du blifwa i stånd att mottaga den. Och när du så har gjort, så wet du äfwen, att du eger den. Hwad du skall tro är egentligen icke någonting som skall göras, utan någonting som redan eger tillwaro. Och hwad är det som redan finnes till, om icke just löftet om din fullkomliga helgelse, eller evangelium, som lofwar och tillbjuder dig denna helgelse, det i din själ påbegynta werket, den Helige Andes fortfarande werkningar, genom hwilka längtan efter helighet uppwäckes i din själ, så att du drifwes och understödjes i dina ansträngningar att fatta den dyrbara skatten? När du å din sida i en innerlig tro och förtröstan iakttager detta, så är wälsignelsen din, och i samma stund är werket gjordt. Gud talar inwärtes i din själ: "ske dig efter din tro." Då är själen ren från all synd och besmittelse, ren från all orättfärdighet. Den troende erfar då den djupa betydelsen af dessa wigtiga ord: "wandra wi i ljuset såsom han är ljuset, så hafwa wi gemenskap inbördes, och Jesu Kristi hans Sons blod renar oß af all synd."

"Men huru skola wi wänta denna förändring?

"Icke i en bekymmerslös likgiltighet, icke i en maklig owerksamhet, utan i ett ifrigt samwerkande, i en obetingad lydnad, uti att nitiskt hålla alla budorden, uti att waka och kämpa, försaka oß sjelfwa och taga wårt kors på oß dagligen, uti att idkeligen bedja och fasta samt träget bruka alla Guds nådemedel. Om en menniska inbillar sig att finna helgelse på någon annan wäg, eller att behålla den, när hon har funnit den och eger den i rikligaste mått, så bedrager hon jemmerligen sin själ. Det är sant, att wi allenast genom tron undfå den, men Gud gifwer icke och will icke gifwa denna tro, så framt wi icke söka den med all flit på det sätt han har föreskrifwit.

"De som fråga hwarför så få hafwa funnit denna wälsignelse, kunna här erhålla ett tillfredsställande swar. De behöfwa endast fråga, huru många de äro, som söka helgelse på denna wäg, och då hafwa de det fullständiga swaret.

"Det är i synnerhet bönen, som fattas. Hwilka äro de, som bedja utan återwändo härom? Hwilka äro de, som kämpa med Gud för att få helgelse? Nå wäl, hören då hwad skriften säger: 'I hafwen intet, derför att I icke bedjen, eller derför att I bedjen illa,' nämligen att I skolen blifwa renade och förnyade kort före döden. **Kort före döden?** Kunnen I nöja eder härmed? Ack nej! Bedjen att det må ske nu, d. ä. i dag, medan det heter i dag. Sägen icke, att man på detta sätt föreskrifwer Gud tid. Det är wisserligen hans tid lika mycket i dag som i morgon. Skynda dig, o menniska, skynda dig!"

Wi skola widröra ännu en willfarelse och så sluta detta kapitel. Denna willfarelse består deruti, att bekännelsen af helgelse göres till ett wilkor för deß ernående. Detta är en mera orimlig och skriftwidrig willfarelse än den förut omnämda. Den låter icke allenast wälsignelsen uppstå ur tron på en osanning, utan jemwäl ur bekännelsen deraf: "bekänn, att du är helgad, så är du det." Det är, bekänn en osanning på det högtidligaste sätt och under de allwarligaste och heligaste omständigheter, så skall den blifwa en sanning, i det att du erhåller helighet. Hwilket bedrägeri! Bekännelsen, att wi äro frälsta, fordras ej såsom wilkor för frälsning, den ålägges oß, sedan wi äro frälsta, såsom en pligt och förmån. Den willfarelse, som här är i fråga, tillhör ej metodismen. Wi tro icke och lära icke en sådan förwändhet, och lyckligtwis äro de ej många, som hysa denna mening. Dock finnas äfwen bland oß några, som wisa benägenhet att öfwerdrifwa bekännelsen. På ett orätt sätt påyrkas bekännelsen, och följden deraf är den, att den ofta obetänksamt aflägges. Må de, som weta sig lefwa i helgelse, med ödmjukhet och saktmodighet bekänna den, och om det befinnes wara gagneligt, förmane man dem, som äro förwissade, att de ega denna nåd, att derom offentligen wittna. Men må ingen uppmanas att göra en bekännelse, om hwars sanning han icke är wiß, eller hwarom han hyser twifwel, i det hopp, att bekännelsen under sådana omständigheter skall wara honom gagnelig. Den kan bringa honom i större förwillelse, men den kan aldrig meddela honom den helgande nåden. Om du eger förwißning, så wittna derom på ett sätt, som är öfwerensstämmande med detta andliga tillstånd och länder till Guds ära. Om du i det närmaste har uppnått målet, så bekänn så mycket som du eger och sök mer. Om du önskar att blifwa helgad, så bekänn din önskan och far efter att fatta det du önskar. Men öfwerlemna dig aldrig åt den förwillelsen, att du måste bekänna mer, än du wet wara sant. Säg aldrig, att ditt tillstånd i nåden är högre än det werkligen är, och hys aldrig det hoppet, att en sådan bekännelse skall föra dig i en högre helgelsegrad. Detta är den gröfsta förwillelse.

I de ofwan framstälda föreskrifterna innefattas äfwen den, att menniskan, under den tid, den må nu wara längre eller kortare, då hon söker den fulla helgelsens wälsignelse, skall bruka alla nådemedlen, i synnerhet bön, läsande af Guds heliga ord, Herrens heliga nattward, stilla och andäktig betraktelse, samtal med sådana kristna, som äro rika på erfarenhet och kunna gifwa wisa råd, läsande af goda böcker öfwer

ämnet samt alla andra sådana medel, ware sig offentliga eller enskilda, som Gud har lofwat att han will wälsigna. Dessa medel måste brukas både före och efter uppnåendet af det sökta. Men aktom oß för den willfarelsen, som består uti förlitandet på former och utwärtes medel. Ingenting kan erhållas utan dem, men i sig sjelfwa äro de ingenting. De böra begagnas såsom de medel, genom hwilka den saliggörande och helgande nåden tillflyter oß, såsom ett fästningswerk, som med stöd och styrka omgifwer den tillitsfulla tron. Men wår enda hjelp är i Gud, hwilken förlänar medlen werkande kraft.

Och nu, sökande själ, hwad mer är af nöden? Hwarför får du icke i denna stund erfara den helgande kraften? Jag säger: hwarför icke? Hwad hindrar? Undersök frågan sorgfälligt, på det du må lära dig inse, hwari felet består. Förstår du rätteligen helighetens natur, så ligger ju ej der något hinder. Ser och känner du grundligt din inneboende synd och följaktligen ditt stora behof af helgelse, så är icke heller här något hinder. Är du willig att uppoffra allt, dig sjelf, din familj, din egendom, ditt goda namn och rykte, din tid, dina gåfwor, ja allt åt Gud, så att det må tillhöra honom, anwändas för honom, åtnjutas i förening med honom, utan att någonsin återtagas, så är felet icke att söka här. Tror du, att Gud är mäktig att helga dig, så är här ingenting som hindrar. Tror du, att han är willig, så finnes icke heller här något hinder. Tror du, att han har lofwat, så är ingen brist på löfte. Tror du, att han är mäktig och willig, och att han har lofwat att göra det nu, så ligger icke här något hinder i wägen. Tror du alltså, med allt det här uppräknade klart för din blick, att Gud will helga dig nu, nu i denna stund? Kan du förtrösta på Gud i detta ögonblick och nu anförtro allt åt honom? Om så är, då kan werket försiggå hastigare, än jag är i stånd att nedskrifwa denna mening! Är det gjordt? Hwarför icke? Hwarför kan du icke nu tro? O, att Herren måtte styrka din wacklande tro och gifwa dig wälsignelsen och wittnesbörd derom!

Om nu dessa medel troget anwändas, så skall den fullkomliga helgelsen blifwa en följd deraf. Både erfarenheten och Guds ord försäkra oß derom. Men efter att hafwa sagt detta om medlen, torde det wara wigtigt att anmärka, att de blotta medlen icke werka helgelse. Åt den Helige Andes werkningar, genom hwilka fullbordandet af denna stora förändring sker, har intet särskildt kapitel egnats. Från denna omständighet må ingalunda slutas, att wi anse hans werk owigtigt, twärtom anse wi det wara hufwudsaken. **Af den Helige Ande werkas både nyfödelse och helgelse i själarna.** Genom hans werkningar allena sker förändringen. Förgät icke, att det är Gud den Helige Ande, som werkar helgelsen. Fall icke i den förwillelsen, att du helgas genom dina egna gerningar. Hwad du först och framför allt måste lära känna är, att i dig är ingen hjelp, att det är alldeles omöjligt, att du kan göra dig sjelf helig, nej, det är Gud den Helige Andes werk och uteslutande hans. Här uträtta medel ingenting. Genom dem föres du till Gud, och han helgar dig. Utan att bruka medlen kan du icke

komma till Gud, och utan att komma till Gud, kan du icke af honom blifwa helgad. Ditt kommande helgar dig icke, det endast bringar dig till honom, som werkar din helgelse. Du måste använda medlen endast för att komma i beröring med den gudomliga kraften. Det är elden, som renar guldet. Menniskor uppgräfwa det ur jorden och föra det till degeln. Lägges det icke i elden, så kan det icke renas. Elden renar det icke, så framt det icke sättes i beröring dermed. Förandet renar det icke, dock måste det framföras, på det elden derpå må utöfwa sin renande kraft. Själen helgas icke genom medlen, men icke heller utan dem. Medlen äro nödwändiga att föra henne till Gud, och när hon föres till Gud, fullbordar han werket. Kom i håg detta, sökande själ, och när du har anwändt medlen, har du ingenting annat att göra än låta Gud widröra dig och fullkomna sitt löfte. Det sker på så sätt, att du ser bort ifrån medlen, ser bort ifrån dig sjelf och förtröstar på Gud. Ja, anförtro dig åt Gud nu, så skall han göra dig helbregda.

Sjette kapitlet.

Kännetecken, genom hwilka man kan weta, att man är fullkomligt helgad.

Huru kan man weta, att de i föregående kapitel föreskrifna medeln hafwa, sedan de blifwit tillbörligen brukade, utöfwat den åsyftade werkan, så att man uppnåt det mål man sökt?

Detta är en högst wigtig fråga, från hwilken synpunkt man än betraktar den. För hwar och en, som är angelägen att weta, om han är helgad, måste en undersökning af denna punkt wara högst wälkommen. Gud har i sin barmhertighet så danat oß, att wi ej kunna känna oß lugna, med mindre wi ega wißhet rörande sådana saker, som äro af wigt. Twifwel plågar oß i förtid, owißhet alstrar mißtröstan, och hwilken är i stånd att uthärda en så pinsam belägenhet? Att hafwa ro, äfwen om man för öfrigt wore i fullkomlig hopplöshet, skulle, för tillfället, wara wida bättre än ett sådant olyckligt tillstånd. Hwilken förwirring, hwilken ängslan på sjelfwa det nattliga lägret, hwilken själsångest, hwilket hjertegwal har ej twiflet med sig? Om "det **fördröjda hoppet** gör hjertat krankt," hwad måste då icke owißheten wara, som tillintetgör sjelfwa hoppets tillwaro?

Men så plågsam owißheten än är, så är den dock bättre än falsk säkerhet. Bättre att wara orolig än njuta hwila på en vulkan. Hellre waka i sorg och oro än sofwa under den hotande lavinen.

Dessa anmärkningar äro synnerligen lämpliga för närwarande fråga. Ingenting kan wara mera önskwärdt än wißhet och ro, och

ingenting mera **afskräckande** än falsk frid och ogrundad trygghet. Om en menniska ej eger wißhet rörande sitt själstillstånd, så kan hon ej för tillfället känna sig lycklig, ej heller kan hon med hopp om framgång söka detta lyckliga tillstånd förr än hon lär känna sitt behof. Swår är denna oro, men falsk trygghet är wärre, ty den förer själen i det yttersta förderfwet.

I det wi nu fästa uppmärksamheten wid några af de kännetecken, genom hwilka man kan sluta, att man uppnått helighetens tillstånd och derwid wara wiß, att man hwilar på säker grund, hafwa wi twå ting till syftemål. För det första wilja wi förebygga den falska säkerheten och för det andra uppmuntra den wacklande tron och wisa henne wägen till den orubbliga wißheten. Wi wilja söka öfwerbewisa den förwillade och trösta den uppriktige, tillrättawisa skrymtaren och uppbygga den trogne af twifwel beswärade lärjungen.

En af de förnämsta orsakerna till falsk helighet, öfwerdrifwen bekännelse och skrymtaktig gudsfruktan är måhända den, att menniskan uraktlåter att pröfwa sig efter skriften och undersöka om hon har en rätt kristens kännetecken; att hon icke lyder apostelns förmaning: "försöken eder sjelfwa, om I ären i tron: bepröfwen eder sjelfwa." Äfwenledes är kanhända en af hufwudorsakerna till oro och bekymmer hos en uppriktig efter helgelse sökande själ brist på underwisning rörande denna punkt, brist på kunskap om de hithörande kännetecknen, nämligen af hwad art de måste wara och i hwad mått de måste förefinnas, om förwißningen skall anses wara grundad. Många säga rent ut, att de icke kunna blifwa förwissade med något mindre än under. Andra frukta och bäfwa wid den tanken, att deras wittnesbörd möjligen kan wara falskt. Så finnas menniskor i stort antal, som på detta sätt hålla sig tillbaka och i långa tider hindras från att komma längre än till "de första grunderna" af den kristliga erfarenheten, hwilket allt kommer deraf, att de äro i okunnighet och förwirring rörande denna punkt.

Hwarje steg på den kristliga salighetswägen har sina bestämda kännetecken, hwilka med fullkomlig wißhet kunna urskiljas, endast man noga gifwer akt på dem. Början af Andens werk, nämligen öfwerbewisning om synd, ger sig tillkänna på ett omißkänneligt sätt, bättringen har sina ofelbara kännemärken, rättfärdiggörelsen åtföljes af sitt egendomliga wittnesbörd, och fullkomlig helgelse är ej heller utan sina kännetecken.

En person kan möjligen i någon mån hafwa sann och lefwande gudsfruktan, utan att han sjelf eger tydligt och bestämdt wittnesbörd derom; men ett sådant fall är för ingen del allmänt, och der det förekommer, beror det icke af brist på kännetecken, utan det beror på oförmåga hos personen att urskilja dem. Wanligen äro kännetecknen så afgörande, att intet rum för twifwel förefinnes, och fastän menniskan icke genast märker dem, så gör hon det dock efter någon tid.

Somliga menniskor hafwa wäl klarare och wissare kunskap än andra, en märkbarare erfarenhet, som lättare igenkännes; men en sann kristlig erfarenhet kan dock aldrig sakna afgörande tecken. Rörande

sättet och tiden kan wäl råda någon owißhet, men den werkliga händelsen skall aldrig kunna betwiflas.

Wittnesbördet om den kristliga erfarenheten meddelas själen på twänne sätt: först inwärtes genom Guds Andes wittnesbörd med wår ande, för det andra utwärtes genom yttre kännetecken eller heliga gerningar. Der dessa twå slags wittnesbörd äro för handen, der kan ej gerna någon förwillelse uppkomma. Den stora fara, som ofwan antydts, består deruti, att den troende försummar att pröfwa sig, huru wida hon eger dessa kännetecken. Ledda af oriktig underwisning äro många alltför skyndsamma att aflägga bekännelse, utan att omsorgsfullt pröfwa sitt tillstånd, och till och med i strid med det inre medwetandet, och detta göra de i det hopp, att det skall lända dem till nytta, och emedan bewekelsegrunden till deras bekännelse war andligt högmod jemte det falska hoppet, att de på detta sätt skola bewisa sig såsom kristna, hafwa de funnit sig föranlåtna att fortfara dermed, och likwäl skulle just dessa kunna upptäcka sorgliga tecken hos sig sjelfwa, om de wille gifwa akt på de samma, äfwen som andra lätteligen märka, att det ej står rätt till med dem.

Må derför de, som bekänna denna nåd, äfwen så de, hwilka allwarligt söka derefter samt hungra och törsta efter rättfärdighet, besinna, huru wigtig saken är, och winnlägga sig om att hafwa de rätta kännetecken, som tillhöra deras höga kallelse. Och när de finna, att de äro i besittning af de säkra kännetecknen, så behöfwa de icke längre twifla, utan fröjdas öfwer sitt tillstånd och "aflägga en god bekännelse derom inför många wittnen," ja, må de "stå upp och wara ljus, ty deras ljus kommer och Herrens härlighet går upp öfwer dem."

Skulle man ändtligen efter allwarlig bön och sjelfpröfning ändå wara i saknad af kännetecknen, hwad är då att göra? Skall man fortfara att bekänna eller börja dermed, i fall så icke skett? Ingalunda. Så sant man fruktar för Guds wrede, öfwerskride man icke sanningen. Men skall man då öfwerlemna sig åt mißtröstan och upphöra att söka? Wißt icke. Det wore det farligaste af allt. Må man twärtom söka ännu ifrigare. Man öfwerwinne alla hinder, man fatte mod och beslutsamhet, man tage warning af sina föregående fel, man hålle blicken stadigt fästad på målet och så i Guds kraft kämpe man, till deß man winner seger. Just derför att målet är så öfwerswinneligt stort äro hindren så swåra, men detta skall endast egga oß till desto större ansträngning. Lika som den, hwilken ifrigt söker att winna en stor förmögenhet, icke gifwer sig någon ro, förr än han wet, att han funnit den dyrbara skatten, så skola icke heller wi upphöra, förr än wi hafwa wunnit seger. O att wi, både den som skrifwer detta och de som läsa det, icke allenast måtte inse, att wi äro i saknad af wittnesbördet, om så är händelsen, utan äfwen komma dertill, att wi känna och weta, att wi ega det! Wi wilja icke och wi få icke gifwa oß ro, förr än så är. Det är både wår förmån och wår högsta lycksalighet att uppnå full helgelse och ett klart wittnesbörd derom.

Låtom oß då taga i betraktande några af de kännetecken, från hwilka wi kunna sluta, att wi uppnått helgelsenåden.

När helgelsen sker, tillkännagifwes detta werk både på ett omedelbart och ett medelbart sätt.

I. Omedelbart genom Guds Andes wittnesbörd med wår ande, att werket har skett, och detta wittnesbörd är afgörande och fullkomligt. Andra wittnesbörd erfordras endast för att förwissa oß, att wi icke hafwa mißtagit oß i denna wigtiga sak. När det är fullkomligt säkert, att Guds Ande gifwer wittnesbörd om detta werk, så behöfwer detta wittnesbörd ingen widare bekräftelse. Läran om den Helige Andes omedelbara wittnesbörd med wår ande är så tydligt framstäld i bibeln, att den ej behöfwer förswaras. "Och derpå känna wi, att han förblifwer i oß, af Anden, som han oß gifwit hafwer." 1 Joh. 3: 24. "Den samme Anden wittnar med wår ande, att wi äro Guds barn." Rom. 8: 16. "Men wi hafwa icke fått werldens ande, utan den Ande, som är af Gud, att wi weta kunna, hwad oß af Gud skänkt är." 1 Kor. 2: 12. "Den der tror på Guds Son, han hafwer wittnesbördet i sig sjelf." 1 Joh. 5: 10. "Ty Gud hafwer icke gifwit oß räddhågans ande, utan kraftens och kärlekens och tuktighetens." 2 Tim. 1: 7. Dessa ställen äro tillräckligt många och tillräckligt tydliga för att bekräfta läran om Andens wittnesbörd och wårt tillstånd i nåden.

Önskar någon, att wi skola förklara sättet, på hwilket Andens wittnesbörd sker, så hafwa wi ej annat att swara, än att det ej låter sig göra. Sättet är utomordentligt swårt att förstå eller begripa, men om sjelfwa saken eger hwarje kristen kännedom genom erfarenheten af detta wittnesbörd. Detta är tillräckligt, ty ingenting mer är nödwändigt, äfwen om mången kunde önska weta mer. Så mycket kunna wi säga, att sättet för Andens wittnesbörd kunna wi ej fatta genom märkbara tecken (det kan åtföljas af sådana, men detta är dock icke wanligt), icke genom en hörbar röst, icke genom en synlig uppenbarelse, icke genom en märkbar inre rörelse eller någonting dylikt, och likwäl är wittnesbördet lika omedelbart och wißt, som om det åtföljdes af utwärtes uppenbarelser. Det är ett medwetande werkadt i själen, att en förändring har skett. Själen eger sjelf kännedom derom, lika wäl som om sitt eget tillstånd, och gifwer sålunda wittnesbörd om förändringen, hwarwid Guds Ande wittnar med wår ande på ett sådant sätt, på hwilket andar meddela sig åt andar, och wittnar sålunda om samma sanning. Wi äro medwetna och genom wissa medel förfäkrade, att ett sådant wittnesbörd är oß gifwet af Guds Ande, och fastän wi ej kunna säga huru, wet själen likwäl otwifwelaktigt, att wittnesbördet är från Gud. Sålunda wittnar Guds Ande i förening med wår ande om denna förändring, och på deras förenade och sålunda gifna wittnesbörd, utan några yttre tecken, förlitar sig själen, samt eger medwetande om fullkomlig wißhet. I affeende på sättet säger den troende med mannen, som hade warit blind: "det wet jag icke," men rörande sjelfwa saken utropar han: "ett wet jag, att jag war blind och ser nu."

Utan twifwel säger någon: "huru kan detta ske?" Frågan är ej ny. Redan i wår Frälsares tid framstäldes hon af en mästare i Israel, wäl icke om wittnesbördet, dock om sjelfwa werket. Herren swarade: "winden blåser, hwart den will, och du hörer deß röst, men du wet icke hwadan den kommer, eller hwart den far." Werket kan du icke betwifla, men sättet är en hemlighet. Det sätt, på hwilket andar meddela sig med andar är doldt för wår kunskap, men att ett sådant meddelande werkligen sker är genom erfarenheten obestridligt. Sättet för det ömsesidiga meddelandet är obekant, men sjelfwa saken har den troende i sitt medwetande.

Men kan man lita på det gifna wittnesbördet? Är det icke högst sannolikt, att man kan mißtaga sig? Fråga den blinde mannen, hwars ögon under hela hans lifstid warit inneslutna i mörker, hwars hela lifslängd warit en enda lång kolswart natt, hwilken under ett halft århundrade famlat omkring på sin glädjelösa stig midt ibland de utwärtes tingen, alltid undrande hwad de måtte wara, hurudant deras utseende, hwad den syn wore, om hwilken andra talade. För honom ut under den glänsande stjernklara himmelen, der millioner lysande werldar stråla för wåra blickar, eller led honom till skogen, eller till bergen, eller till wåra af menniskor hwimlande städer, eller till det rika sädesfältet. Föreställ dig tillika, att blindhetens slöja lyftades från hans ögon. Skulle du wilja sätta i fråga, huruwida han märker någon förändring? Öppna den döfwes öron midt ibland ljudet af de hänförande tonerna af den wäldiga sångkören, månne han wäl skall warseblifwa någonting? Befria från plågorna den lidande, hwilken för sina smärtor länge tillbragt sömnlösa nätter, bringa det glada budskapet till den i hjertat förkrossade, låt glädjen med sin wäldiga ström utgjuta sig öfwer den sörjande, hwars hjerta kunde brista af ångest, stilla stormen för den sjöfarande, aflyfta bördan från den försmäktandes skuldra. Skulle wäl hwar och en af de uppräknade iakttaga någon förändring? Och skola wi då icke weta, när Anden wittnar med wår Ande, att wi äro Guds barn? När det krossade hjertat förbindes? När den i synder och öfwerträdelser döda själen uppwäckes till lif? När det under syndens börda tryckta samwetet, bäfwande för Guds wrede, förlossas, och menniskan genom tron ser den milde Frälsaren? Om wäktaren wet, hwad natten lider, den sjöfarande, när stormen lägger sig, så wet säkerligen äfwen själen, när stunden som medför förlåtelsens eller helgelsens förwißning inbryter och otrons mörker förjagas.

Men huru skulle man kunna skilja mellan Andens wittnesbörd i rättfärdiggörelsen och i den fullkomliga helgelsen? Anden gifwes oß, när wi blifwa rättfärdiggjorda, hwad mer kunna wi undfå, när wi uppnå målet och blifwa fullkomligt helgade? Saken är tydlig. Skilnaden mellan Andens wittnesbörd i rättfärdiggörelsen och fullkomlig helgelse ligger ej egentligen i sättet, utan fastmer i den sak, för hwilken wittnesbördet sker. Det gifwes af samma Ande och i det närmaste på samma sätt. Händelserna likna hwarandra men wittnesbördet är olika. När menniskan rättfärdiggöres, så afser wittnesbördet denna handling,

det wittnar för henne, att hon är rättfärdiggjord, har fått syndernas förlåtelse och lefwer i Gud, men icke, att hon är fullkomligt helgad. Wittnesbördet uppfyller henne med glädje och gör henne lycksalig. När hon är fullkomligt helgad, wittnar samme Ande för henne, att så är, men nu om en helt annan handling; han wittnar nu icke endast att hon är rättfärdiggjord, utan att hon är fullkomligt helgad. Det senare wittnesbördet gör henne lycklig, liksom händelsen war med det förra, men i högre grad, och det är derjemte lika tydligt och wißt. Och lika som hon hade medwetande om den förra, så har hon äfwen om den senare. Anden wittnar om wårt själstillstånd, hwad det än må wara, antingen det är rättfärdiggörelse eller fullkomlig helgelse.

Till det ofwan sagda wilja wi foga följande sammandrag ur John Wesleys skrifter:

"1. Men hwad är 'Andens wittnesbörd?' Grundtextens ord μαρτυρια återgifwes med **wittnesbörd**, såsom i 1 Joh. 5: 11. 'Och detta är wittnesbördet (summan af hwad Gud betygar i alla sina heliga skrifter), att Gud oß gifwit hafwer ewinnerligt lif, och det lifwet är i hans Son.' Det wittnesbörd, som här är i fråga, gifwes af Guds Ande **åt** och **med** wår ande. Han är den wittnande personen. Hwad han för oß wittnar är, 'att wi äro Guds barn.' Den omedelbara följden af detta wittnesbörd är 'Andens frukt,' nämligen 'kärlek, fröjd, frid, långmodighet, mildhet, godhet.' Utan dessa frukter kan wittnesbördet icke fortfara. Ty det förstöres owilkorligen ej endast genom att begå någon utwärtes synd eller försumma någon känd pligt, utan äfwen genom att gifwa efter för någon inwärtes synd, med ett ord, genom allt som bedröfwar Guds Helige Ande.

"2. Jag anmärkte för många år sedan: 'Det är swårt att finna ord i menniskornas språk att förklara Guds djupheter. Det finnes i sanning inga sådana, som riktigt uttrycka hwad Guds Ande werkar i hans barn. Men någon kunde måhända säga (dermed önskande, att de som äro lärda af Gud måtte rätta, mildra eller skärpa uttrycket): med **Andens wittnesbörd** förstår jag ett inwärtes intryck i själen, hwarigenom Guds Ande omedelbart wittnar för min ande, att jag är **Guds barn,** att **Jesus Kristus har älskat mig och gifwit sig sjelf ut för mig,** och jag, just jag är försonad med Gud,' eller renad från all synd och fullkomligt förnyad till Guds beläte.

"3. Efter tjugo års närmare öfwerwägande ser jag ingen orsak att återtaga någon del häraf. Icke heller inser jag, huru något af dessa uttryck skulle kunna förändras för att göra dem mera begripliga. Jag kan endast tillägga, att om någon bland Guds barn will gifwa oß anwisning på andra uttryck, som äro tydligare och mera öfwerensstämmande med Guds ord, will jag gerna bortlägga dessa.

"4. Må det emellertid märkas, att jag härmed icke menar att Guds Ande aflägger detta wittnesbörd med någon utwärtes röst, nej, icke heller alltid med en inwärtes röst, ehuru han stundom gör det. Icke heller antager jag, att han alltid tillämpar på hjertat ett eller flera bibelord, ehuru han ofta gör det. Men han werkar så på själen

med sitt omedelbara inflytande och med stark, ehuru oförklarlig werkan, att den häftiga stormen och de upprörda wågorna lägga sig och att det blir ett stort lugn. Hjertat hwilar då i Jesu armar och syndaren blir klart försäkrad om, att han med Gud är försonad, att alla hans 'orättfärdigheter äro förlåtna och hans synder öfwerskylda.'

"5. Men hwad är nu föremålet för twist angående denna sak? Icke är det wäl huru wida det gifwes ett Andens wittnesbörd? Icke huru wida Anden wittnar med wår ande, att wi äro Guds barn? Ingen kan förneka detta utan att rentaf motsäga skriften och beskylla sanningens Gud för lögn. Att det gifwes ett Andens wittnesbörd erkännes derför af alla renläriga partier.

"6. Icke heller är frågan här, om det finnes ett **medelbart wittnesbörd,** att wi äro Guds barn. Detta är nästan, om icke alldeles det samma som **ett godt samwetes wittnesbörd inför Gud** och är följden af hwad wi känna i wåra egna själar. Strängt taget är det en slutsats, härledd dels från Guds ord, dels från wår egen erfarenhet. Guds ord säger, att hwar och en, som har Andens frukter, är Guds barn; erfarenheten eller det inre medwetandet säger mig, att jag har Andens frukter, och häraf drager jag följdriktigt den slutsatsen, att jag är Guds barn. Äfwen detta erkännes af alla och är så ingen anledning till oenighet.

"7. Icke heller påstå wi, att det kan finnas något werkligt Andens wittnesbörd utan Andens frukter. Wi påstå twärtom, att Andens frukter följa omedelbart på detta wittnesbörd, wisserligen icke alltid i samma grad, ej ens då wittnesbördet först gifwes, och ännu mindre efteråt, ej heller att glädjen eller friden alltid förefinnes i samma mått, nej, icke ens kärleken, såsom ej heller wittnesbördet sjelft alltid är lika starkt och klart.

"8. Att **Guds Andes wittnesbörd** måste enligt sjelfwa sakens ordning **föregå wår egen andes wittnesbörd,** kan ses af följande enkla betraktelse: Wi måste wara heliga i hjertat och lefwernet, innan wi kunna wara medwetna om att wi äro det. Men wi måste älska Gud, innan wi i minsta mån kunna wara heliga, emedan kärleken är roten till all helighet. Men nu kunna wi icke älska Gud, förr än wi weta, att han älskar oß: 'wi älska honom, ty han hafwer först älskat oß,' och wi kunna icke känna hans kärlek till oß, förr än hans Ande wittnar om den samma för wår ande. Först då kunna wi tro den, först då säga: 'det jag nu lefwer i köttet, det lefwer jag i Guds Sons tro, den mig älskat hafwer och gifwit sig sjelf ut för mig.'

'Då känna wi — först då —
wår del uti hans blod,
med fröjd wi ropa så:
min Gud, min Herre god!'

"Emedan alltså hans Andes wittnesbörd måste föregå kärleken till Gud och all helighet, måste det följaktligen föregå wårt medwetande derom.

"9. Och till stadfästande af denna skriftenliga lära tillkommer nu rätteligen Guds barns erfarenhet; en erfarenhet, som icke är gjord af twå eller tre, af några få, utan af en stor skara, den ingen räkna kan. Den har blifwit bekräftad både i denna och i alla tider af en **sky** af lefwande och döende **wittnen**. Den bekräftas af **din** och **min** erfarenhet. Den samme Anden wittnade med min ande, att jag war Guds barn, gaf mig bewis derpå, och strax ropade jag: 'Abba kära Fader!' Och detta gjorde jag (och så äfwen du), innan jag reflekterade öfwer eller war medweten om någon Andens frukt. Från detta wittnesbörd hade kärlek, fröjd, frid och alla Andens frukter sitt ursprung."

I sammanhang härmed och innan wi öfwergå att särskildt betrakta frukterna af detta tillstånd, skola wi säga något om hwad som i allmänhet och omedelbart följer på helgelsen.

I det ögonblick helgelsen sker, gifwa sig olika rörelser tillkänna hos olika själar; några förnimmas på ett sätt, andra på ett annat, somliga tillhöra en klaß, andra en annan. Werkningar försiggå i stor mångfald, härrörande så wäl af Guds Ande som menniskans. Wi wilja emellertid widröra några af de mera wanliga kännetecken, som stå i samband med helgelsen.

1) Den föregås gemenligen och efterföljes af en owanlig upplysning i förståndet jemte klarare och tydligare uppfattning af försoningen, helgelsens natur samt det djupa inre förderfwet. Själen uppfylles af ett öfwerswinneligt ljus, som sätter henne i stånd att fatta sådana ting, som förut warit alldeles fördolda, ja hela den inwärtes menniskan blir upplyst och själskrafterna i en förwånande grad skärpta.

2) I förening härmed erfares en märklig förökelse i tron. Benådad med denna öfwerswinneliga upplysning erfar själen en troskraft, hwaröfwer hon sjelf förundrar sig. I trons fulla förwißning och utan att i ringaste mån twifla tillegnar hon sig löftena med allt hwad de innehålla. Trons wäg, som förut syntes otydlig och dunkel, ligger framför henne i ett strålande ljus. Det har warit swårt förut att tro, nu är det lätt och ljufligt. Korteligen, hon hyser ej fruktan för att utan inskränkning omfatta löftena, hon tillegnar sig dem i all deras utsträckning.

3) I och med denna underbara tro werkas, såsom ofwan beskrifwits, af Guds Ande en omedelbar försäkran, hwarigenom själen har wittnesbördet, att all hennes synd är utplånad och hon således renad. Denna försäkran ökas mer och mer och stiger ändtligen till full wißhet.

4) Derpå följer hos somliga personer stor glädje och fröjd, men detta är ej allas erfarenhet. I allmänhet är själen wid detta tillfälle mera uppfyld med frid än med utomordentlig glädje. Några erfara stillhet, lugn och fullkomlig tillfredsställelse utan owanliga rörelser, andra råka i stor hänförelse. Wanligen wäntar man sig utomordentliga rörelser, hwilket ej sällan föranleder swårigheter. Man menar, att en så stor förändring måste åtföljas af stora rörelser och underbara werkningar; om själen derför endast erfar en stilla frid, så råkar

hon lätt i twifwel och mißtröstan. Är werket af rätta slaget, skingras dock ganska snart twiflen och själen känner sig uppfyld af ostörd frid.

5) Efter allt detta följer en känsla af Guds närwaro, ett umgänge med Gud, en innerlig förtrolighet med honom, **särskildt** tillhörande denna nåd. Själen erfar, att Gud är hennes allt, hon afdör sig sjelf och de skapade tingen, hon har lugn och hwila i Guds wilja och förtröstar uteslutande på honom. Jag wet för öfrigt inga ord, med hwilka denna erfarenhet kan beskrifwas. Stundom anwändes uttrycket "hwila i Gud," stundom "Guds fullhet," stundom "försjunkande i Gud," stundom "förening med Gud." Som sagdt är, man saknar ord, hwarmed detta tillstånd skulle kunna betecknas. Emellertid uppfyller Guds härlighet själen, och hon är fullkomligt lycksalig i honom. Hon hwarken will eller begär någonting annat än det, som är wälbehagligt eller som hon tror wara wälbehagligt för Gud.

Och när nu själen på detta sätt kommer i förening och umgänge med Gud, så lefwer hon i öfwerensstämmelse med hans wilja, och detta skall widare bewisas genom en helig wandel.

II. För det andra öfwergå wi nu att betrakta, huru helgelsen medelbarligen bewisas af deß frukter. "Utaf deras frukt skolen I känna dem." Så lyder den bekanta gyllene regeln, och med rätta kunna äfwen wi säga: "af edra frukter skolen I känna eder sjelfwa." Från helgelsen härflyta frukter, som måste finnas, der werket finnes, för att wittna derom. Äfwen finnas motsatta frukter, som nödwändigt måste wara för handen, der helgelsen icke finnes, för att wittna om deß frånwaro. Dessa frukter, noggrant betraktade, utgöra en wigtig del af det ämne, hwarmed wi för närwarande sysselsätta oß. Med helgelsens frukter mena wi både det kristliga erfarenhetslifwet samt dettas frukter, eller helgelsens frukter så wäl i sinnelag som handlingar, den inwärtes menniskans frukter och den utwärtes menniskans frukter, hwilka alla måste noga pröfwas, på det man må erhålla det wittnesbörd, som de hafwa att erbjuda. Gifwe Gud, att de som läsa hwad här följer måtte få erfara ett kraftigt intryck deraf och besinna, huru wigtig den sak är, som utgör ämnet för wår undersökning!

"Fr. Genom hwilka Andens frukter kunna wi weta, att "wi äro af Gud," nämligen i högsta bemärkelsen af detta uttryck?

"Sw. Genom kärlek, fröjd, frid, som alltid förblifwer; genom långmodighet, tålamod, undergifwenhet, som oafbrutet öfwas; genom wänlighet, som segrar öfwer all förolämpning; genom godhet, mildhet, ömhet, barmhertighet, som regera menniskans sinnen; genom trohet, enfaldighet, gudelig uppriktighet; genom ödmjukhet, stillhet, fridsamt sinne; genom måttlighet, icke allenast i mat och sömn, utan äfwen i alla ting, naturliga så wäl som andliga.

"Fr. Hwilka äro denna kärlekens frukter eller egenskaper?

"Sw. Paulus underwisar oß utförligt om kärleken. 'Han är tålig.' Han fördrager tåligt alla swagheter hos Guds barn och all ondska hos werldens barn, och det icke endast för en kort tid, utan så länge som det behagar Gud. I allt ser han Guds hand och wisar en

willig undergifwenhet. Widare är han 'mild.' I allt och mot alla är han tålig, saktmodig, mild, barmhertig, wälwillig. 'Kärleken afundas icke.' All afund, både till art och grad, uteslutes ur det hjertat, som älskar. 'Kärleken förhäfwer sig icke.' Han är icke häftig och öfwermodig mot andra och fäller öfwer ingen en obetänksam sträng dom. 'Han skickar sig icke ohöfwiskt.' Han är icke grof och plump och gör ingenting, som sårar anständigheten. 'Han söker icke sitt' eget nöje, icke sin egen ära, fördel eller beqwämlighet. 'Han förbittras icke.' Han bannlyser all wrede ur hjertat. 'Han tillräknar icke det onda.' Han aflägsnar ifrån sig all owilja, all mißtänksamhet samt benägenhet att tro ondt om andra. 'Han gläds icke öfwer orättfärdigheten.' Nej, han gråter öfwer den synd och dårskap, som hans bittraste fiender utöfwa. 'Han gläder sig med sanningen,' eller öfwer menniskornas helighet och rättfärdighet. 'Han fördrager allting' och talar aldrig illa om någon menniska. 'Han tror allting,' allt godt som säges om andra. 'Han hoppas allting' och i detta hopp bemödar han sig att förmildra alla de fel, som icke kunna förnekas. 'Han lider allting,' som Gud tillstädjer eller menniskor och djeflar tillfoga honom. Detta är 'Kristi lag, den fullkomliga lagen, frihetens lag.'

"Och denna åtskilnad mellan 'trons (eller kärlekens) lag' samt 'gerningarnas lag' är hwarken obetydlig eller onödig. Den är tydlig, lättfattlig och begriplig för hwarje förståndig menniska. Och äfwen för dem, som 'wandra i kärleken,' är den absolut nödwändig för att hos dem förekomma twifwel och farhågor i oräknelig mängd."

Med afseende på några personer i London, hwilka bekände helighet, gjorde Wesley följande anmärkningar, och wisade både hwad som fattades i deras helgelselif och hwad som erfordrades dertill, om det skulle kunna anses fullkomligt. Må wi noga märka hwad han säger.

"Men några, som hafwa mycken kärlek, frid och fröjd, hafwa likwäl icke omedelbart wittnesbörd, och andra, som tro, att de hafwa det, äro icke desto mindre i saknad af frukterna. Jag will icke angifwa, huru många, måhända en bland tio eller ock flera eller färre. Hos några finnes hwarken tålamod eller kristlig undergifwenhet. De se icke Guds hand i allt hwad som händer dem och mottaga det derför icke med glädje. De äro icke tacksamma i allt, äro icke heller alltid glada. De äro icke lyckliga, åtminstone icke alltid, ty stundom klaga de. De säga: det och det är swårt.

"Några sakna mildhet. De motstå det onda i stället för att wända det andra kindbenet till. De mottaga icke förebråelse med saktmodighet, och icke heller bestraffning. De äro icke ens i stånd att tåla motsägelse, ty deras utseende wittnar om mißnöje. Om man bestraffar eller motsäger dem, äfwen om det sker med wänlighet, så upptaga de det icke wäl. De hålla sig på afstånd och äro mera förbehållsamma än förut. Om någon strängt bestraffar eller motsäger dem, så swara de med stränghet, med högljudd röst, med wredgad ton eller på ett skarpt och ohöfligt sätt. De tala skarpt och hårdt, när de bestraffa andra, och uppföra sig sträft mot sina underordnade.

"Några sakna godhet. De äro icke goda, milda, ömsinta, wänliga, saktmodiga eller kärleksfulla wid alla tillfällen, hwarken i sinnelag, ord, blick eller åthäfwor, såsom de i hela sitt uppförande borde wara, och det mot alla, höga och låga, rika och fattiga utan anseende till personen, i synnerhet mot dem, som hafwa afwikit från den goda wägen, som äro motståndare, och mot dem, som äro medlemmar af deras egen familj. De hafwa ej längtan efter, de bemöda sig icke, arbeta icke på att genom alla lofliga medel göra dem lyckliga, som äro omkring dem. De kunna se dem i trångmål och icke bekymra sig derom, ja, de kunna förolämpa dem och sedan 'stryka sig om munnen' och säga: 'ja, de förtjena det, de äro sjelfwa skulden dertill.'

"Några sakna trohet, äro icke strängt sannfärdiga, okonstlade, inför Gud uppriktiga. Deras kärlek är icke alldeles utan förställning och deras mun är icke utan swek. För att undwika sträfhet falla de i den motsatta ytterligheten. De äro ända till öfwerdrift eftergifna, ja, de äro rädda att i minsta mån synas mena, hwad de icke mena.

"Några lida brist på saktmodighet, sinneslugn, stadighet och jemnhet i sinnelaget. De swäfwa omkring hit och dit, än upphöja de sig, än förnedra de sig, och de äro alltid tweksamma och willrådiga. Deras sinnesrörelser stå ej i ett rätt förhållande till hwarandra, i det att den ena är för mycket herskande, den andra för mycket undertryckt och de äro ej afpassade eller modererade efter hwarandra, hwadan de sakna inbördes jemnwigt. Derför äro dessa menniskor ofta lättretliga och otåliga. Deras själ är som ett ostämdt instrument, som helt och hållet saknar harmoni.

"Hos några finnes ingen måttlighet. De nyttja ej ständigt sådan och så mycken föda, som de weta eller borde weta wara mest gagnelig för deras kroppsliga krafter, helsa och wälbefinnande. De äro icke måttliga i sömn och äro icke heller stränga uti att bruka hwad som är bäst för kropp och själ, ty i så fall skulle de beständigt gå till sängs tidigt och stiga upp tidigt och alltid wid en bestämd timme. Härtill kommer seden, att de intaga sin aftonmåltid för sent, hwilket är skadligt både för kropp och själ. Hwarken fasta eller återhållsamhet bruka de. Ännu andra omåttligheter tillåta de sig. Så höra de till exempel hellre sådana predikningar, läsa sådana böcker och underhålla sådana samtal, genom hwilka de erhålla flygtig glädje och tröst, än sådana, som åstadkomma en gudelig sorg eller underwisning i rättfärdighet. Sådan glädje är icke helgad. Den hwarken länder till eller slutar med lustarnas korsfästelse.

"Allt detta är ju tydligt och klart. Jag medgifwer, att I hafwen tro, kärlek, fröjd och frid. Likwäl weten I, som ären angelägna om edert sanna wäl, att I ären i saknad af de här ofwan uppräknade egenskaperna eller ären behäftade med de omnämda bristerna. I ären i saknad af tålamod, mildhet, godhet, äfwen så af trohet, saktmodighet, måttlighet. Låtom oß då å ömse sidor undwika att strida om ord. I sjelfwa saken äro wi fullt ense.

"I hafwen icke hwad jag kallar fullkomlighet. Men wiljen I benämna edert tillstånd så, då står det eder fritt. Fasthållen emellertid hwad I hafwen och bedjen allwarligt om hwad I icke hafwen."

Till hwad som här blifwit anfördt efter Wesley wilja wi foga några korta anmärkningar och dermed sluta kapitlet.

Fullkomlig helgelse är ett tillstånd af fullkomlig befrielse från all synd, nämligen hwad som enligt ofwan meddelade beskrifning egentligen så kallas, och derför igenkännes detta tillstånd deraf, att synden är borttagen. Hwarje synd, ehwad den består i bewekelsegrunden, wiljan, begärelserna eller lifwet, upphäfwer detta tillstånd. Må wi pröfwa oß sjelfwa efter denna oswikliga grundsats, och om wi göra det med uppriktighet och allwar, så skola wi säkerligen upptäcka wårt tillstånd, sådant det i sanning är. Äro edra bewekelsegrunder rena, eder wilja i öfwerensstämmelse med Guds wilja, edra begär enfaldiga, edra handlingar heliga, så att de motswara de krafter I undfått genom nåden, med ett ord, är allt detta tillsammanstaget heligt och godt? På detta sätt kunnen I säkert pröfwa, om I ären "afskilda åt Herren." Pröfwen eder derför sorgfälligt.

Huru är det med edra sinnesrörelser? Blifwen I otåliga under pröfningen, uppretade af bannor och smädelser, uppfylda med wrede och hämdbegär af förolämpningar, öfwermodiga af smicker, stolta i medgången, tröstlösa i motgången, mißtröstande, när I finnen eder öfwergifna, owänliga, när I blifwen föraktade? Ären I beswärade af mißnöje, äregirighet, sjelfwiskhet? Ären I werldslikställiga, drifna af begär efter rikedomar, efter fåfänglig prakt och grannlåt, efter wällefnad, ära och maklighet? Ären I känslolösa för andra? Förakten I edra medkristna, sökande att alltid hafwa rätt, uppblåste, stormodige, sjelfkäre? Allt detta härrör af den gamla naturen. Pröfwen eder, om I ären behäftade dermed!

Huru uppfyllen I edra pligter? Är det edert nöje, eder högsta glädje, eder innerliga lust att fullgöra dem? När Gud kallar eder, lyden I honom willigt, äfwen om eder wäg går genom pröfningens eld, genom förföljelse, förluster, smädelser, sorger? Är Gud under allt detta eder glädje och fröjd, och kunnen I säga: "ske Herrens wilja" samt tåligt lida, "hållande ut, såsom sägen I den Osynlige?" Är Guds wilja eder wilja? Finner han ej hos eder något knotande, något mißnöje, något undflyende, utan twärtom undergifwenhet och glädje?

I hurudant tillstånd befinner sig eder erfarenhet? Hafwen I en orubblig förtröstan på Gud? Hafwen I frid i eder själ? Hafwen I glädje i den Helige Ande? Plägen I ett innerligt umgänge med Gud? Är edert samwete rent? Erfaren I ständigt inom eder en ostörd förening mellan eder själ och Guds Ande, antingen det utom eder är storm eller lugn, sorg eller glädje, pröfning eller seger? Härmed mena wi dock icke, att I alltid skolen erfara en hänförande glädje, utan en werklig förening, ett förtroligt umgänge med Gud, ehwad I ären bedröfwade eller glade, så att ingen söndring, ingen skilsmessa, disharmoni eller aflägsnande må ega rum mellan Gud och eder själ. Er-

faren I en stilla glädje äfwen i bedröfwelsen? Är hela edert lif ett lif i tron på Guds Son?

Tillhören I Herren helt? Öfwerwägen denna fråga. Begrunden henne wäl. Hafwen I någonting, som I icke kunnen ega i förening med Gud? Ären I skilda från honom i någon punkt? Ären I emot honom i någon ting? Äro edra handlingar och alla edra nöjen i öfwerensstämmelse med hans wilja? Ären I med edert inflytande, eder egendom — så widt I kunnen förfoga deröfwer, — eder samhällsställning och hela edert lif, på Guds sida? Anſen I eder såsom helt och hållet Herrens egendom? Ären I i förening med Gud i edert arbete, i eder hwila, i edra wederqwickelser, i edra försakelser, med edra böjelser, med edra önskningar, i edra sällskapskretsar, i edra sträfwanden — ären I alltid och allestädes med wilja och handling i förening med Gud?

Om I på ofwanstående frågor kunnen afgifwa ett uppriktigt jakande swar, så ären I berättigade att tro, att I ären ett med Herren, att I ären fullkomligt helgade.

I wiljen blifwa lyckliga. I kunnen ej hysa någon annan önskan. Emellertid ären I i werlden. I kunnen wara fattiga, I kunnen wara rika, I kunnen wara kallade att lida, I kunnen hafwa lycka och framgång, I kunnen sörja öfwer syndare, I kunnen fröjdas med de heliga, I kunnen gråta öfwer de hädangångne, I kunnen glädjas med de efterlefwande, I kunnen wara frestade, I kunnen till utseendet och i werkligheten under allt detta wara såsom andra menniskor; men midt uti detta allt **hafwen** I wittnesbördet och **gifwen** wittnesbördet, att I ären Guds barn och helighetens arfwingar?

I werlden lefwen I ofwan werlden, fastän menniskor, bor Gud i edert hjerta, I ären lefwande och på samma gång **döde**, I ären döde och på samma gång **lefwande**. Kol. 3: 3.

Öfwersſwinneliga förmån! Härliga tillstånd! Det himmelska lifwet i själar på jorden! Wäl mågen I fröjdas, "ty eder lön är stor i himmelen," ja redan på jorden. Redan nu hafwen I försmak af himmelens salighet, förstlingsfrukterna af den härliga skörden, den oförwanskliga glädjen. Fortsätten wandringen på den smala wägen och afgifwen en god bekännelse, lysen såsom ljus i werlden och förhärligen eder Frälsare på jorden, så skall också han förhärliga eder med den härlighet, som han hade när Fadren förr än denna werlden war. I sorg och glädje ware "helighet Herranom" eder lösen, med blicken riktad mot den stund, då han skall säga: "wäl, du gode och trogne tjenare, gack in i din Herres glädje."

Sjunde kapitlet.

Huru helighet kan bewaras samt återfås, när den är förlorad.

Den goda styrelsen är wisserligen återstäld, då oroligheterna äro undertryckta och de upproriska återförda till ordning, men dermed är dock icke allt godt och wäl; man måste widtaga åtgärder till bibehållande af det goda tillståndet. Utan det senare är det förra, huru förträffligt det i och för sig än må wara, till ingen nytta.

En person söker att förwärfwa sig rikedom. Efter långwarigt och mödosamt arbete lyckas han. Men hwad händer? Helt oförmodadt förlorar han hwad han förwärfwat. Det jordiska goda war honom till ingen nytta och all hans möda war förgäfwes.

En annan winner konungens förtroende; det kungliga palatset står öppet för honom, han klädes i präktig uniform samt åtnjuter stort anseende. Men ack, hans lycka warar ej länge. Han försummar att uppfylla sina pligter och förtroendet är förloradt. I och med det samma återfaller han i armod och elände.

Huru kan den goda styrelsen widmakthållas? Huru kan den jordiska wälsignelsen bewaras? Och huru kan man fortfarande ega makt och anseende? Om det är önskwärdt att förwärfwa något godt, så måste det wara ännu mera önskwärdt att behålla det.

Alldeles så förhåller det sig med den sak, hwarom här är fråga. Det är ej tillräckligt att wi weta, huru wi skola uppnå helgelsens tillstånd, och icke heller tillräckligt att **wi hafwa uppnått det**, wi måste äfwen weta, huru wi skola behålla det sökta och funna. Det är icke mindre lyckligt att förwara helgelsenåden, än det är att söka, finna och ega den.

Den meningen, att religionen, sedan den en gång är funnen, kan utan ansträngning behållas, och att deß förblifwande hos oß är någonting, som följer af sig sjelf, utan att wi å wår sida behöfwa bekymra oß derom, är i högsta grad orimlig. Menniskans själstillstånd är ombytligt och föränderligt, och om det fortfarande skall kunna förblifwa godt, så erfordras det, att man är waksam samt wårdar och närer det andliga lifwet. Wi äro alla här i werlden utsatta för werkningar, som äro motsatta gudaktigheten, och i mer eller mindre mån göra de intryck på oß oupphörligt och leda oß oförmärkt än i den ena än i den andra riktningen, hwarför det är alldeles nödwändigt, att wi waka och bedja samt bruka alla de erbjudna nådemedlen. Wi skola oundwikligen blifwa bortförda från lifwets wäg, om wi icke strida emot de förderfliga inflytelserna. En person börjar sin dag med heliga föresatser, men då frestelsen kommer gifwer han efter och hans goda beslut äro trampade under fötterna. En kristen går att fullgöra sin kallelses pligter med ett oförkränkt samwete och ett rent hjerta, men det onda träder honom till mötes, han öfwerwinnes och hans samwete såras. Icke en enda dag förflyter, på hwilken wi icke råka ut för sådana frestelser. Hwad,

fråga wi nu, bör under sådana omständigheter göras, på det att den helgade själen må kunna förblifwa i sitt tillstånd, d. w. s. i helgelsenåden, så att hon om aftonen må wara hwad hon war på morgonen, att hon denna wecka må wara hwad hon war den föregående, att hon detta år må wara det hon war förra året? En wigtigare fråga kan man knappast tänka sig. Wi wilja derför söka i korthet beswara den samma.

När wi betrakta läran om frälsningen, få wi aldrig förgäta, att wi skola samwerka med Gud; han werkar och wi werka med honom. Så förhåller det sig wid de första nådewerkningarna och så wid alla, wid början och wid fortgången, wid uppnåendet af helgelselifwet och wid deß bewarande. Detta är så tydligt, att det ej tarfwar bewis. Men frågan är: hwad måste wi göra?

1. Wi swara: det måste wara wår ständiga öfning att waka och emotstå synden. Wår wedersakare är sjelf waksam. Han är wår oförsonlige fiende, alltid listig och en mästare i sin konst. Derför behöfwa äfwen wi wara waksamma. Intet ställe finnes, der han icke kan öfwerrumpla oß, ingen plats så helig, att han icke wågar der angripa oß. Han förföljer oß i wår ensliga kammare, wid nattwardsbordet, i helgedomen, när wi äro ensamma och när wi äro i sällskap, när wi deltaga i nöjen och när wi samtala, när wi predika, höra predikan, bedja, tacka och lofwa, när wi förrätta wårt arbete och när wi hwila, när wi äro sysselsatta och när wi äro owerksamma. Öfwer allt lurar han på oß och söker att förderfwa oß. Ofta döljer han sin egentliga plan. Stundom uppenbarar han sig som en ljusets ängel. Han tilltalar oß med wännens ljufwa ord, föregifwer att han älskar oß och will wårt wäl, påtager sig ett ödmjukt utseende, wädjar till wåra bättre känslor, låtsar sig wara opartisk och oegennyttig, ytterst samwetsgrann, inwerkar på oß genom intagande personer, anwänder derwid ej sällan wåra wänner, berömmer sådant lefnadssätt, som icke är rentaf syndigt, påyrkar en obegränsad tolerans, öfwerhopar oß med smicker, att wi må blifwa uppblåsta, öfwertalar oß att wara tillmötesgående, att icke wara så nogräknade, skrämmer oß att wara eftergifna jemte tusende andra snaror, som han kastar i wår wäg och dermed söker att förderfwa oß.

Wårt enda säkra medel är att waka och stå honom emot, att utan sömnaktighet bewaka själens helgedom, så att, när han nalkas, han ej må winna inträde, utan blifwa tillbakaslagen wid sjelfwa ingången och drifwen på flykten wid sjelfwa porten. Härwid fordras, att wi waka öfwer wåra tankar, så att de icke må sysselsätta sig med fåfängliga och onyttiga ting, icke med något, som är oanständigt och olofligt, öfwer wåra bewekelsegrunder, att de icke må wara syndiga, köttsliga, sjelfwiska, werldsliga; öfwer wåra böjelser, så att de icke må swäfwa omkring på orätta föremål, icke blifwa oordentliga och oregerliga, icke söka syndig njutning och tillfredsställelse.

Må ingen tänka, att denna waksamhet, som skulle upptaga hela wår tid, hindrar oß uti att fullfölja wåra timliga göromål, eller att här fordras för mycket. Genom Guds nåd och den helgade själens **nya wilja,** hwarmed hon **instinktmessigt** gör motstånd, kan det ske, och

det med lätthet. Deßutom böra wi betänka, att "här är ej wår hwila." Om helighet är wärd att egas, så är den äfwen wärd att söka uppnå och bewara, om det ocksä skulle kosta mycken ansträngning. Den waksamhet som fordras, är hwarken omöjlig eller öfwerdrifwen.

2. Will du bewara heligheten, så måste du å din sida obetingadt wägra att lyda frestelsen till synd, och det under alla omständigheter och utan att **i ringaste mån** gifwa efter. Det minsta bifall är döden. Ack om wi kunde inprägla denna sanning djupt i edra hjertan! Att **icke lyda** frestelsen är någonting helt annat än den ofwan föreskrifna waksamheten. En waktsoldat kan wara fullkomligt waksam och likwäl icke trogen. Han kan se fienden, men icke göra alarm, ja han kan wara i hemligt förstånd med honom. Du måste icke allenast waka mot synden, som anfaller dig, du måste obetingadt och utan inskränkning motstå henne. Det ursäktar dig icke, att frestelsen är wåldsam, och icke heller får du gifwa efter, derför att njutningen synes oskyldig. Om det är en twifwelaktig sak, får du icke dagtinga. Du må ej anse dig wara ursäktad, derför att du slutligen afwisade den listige förföraren. Behandla honom ej med höflighet, när du wägrar att lyda honom. Beklaga honom icke. Den minsta grad af efterlåtenhet uppmuntrar honom och artighet alstrar förtrolighet. Hwad än må hända dig, så war fast och orubblig. Tag icke ett enda steg på öfwerträdarens wäg, se icke åt den, hys icke begär efter den. Undfly den, gå icke nära den, wänd dig från den och gå den wäg, som är dig förelagd. Detta är enda medlet att förblifwa i förening med Gud och behålla ditt lyckliga själstillstånd. Om du will söka att jemka, om du icke will underkasta dig att öfwa sträng waksamhet, så har du ej att wänta någon framgång, nej, du må icke ens tänka derpå. Will du deremot fatta ett fast beslut att lyda, så skall den erforderliga kraften skänkas dig. Såsom din dag är, så skall ock Guds nåd wara. Gud will icke låta dig kämpa allena. Om du nyttjar den nåd och kraft du nu eger, så skall aldrig fattas hwad framdeles är af nöden. Glöm det icke. Mißtrösta icke, om än fienderna öfwerfalla dig såsom en storm, om än deras namn äro legio, om du än tyckes falla i deras händer och gå förlorad. Tro på Gud och war wid godt mod. Han, som är för dig, är större än alla, som äro emot dig.

3. Bruka alla föreskrifna nådemedel. Några personer, som måhända woro sant helgade, hafwa fallit i en beklaganswärd och farlig willfarelse rörande detta stycke. De hade uppnått ett kraftigt troslif och drogo deraf den oriktiga slutsatsen, att de icke längre behöfde anwända nådemedlen. Man har hört sådana yttra, att de ej widare woro i behof af bönen samt andra hjelpmedel, som woro oumbärliga under omwändelsen. Huru uppriktiga desſa menniskor än må hafwa warit i början af sin religiösa erfarenhet, så hafwa de dock nu råkat i ett farligt tillstånd af förwillelse och bedrägeri. De af Gud inrättade nådemedlen äro otwifwelaktigt nödwändiga till det andliga lifwets widmakthållande, när de äro tillgängliga, d. ä. när menniskan är i tillfälle att bruka dem. Att försumma dem är att förakta Guds inrättning, och deri=

genom ådrager man sig Guds wrede. Ett sådant handlingssätt är stridande mot hans frälsningsplan, hwari bruket af nådemedlen föreskrifwes såsom en pligt, och derför är uraktlåtandet deraf synd. Ingen har rättighet att öfwergifwa dessa medel, och den som det gör störtar sig i fördömelse. En alldeles motsatt åsigt wilja wi på det ifrigaste anbefalla. I samma mån som en kristen gör framsteg på lifwets wäg, förstår tydligare nådemedlens beskaffenhet och tröstar mindre på deras blotta bruk, men så mycket mer på den stora kraft de skänka honom, i samma mån blir han mera noggrann, regelbunden och punktlig uti att nyttja dem, och dermed hedrar han så mycket mer Guds förordning och hemtar sjelf större nytta samt röner tillwäxt och närmare förening med Gud. Wi wilja nämna de wigtigaste af dessa medel.

Bönen. Wi mena bön wid alla tillfällen, men i synnerhet enskild bön, den inwärtes menniskans umgänge med Gud. Denna bön blir för den helgade själen en oaflåtlig sysselsättning, hennes käraste förrättning. Bönen blir hennes andedrägt, hwarigenom hon lefwer och andas i Gud. Liksom den naturliga andedrägten är en omedweten werksamhet, så blir denna bön genom wanan på sätt och wis en instinktmessig öfning eller andlig naturdrift, som liksom går af sig sjelf.

Enskild betraktelse. Till bewarande af det lyckliga själstillståndet fordras mycken betraktelse och inwärtes öfning, hwaraf själen erfar stor nytta. Sådan inre öfning består deruti, att själen wänder sin blick inåt och betraktar sig sjelf och sin andliga erfarenhet. Att bestämma wissa stunder till allwarligt begrundande af detta slag är absolut nödwändigt för andlig tillwäxt samt bibehållande af det andliga lifwet. Wid sådana ensamma stunder pröfwar själen sitt tillstånd, fattar beslut att blifwa bättre och samlar krafter för att kunna bestå i kommande strider. Då wi ej kunna rymma ur werlden, ej lemna wår sysselsättning, ej öfwergifwa wår kallelse, utan nödgas wara omgifna af lifwets stormar och strider, så måste wi ofta draga oß tillbaka inom oß sjelfwa och hålla ransakning med wår själ samt ännu närmare lära känna wårt inre tillstånd. Wi få ej låta wår uppmärksamhet så länge wara riktad **utåt,** att oordning uppkommer **inom** oß.

Ransakande af den heliga skrift är, då det sker med ett ödmjukt, uppriktigt, läraktigt sinne, ett förträffligt medel till styrka för den helgade själen. I samma mån som tillfälle är för handen att sålunda bruka detta medel, i samma mån tillföres själen derigenom wälsignelse. Det utrustar henne med wapen, utwidgar hennes förmögenheter, bereder henne att göra fienderna motstånd och winna seger öfwer alla frestelser samt närer och styrker hennes troslif.

Den heliga nattwarden. Det fins måhända intet nådemedel, som bibringar själen så stor tröst och så mycken nytta som detta nådemedel. Må man derför aldrig försumma det, aldrig bruka det lättsinnigt och obetänksamt, utan med noggrann beredelse och trägen bön, med förödmjukelse och innerlig tacksamhet.

Kristligt umgänge. Härmed menas sällskap och samtal med sådana kristna, som ega helgelsens nåd eller söka derefter. Sådant

umgänge är af stort wärde. Den ene uppmuntrar, styrker och förbättrar den andre. Hit hör att läsa de heligas lefnadshistorier. De afsomnade predika för oß genom sina skrifter, såsom de lefwande uppmuntra oß med samtal. Om de heliga i gamla testamentet läsa wi: "de som frukta Herren trösta hwarandra alltså: Herren märker det och hörer det." Låtom oß göra på samma sätt, och det är wißt, att Herren äfwen will höra oß, ja icke blott höra oß utan äfwen wälsigna oß.

4. **En oaflåtlig uppoffring.** Denna föreskrift torde af några anses wara innefattad i den, som afser syndens motstående och själens bibehållande i renhet och rättfärdighet. Huru härmed än må wara, så är det dock säkert, att hwad wi här säga är af nöden. Obetingad sjelfuppoffring såsom medel att uppnå helgelsen har blifwit förklarad på annat ställe. Här wilja wi endast anmärka, att den är det oundgängliga medlet till helgelsens widmakthållande. Helgelsen kan ej existera ett ögonblick utan detta medel. Må man derför ihågkomma, att den sjelfuppoffring, som föregår helgelsen måste fortsättas i samma grad äfwen efter deß uppnående, på det att den må fortfara. Denna sjelfuppoffring är beständig och oafbruten och får således icke upphöra, utan skall fortgå regelbundet och med sträng ordning.

Härwid får man ej tänka, att dessa föreskrifter fordra en ansträngning, som är opraktisk. Så är det icke. För en ärlig menniska att alltid wara ärlig, för en wälgörande att alltid wara wälgörande fordras egentligen ingen ansträngning, ty hon är det hon är den förutan. I en wiß mening är det äfwen så med afseende på uppoffringen. Den inplantade grundsatsen werkar med lätthet. Allt hwad wi hafwa att göra är att waka, på det att den må behållas werksam och ej afbrytas. En oomwänd syndare anser det wara swårt att wara gudfruktig, en sann kristen deremot finner det icke swårt. Wisserligen möta honom stundom swårigheter, men i allmänhet lefwer han kristligt utan medweten ansträngning, han brukar nämligen medlen wid alla tillfällen. På samma sätt förhåller det sig också med det högre helgelselifwet. Ett beständigt bruk af nådemedlen innefattar icke en tröttande ansträngning. En person måste bruka medel för att lefwa och han måste bruka dem beständigt, men derwid behöfwer han icke alltid att utöfwa en tröttande ansträngning; han anwänder dem utan sådan möda. Samma förhållande eger rum med afseende på helgelselifwets bewarande; att beständigt bruka nådemedlen är hwad som fordras.

5. **Helgelselifwet är ett troslif.** Wi hafwa förut sagt, att det uppkommer genom tron, och nu säga wi, att det icke kan fortfara ett ögonblick utan tron. Tron är deß rot, hwarigenom det suger till sig saft. Samma tro, som först framkallade detta lif, underhåller det. Men derför få wi icke tänka, att själen måste wara i en pinsam ansträngning. Tron werkar i en kristens hjerta äfwen då han icke särskildt gifwer akt derpå och frambringar ofta frukter utan att han utöfwar någon ansträngning. Det är uppenbart, att helgesen endast kan existera genom tron. Will du lefwa ett heligt lif, så behåll den lefwande tron, waka mot hwarje skymt af otro, och låt det lif du lefwer

wara ett lif i tron på Guds Son. Denna tro skall behålla dig i ständig förening med Gud, och då du lefwer i denna förening, kan du äfwen lefwa heligt. Tänk icke allenast derpå, att Gud ser sig, utan laga äfwen, att du ser honom med trons blick. Haf Gud ständigt i dina tankar, och när du alltid tänker på honom, bewarar han dig från all synd. Du lefwer endast i Gud och han är ditt "allt i allt."

6. **Gör det till din wana att lefwa för minuten.** Lär dig att inse hemligheten i det rådet, som är wist i samma mån du förstår det rätt: "sörj för ingenting." Meningen är ej, att du skall wara tanklös, nej, men låt hwarje minut sörja för sig sjelf, det är saken. Härwid må du icke tänka, att du icke skall bereda dig för framtiden. Meningen är, att du skall lefwa för minuten. Tag wara på den närwarande minuten, medan du har den, och den nästa, då hon kommer. Sålunda skall du icke försumma något flyende ögonblick. Du kan lefwa denna minut utan att synda. Är det icke så? Nå wäl, lef då utan att synda. Tänk icke på framtiden. Synda icke nu. När hwarje följande minut kommer, lef på samma sätt. Om du lyder detta råd, så kan du lefwa utan att synda. Dagar äro sammansatta af minuter. Om hwarje minut förflyter utan synd, så äfwen dagen. Lyd nu detta råd. Ingenting är lättare, ingenting är wisare. Lef för minuten. Sköt dina göromål, ditt yrke, ditt arbete, dina studier, uppgör planer för framtiden, men i allt lef för minuten och synda icke. Förtrösta på Gud nu, gör Guds wilja nu, synda icke emot Gud nu. Om du will lyda denna enkla regel, så skall du säkerligen lyckas. Och hwad skola wi säga mer? Om du efterlefwer dessa föreskrifter, som ju icke äro omöjliga, så skall du säkerligen finna det du söker, och du skall alltid behålla segren. Herren wälsigne dig och gifwe dig lycka!

Naturligtwis är ej meningen med dessa föreskrifter, att dina ansträngningar uppehålla och bewara dig, ty de äro endast medel. Du anwänder medlen och Gud werkar genom dem. Han gifwer dig kraft att werka och när du werkar, så samwerkar han med dig och i dig. Sålunda "bewaras du **med** Guds makt **genom** tron."

Huru man kan återwinna denna nåd, i händelse den skulle förloras, skola wi nu wisa i senare delen af detta kapitel. Bland kristna finnas olika meningar rörande möjligheten af återfall från nåden efter omwändelsen. Wi behöfwa icke upplysa wåra läsare, att wi äro bland deras tal, som tro på möjligheten af ett fullkomligt affall. Det är ej meningen att nu tala härom. Wi bekänna endast wår tro, att en rättfärdiggjord kristen kan synda mot Gud och förlora rättfärdiggörelsens nåd, och widare, att en helgad kristen kan förlora helgelsenåden, ja äfwen rättfärdiggörelsenåden. Helgelse innefattar rättfärdiggörelse. Helgensen kan förloras, under det att rättfärdiggörelsens tillstånd ännu är qwar, eller ock kunna båda förloras samtidigt. Denna sanning önskade wi inprägla djupt hos wåra läsare. Icke allt, som skadar den fullkomliga helgensen, upphäfwer den troendes barnaskap; såsom detta barnaskap egde rum före den fullkomliga helgelsen, så kan det wara qwar, när helgelsen lider skada och upphör. Äfwen kan för=

lusten af fullkomlig helgelse omedelbart åtföljas af handlingar, som helt och hållet förstöra rättfärdiggörelsens föregående och lägre wälsignelse.

Wi hafwa nu att beswara frågan: huru kan den, som har egt den fullkomliga helgelsenåden och förlorat den, åter erhålla den? Det är uppenbart, att affeende måste göras på utsträckningen af hans fall och i hwilket tillstånd han efter detsamma befinner sig. Mycket mer kan wara nödwändigt för den ene än för den andre, och sålunda kan bemödandet att uppstå ur fallet wara olika. Den ene har fallit från ett högt berg och störtat ned i wiken wid deß fot, under det att en annan mera omärkbart glidit lägre ned på sluttningen af en höjd. Naturligtwis fordras det mera ansträngning för den förre än för den senare att åter intaga sin ställning.

Om den, som i sanning warit ett helgadt Guds barn, åter helt och hållet affallit samt sjufaldigt mer blifwit djefwulens barn, än han war förut, och har han till råga på sina förskräckliga synder länge lefwat i detta olyckliga tillstånd, huru förfärlig är icke hans belägenhet! Man kunde wara böjd att tro, att för honom finnes ingen barmhertighet mer, icke heller någon räddning, och att "det är omöjligt förnyas igen till bättring." Wi wille icke gå så långt, och dock äro omständigheterna sådana, att det tyckes, såsom om han aldrig skulle kunna upprättas. Men om det ändå wore så lyckligt, att han waknade ur sin djupa syndasömn och wille återwända till sin Frälsare, som han förolämpat och wanärat, så skulle säkert hans ånger blifwa djup och smärtsam och hans hjerta förkrossadt, hans rop skulle uppstiga såsom ifrån helwetets afgrund och han skulle wisserligen få erfara swår sorg och bedröfwelse; dock icke derför, att hans Frälsare skulle wara mindre barmhertig, utan derför, att det skulle wara så swårt att förtrösta på den barmhertighet, som han fräckt föraktat; icke heller derför, att Jesu blod skulle wara otillräckligt att utplåna hans synder, utan derför, att det skulle förefalla honom omöjligt att genom tron tillegna sig förtjensten af detta blod, som han trampat under sina oheliga fötter. Skulle någon, som fallit så beklagligen djupt, råka att läsa detta blad, så wille wi tala till honom på den förolämpade Frälsarens wägnar, och wi wille tala rörande till honom. Besinna, hwad du har gjort! Huru stor är icke din synd! Se tillbaka på förflutna dagar! Erinra dig den godhet, som Gud då bewisade dig! Betänk, hurudant ditt tillstånd är nu! Huru olycklig är icke din belägenhet! Hwad skall änden blifwa, menar du? Känner du dig öfwerwäldigad, uppfyld med sorg och blygsel? Will du återwända? Är det din önskan att åter fly till din Frälsares armar, ur hwilka du bortlupit? Ack, om så wäl wore! Huru skulle det wara möjligt? säger du. För mig fins ingen nåd mer. Säg icke så! Nåd finnes. Må ditt hjerta wara sådant, att du kan mottaga den. Kom såsom du kom första gången. Frälsaren är ännu den samme, och han kan ännu frälsa. Hans blod har alltid kraft att utplåna synder. Men du måste börja på nytt, börja med sjelfwa grunden. Om du det gör, så blir allt wäl. Kalken är bitter, men det är nödwändigt att du dricker den. Stigen är törnig, men du måste trampa

den. Din bedröfwelse är större än någonsin, men du måste genomgå den. Hwad som hufwudsakligast kunde uppmuntra dig är, att om du återwänder och underkastar dig den nödwändiga kampen, så kan du åter blifwa lycklig.

Men ditt tillstånd är icke sådant som det här ofwan beskrifna, och derför passar icke heller det gifna rådet. Du har icke alldeles öfwergifwit din Frälsare. Du är ännu en kristen, eger ännu det kristliga hoppet, aflägger en god utwärtes bekännelse och erfar inwärtes några af den Helige Andes hugswalelser; men du lefwer icke i samma andliga tillstånd som förut, du lefwer nämligen icke det fullkomliga helgelselifwet.

Kärleken till werlden har insmugit sig hos dig, du har gifwit wika för några frestelser, försummat wissa af dina pligter, ej iakttagit en beständig waksamhet, och allt detta har stört din förtröstan till Gud. Du har i någon mån afwikit från honom. Dina tankar och dina begär äro riktade på orätta föremål. I wissa fall har du föredragit din egen wilja framför Guds. Du har hängifwit dig åt fåfänglighet och tröghet, högmod och otålighet, kärlekslöshet och sjelfwiskhet. Du har upphört att helt och hållet tillhöra Herren. Du har ådragit dig skuld och dom. Du känner det, ty du är olycklig. Du betwiflar icke ditt barnaskap, dock är icke ditt inre tillstånd sådant det borde wara. Ödmjuka dig inför Gud, bekänn din synd och bättra dig. Godtgör hwad orätt du gjort i tankar, ord och handlingar, och bed Gud åter wäcka hos dig det nya lifwet. Stundom kunna omständigheterna fordra, att du inför församlingen bekänner din afwikelse. Om förseelsen är kunnig inför alla, så ådrager du dig dina medkristnas mißtroende och sårar ditt eget samwete, i fall du fortfar att aflägga wanlig bekännelse utan att omnämna din tillfälliga förseelse. Så snart du af hjertat wänder dig till Gud, skall också han wända sig till dig, men du måste wända dig till honom på fullt allwar och af allt hjerta. Du får icke nöja dig med en blott önskan, en för tillfället framtwingad ansträngning, en bekännelse, ett halfgjordt werk, som du uträttar med deladt hjerta; du måste komma såsom du kom första gången, d. ä. med en fullkomlig uppoffring, samt med trosblicken riktad på Medlaren och då skall du wara wälbehaglig för Gud. Om du möter swårigheter (och säkert är att sådana icke uteblifwa, ja, du kan möjligen få erfara större, än då du första gången sökte den fulla helgelsens nåd), så måste du öfwerwinna dem, just såsom du förr har öfwerwunnit, icke af egna krafter utan i Guds kraft, hwilken blifwer din egen genom bruket af de medel, som äro föreskrifna.

Skulle någon, som afwiket från den fulla helgensens lyckliga tillstånd, komma att läsa hwad wi här skrifwa, så wilja wi säga honom: återwänd till ditt förra tillstånd. Hwad än andra må säga derom, så är det dock wißt, att du icke kan finna ro i någonting mindre. Gud har låtit underwisa dig om "den yppersta wägen". Det är din pligt att wandra denna wäg. Hör den ropande röst, som kallar dig. Wänd dig icke bort från denna kallelse. Låt icke mißtröstan öfwerwinna dig,

icke samwetets anklagelser hålla dig tillbaka. Du wet orsaken till din swåra förlust. Gör förnyade ansträngningar, så skall Gud gifwa dig framgång. Den stora förmånen lockar dig, ordet wisar dig wägen, ditt oroliga hjerta manar dig att söka nåd och den Helige Ande werkar nu på ditt samwete, derför dröj icke.

Huru stor din afwikelse än må wara, antingen den har egt rum längre eller kortare tid, ehwad den fört dig mot ett swårare eller ett mindre farligt affall, om du har förlorat hela din helgelsenåd eller endast en del deraf, ja hurudan din ställning än må wara, så stanna nu. Gå icke ett steg längre på din olyckliga wäg. Wänd om till din föraktade Frälsare, och gör det nu. Gif honom ditt hjerta, så skuldbelastadt det än må wara, och då blir du åter hans. Tro icke, att ditt tillstånd är hopplöst. Det kan wara beklaganswärdt, det kan wara förskräckligt. Du kan hafwa bedröfwat den Helige Ande i hög grad, föraktat din Återlösare, förolämpat din Fader. Men oaktadt allt detta, får du icke förtwifla, utan du måste återwända. Betänk huru wigtig denna sak är, och derför, så sant du will undwika ewig undergång och förtappelse, skynda dig att söka, hwad du olyckligtwis har förlorat.

Tänk på det tillkommande. Det är hög tid att du waknar **nu** ur din sömn. Hwad du skall göra måste göras **nu**. Ännu ett ögonblick och det kan wara för sent. O, om wi besinnade, huru mycket som beror på detta **nu**, huru allwarligt, huru träget skulle wi då icke **nu** söka, **nu** werka, och derwid betänka, att "natten kommer, då ingen kan werka."

Åttonde kapitlet.

Hindren för uppnåendet och bewarandet af helgelsenåden.

Hwarför hafwa icke alla kristna uppnått den "fullbordade helgelsens" (2 Kor. 7: 1) erfarenhet, som är af så högt wärde? Denna fråga förtjenade en utförligare behandling, än wi för närwarande kunna egna åt henne, dock wilja wi omnämna några af de förnämsta orsakerna, hwarför icke alla kristna lefwa det sanna helgelselifwet. De twänne hufwudorsakerna antyddes i inledningen till detta arbete: man uppfattar icke klart den stora förmånen, och deraf följer, att man icke anser det wara sin pligt att uppnå den. Men dessa orsaker, nämligen försummelse och brist på insigt, uppkomma af andra, och sjelfwa frambringa de i sin ordning en mängd hinder. Orsaken, hwarför icke alla kristna lefwa heligt, är icke den, att det icke är dessas förmån eller att de allwarligt hafwa sökt denna stora wälsignelse och icke funnit den, att de föreskrifna medlen äro otillräckliga och icke kunna förhjelpa dem till denna helgelsenåd, att de kristna sjelfwa icke erfara behof deraf,

att Jesu blod icke utgöts för detta ändamål, att den Helige Ande icke är mäktig att åstadkomma detta werk, att det icke är deras pligt att söka denna nåd — ingenting af allt detta är orsaken dertill, att icke alla kristna lefwa heligt. Icke heller är orsaken den, att de kristna i allmänhet icke föredraga ett heligt lif framför ett oheligt, att de icke önska att blifwa befriade från synden, att de icke allwarligt bemöda sig derom. De flesta kristna (wi kunde måhända säga alla) hafwa stunder af djup och allwarlig bön och rop till Gud om befrielse från synden, de bedröfwas öfwer sina mißlyckade försök, de längta och de sträfwa efter helgelselifwet; men efter som de hafwa en ofullständig uppfattning af detta tillstånd, är sökandet mera obeständigt, och de lyckas icke, åtminstone icke flertalet af dem, förr än de äro nära sitt lifs slut, måhända i sjelfwa dödskampen. Af de många sorgliga orsakerna wilja wi särskildt nämna följande.

En orsak, hwarför denna erfarenhet i allmänhet icke uppnås wid samma tid som nya födelsen sker, är oemotsägligen den, att den botfärdige icke söker derefter, ja, det finnes måhända icke en bland tusen, som ens tänker derpå wid det tillfället. Hela deras längtan går ut på att få förlåtelse och blifwa försonade med Gud. Med alla sina böner, all sin sorg och gråt söka de förlåtelse och frid. De ropa af allt sitt hjerta: "Gud, miskunda dig öfwer oß syndare," "fräls oß, wi förgås." Räddning är enda föremålet för deras tro. Wi lära också, att fullkomlig helgelse är ett särskildt werk, och wi bekänna, att tron är wilkoret för deß uppnående, och derför är det ej underligt, att man ej finner den samtidigt med förlåtelsen. Man beder icke derom då, man eger ingen klar insigt derom och tror icke derpå, följaktligen gifwes den icke.

När den förlorade sonen återwänder till fadershemmet, är han wanligen, för att icke säga alltid, uteslutande sysselsatt med att tänka på sina utwärtes synder och icke på det inre förderfwet. Det är sannolikt af denna anledning, som han mera känner behofwet af förlåtelse än rening, mera längtar efter att blifwa benådad än fullkomligt helgad.

När han i följd af sin allwarliga bättring, sin tro och bön erhåller förlåtelse och barnaskapets Ande, genom hwilken han ropar: Abba, käre Fader, så finner han sig fullkomligt lycklig, ja så lycklig, att han icke tror sig kunna blifwa lyckligare. Kärleken till synden är för närwarande död och hon rörer sig icke hos honom. Ingen oro stör honom, han har fullkomlig frid och ro i sin själ. Hans fiender äro underkufwade och dolda och han tror icke ens, att de finnas till, derför fruktar han dem icke. Tiden förflyter, frestelser inställa sig, synden rörer sig åter i hans inre och oheliga begär uppstå. Den första onda rörelsen efterföljes af andra af samma slag, och den nyomwände wäckes till medwetande derom, att ännu finnas inom honom fiender, som söka att åter gripa honom fången. Han wet, att han har undfått syndernas förlåtelse, att hans hjerta är förändradt, att han älskar Gud och förtröstar på honom, men han finner äfwen, att hans natur icke är fullkomligt helgad. Upptäckten af dessa inwärtes syndiga rörelser oroar

honom. Det är icke rätt, att han hyser dem inom sig, det wet han, och nu börjar han att kämpa för att utrota dem, och det med mer eller mindre allwar, allt efter som förmånen är mer eller mindre klart känd och insedd.

Men hinder uppstå, och det är i allmänhet sådana hinder, genom hwilka fienden länge har hjertat i besittning, stör själens frid och delwis eller helt och hållet innehar herrawäldet öfwer menniskan.

Det första hinder wi wilja nämna är det, som härrör af bristfällig och oriktig underwisning jemte häraf följande orätta och wilseledande åsigter. Hit hör hwad wi hafwa sagt på annat ställe, nämligen att förmånen att åtnjuta den "fullbordade helgelsen" ej är riktigt uppfattad och icke heller pligten allwarligt inskärpt. Den underwisning, som meddelas från talarestolen är icke alltid nog tydlig och enkel. Läran är för mycket lösryckt från sitt sammanhang, och hon framställes på sådant sätt, att hon mera förskräcker och oroar åhörarne, än hon upplyser och uppmuntrar dem. Härigenom får helgelseläran utseende af att wara så hemlighetsfull och underbar, att menniskorna ej anse sig kunna efterlefwa henne i lifwet, då hon deremot borde framställas för de kristna i all sin enkelhet, så att de på fullt allwar kunde betrakta henne såsom tillhörande allas gemensamma förmån och kallelse. I anledning af otydlig underwisning lefwa många i den tron, att någon synd måste nödwändigt wara qwar,[1] och att derför fullkomlig befrielse från synden är omöjlig, och dessa söka naturligtwis att wara lugna och nöjda i sin synd. Andra åter hafwa blifwit underwisade, att fullkomlig befrielse från synden är möjlig, men läran har blifwit så otydligt framstäld, att de ej deraf kunnat hemta mod att på allwar söka uppnå denna erfarenhet. Genom oriktig och wilseledande underwisning hafwa sålunda många blifwit och blifwa fortfarande hindrade från att komma till den hwila, som fullkomlig kärlek har att meddela. Ack, att detta hinder måtte undanrödjas!

Utan att oroa de kristna med denna lära såsom en af menniskor uppdiktat nyhet eller såsom ett twisteämne bör hon framhållas i sammanhang med andra läror och pligter såsom det stora mål de ständigt böra eftersträfwa och derunder längta och trängta efter att hwilket ögonblick som helst kunna uppnå detta tillstånd genom bruket af dertill föreskrifna

---

[1] I gamla swenska kyrkobibeln återgifwes Ebr. 12: 1 på följande sätt: "låt oß aflägga synden, som alltid låder wid oß och gör oß tröga." Den inwändning mot helgelseläran, som hemtas från detta bibelställe, förfaller af sig sjelf då orden rätt öfwersättas efter grundtexten. I domprosten H. M. Melins beriktigade bibelöfwersättning återgifwes stället sålunda: "låtom oß aflägga allt hwad oß förtynger och den gerna i wägen trädande synden." Alltså lemnar detta ställe intet stöd för läran, att synden nödwändigt måste widlåta oß så länge wi lefwa på jorden. I bibelkommissionens öfwersättning, tryckt i Stockholm 1873, och öfwerensstämmande med norska, danska och engelska bibelöfwersättningarne, återgifwes detta bibelställe sålunda: "afklädande oß alt, som beswärar och syndens åtsittande drägt." Stället är derför att betrakta såsom en eggelse att söka full befrielse från syndens besmittelse, befrielse från alla bördor som förtynga oß, och derigenom blifwa wi beqwäma att "med tålamod löpa i den kamp som oß förelagd är."

medel, och att, sedan de hafwa uppnått det, lefwa deruti, icke genom öfwerdrifwen eller swärmisk bekännelse, utan genom ett regelbundet och heligt lif. Må läran sålunda blifwa framstäld i all sin enkelhet och med fullt allwar.

Ett annat stort hinder för framgången af detta werk har uppkommit genom uppenbar öfwerdrift och orätt förhållande hos några, som bekänna sig wara helgade. Denna öfwerdrift består mera i ord än i handling, wittnande om okunnighet, högmod och förmätenhet, och deras orätta förhållande wisar sig både i sinnelag och lefnadssätt, och derigenom ådagalägges, att de som så lefwa äro skrymtare och bedragare. Dessa orsaker hafwa hos redliga och uppriktiga själar framkallat owilja och afsky för denna lära, och de hafwa derigenom funnit sig föranledda att betrakta hela helgelsewerket med twifwel och fruktan. Det är hufwudsakligen med hänsyftning på denna punkt, som wi på annat ställe i wår bok hafwa warnat och förmanat dem, hwilka uppnått detta höga tillstånd, att i förening med bekännelsen winnlägga sig på det ifrigaste att hwarje ögonblick lefwa heligt, på det, äfwen om tungan är tyst, deras handlingar må desto högljuddare tala och wittna om deras redlighet. De, som werkligen hafwa uppnått detta högre helgelselif, skola wara i stånd att wärdera hwad här säges, och de, som hafwa erfarit en outsäglig längtan derefter, skola på grund af egen smärtsam erfarenhet med ja och amen bekräfta den uttalade sanningen. Det hat, som framkallats mot helgelseläran af här antydda orsaker, och för hwilket några, som bekänna sig wara helgade, hufwudsakligen äro answariga, har gjort mycken skada och förhindrat de kristna från att sträfwa efter helgelse, såsom de annars skulle hafwa gjort.

Genom att förwexla helgelseläran och helgelselifwet med de här påpekade felaktigheter och oordentligheter och genom att i följd deraf fatta hat till bekännelsen hafwa många, drifna af häftigt mißnöje och afsky, wändt sig bort både från läran och lefwernet. Detta kan wißt icke ursäktas. Wi uppträda icke heller såsom förswarare för handlingssättet. Emellertid är det så, och det är icke underligt, att det är så.

Föreningar hafwa blifwit bildade, wissa klasser af kristna hafwa afsöndrat sig från sina bröder, och derigenom hafwa de ådragit både sig sjelfwa och sin bekännelse mißtroende. Jag är nödsakad att tro, att detta förhållande i hög grad förhindrat Guds werk, ehuru man icke åsyftat det. Dessa personer skada sitt eget inflytande bland bröderna, och det goda de wille uträtta förstöres. Alla kristna äro en enda familj, och ehuru några hafwa undfått större nåd och högre erfarenhet än andra, borde dock familjkretsen icke splittras. Ett utomordentligt uppförande anstår icke ens ett älsklingsbarn, så framt det icke skulle wara utomordentlig ödmjukhet, foglighet och sjelfförsakelse, som utmärkte det samma.

Härigenom har ett oordentligt och förwirradt tillstånd uppkommit. Läran har i en betydlig mån blifwit tagen ifrån predikanterna och blifwit anförtrodd åt enskilda kristna. På många ställen hafwa predikanterna blifwit föraktade, och man har med mycken tillgifwenhet om=

fattat den enskilda underwisningen. Icke sällan hafwa okunniga och oskickliga personer åtagit sig att handhafwa religions=underwisningen, och hwad wärre är, i några fall hafwa inbilska män och qwinnor warit dristiga nog att taga kyrkans ledning om hand, och detta stora werk mena de sig kunna uträtta genom det ljus de i sin förwillelse bekänna sig ega, ty att de äro förwillade, wisa de med sitt oordentliga lefwerne och sin okristliga erfarenhet. Det är alltså icke underligt, att mycket ondt alstrats och tagit öfwerhanden under sådana omständigheter. Wisserligen kunna predikanterna hafwa warit otrogna och odugliga, dock är det ännu mera säkert, att öfwerlemnandet af de kyrkliga angelägenheterna åt enskilda, icke alltid mera dugliga lärare, ej kan medföra något godt. Det bästa medlet är, att predikanterna sjelfwa föra ett kristligt lefwerne och söka att uppnå helgelselifwet och sedan underwisa åhörarne om samma lif, och om de winnlägga sig om att troget fullgöra denna pligt, så skall säkert mycket ondt kunna förekommas.

Må dessa hinder blifwa undanröjda, så skola de många andra, som framalstras och näras af dem, äfwen förswinna. Genom att betrakta helgelsens andliga natur i all deß öfwerswinneliga skönhet, genom att inse, att det är de kristnas pligt att här i lifwet ega denna förmån, och genom att erfara deß stora wigt och betydelse skall kyrkan skrida framåt och tillwäxa mer och mer samt ernå en mer och mer upphöjd ställning. De starka skola hjelpa de swaga och alla skola gemensamt samwerka till uppbyggande af Kristi kropp, på det hela byggnaden, tillhopafogad medelst kärleken, måtte wäxa till ett heligt tempel i Herren, uppbyggd Gudi till en boning genom Anden.

Bröder, låtom oß uppstå och intaga wår heliga grund, wår upphöjda fristad. Mycket härligt erbjudes oß ännu, må wi icke tweka, må wi icke låta hindra oß att mottaga det. De hinder som stå oß i wägen kunna öfwerwinnas, ja de måste öfwerwinnas. Wilja wi ega wår förmån, så kallar oß wår Herre och Mästare, och då han wisar oß wägen, låtom oß följa. O, att wi måtte mottaga nåd att "jaga efter målet som föresatt är, till segerlönen som förehålles ofwanefter af Guds kallelse i Kristus Jesus!"

Jag uppmanar i synnerhet alla dem, som lefwa i den "fullbordade helgelsens" saliga erfarenhet, att wara waksamma och söka bibehålla den nåd de nu ega, genom att lefwa kristligt, på det de icke må hindra deß framgång hos andra. Winläggen eder om ett sådant lefwerne, som ingen kan klandra. Må eder tro wara stark, edert nit outtröttligt, eder kärlek brinnande och eder ödmjukhet kristlig, så skolen I befrämja helgelselifwet i kyrkan, och edert eget exempel skall uträtta oändligt mer, än bekännelse och tal om helighet förmå, och Zion skall "uppgå såsom en morgonrodnad, skön såsom månen, ren såsom solen, förskräcklig såsom en härordning" och skall winna seger öfwer hela werlden! Må Herren snart låta den dagen randas!

Då wi nu hafwa öppet och ärligt framhållit det stora hinder, som härröra från dem, hwilka bekänna sig ega helgelsens nåd, så måste wi lika oförbehållsamt (och wi kunna icke göra det utan sorg och bedröf=

welse) omnämna ett annat mera farligt hinder, som framalstras af sådana kristna, hwilka icke göra denna bekännelse. Af de orsaker, som ofwan blifwit antydda, hafwa några kristna blifwit owänligt stämda mot läran och i synnerhet mot bekännelsen. Dessa hysa ett sådant sinne och wisa sådana tecken, som göra dem sjelfwa mißtänkta och äro skadliga för andra. De hafwa stundom uttryckt owilja mot läran och gjort hennes bekännare till föremål för hån och föraktliga benämningar, och dermed hafwa de bedröfwat nådens Ande samt oroat och för alltid afskräckt dem, som woro williga att söka och taga i besittning denna saliga erfarenhet. Må sådana kristna med bäfwan tänka på sitt tillstånd och med fruktan rikta blicken på den annalkande wedergällningen. Det är wißt och sant, att "de swärmiska och förblindade," såsom de kallas, hwilka bekänna helgelsenåden, hafwa skadat saken mycket, men det är icke mindre sant, att de, hwilka hänsynslöst uttala sitt hån och förakt, tillfoga det heliga werket förderf och förstörelse.

Men det största hindret finnes hos oß sjelfwa. Wi äro icke williga att lefwa heligt och hafwa ej sinne för att underkasta oß wilkoren. Wi tala nu om de troende i allmänhet. Många kristna tyckas wilja nöja sig med så litet mått af religionen som möjligt, de wilja nämligen endast hafwa så mycket, att de må kunna anse sig hysa hopp om salighet. Andra sträcka sina önskningar högre. De wilja gifwa menniskorna ett godt exempel och sjelfwa wara i åtnjutande af Andens tröstrika inflytelse. De åter äro till antalet ganska få, hwilka uppriktigt längta efter och allwarligt söka fullkomlig helgelse, eller "det sinne som war i Kristus." Satan har blifwit störtad från tronen och Kristus regerar. Detta är rätt och wäl. Men Kristus får icke regera utan medtäflare. Detta är illa. Sjelfwiskheten tager del i styrelsen. Wisserligen wilja wi icke för något pris låta satan dela makten med Kristus, men så mycket ifrigare äro wi dock att sjelfwa dela den med honom. Hwilket farligt mißtag! Huru mycken skada och oro förorsaka wi icke oß sjelfwa! Huru mycket godt förhindra wi icke hos andra. Wi måste hafwa litet af wår egen wilja med, när det är fråga om wår egendom, wår tid, wåra nöjen. Wi skona några af wåra lustar och wilja icke obetingadt lemna dem åt döden. Att Herren skall wara allt i alla, det är för mycket, mena wi. I de flesta fall må det ske efter Guds wilja, men i några mindre saker måste wi nödwändigt handla efter wårt tycke. Här ligger den stora orsaken, hwarför wi icke helt och hållet tillhöra Herren: wi wilja icke alldeles korsfästa oß sjelfwa.

Wi wilja sluta dessa anmärkningar med att åter upprepa följande: Om wi icke äro fullkomligt helgade, så kommer det icke deraf att det är omöjligt, icke deraf att det icke fordras, icke deraf att Gud icke welat genom de högsta och kraftigaste bewekelsegrunder nödga oß att söka denna nåd, utan det kommer deraf, att wi icke wilja bifalla, att nåden fullkomligt segrar öfwer synden. Dyre läsare, jag uppmanar dig att tänka på denna sak. Gif icke rum för den tanken hos dig, att orsaken dertill att du icke helt och hållet tillhör Herren, är den, att det icke kan ske.

Kom i håg, att huru stora hindren än äro, äro de dock icke oöfwerwinneliga, och derför är du utan ursäkt. Du är kallad att öfwerwinna dem, genom den nåd, som erbjudes dig. Icke will du längre wara en slaf! Jag beder dig allwarligt betänka saken, innan du fattar ett sådant beslut. Besinna hwad Gud fordrar af dig och öfwerwäg noga den förestående räkenskapen. Med blicken på det närwarande, och tanken på det tillkommande, handla ärligt. Kämpa, till deß du öfwerwinner. Andra hinder än de nu uppräknade kunna förekomma, och twifwelsutan skola många sådana möta dig. Hwad skall du då tänka? Skall du låta dem få öfwerhanden? Du wet hwad din pligt är. Det härliga målet synes klart och tydligt. Tusende äro de röster, som mana dig att jaga efter detta mål. Den allsmäktiges hand är utsträckt till ditt bistånd. Ila framåt. Ju större hindret är, desto större blir segern och desto härligare lönen. Låt beweka dig att kämpa i tron. Kom i håg, att Herren är din starkhet, och war icke twifwelaktig.

Nionde kapitlet.

Bewekelsegrunder att lefwa heligt.

Rörande detta wigtiga ämne, förekomma redan i inledningen några anmärkningar med häntydning på några af de bewekelsegrunder, som jemte åtskilliga andra skola mera fullständigt utweckla i närwarande kapitel.

Ehuru wår underwisning är ämnad för troende, kunde det dock måhända finnas andra, som känna sig tilltalade af denna wigtiga lära. Andra åter skola wäl bemöta den med likgiltighet. Hwilka de än må wara, troende eller icke troende, som uppmärksamt öfwerwäga wåra här framstälda bewekelsegrunder, skola icke gerna undgå att känna sig djupt rörda, ja, de skola känna sina hjertan genomstungna med sanningens swärd, och i samma mån som de på allwar omfattar det stora werket menniskornas frälsning samt Kristi rikes utbredande bland alla, i samma mån skola de också känna sig tilltalade af dessa bewelsegrunder. Wi äro nämligen så beskaffade, att fastän wi stundom kunna handla emot de tydligaste grundsanningar, stå wi dock gemenligen under inflytandet af bewekelsegrunder, och wäl wore det för oß, om wi alltid rättade oß efter tydliga och goda bewekelsegrunder.

Bewekelsegrunder att lefwa heligt! Hwar skola wi wäl finna sådana? Hwart skola wi wända oß för att upptäcka dem? Äro de icke öfwer allt. Komma de icke ned från himmelen? Uppwäxa de icke ur jorden. Erfara wi dem icke inom oß och utom oß? Finnes wäl någon ting, som icke om wi endast kunde förnimma deß teckenspråk, med hög röst predikar för oß derom? Ja, mana icke äfwen de liflösa och stumma

föremålen med tyst, dock öfwerbewisande wältalighet oß att akta derpå? Hwad är himmelen annat än ett ewigt monument, som förkunnar helgelsens härlighet? Hwad är helwetet annat än en förskräcklig och ändlös predikan om helgelsens nödwändighet? Den förra med sin lycksalighet och det senare med sina qwal äro egnade att i lika mån inprägla denna lära i de tanklösa dödliges hjertan. Ja, hwart wi än må wända oß, till tiden eller till ewigheten, till himmelens tron eller till fördömelsens afgrund, så möta wi millioner bewekelsegrunder, millioner röster, som alla nödga den sanningen på oß, att wi borde wara helige.

Om hela werldsaltet och dertill Guds försyns skickelser inskärpa någon stor lärdom hos menniskorna, så är det wisserligen den, som wi hålla på att betrakta här, nämligen helighetens skönhet och nytta; om de tillsammans utgöra en enda stor bewekelsegrund, så är det säkerligen bewekelsegrunden att lefwa heligt. Wore icke wår fallna natur så i grund förderfwad, så skulle ingenting mer wara behöfligt. Skapelsens oaflåtliga predikan skulle bewisa sig werksam, och försynens händelser skulle icke förgäfwes förkunna oß denna wigtiga lärdom. Rösterna, som låta höra sig från höjden och från djupet, inifrån och utifrån, från grafwen och domen såwäl som från himmel och helwete, ja från alla skapelsens rymder och från alla warelser, förmanande oß på det högtidligaste: "waren helige," skulle tränga djupt in i wåra hjertan. Men ack, så förhåller det sig icke med oß! Wi låna ej wårt öra åt det höga, det allwarliga talet, utan wända oß derifrån. Den storartade predikan fortgår beständigt, men wi bekymra oß icke derom. Gud predikar i hela naturen, i alla sin försyns handlingar, men wi höra honom icke. Döden och domen och ewigheten och himmel och helwete instämma med sina allwarliga maningsrop, men wi tillsluta wåra öron för allt. Wåra samweten tala och wåra pulsslag wittna om denna sanning, men wi qwäfwa rösterna och wilja icke lyda.

Dock, min läsare, wi måste sluta wåra förberedande betraktelser och söka att wända din uppmärksamhet på några få bewekelsegrunder, som nu skola framställas.

1. Hwad som med oemotståndlig makt borde beweka oß att lefwa heligt, är den innerliga förträfflighet och härlighet, som wäsentligen tillhöra helgelsens natur.

Äro enskilda dygder, hwar och en för sig, wärda wår kärlek, wårt hjertas beundran, såsom trohet och ärlighet, barmhertighet och innerlig ömhet, och wärdera wi dessa otwunget, hwar helst wi än finna dem, huru mycket mer skola wi icke då uppskatta sammanfattningen af alla dygder i ett enda hjerta? Om wi med förnöjelse betrakta en enda nådegåfwa, ensam blomstrande midt i ödemarken, med huru mycket större glädje skulle wi då icke beskåda hela planteringen, der alla nådegåfworna blomstra tillsammans i fullkomlig skönhet, spridande sin doftande wällukt öfwer hela själens lustgård?

Huru gerna skulle du icke wilja ega en sådan fullkomlighet! Om den kunde köpas för penningar, så skulle du, för att erhålla den, wilja gifwa hela werlden, i fall du egde den. Du wärderar rikedom, skönhet,

lärdom, godt namn och rykte samt helsa och wälstånd, och det med rätta. Dessa förmåner äro alla af stort wärde, men de wäga mindre än intet, då de jemföras med samwetsgrann, obefläckad dygd. Skulle du icke heller wilja wara i besittning af en enda äkta dygd än wara hela werldens besegrare? Skulle du icke heller wilja wara martyren Paulus, strålande i helighetens skrud, än den blodige Alexander, prisad för sina segrar i krig? Hwarför tillägga wi änglarna så mycken härlighet och skönhet? Är det icke derför att de äro heliga, derför att de älska Gud med en fullkomlig kärlek, äro brinnande i sin nitälskan för Guds ära och tillbedja honom fullkomligt? Hwarföre äro deras lofsånger så wälbehagliga, om icke derför att de äro obesmittade? Är det icke helighet, som uppfyller boningarna i Fadrens hus med fröjd, förorsakar jubel och hänryckning i de saligas werld, tänder kärlekens eld och framkallar himmelens lof, och gör att sjelfwa Jehowas härlighet kringstrålar de frälsta själarna och werkar hos alla de heliga tillbedjarne en outsäglig och ewig lycksalighet? Då det wisserligen är så, säga wi ju icke för mycket, då wi påstå, att sjelfwa helighetens natur utgör den starkaste bewekelsegrunden att lefwa heligt. Rubiner äro icke så dyrbara som denna kostliga perla, och ingenting fins, icke ens det mest älskwärda, som kan jemföras dermed.

Helighet åtföljes alltid af lycksalighet. Will du derför wara lycklig, så måste du wara helig. Huru lycksalig war du icke, då du undfick syndernas förlåtelse, då du erfor det begynnande helgelsewerket inom dig? Huru lugnades ej då ditt oroliga samwete? Hwilken sällhet åtnjöt du icke då, när fruktan, oro och sorg gåfwo rum för stillhet och förwißning? Kan du någonsin förgäta den tiden? Men detta war endast ett förspel, endast en försmak af det med Guds kärlek uppfylda hjertats djupare, saligare, alltid tillwäxande glädje. Will du ega frid i din själ? Will du bära i ditt bröst en beständig himmel? Nå wäl, det kan du få. Drick af det watten, som Frälsaren har att gifwa, och det skall blifwa i dig en springkälla, från hwilken skall flyta en ständig ström. Här, min kristen, har du ett medel mot allt ondt, mot alla dina sorger och alla dina synder. Låt helighet få rum i ditt bröst, och synd, sorg och oro skola wika. Du skall finna ro, ja, en ro, som är ljuf, innerlig och waraktig. Helighet, denna himladotter, står wid ditt hjertas dörr och beder att få träda in. Hwarför will du icke bjuda henne wara wälkommen? Mottag henne, så mottager du med henne allt.

2. Men om wi skola låta förmå oß att mottaga helighet på grund af deß innerliga förträfflighet, huru mycket mer skulle wi då icke låta beweka oß att mottaga denna nådegåfwa deraf, att Gud will det? Låtom oß stanna här något litet, på det denna sanning måtte få tid att göra intryck på oß. Gud will, att hans skapade warelser skola wara heliga, ja, han fordrar det, han befaller det. Hwilken har någonsin trotsat hans bud och gått det wäl igenom? Min läsare, wet du, att Gud talar till dig nu? Will du då icke höra och lyda? Hwad säger han? Hör och besinna det! "I skolen wara helige, ty jag är

helig, Herren eder Gud." Så befaller den allsmäktige. Hwad fordrar han af dig? Wid din salighets förlust förhasta dig icke här. Förakta honom icke. Kom i håg hwem det är som talar. Hwad will du säga till honom? Han befaller dig att wara helig. Hwad will du swara honom? Swara måste du. Will du wägra att lyda? Se dig wäl före. Tag ett steg framåt. Betrakta ditt närwarande tillstånd och tänk öfwer på det tillkommande. Ja, besinna dig, och besinna dig på allwar. Fatta beslut i Guds närwaro, inför hans ögon. Will du wägra att lyda honom, så wet, att han är när dig. Han är icke fjerran ifrån dig. Han håller sin hand öfwer dig och hans öga hwilar på dig. Han wäntar på swar. Skall icke din kärlek till Gud segra öfwer dig och din wördnad för hans majestät förmå dig att lyda? Min kristen, här är en bewekelsegrund, som, jag hoppas det, du icke skall kunna motstå. Om du älskar Gud och om du älskar din egen själ, så kan du icke motstå. O, att du måtte klart inse och känna faran af att "försaka honom, som af himmelen talar!" Må du äfwen märka, att det bud han ställer till dig icke kan återkallas! Han befaller, att du skall fatta beslut nu. Dröj icke, tweka icke och framför allt, så wida du will undgå faran, wägra icke!

3. Din Mästares sak fordrar, att du skall lefwa heligt, ja, Fadrens, Sonens och den Helige Andes gemensamma ära bjuder dig att så lefwa. Huru kunna wi förhärliga Gud utan fullkomlig helgelse och likformighet med honom? Skall icke hwarje uppenbar synd, ja äfwen den mest fördolda, lända dertill, att wår Återlösares werk skadas och förhindras? Wi äro hans wittnen och wi äro kallade att wara werldens ljus; "om nu ljuset, som är i oß, är mörker, huru stort blifwer då mörkret?" Menniskorna se wåra fel och draga sina slutsatser, och följderna skola icke blott wara förderfliga för oß sjelfwa, utan äfwen för den sak wi söka befrämja. Hwarför will du icke tänka på den skada du åstadkommer med ditt oheliga lefwerne? Om du älskar din Frälsare, huru kan du då tillskynda honom en sådan wanära? När du ser de ogudaktiga och tanklösa menniskorna, som "förakta Guds ord, förundra sig och warda till intet," d. ä. förgås, när du ser, huru obarmhertiga de äro emot sina egna själar, och huru de förakta honom, som lidit döden för dem, huru blöder icke då ditt hjerta? Men skall då äfwen du smäda honom, och det till och med "i hans wänners hus?" Skall han ånyo korsfästas? Skall hans heliga blod förgäfwes hafwa runnit för dig och dina medmenniskor, blott derför att du ej will låta honom rena dig från dina synder? Älskar du själarna och gråter du i din ensliga kammare, då du tänker derpå, att de hopetals störta sig i fördömelsen? Hwad skulle du icke wilja göra för att rädda en enda från döden? Skulle du wäl, i affigt att winna detta mål, anse någon möda wara för swår? Skulle du icke wilja, om det wore det enda medlet, anstränga dig hela ditt lif igenom med att oupphörligt waka och bedja? Jag wet, att du skulle wilja det. Men huru många äro icke de, som gå förlorade i följd af ditt oheliga lefwerne! Huru många äro icke de, som stöta sig på din wandel och derigenom blifwa förtap=

pade! Om du tänkte på denna sak, icke skulle du wäl då fortfarande wilja wandra så tanklöst? Besinna, hwilket answar som hwilar på dig! Hwilka äro de, som så farligt fastän omedwetet, taga skada till sina själar genom din owarsamhet? Icke endast främlingar, icke endast bekanta, som du en och annan gång träffar. Redan det är illa nog. Men se på förhållandet! Bland det stora antal af olyckliga äro medlemmar af din egen familj, dina söner och döttrar, de barn, för hwilka du haft arbete och möda! Hwad borde du icke göra för dem! Wisserligen gör du mycket för dem. Du wakar och beder och gråter för deras skull. Men ack, det är ju din egen oförsigtighet, som bidragit att förderfwa dem. O, mina bröder, hwad godt kunna wi icke åstadkomma med wårt exempel! Wi kunna dermed werka i twänne riktningar, och då wi tänka härpå, borde wi låta egga oß att wara ytterst noggranna i wår wandel. Med wårt exempel kunna wi så wäl befrämja Guds ära som ock deras frälsning, hwilka wi så innerligt älska. Ack att wi måtte wakna och lära oß besinna, huru wigtig denna sak är!

I de kristnas lefwerne skola religionens sanningar förklaras, och derför äro frukterna af deras tro de medel, genom hwilka werldens omwändelse och helgelse werkas. Böcker och predikningar kunna motstås, böner, tårar och förmaningar kunna föraktas, men det tysta och stilla inflytandet af ett heligt lefwerne talar ett språk, som går till hjertat, och som ej är lätt att motsäga, och detta språk skall ljuda och uträtta ett mäktigt werk, äfwen sedan wi äro gömda i mullen. Ordens dunkla spår skola förswinna och utplånas ur minnet, men de djupa märkena af ett heligt lif, intryckta i menniskors hjertan, skola alltid förblifwa.

Det är icke bekännelsen af helighet, utan sjelfwa den werkliga heligheten, som gifwer inflytande både hos Gud och menniskor. Wår tro understödjes och wåra böner bewingas. Wåra ord beledsagas med kraft från höjden och utfara såsom mäktiga strömmar öfwer jorden. "Kristus i oß, härlighetens hopp," är det ljus, som genom oß lyser i wårt heliga lefwerne, och det är han, som förlänar oß, äfwen om det är obekant för oß sjelfwa, så att wi ej märka det, ett inflytande som skall beweka många att med oß efterfölja Frälsaren, och dessa skola wara oß till en salig fröjd i ewighet. "Lärarne skola lysa såsom himmelens sken, och de, som många underwisa till rättfärdighet, såsom stjernor i ewighet." Wisserligen kunna wi underwisa många till rättfärdighet genom wisa och allwarliga ord, men oändligt större skola werkningarna blifwa, om orden åtföljas af ett heligt lefwerne, som är "kändt och läst af alla menniskor" och befinnes motswara wår bekännelse. Wisa ord, understödda af ett heligt föredöme, "äro såsom gyllene äpplen i silfwerskålar," och de skola på wåra medmenniskor inwerka wälgörande med sin skönhet och öfwertygande med sin kraft.

Men i synnerhet skola wi låta beweka oß att söka "fulländad helgelse" af de omständigheter, som för närwarande omgifwa oß.

Aldrig någonsin efter kyrkans grundläggning har det, enligt wår mening, gifwits en mera werksam, en mera wigtig tid, än den närwarande är. Betraktad i hwad hänseende som helst, är den fruktbar och

högst betecknande. En stor, mera afgörande händelse är otwifwelaktigt i annalkande. Aldrig förut har den kristna kyrkan warit i så stort behof af att wara waksam, att lefwa ett kraftigt troslif som nu. Liknande ett majestätiskt skepp, som af en stark wind drifwes in i hamnen, synes nu werlden närma sig det bestämda målet. Nu, om någonsin, är det af nöden, att erfarna och skickliga händer komma kyrkan till hjelp, och att hon skyndsamt föres på den säkra ankargrunden. De stora fälten hwitna och den andliga säden är i en böljande rörelse öfwer hela werlden. Kyrkan behöfwer starka outtröttliga arbetare. Byggnadsämnen samlas, templet skall resa sig, och hon wäntar endast på byggningsmän.

Kyrkan är ej i stånd att uppfylla tidens kraf. Hon lider brist på sjelfwa det wäsentliga, det som affer roten eller hjertat. Härmed war icke sagdt, att hon är sämre nu än förr. Det tro wi icke. Wi tillhöra ej dem som säga: "i forna dagar war det bättre än nu." Om wi hafwa fattat saken rätt, så har det aldrig warit mera lif i den kristna kyrkan än för närwarande. Dock har hennes företagsamhet wisat en hastigare utweckling än hennes gudlighet. Utomordentliga tider fordra utomordentliga medel. Hastigt och segrande tågade Napoleon med sina hjeltar genom Europa, men stannade lika hastigt inför Wellington, och det befans, att de icke woro wuxna kampen wid Waterloo.

Om wi jemföra nutidens kyrka med flydda århundradens, ja med hennes mest blomstrande och segerrika perioder, så börjar wårt hjerta att klappa af glädje. Hennes upplysning, hennes nit för missionssaken, hennes sunda tro, hennes lifliga företagsamhet, hennes allwarliga fromhet — allt uppfyller oß med hopp. Oaktadt allt detta röjer sig wid sidan af den hastiga utwecklingen en ganska betänklig brist; en brist, som icke kan afhjelpas genom bibelsällskap, icke genom missionsföreningar eller skolor och lärdom, nej, icke ens genom en martyrs mod och nit; kyrkan är i saknad af det högre lif, som hon kunde lefwa och som hon måste uppnå för att kunna fullkomna sin mission. Hwad hon behöfwer är en kraft, som sätter henne i stånd att helt uppoffra sig åt Gud, att gifwa honom hela sitt hjerta, att älska honom med en odelad kärlek, att af alla sina krafter och med outtröttlig ifwer werka för alla menniskors räddning, att **försaka sig sjelf** och uppriktigt lyda ordet, som lärer, att wi icke skola lefwa för oß sjelfwa, utan lefwa för Gud och menskligheten, eller att wi skola älska Gud af allt wårt hjerta och wår nästa som oß sjelfwa. Detta, mina bröder, är hwad kyrkan och wi alla behöfwa, ja, detta måste hon wara i besittning af för att kunna bestå i den närwarande swåra kampen. Ännu lyser icke evangelii ljus öfwer hela werlden, men snart skall den tid komma, då hwarje familj på jorden skall hafwa en bibel och läsa den på sitt eget modersmål, då hwarje menighet skall hafwa en lärare, en kyrka och en söndagsskola, då missionsföreningarna skola upphöra, emedan det icke skall finnas några länder eller trakter, hwilkas hedniska mörker icke flytt för sanningens ljus, då den ena sabbatsklockans ljud skall nå till den andra öfwer hela klotet, då widskepelsen skall förswinna och afgudatempel icke

mer finnas, ja, då hela jorden skall upplysas af kristendomens ljus! Härliga utsigt! Blott en liten tid, så har allt detta skett. Men hwad sedan? Märka wi icke, att något mer är af nöden. Om alla menniskor blefwo sant omwända skulle den kristna missionen ännu hafwa något att uträtta. Samma werk skall då återstå att fullgöra i hela werlden, som nu behöfwer göras i de så kallade kristnas länder, till exempel Storbritanien och Förenta Staterna, som wäl äro de kristligaste länder på jorden. Äfwen då skall kristendomens ljus widare utwecklas och stråla i sin ofördunklade klarhet, utöfwa sin fullkomliga inflytelse, makt och öfwerswinneliga wälsignelse, hwilket endast kan i sin fulla betydelse ske, då kyrkan döpes med Jesu Ande. Hon måste uppnå den höga andliga erfarenhet, som förut warit obekant; den allt genomträngande kraft, som har sin grund i kristendomens innersta wäsen och uppenbaras i ett ostraffeligt lefwerne. Då skall det fordras mer än hwad som nu i allmänhet kallas fromhet, ja till och med hwad som för närwarande gäller som sann fromhet. Derför är det tid, att hwarje Jesu stridsman står på sin post, att han är en fullkomlig man, att han ikläder sig hela wapenrustningen och kämpar Herrens strider. Gud har hedrat oß med det stora förtroendet att uträtta hans ärenden. O, att wi kunde känna wigten af wår mission och stå upp och omgjorda oß för att kunna ära honom med att troget fullgöra hans werk! Nu behöfwer werlden män, som hafwa uppnått "Kristi fullkomliga ålders mått," icke barn, icke krymplingar. Den man, som will fullgöra sin pligt i närwarande eller kommande strider, måste wara wuxen sitt kall. Om I wiljen uträtta någonting, I Guds män, om I icke wiljen wara sysslolösa åskådare i den ärofulla kampen, om I icke wiljen dö utan andlig afkomma, så bereden eder för den betydelsefulla dag, för hwilken Gud i sin wishet gifwit eder tillwaro. Betrakten det werk I hafwen att fullgöra! Tagen i öfwerwägande eder stora förmån! Sen till, att I icke ären underhaltige! Uppfyllen edra pligter noggrant! Ja, må Gud göra oß alla till ett sådant folk, som han i sin försyn kan bruka till afhjelpande af tidehwarfwets och mensklighetens behof! Wårt werk är oß förelagdt. Må wi wara beredwilliga och dertill allwarliga. Brådska röjer sig öfwerallt. Hela werlden är i rörelse. **Snart** är tidens lösen. Hwad wi göra måste wi göra nu. I nästa ögonblick kan tillfället hafwa flytt oß ur händerna. Om en liten tid äro wi ej mera här. Ännu ett steg och wi äro gömda i grafwen. Om wi wilja tjena Gud och wåra medmenniskor, så måste wi göra det nu. O, att wi kunde wakna och se och känna de mäktiga sanningar, som göra sig gällande omkring oß! O, att wi måtte warda uppfylda af det heliga kristliga sinne, som anstår den Högstes söner och döttrar. Allt annat förgås. Wåra framgångar, wåra beprisade handlingar, wåra företräden — allt detta skall förgätas och aldrig mera nämnas. Deremot hwad wi göra för Herren och hans sak, det skall förblifwa ewennerligen. De wågor wi här sätta i rörelse skola hela ewigheten igenom röra sig i allt större och större kretsar.

Låtom oß som hastigast skåda in i den saliga ewigheten. Månne ej der äro några bewekelsegrunder att upptäcka. Huru wanskligt och föränderligt är icke allt under solen! Det liknar en förswinnande skugga. Jordisk härlighet wißnar, skönhet förbleknar. Ingenting är waraktigt. "Hwar äro wåra fäder? Lefwa profeterna ännu?" Huru obeständig, huru förgänglig är icke jorden! Snart skola wi alla lemna den. Men hwad sedan? Är hon wårt allt? Fins ingenting på andra sidan? Intet lif bortom grafwen? Intet hem för själen, då den bräckliga stofthyddan faller? Skola wi hwila i grafwen för ewigt? Så tänker du wäl icke. Du skulle icke för hela werlden wilja, att det wore på det sättet. Kroppen dör, men själen lefwer. Tidsåldrar förflyta och hon lefwer ännu. Rikta blicken framåt! Tänk på det tillkommande! Lär dig fatta betydelsen af de orden: "utan helgelse får ingen se Herren." Här kan du lefwa utan helgelse, men efter döden kan du det icke. Will du förstå helgelsens nödwändighet, så betrakta de anförda orden. Gör dem till föremål för ditt allwarligaste tänkande. Följ den saliga själen, som i ewighet strålar i Guds wälbehag, se hennes ständigt tillwäxande och sig allt mer utwecklande härlighet och hör henne sjunga sin hänförande segersång. Tusen tidsåldrar förflyta, och se derunder, huru hennes härlighet ständigt tillwäxer, blir mer och mer hög, mer och mer utwidgad, mer och mer lik Gud och huru hon sjelf mer och mer förlorar sig i himmelens oförgängliga ljus. Sådan är den själens salighet, hwilken är twagen i Jesu blod. Men märk å andra sidan en själ, som är hemfallen under Guds wrede. Tidsåldrarna fly, och derunder blir hennes mörker allt tjockare, hennes ångest allt swårare; hon är förtappad. Ewighetens tiderymder fara fram, men de tillföra henne ingen förloßning. Djupt, fasansfullt mörker omgifwer henne för ewigt. Lär då äfwen af osaligheten att inse helgelsens nödwändighet. Helighet är lif, oheliget är ewig död. Kunde du fullfölja denna jemförelse hela ewigheten igenom, och kunde du fatta endast en swag skymt af sjelfwa werkligheten, så skulle du icke längre kunna lefwa ett oheligt lif, utan du skulle fly till din Frälsares sår för att der finna skydd och lif.

Utom dessa här omnämda bewekelsegrunder kunde många andra lika kraftiga framställas, och derigenom skulle deras wigt och inflytande i betydlig mån ökas och sålunda tjena till stor nytta, men detta lemna wi åt läsaren. Wi önska, att du måtte öfwerwäga de här förklarade och söka att få erfara deras kraft på din själ. Drag dig tillbaka i din ensamhet, tag Guds ord för dig, böj dina knän i ödmjuk bön, tänk på den tillkommande domen, skåda in i ewigheten och så gör dig sjelf denna enkla fråga: skall jag söka att blifwa helig? Du skall få ett swar, ja ett swar, som är så mycket som tusen bewekelsegrunder. Lyd det swaret, och allt skall gå wäl. Låt ingenting hindra dig att göra Guds wilja.

Då jag slutar detta kapitel, känner jag en djup rörelse i min själ. Jag wänder blicken på det tillkommande och frågar: hwad skall utgången blifwa? Snart skola både författaren och hans läsare lemna

jorden. Den hand, som nedskref dessa rader, skall ligga kall i grafwen, och de ögon, som fara öfwer bladen i denna bok, skola wara tillslutna i döden. I hwad tillstånd skola wi då befinna oß? Millioner år skola förswinna, och åter fråga wi: i hwad tillstånd skola wi då befinna oß?

Tionde kapitlet.

Förmaningar till kristna, som bekänna sig hafwa uppnått fullkomlig helgelse.

Kristna äro ofta i behof af förmaning, och det icke alltid minst, då de äro som längst framskridna i helgelse. På samma gång wi medgifwa, att ej ens den mest religiösa fulländning utesluter ofullkomlighet och swaghet i en wiß mening, lära wi äfwen, att de fullkomligaste kristna kunna behöfwa råd och förmaningar, och antingen de behöfwa dem eller icke, skola de dock, i samma mån de äro ödmjuka och mißtrösta på sig sjelfwa, tacksamt mottaga förmaningar som gifwas dem i god affigt och på ett rätt sätt.

Till dig min broder, som kommit till hwila i Jesus och blifwit "rotfästad och grundad i kärleken," ställer jag nu mina förmaningar. Du är uppriktig i din bekännelse, och du känner dig sjelf. Du är icke inbilsk, icke swärmisk, icke anspråksfull. Du är Guds barn och till en del äfwen helgad. Med hjertats tro har du fullkomligt omfattat löftena. Du känner Guds kraft och är "delaktig af gudomlig natur." "Du lefwer icke mera sjelf, utan Kristus lefwer i dig, och det du nu lefwer i köttet, det lefwer du i Guds Sons tro." Men du är ännu i werlden, din strid är icke slutad, ditt werk icke fulländadt. Ännu äro dig förelagda pligter, pröfningar, lidanden, förmåner och förbindelser, ja, kanhända flera och större, än då du befann dig i ett lägre helgelsetillstånd. De starkaste och fullkomligast bewäpnade krigarne äro wanligen stälda på den plats, der de äro utsatta för de största faror. Du bör weta och wet det utan twifwel, att många blickar äro riktade på dig, att du är bland männen med glänsande wapen i förtruppen, att "omkring dig är lägrad en stor sky af wittnen," wittnen, som trängas omkring dig på jorden, uppstiga från afgrunden och i stora skaror nedkomma från himmelen, hwilka alla, naturligtwis af olika bewekelsegrunder, uppmärksamt följa dina rörelser, och af hwilka hwar och en hyser särskilda önskningar angående ditt förhållande. Huru mycket beror ej på ditt handlingssätt! Huru wigtigt är det icke, att du troget fullgör dina pligter! Du behöfwer mycken nåd, mycket hjeltemod, mer än en martyrs fasthet. Du är fanbärare, och derför, om du faller eller till och med blott wacklar, så wäckes derigenom ett stort uppseende. Om du står fast, så skall din lön blifwa stor på den dagen.

Har du funnit helgelsens kostliga perla, så önskar du ingenting hellre än att dina medmenniskor äfwen måtte komma i besittning af denna stora skatt. För detta lefwer du, för detta arbetar du och beder och för detta gör du dig mycken möda. "Du wäntar derefter mer än wäktaren efter morgonen." Stort är ditt answar och stor är den **fara**, hwari du sjelf swäfwar, med afseende härpå. Wäl dig, om du behåller detta i ditt minne och gömmer det i ditt hjerta. En icke ringa hjelp i din answarsfulla belägenhet bereda wi dig genom att anföra följande råd och förmaningar af den store och fromme mannen John Wesley.

"Fr. Hwilket är det första råd, som wi skola gifwa helgade själar?

"Sw. Waken beständigt och bedjen Gud om nåd att öfwerwinna hwarje dragning till högmod. Om Gud har utkastat denna synd, så sen till, att hon icke åter får inträda. Hon är farlig öfwer all beskrifning. I kunnen lätt och obemärkt åter glida in deruti, i synnerhet om i tänken, att ingen fara är för handen. 'Ja, men jag tillskrifwer Gud allt hwad jag har.' Det kan du och ändå wara högmodig. Det är högmod som gör, att wi icke blott tillskrifwa oß sjelfwa någonting, utan äfwen tro att wi hafwa, hwad wi i werkligheten icke hafwa. L. till exempel tillskref Gud allt ljus han hade, och så tillwida war han ödmjuk, men derjemte trodde han, att han hade mer ljus än någon annan, och uppenbarade dermed sitt högmod. Så tillskrifwer du Gud all den kunskap du har, och i detta afseende är du ödmjuk. Men om du tror, att du har mer, än du werkligen har, eller om du tror, att du är så lärd af Gud, att du icke mer behöfwer menniskors underwisning, så ligger stolthet wid dörren. Du behöfwer blifwa underwisad icke allenast af de mest framstående utan äfwen af den ringaste lärare, ja af alla menniskor. Ty 'Gud sänder underwisning genom hwem han will.'

"Säg derför icke till någon, som will råda eller tillrättawisa dig: 'du är blind, du kan icke lära mig.' Säg icke: 'detta är din egen wisdom, som ditt blinda förnuft ingifwer dig,' utan öfwerwäg noga inför Gud hwad som har blifwit sagdt.

"Kom alltid ihåg, att mycken nåd innefattar icke alltid mycket ljus. Dessa nådegåfwor har man icke alltid i lika mått. Mycket ljus kan wara, der det finnes ringa kärlek, och mycken kärlek kan wara, der det finnes ringa ljus. Hjertat har mer wärme än ögat, likwäl kan det icke se. Gud har wisligen så fogat kroppens lemmar tillsammans, att ingen kan säga till den andra: 'jag behöfwer dig icke.'

"Om du föreställer dig, att ingen annan kan underwisa dig, än den som sjelf är frälst från synden, så begår du ett ganska stort och farligt mißtag. Gif ej rum för denna tanke ett ögonblick, ty den leder dig i tusentals andra mißtag och åstadkommer obotlig skada. Nej, makten att styra grundar sig ej på allmän nåd, såsom några mena, utan på enskild kallelse. Märk hwad aposteln säger: 'waren erkänsamme emot dem, som arbeta ibland eder och stå eder före i Herranom och tillrättawisa eder.' Lyd dem och tro icke, att du wet allt bättre än de. Erkän deras ställning och din egen, och kom alltid i håg, att mycken kärlek innefattar icke alltid mycket ljus.

"Många, som icke hafwa gifwit akt på hwad wi här säga, hafwa i anledning deraf gjort sig skyldiga till swåra förseelser, och inför menniskor hafwa de åtminstone synts wara högmodiga. O, akta dig för både det som synes wara ondt och för sjelfwa det onda! Må det wara i dig samma ödmjuka 'sinne, som war i Kristus Jesus.' 'Håll dig hårdt wid (war genomträngd af eller inswept i) ödmjukheten.' Må den icke allenast uppfylla dig, utan äfwen betäcka dig helt och hållet. Må höflighet och sjelfförsakelse wara rådande i alla dina ord och handlingar. Må allt hwad du talar och gör wisa, att du är liten, ringa, eländig och usel i dina egna ögon.

"Såsom exempel härpå må nämnas, att du alltid bör wara redo att bekänna det fel, hwarmed du är behäftad. Om du någon gång har tänkt, talat eller handlat orätt, så war ej sen att bekänna det. Tro aldrig, att en sådan bekännelse skadar Guds sak, nej, den befrämjas derigenom. War derför öppen och oförbehållsam, när du beträdes med förseelser. Sök hwarken att förneka eller dölja dem, utan låt dem synas sådana de äro, och du skall derigenom icke lägga hinder i wägen för evangelium, twärtom pryder du derigenom Jesu lära.

"Fr. Hwilket är det andra råd, som wi skola gifwa helgade själar?"

"Sw. Akten eder för swärmeri, som är en dotter af högmodet. O, måtten I hålla eder på långt afstånd derifrån! Lemnen aldrig en upprörd inbillning fria tyglar. Tillskrifwen icke obetänksamt åt Gud, allt hwad I erfaren. Tron icke för hastigt, att drömmar, röster, intryck, syner eller uppenbarelser äro från Gud. De kunna wara från honom. De kunna wara från naturen. De kunna wara från djefwulen. Derför "tron icke hwar och en ande, utan pröfwen andarna, om de äro af Gud!" Pröfwen allt efter Guds skrifna ord, och i allt böjen eder derunder. I ären utsatta för att råka i swärmeri, så ofta I afwiken, om än så litet, från skriften, ja, från den klara bokstafliga meningen af en enda text, då den fattas i sitt sammanhang. I ären i samma fara, om I föraktén förnuftig bewisning, kunskap eller mensklig lärdom, hwilka alla äro förträffliga Guds gåfwor och kunna tjena till stor nytta.

"Jag förmanar eder att aldrig bruka orden wisdom, bewisning eller kunskap, med förakt. Twärtom bören I bedja att komma till allt större insigt i sådana ämnen. Om I menen werldslig wishet, onyttig kunskap och falsk bewisning, så bören I säga det; men äfwen här skolen I iakttaga den försigtighet, att I frånskiljen agnarna och behållen hwetet.

"Ett mycket allmänt swärmeri består deruti, att man hoppas winna ändamålet utan att bruka medlen, såsom att erhålla kunskap utan att ransaka skriften och utan att söka råd hos Guds barn, att tro sig kunna få andliga krafter utan oaflåtlig bön och ständig waksamhet, att wänta sig wälsignelse utan att höra Guds ord wid alla möjliga tillfällen.

"Många äro förmätna och tro icke, att satan med sin list kan bedraga dem. De hafwa öfwergifwit att ransaka skriften. De säga: 'Gud skrifwer allt sitt ord i wåra hjertan; derför behöfwa wi ej läsa hans skrifna ord.' Andra få det så för sig, att de icke behöfwa höra

ordet, och de afhålla sig i synnerhet från morgonpredikan.[1] O, låten warna eder, alla I, som weten med eder, att detta angår eder! I hafwen lyßnat till fiendens röst. Tagen åter eder tillflykt till Kristus och wandren den gamla goda wägen, 'som en gång de heliga öfwerantwardad (eller föreskrifwen) är,' den wägen, om hwilken äfwen hedningarne wittnade sålunda: 'de kristna stiga tidigt upp hwarje morgon och sjunga lofsånger åt sin Gud Kristus.'

"Sjelfwa begäret att 'wäxa i nåden' kan stundom leda till swärmeri. På samma gång det beständigt leder oß att söka ny nåd, kan det äfwen drifwa oß att söka något annat nytt än ny förökelse af kärleken till Gud och wår nästa. Så har detta begär bewekt några att söka och att inbilla sig hafwa undfått gåfwor af ett nytt slag och ett nytt hjerta, som är annorlunda än andra kristnas, i anledning deraf inlägga de en särskild betydelse i följande uttryck: 1) att älska Gud af all håg, 2) af all själ, 3) af alla krafter, 4) att wara ett med Gud, 5) att wara ett med Kristus, 6) att hafwa det fördolda lifwet med Kristus i Gud, 7) att wara död med Kristus, 8) att wara uppstånden med honom, 9) att sitta med honom på Guds högra hand i himmelen, 10) att wara upphöjd med honom på hans tron, 11) att wara i det nya Jerusalem, 12) att se Guds tabernakel komma ned bland menniskorna, 13) att wara död för alla gerningar, 14) att ej wara utsatt för död, lidande, bekymmer eller frestelse.

"En orsak till många af dessa mißtag är den, att man anser hwarje ny, kraftig tillämpning af hwart och ett af dessa skriftställen på hjertat för att wara en gåfwa af ett nytt slag, icke besinnande att åtskilliga af dessa bibelns löften ännu icke äro fullkomnade, att de flesta af de återstående uppfyllas, när wi warda rättfärdiggjorda, och de öfriga den stund wi warda helgade. Hwad som återstår är att wi skola erfara dem i högre grad. Detta är allt hwad wi hafwa att wänta.

"En annan orsak till dessa och tusentals dylika mißtag är den, att man icke djupt nog besinnar, att kärleken, den ödmjuka, milda, tåliga

---

[1] Den här antydda morgonpredikan höll John Wesley och hans samtida medarbetare kl. 5 på morgonen, "på det medlemmarnes timliga göromål icke måtte blifwa förhindrade." Se **Predikningar af John Wesley; andra samlingen sid. 443.** Wesley war, äfwen i detta fall, Jesu sanne efterföljare. Wår Frälsare stod bittida upp. Han war en morgonpredikant. "Om morgonen bittida infann han sig åter i templet, och allt folket kom till honom; och han satte sig och lärde dem." "**HERLIGHETENS HERRE**" uttydde lifwets wäg, i sitt heliga tempel och de fromma åhörarne sutto wid hans fötter, lyßnande uppmärksamt till "de nådefulla orden som utgingo från hans mun." Den uppgående solen kastar sina första strålar in i templet, då wår tillbedjanswärde Frälsare utropar: "Jag är werldens ljus, den mig följer, han skall icke wandra i mörkret, utan han skall hafwa lifwets ljus." Se Joh. 8: 1—12. O, hwilka härliga underbara morgnar! Wäl måtte wår Frälsares fromma åhörare säga: "Herre, här är oß godt att wara." Den, som stiger bittida upp om morgonen för att tillbedja Gud, antingen i sitt enskilda bönerum eller i helgedomen, är wäl beredd för dagens pligter och pröfningar. Förmånerna af att stiga bittida upp kunna wi lära känna genom att betrakta John Wesleys predikan, den tjugofjerde i andra samlingen.

kärleken, är den högsta af Guds gåfwor; att alla syner och uppenbarelser, hwilka de än må wara, äro obetydliga i jemförelse med kärleken; och att alla här ofwan uppräknade gåfwor äro antingen innefattade i kärleken eller oändligt underordnade densamma.

"Det wore wäl, om I allwarligt besinnaden detta, nämligen att kärleken är alla himlars himmel. I sann kristendom finnes ingenting högre än kärleken, ja, den innehåller i sjelfwa werket ingenting annat. Om I sen efter någonting annat och mer än kärleken, så sen I långt från det föresatta målet och I afwiken från den konungsliga wägen. När I frågen andra: 'hafwen I undfått den eller den wälsignelsen?' så, om I menen någonting annat och mer än kärleken, menen I orätt. I leden dem bort från wägen och fören dem på en willostig. Fatten det derför i edra hjertan, att från den stund Gud frälste eder från all synd, hafwen I ingenting mer att eftersträfwa, ingenting högre att söka än den kärlek, som beskrifwes i 1 Kor. 13 kap. I kunnen ej komma högre, förr än I ären i Abrahams sköte.

"Akten eder då, jag upprepar det än en gång, för swärmeri. Swärmeri är till exempel den inbillningen, att I menen eder wara i besittning af 'profetians gåfwa' jemte gåfwan att 'åtskilja andar.' Jag deremot tror, att ingen af eder har eller någonsin haft denna gåfwa. Akten eder för att efter edra egna känslor döma menniskor onda eller goda. Skriften lärer ej, att man får döma sin nästa efter sitt eget tycke. O, att I måtten strängt hålla eder 'till lagen och wittnesbördet!'

"Fr. Hwilken är den tredje förmaningen?"

"Sw. Akten eder för lagskänderi, hwarigenom 'I gören lagen', eller en del deraf, 'om intet genom tron.' Swärmeri leder eder raka wägen i denna willfarelse. Hwardera af dessa twå willfarelser är alltid förenad med den andra. Den senare stjäl sig på eder under tusentals olika former, så att I kunnen aldrig nog waka och bedja deremot. Akten eder för allt, ware sig i lära eller lefwerne, som lutar åt det hållet. Sjelfwa den stora sanningen, att 'Kristus är lagens ände,' kunna wi mißförstå och derigenom fatta owilja för lagen, om wi icke betänka, att han har inneslutit hela sedelagen till punkt och pricka i kärlekens lag. Akten eder för att tänka: 'Emedan wi äro uppfylda med kärlek, behöfwa wi ej bekymra oß om helgelse. Emedan wi alltid bedja, behöfwa wi ej affkilja någon tid för enskild bön. Emedan wi alltid waka, behöfwa wi icke någon särskild sjelfpröfning.' Låtom oß 'förhärliga lagen!' d. ä. hela det skrifna ordet, 'och hålla den i ära.' Må wi alla instämma i denna bekännelse: 'Din muns lag är mig bättre än mång tusende stycken guld och silfwer. Huru hafwer jag din lag kär; dagligen är den min betraktelse.' Jag förmanar eder, att I akten eder för partiskhet. Inskränken icke eder kärlek och wälgörenhet endast till dem, som kallas metodister, och ännu mindre till de mycket få af dem, hwilka synas wara förnyade i kärleken, eller till dem, som tänka lika med eder. O, gören icke en sådan inskränkning till edert schibbolet! Iakttagen en sträng tystlåtenhet med affeende på hwad I sjelfwa gören. Upphören att tala så mycket om edra egna

werk, ty sådant är orätt. Exempelwis anför jag här, hwad någon har sagt: 'I hafwen undfått en stor wälsignelse. Men I begynten att tala derom till edert eget beröm, och derjemte tilläten I eder en och annan owaksamhet, derför är wälsignelsen förlorad. I skullen hafwa warit tystlåtna.'

"Akten eder för sjelfwisk wällefnad, så mycket mer, som det ju ej är owanligt, att man gör en dygd deraf, att man ler åt dem som öfwa sjelfförsakelse samt dagligen taga upp sitt kors, fasta och äro återhållsamma. Akten eder för att döma andra hårdt, tänken ej ondt om dem, som i ett och annat motsäga eder rörande läran eller lefwernet, kallen dem ej blinda, döda, fallna eller fiender till werket. Akten eder för dem hwilka predika endast om tron men förnekar eller förbigå deß inwerkan och derjemte fördöma, såsom blinda lagträlar, dem, som underwisa folket mera fullständigt om den andliga wägen. Någon gång kan det wara rätt att endast predika om bättring, wid ett annat tillfälle om tron och åter wid en annan tid uteslutande om helgelse; men i allmänhet äro wi kallade att förkunna hela Guds råd och att profetera eller underwisa i full öfwerensstämmelse med trosregeln. Guds skrifna ord afhandlar allt hwad till rättfärdigheten hörer, från det största till det minsta, såsom att wi skola wara måttliga, höfliga, flitiga, tåliga och hedersamma mot alla menniskor. Så werkar äfwenledes den Helige Ande det samma i wåra hjertan, och uppwäcker derwid icke blott längtan efter helgelsen i allmänhet, utan drifwer oß äfwen att söka hwarje särskild nådegåfwa, ja, allt 'hwad sant är, hwad ärbart, hwad rätt, hwad kyskt, hwad ljufligt, hwad wäl lyder. Och detta är fullkomligt riktigt, ty då 'tron warder af gerningar fulländad,' så följer af lydnad eller olydnad, att trons werk fulländas eller förstöres, och att menniskan kommer i åtnjutande af Guds wälbehag eller ådrager sig hans wrede.

Fr. "Hwilken är den fjerde förmaningen?"

Sw. "Akten eder för efterlåtenhetssynder. Förloren intet tillfälle att göra allt slags godt. Waren nitiska att utöfwa goda gerningar. Uraktläten icke att göra kärleks- och barmhertighetswerk. Gören allt godt I möjligen kunnen mot menniskors kroppar och själar. Tänken särskildt på detta bud: 'du skall straffa din nästa, på det du icke skall bära skuld för hans skull.' Waren alltid arbetsamme. Låten aldrig lättja och sysslolöshet komma eder till last. Gifwen icke menniskorna anledning att säga om eder: 'de äro lättingar.' Det skola många säga ändå, men låten hela edert uppförande wara en wederläggning af förtalet. Waren alltid sysselsatta. Förloren ingen tid, icke ens den minsta del deraf. Tagen wara på minuterna, på det ingenting må förfaras. 'Allt hwad eder för handen kommer att göra det gören. 'Waren sena till att tala' och då I talen, bruken all försigtighet. 'Der många ord äro, der är icke synden borta.' Talen icke mycket och icke heller länge för hwarje gång. Få äro de, som kunna samtala nyttigt mer än en timme. Afhållen eder strängt från fromt sqwaller och onyttigt andligt prat.

"Fr. Hwilken är den femte förmaningen?"

"Sw. Föregån alla med godt exempel uti att förneka eder sjelfwa och upptaga edert kors dagligen. Wisen dem, att I icke söken sådana nöjen, som icke föra eder närmare Gud, ej heller afskyr sådan nöd, som drifwer eder att ropa till honom; att hela edert syftemål är att behaga honom, hwad I än gören eller liden; att med afseende på sorg eller glädje, ära eller förakt, rikedom eller fattigdom, edert hjertas tal är:

'Jag tillhör Gud i lif och död
och är tillfreds i fröjd och nöd.'

"Fr. Hwilken är den sjette förmaningen?"

"Sw. Akten eder för att åstadkomma söndring och oenighet i Kristi kyrka. Den inre oenigheten, som består deruti, att 'lemmarna upphöra att hafwa omsorg den ene för den andre,' 1 Kor. 12: 25, är sjelfwa roten till all twedrägt och all yttre söndring. Akten eder för allt, som leder till strid. Akten eder för att wara stridslystna, ja, för allt som synes leda till twist. Må derför ingen säga: 'jag är paulisk eller jag är apollisk.' Detta tal förorsakade söndring i Korint. Må ingen säga: 'denne är min predikant, den bästa predikant i landet. Gif mig honom och låt andra få alla de öfriga.' Allt detta alstrar och närer oenighet och söndrar dem, som Gud har förenat. Förakten icke någon predikant och gören ingen onyttig derigenom att I talen illa om honom. Upphöjen icke någon predikant öfwer de andra, ty dermed skaden I honom och Guds sak. Dömen ej en predikant hårdt, derför att hans predikan är något osammanhängande och ofullkomlig till uttryck, nej, icke heller för mißtag, äfwen om de skulle wara werkliga. Om I wiljen undwika att åstadkomma söndring, så bören I efterlefwa alla de regler, som äro gällande i föreningen. Afhållen eder aldrig från edert klaßmöte, waren aldrig borta från något af de öfriga mötena. Dessa äro sammanhållningstågen i wåra föreningar, och allt, som förswagar eller länder till att förswaga wår wördnad för dessa eller wår noggrannhet i att besöka dem, skadar sjelfwa roten i wårt samfund. Härom har någon sagt: 'den del af wår werksamhet, som består deruti, att under weckan särskilda möten hållas för bön, sjelfpröfning och inbördes förmaning, har bewisat sig wara det bästa medel till stadfästande och bewarande af den wälsignelse, som erhållits genom det predikade ordet, hwarjemte tillfälle beredes att bibringa dem uppbyggelse, hwilka ej kunna besöka den allmänna gudstjensten; ty utan dessa möten för tillwäxt i gudaktighet hafwa de ifrigaste ansträngningar att åstadkomma förbättring genom predikande befunnits wara af kort waraktighet.'

"Tillåten icke en enda tanke hos eder uppkomma att afsöndra eder från edra bröder, ehwad deras meningar öfwerensstämma med edra egna eller icke. Menen icke, att en menniska syndar, derför att hon icke tror eder, icke erkännen det wara rätt, hwad I sägen; eller att den eller den meningen måste nödwändigt antagas, såsom om kristendomen skulle med den samma stå eller falla. Akten eder för otålighet. Motsägen icke andra. Dömen icke hårdt och tänken icke ondt om dem,

som icke kunna betrakta saken såsom I, eller som anse det wara sin pligt att motsäga eder i stort eller smått. Jag fruktar, att många af oß hafwa dömt hårdt om andra, endast derför att de motsagt hwad wi påstått. Allt detta förorsakar söndring, och genom ett sådant förhållande åstadkomma wi, att andra tänka ondt om oß.

"O, akten eder för häftighet och snarstickenhet. Akten eder för att wara så lättretliga, att I icke kunnen tåla, hwad man talar till eder; att blifwa så förtörnade öfwer det minsta ord, att I öfwergifwen dem, som icke obetingadt antaga, hwad I ansen såsom skriftens rätta lära.

"I bören wara beredda på motsägelse och motstånd jemte kors af mångahanda slag. Tänken på Pauli ord: 'eder är af nåd gifwet för Kristus' — för hans skull, såsom en frukt af hans död och medlarwerk för eder — 'icke allenast att tro på honom, utan jemwäl att lida för honom.' Fil. 1: 29. **Eder är gifwet, ja, af nåd gifwet!** Gud gifwer eder detta motstånd och detta lidande. Det är ett nytt prof på hans kärlek. Icke wiljen I wäl förneka gifwaren, förakta hans gåfwa och anse den såsom en olycka? Wiljen I icke hellre säga: 'Fader, stunden är kommen, att du skall blifwa förhärligad, gif nu dina barn att lida någonting för dig och gör med oß efter din wilja?' Kommen i håg, att intet af allt detta hindrar Guds werk eller edra själars sanna bästa, så framt I förhållen eder rätt. Gud har i sin försyn förordnat detta lidande för eder, så att, på samma gång det är oundwikligt, är det äfwen gagneligt, ja nödwändigt för eder. Derför mottagen det från Gud willigt och tacksamt. Tron icke, att det träffar eder af en händelse. Fastän det stundom synes komma från menniskor, är det dock Gud, som tillstädjer det, och derför bören I derwid wara ödmjuka, saktmodiga, eftergifna, wänliga och milda mot dessa menniskor. Huru? Skullen I icke kunna wisa foglighet i edert utseende och handlingssätt? Kommen i håg hwad som berättas om lady Cutts: 'Man har sagt om den romerske kejsaren Titus, att aldrig någon gick tröstlös från honom. Men om henne kunde man säga, att aldrig någon gick tröstlöst till henne; alla woro nämligen wissa derom, att de af henne skulle blifwa wänligt mottagna och erhålla hwad de önskade.'

Akten eder för att fresta andra att afsöndra sig från eder. Gifwen icke någon en förargelse, som möjligen kan undwikas. Sen till, att edert lefwerne i allt öfwerensstämmer med eder bekännelse, och pryden Gud wår Frälsares lära i alla stycken. Waren i synnerhet warsamma, då I talen om eder sjelfwa. I fån wißt icke förneka Guds werk, men talen derom, då I blifwen dertill kallade, på ett så oförargligt sätt som möjligt. Undwiken alla höga och stora ord. I behöfwen icke gifwa det andliga werket något uttryckligt namn, hwarken fullkomlighet, helgelse eller den högre wälsignelsen, och I behöfwen icke särskildt nämna, att I hafwen uppnått denna fullkomlighet. Deremot kunnen I bekänna, hwad Gud har werkat för och I eder. I kunnen säga: 'wid det och det tillfället erfor jag en sådan förändring, som jag egentligen icke kan uttala, och sedan den tiden har jag icke warit beherskad af

högmod, egenwilja, wrede eller otro, utan har erfarit fullheten af kärleken till Gud och alla menniskor.' Om någon framställer andra frågor, så beswaren dem på ett hoffamt och okonstladt sätt.

"Om någon eller några af eder skulle åter affalla från sitt närwarande tillstånd och duka under för högmod eller otro eller för sådana syndiga begär, från hwilka I nu ären befriade, så förneken ej eder synd, döljen den icke, och försłwaren den icke heller, så sant I wiljen blifwa frälsta. Hwad synd det än må wara, så gån till någon, för hwilken I hafwen förtroende, och omtalen allt, såsom det är. Gud skall förläna den personen nåd att i rätta tiden tala ett tröstens ord, som skall wara helsosamt för edra sjuka själar. Han skall också wisserligen upprätta eder åter och låta de hjertan, som äro förkrossade ånyo fröjdas.

"Fr. Hwilken är den sista förmaningen?"

"Sw. Waren äfwen exemplariska i all utwärtes ting, såsom i klädsel och i så kallade små ting, i att gifwa ut edra penningar, hwarwid I bören undwika alla onödiga utgifter. Befliten eder också om att wara af hjertat allwarliga, och det icke blott wid wissa tillfällen, utan beständigt. Ware edert umgänge sant kristligt och till nytta för andra. Sålunda skolen I wara 'ljus, skinande uti ett mörkt rum,' och I skolen dagligen 'wäxa i nåden,' till deß 'eder rikligen förlänas ingången i wår Herres och Frälsares Jesu Kristi ewiga rike.'

"De flesta af de föregående förmaningarna äro till hela sin kraft innefattade i följande betraktelser, hwilka jag önskar, att I, näst den heliga skrift, måtten allwarligt och ofta begrunda.

"1. Hafwet är en förträfflig bild af Guds och hans Andes fullhet. Ty såsom alla floder återwända till hafwet, så återwända de rättfärdiga med sina kroppar och själar samt alla sina goda gerningar i Gud för att i honom njuta den ewiga hwilan.

"Ehuru alla Guds nådegåfwor ytterst bero på hans blotta godhet, har det dock behagat honom att i allmänhet låta dem härröra från deras böner, underwisning och helighet, med hwilka wi umgås. Med starka osynliga krafter drager Gud ofta själar till sig genom deras umgänge med andra personer.

"De sympatier eller medkänslor, som werkas af nåden, öfwerträffa wida dem, som härröra från naturliga slägtskapsförbindelser.

"Djupt gudfruktiga menniskor hafwa känning af andras böjelser, som naturligen härröra från sann eller falsk kärlek; de äro känsliga för det goda eller onda hos dem, hwilka de älska för Guds skull. Detta kan dock endast fattas af dem, som förstå kärlekens tungomål.

"I djupet af själen kan det wara lugn, äfwen då wi befinna oß i många utwärtes oroligheter, alldeles såsom det på hafsbottnen är fullkomligt stilla, under det att ytan är i häftig rörelse.

"Medel, som mycket befordra tillwäxten i nåden, äro de olyckor, motgångar och förluster, som wi stundom få erfara. Wi borde mottaga dem med all tacksamhet, ja, mycket hellre än medgång och glada

dagar, om icke för annat, så åtminstone derför att wår egen wilja har ingen del deri.

"Det bästa sättet att undgå lidanden är att willigt uthärda dem, så länge det behagar Gud.

"Om wi lida förföljelse och nöd på ett rätt sätt, så uppnå wi ett högre mått af likformighet med Kristus, — just genom den förbättring wi winna derigenom, — än som kunde hafwa skett genom att, i utöfning af talrika goda gerningar, efterfölja hans barmhertighet.

"Ett af de största prof på Guds kärlek till dem, som älska honom, är det, att han sänder dem nöd jemte nåd att bära den.

"Äfwen i den största nöd böra wi bekänna, att Gud är med oß, och i det wi mottaga allt från hans hand, äro wi wid godt mod midt i lidandet, enär det kommer ifrån honom, hwilken älskar oß, och hwilken wi älska.

"Det medel, hwarmed Gud lättast drager menniskor till sig, är det, att han tillskickar dem nöd i och med det, som de älska mest, och att han låter denna nöd härröra från någon god handling, som är gjord af uppriktigt hjerta, emedan ingenting kan tydligare wisa dem tomheten af hwad som är kärast och mest önskwärdt i werlden.

"2. Sann undergifwenhet består i en äkta likformighet med hela Guds wilja, hwilken, med undantag af synden, will och gör allt, som sker i werlden. Med afseende härpå ha wi endast att mottaga allt som händer oß, ondt och godt, såsom warande efter Guds wilja.

"I de största wederwärdigheter, som kunna hända de rättfärdiga, ware sig att de hörröra från himmelen eller från jorden, förblifwa de i orubblig frid och äro fullkomligt undergifna Gud förmedelst en inwärtes på kärlek grundad wördnad för honom, hwari alla deras själsförmögenheter äro förenade till ett.

"Wi böra i stillhet uthärda allt som händer oß, tåligt fördraga andras och egna brister, bekänna dem inför Gud i enskild bön eller i Andens outsägliga suckar; men wi få icke tala ett bittert eller knorriskt ord, aldrig knota eller klaga, utan wara fullkomligt williga, att Gud må handla med oß, såsom det täckes honom. Wi äro hans dyrt köpta egendom, och derför måste wi wara beredda på att lida, ja till och med lida döden, utan att beklaga oß, att det sker oß orätt.

"Wi måste fördraga dem, som wi icke kunna förbättra, och outtröttligt frambära dem i bönen inför Gud. Sådan är den sanna undergifwenheten. Emedan Gud har haft tålamod med wåra swagheter, så böra äfwen wi tåla hwarandras brister för hans skull.

"Att man öfwergifwer allt, försakar allt, i affigt att söka Jesus och följa honom till Betlehem, der han föddes, till Pilati palats, der han gißlades, till Golgata, der han dog på korset — allt detta är en så stor nåd, att hwarken sjelfwa saken eller kunskapen derom gifwes åt någon utom genom tron på Guds Son.

"3. Det gifwes ingen kärlek till Gud utan tålamod, intet tålamod utan ett ödmjukt och wänligt sinnelag.

"Ödmjukhet och tålamod äro de säkraste prof på kärlekens tillwäxt.

"Ödmjukhet allena förenar tålamod med kärlek, hwarförutan det är omöjligt att hafwa nytta af lidandet, ty derförutan kunna wi ej undwika att knota, i synnerhet om wi tycka, att wi ej gifwit menniskorna någon anledning att förorsaka oß lidande.

"Sann ödmjukhet är ett slags sjelfförintelse, och denna åter är alla dygders medelpunkt.

"En själ, som är omwänd till Gud, bör wara uppmärksam på allt, som talas till henne om salighetssaken, och det bör wara hennes önskan att hemta nytta deraf.

"Af de synder, som Gud har förlåtit oß, må ingenting annat qwarblifwa än en djupare ödmjukhet i hjertat och en strängare waksamhet öfwer wåra sinnesrörelser och ord, öfwer wåra handlingar och wåra lidanden.

"4. Att hafwa tålamod med menniskor och fördraga deras onda wanor med saktmodighet och tystlåtenhet är summan af det kristliga lifwet.

"Först och främst skola wi omfatta Gud med wår kärlek, dernäst skola wi öfwa kärleken genom att fördraga andras felaktigheter. Denna öfning skola wi begynna i wår egen familj.

"Wi skola hufwudsakligen öfwa wår kärlek mot dem, som mest oroa oß med affeende på wårt religiösa tänkesätt, wårt sinnelag, wår kunskap eller wår önskan att förmå andra blifwa lika dygdiga som wi sjelfwa gerna wille wara.

"5. Det är icke lätt att wisa exempel på, att Gud gifwer sin Ande åt dem, som äro stadfästade i nåden, så framt de icke bedja derom wid alla tillfällen, icke endast en gång, utan många gånger.

"Med hänsyn till själens tillwäxt i nåd gör Gud ingenting, om menniskan icke beder, ty allt hwad han gör i denna sak, det gör han såsom swar på wåra böner. Wi få icke tro, att de, som blifwit omwända till Gud utan att sjelfwa bedja (i fall sådant någon gång inträffar), blefwo det utan andras böner. Hwarje ny seger, som en själ winner, är en werkan af en ny bön.

"Så ofta wi äro stadda i bekymmer af något slag, skola wi taga wår tillflykt till bönen, på det wi må bereda rum hos oß för Guds nåd och ljus, och derefter skola wi fatta beslut utan att oroa oß om hwad utgången månde blifwa.

"I de swåraste frestelser är det tillräckligt att se på Kristus och uttala hans namn, hwarigenom wi öfwerwinna den onde, så framt wi göra det i tron och med ett förtröstansfullt sinne.

"Guds bud, att wi skola 'bedja utan återwändo,' grundas på det nödwändiga behof wi hafwa af hans nåd till bewarande af Guds lif i själen, hwilket icke ett ögonblick kan ega bestånd utan denna nåd, såsom kroppen icke kan lefwa utan luft.

"Att wi tänka på eller tala till Gud, att wi göra eller lida något för honom, är alltsammans bön, i synnerhet då det är wårt syftemål att älska honom och wår önskan att täckas honom.

"Allt hwad en kristen gör, äfwen då han äter och sofwer, är bön, när det sker på ett rätt sätt och efter Guds ordning, så att man ingenting lägger dertill och ingenting tager derifrån efter eget godtycke.

"Bönen eger fortfarande bestånd i hjertats begär, äfwen då förståndet sysselsättes med utwärtes ting.

"I själar, som äro uppfylda med kärlek, är begäret att täckas Gud en bön utan återwändo.

"Såsom det bittra hat, som djefwulen utöfwar mot oß, kallas ett lejons rytande, så kan wår innerliga kärlek till Gud kallas ett ropande efter honom.

"Gud fordrar endast af sina stadgade barn, att deras hjertan må wara i sanning renade, och att de oaflåtligen frambära inför honom de önskningar och föresatser, som härröra från fullkomlig kärlek. Ty dessa önskningar, dessa kärlekens rätta frukter, äro de mest fullkomliga böner, som kunna uppkomma af denna kärlek.

"6. Det är endast de helgade, som förmå inse, huru jemn den wäg är, hwarpå Gud förer dem, hwilka följa honom, och huru de äro fasthängande wid honom, så länge de ega en ständig förtröstan på honom.

"Det är nästan otroligt, af huru stor betydelse äfwen de minsta ting äro inför Gud, och hwilka swåra händelser stundom kunna följa på sådana fel, som wi anse wara obetydliga.

"Såsom ett mycket litet sandkorn kan åstadkomma oordning i ett urwerk och ett nästan osynligt grand förmörka wår blick, så kan äfwen den minsta synd, som finnes i hjertat, hindra deß rätta rörelse till Gud.

"Wi böra eftersträfwa att wara sådana i kyrkan som helgonen äro i himmelen, och i wårt hem såsom de heligaste menniskor äro i kyrkan; wi skola göra alla wåra gerningar i hemmet med sådant sinne som wi bedja i kyrkan, tillbedjande Gud af hjertats grund.

"Wi skola ständigt bemöda oß att bortlägga alla onyttiga ting, som wi omgifwa oß med; Gud affkär wanligen wåra själars skadliga utskott i samma mån, som wi aflägga det öfwerflödiga på wåra kroppar.

"Det bästa medel att motstå djefwulen är att wi förstöra werldswäsendet inom oß och på deß ruiner resa åt Gud en byggnad af kärlek. Då skola wi begynna redan här i detta förgängliga lifwet att älska Gud, såsom wi skola älska honom i ewighet.

"Det är mycket swårt att förstå, huru lätt det är att frånröfwa Gud hwad honom tillhör, till och med genom wår wänskap med de dygdigaste personer. När dessa bortryckas genom döden, först då märka wi det. Om denna förlust förorsakar oß en pinsam och waraktig sorg, så är det klart, att wi hade twå skatter, mellan hwilka wårt hjerta war deladt.

"7. Om wi efter att ha försakat allt icke oaflåtligen waka och bedja till Gud, att han wälsignar wår waksamhet med sin, så skola wi åter blifwa insnärjda och öfwerwunna.

"Såsom den förpestade luften intränger i ytterst små öppningar, så intränger sig djefwulen farligast genom små obemärkta händelser,

som tyckas wara ingenting, men som likwäl bereda wäg och öppning till hjertat för stora frestelser.

"Det är nyttigt, att wi tid efter annan blifwa förnyade genom att så noggrant pröfwa wårt själstillstånd, som wi aldrig hade gjort det förut; ty ingenting bidrager så mycket till den fulla trosförwißningen, som att wi genom detta medel bibehålla oß i ödmjukhet och beslutsamt uthärda wid utöfningen af alla goda werk.

"Jemte den beständiga waksamheten och bönen böra wi oafbrutet wara sysselsatta med något nyttigt arbete. Ty nåden flyr det tomrum som uppkommer genom tillfällig sysslolöshet och djefwulen uppfyller allt, som icke genomtränges af Gud.

"Mellan församlingens föreståndare och de af honom wårdade själarna bör finnas ett trofast förhållande utan like. De böra ständigt anse hwarandra i Gud och noggrant pröfwa sig sjelfwa, om alla deras tankar äro rena och alla deras ord styrda af den kristliga wisheten. Allt annat tillhör menniskors angelägenheter, men detta i synnerhet angår Gud.

"8. Pauli ord: 'ingen kan kalla Jesus Herre utan genom den Helige Ande,' wisa oß nödwändigheten af att se Gud så wäl i wåra goda gerningar som i wåra doldaste tankar, och derigenom inse wi, att ingenting annat är wälbehagligt för honom än det han werkar i oß och med oß. Häraf lära wi, att wi ej kunna tjena honom, så framt han ej får bruka wår tunga, hand och hjerta, genom hwilka lemmar hans Ande werkar, hwad han will, att wi skulle uträtta.

"Om icke wårt fall hade warit fullständigt och wår upprättelse af blott oförskyld nåd, så skulle wåra goda werk wara wåra egna; men nu tillhöra de uteslutande Gud, emedan de utgå från honom och hans nåd. I det att han werkar wåra gerningar och gör dem alla gudomliga, ärar han sig sjelf i oß genom dem.

"En af kristendomens förnämsta regler är den, att wi icke få förlora något tillfälle att tjena Gud. Men emedan han är osynlig för wåra ögon, skola wi tjena honom i wår nästa, och dessa wälgerningar mottager han, såsom om de wore bewisade mot honom sjelf, stående i synlig måtto framför oß.

"Gud har intet behag i de menniskor, som äro ostadiga, och icke heller i sådana goda gerningar, som äro obeständiga. Ingenting annat är wälbehagligt för honom, än det som liknar hans egen oföränderlighet.

"Ett beständigt fullgörande af de werk, som Gud anförtror åt oß, är ett prof på sann fromhet."

Dessa förmaningar af Wesley äro så wigtiga, att wi ej nog högt kunna uppskatta deras wärde och icke nog allwarligt fästa wår uppmärksamhet wid deras innehåll. De äro fullkomligt lika tillämpliga nu som när de först utkommo bland folket. Huru underbar war ej den store, fromme mannens upplysning, huru djup hans andliga insigt!

I sammanhang med det nu anförda wilja wi fästa läsarens uppmärksamhet wid några andra wigtiga punkter.

Will du bibehålla den stora wälsignelse, som du genom Guds outsägliga barmhertighet och godhet har undfått, och will du, att andra skola se och märka på dig, att du lefwer i förening med Jesus, samt erfara kraften och inflytandet af din fromhet, ja, will du sprida omkring dig nådens wällukt, hwad har du då att göra? Uppehåll dig länge och med mycken bön wid denna fråga. Du kan säkerligen aldrig anwända din tid bättre. Akta dig för att blifwa bedragen!

Fäst icke för mycken wigt wid bekännelsen. Rörande denna punkt är det ganska lätt att wilseledas, och derför är warsamhet så mycket mera af nöden. Redan Wesley och Fletcher funno det på sin tid nödwändigt att anbefalla försigtighet och warsamhet samt att man noga borde passa på den för bekännelsen lämpliga tiden, och deras förmaning är säkert lika mycket af nöden nu som då. Det kan gifwas tillfällen, då, i fall du lefwer i denna nåd, det är både godt och nyttigt att aflägga bekännelse derom, hwaremot det wid andra tillfällen icke skulle wara lämpligt att bekänna den erhållna nåden. Låt i allmänhet ditt lefwerne wittna för dig, och när omständigheterna tyckas fordra ett uttaladt wittnesbörd, så se noga till, att det icke är öfwerdrifwet, att det är fritt från sjelfberöm, att det sker i stor ödmjukhet och sjelfförnedring. Fall icke i den förwillelsen, att bekännelsen skulle wara djerf och ofta upprepas. Du kan wara wiß derpå, att den i så fall skall smaka mer af stolthet än af nåd, och det inflytande du dermed utöfwar skall mera försämra än förbättra andra. Din frestelse föranleder dig att tro, att bekännelsen länder till Guds ära. Jag deremot anser mig på goda grunder kunna sätta i fråga, huru wida den icke stundom är en snara. Warsamhet är derför på ett särskildt sätt af nöden, äfwen om ditt lefwerne är sådant, att det icke medgifwer något twifwel rörande din uppriktighet och rättskaffenshet. Men om dina inre böjelser gifwa dig anledning att mißtänka dig sjelf, och om de hafwa wisat sig i din familj, wid ditt arbete eller wid öfriga lifwets bestyr, så (om du annars will undgå förtappelse) tänk icke, att du kan bota mißtanken genom en djerf bekännelse. På det sättet blir du otwifwelaktigt bedragen. Bekännelsen kan icke hjelpa dig, twärtom ådrager du dig dermed en swårare dom. Kom alltid i håg dina många och kanhända äfwen swåra förseelser och betänk, att menniskor se dem och taga sig anledning deraf att mißtänka dig. Ödmjukhet deremot gagnar dig sjelf och afwäpnar andra. War derför angelägen att upphöja Guds nåd och förnedra dig sjelf; dock wanära icke Guds nåd genom att åberopa dig derpå såsom ett förswar för dina synder. Nåden är gifwen till din nytta, och om ditt lefnadssätt öfwerensstämmer med din bekännelse, så skall ingen harmas deröfwer. Wi hafwa här en wigtig anmärkning angående din ställning, nämligen denna: om än din djerfhet att bekänna skulle wara lämplig för dig, så är den dock wißt icke lämplig för alla andra. Några, som borde wara tysta, skola helt säkert efterfölja ditt exempel. Det wore derför bättre, att du iakttoge den yttersta försigtighet med afseende på att wittna inför andra, och således icke

understödde dem, som med sin owarsamhet och djerfhet åstadkomma förargelse. Om detta ämne yttrar sig Wesley på följande sätt:

"Fr. I händelse någon har undfått helgelselifwets fulla wälsignelse, skall man förmana honom att tala derom?

"Sw. I början skulle han knapt wara i stånd att afhålla sig derifrån, ty han erfar inom sig lika som en eld, och hans begär att förkunna Herrens godhet bortför honom såsom en ström. Men efter hand blir förhållandet helt annorlunda, och då wore det bäst, att han icke talade derom för dem, som icke känna Gud, ty de skulle sannolikt blifwa uppeggade till att försmäda, och icke heller för andra utom af en särskild anledning och för ett godt ändamål. Och när han gör bekännelse, bör han winnlägga sig om att undwika allt utseende af sjelfberöm; han bör tala i den djupaste ödmjukhet och fruktan och derwid gifwa Gud all äran."

Tro icke för hastigt, att du är helgad; detta werk skall nog gifwa sig tillkänna, när det sker. Om du icke har klart wittnesbörd, så är det bättre att du eger helgelsen utan att bekänna det, än att du tror och bekänner att du eger den, då det icke så är. Härwid säger du: skall jag icke hafwa tron, innan jag får wittnesbördet? Jo wisserligen, swara wi. Men låt icke wilseleda dig här. Den tro, som här fordras, består icke deruti, att du skall tro, att du redan är helgad; ty om tron såsom wilkor måste föregå helgelsen, så kan den icke bestå uti att tro, att werket redan är fullbordadt. War derför icke för hastig att tro, att du är helgad. Wänta hellre under allwarlig bön och förtröstan på Gud, till deß du får ett klart wittnesbörd derom. Wägra icke att tro, när wittnesbörd finnes, till stöd för tron, men förhasta dig icke att tro, för att frambringa wittnesbörd. Förgät aldrig, att den tro, som frälsar, har i alla sina grader Gud till föremål, icke dig sjelf. För att blifwa rättfärdiggjord eller helgad fordras icke att du skall tro, att du **är** rättfärdiggjord, att du **är** helgad, utan du skall tro, att Gud gifwer dig den wälsignelse du söker. Huru förderflig är icke den underwisning, som wänder den sökandes blick bort från Gud och riktar den på honom sjelf; som lärer honom att tro, att någonting skall finnas hos honom sjelf i stället för att fasthänga wid Gud allena! Wisserligen kan det oroa dig att för någon tid wara utan wittnesbörd om den nåd du söker, men wittnesbördet är en ringa sak i jemförelse med sjelfwa det efterlängtade nådewerket; war derför mera angelägen att söka helgelsen än witnesbördet derom.

Underskatta icke rättfärdiggörelsens wälsignelse. De, som bekänna sig hafwa uppnått helgelsenådens högre tillstånd, hafwa, ofta om ock omedwetet, genom att uttala sina orätta meningar gjort mycken skada med afseende på den rättfärdiggörande nåden, sådan de kristna i allmänhet undfå den. Detta sätt att gå till wäga har alltid haft swåra följder med sig. Det förråder högmod, det wäcker owilja hos andra och det är högst oriktigt.

Rättfärdiggörelsens tillstånd framställes såsom otillräckligt att bibringa menniskan den sanna lycksaligheten, ja, såsom föga, om annars

något bättre än obotfärdighet, och de kristna, som icke werkligen ega eller allwarligt söka det högre tillståndet i nåden, äro, så anser man dem, icke mycket bättre och kunna ej hafwa mycket mera hopp om frälsning än wanliga oomwända menniskor

Den rättfärdiggörande nåden är en stor wälsignelse och kan icke nog högt wärderas. En rättfärdiggjord själ kan icke gå förlorad, om hon icke affaller. Hon är berättigad att winna inträde i himmelen, och ingen kan bestrida henne arfwedel i Guds rike. I detta hänseende är hon icke mindre lyckligt lottad än den helgade själen. Wisserligen är hon icke i åtnjutande af allt hwad hon kunde och borde ega redan här, dock åtnjuter hon höga och härliga wälsignelser. Men är det månne de rättfärdiggjorda själarnas mening att komma till himmelen utan helgelse? Wißt icke. De längta efter att blifwa helgade. De äro Guds barn, och de kunna icke, så framt de icke förlora sitt barnaskap, gå miste om sin arfwedel. Helgelse är en förmån, och må den alltid framställas såsom sådan. Att rättfärdiggörelsen öppnar himmelen för menniskan är ej mindre sant, och denna sanning få wi aldrig låta oß fråntagas.

Wi foga härtill ännu en anmärkning. Många kristna, hwilka icke göra anspråk på något högre tillstånd än det, som tillhör den kristliga erfarenheten i allmänhet, äro så exemplariska i sitt lefwerne samt ådagalägga en så djup och allwarlig gudsfruktan, att de kunna jemföras med, ja, jag wågar säga öfwerträffa många af dem, som bekänna sig, och det med rätta, hafwa uppnått det högre helgelselifwet. Då wi fälla omdöme om dessa, åligger det oß att wara försigtiga.

Ett ord till en sådan kristen, som icke bekänner sig hafwa uppnått den fulla helgelsens tillstånd. Efter som du är en kristen, så känner du dig behöfwa fullkomlig likformighet med Guds wilja i allting. Du will icke uppsåtligen skada eller hindra, utan twärtom på allt sätt befrämja detta stora werk både hos dig sjelf och andra. Wi weta, att detta är din önskan; men icke desto mindre står du kanhända under inflytande, som leder dig wilse. Har du icke möjligen warit likgiltig för det stora helgelsewerket eller kanhända till och med hyst fördomar deremot? Talar du icke wid ett eller annat tillfälle på ett opassande sätt derom? Jag har ofta hört predikanter med hån och förakt yttra om en felande, ja till och med om en icke felande kristen: "se, huru helgad han är!" Huru måste icke ett sådant förhållande bedröfwa Guds Ande! Huru opassande för en Kristi lärjunge, och huru mycket mer opassande för en predikant, som tror och predikar denna wälsignade lära, att så tala! Så wißt som du älskar Gud och icke will bedröfwa hans Ande; så wißt som du älskar kyrkan och icke will öfwergifwa hennes rena och heliga bekännelse eller bringa förakt öfwer den samma, så war försigtig, då du tänker och talar om detta ämne. Sök för egen del full helgelse, då först skall du blifwa i stånd att tala rätt derom. Du måste förgäta det som är bakom dig och sträcker dig efter det som är framför, jagande efter målet och segerlönen af Guds kallelse i Kristus Jesus. Upphör icke, förr än du winner detta härliga mål. Om andra, som

bekänna helgelse, icke lefwa heligt, och du till följd deraf känner dig uppfyld med sorg och otålighet, så laga du så, att du både uppnår detta tillstånd och lefwer heligt, dem till ett exempel, och låt din tysta wandel, utan att wara en tyst likgiltighet, wara för dem en helsosam bestraffning. Jag beder dig komma i håg, hwartill du är kallad, och efter som du älskar Gud och tror dig wara honom wälbehaglig, så se till, att du icke går miste om målet.

Wisserligen kan du hjelpa dig fram med den tröst och det hopp du eger och med de framsteg du gör, men gif dig icke tillfreds med någonting mindre än full helgelse.

Wi afsluta wår afhandling med ett anförande ur den förträffliga boken Lifwets Stig af Wise och önska wi att dermed uppmuntra wåra unga medkristna. Säkerligen skall ingen kunna läsa denna afslutning utan nytta, utan att känna sig ånyo uppwäckt att med mera allwar och med ifrigare längtan fara efter det högre helgelselifwet.

"Wår högtlofwade Frälsare har sagt: **'jag skall wederqwicka eder,'** eller: **'jag skall gifwa eder hwila.'** De fleste troendes owissa, ombytliga, sorgliga erfarenhet är någonting helt annat än **hwila**; den består ofta i arbete, ångest och sorg.

"Hwaraf kommer det? Måste det nödwändigt wara så? Är det oundwikligt? Den nyomwände bör ej försumma att göra sig dessa frågor. Ganska nyttigt skall det befinnas wara, och i synnerhet om han är angelägen att få dem rätt beswarade.

"Det är wißt och sant, att ett Guds barn är med ingen nödwändighet ålagdt att lefwa i sorg och bedröfwelse. Guds bud, Guds löften, skriftens exempel och talrika lefwande wittnen öfwerensstämma uti att bewisa det wara Guds wilja, att en kristen bör wara helig i hjertat och helig i lefwernet och således hafwa 'ro.'

"Att ega **helighet** är i sanning ljuft. Ingen annan än den 'renhjertade' wet hwad ordet **'hwila'** har att innebära. Hör hwad en person yttrar, hwilken tillbragt flera år i en icke helgad troendes ångest och oro, och som, efter att sedermera hafwa uppnått och egt helgelsens wälsignelse i fyra år, afgaf följande wittnesbörd: 'Mitt wanliga själstillstånd har icke bestått uti häftiga och kraftiga rörelser. Twärtom har jag egt ett **beständigt lugn, stillhet och ro i min själ,** hwarwid jag warit fri från wåldsamma rörelser och känslor. Jag har ofta tänkt, att rätta kristnas egentliga och särskilda själstillstånd består uti **frid,** såsom Herren Kristus sade: 'friden låter jag eder, min frid gifwer jag eder.'

"Huru önskwärdt är icke detta tillstånd? 'Beständigt lugn, stillhet och ro i själen' under en tid af fyra år; tänk hwad detta är! Hwilken annan menniska på jorden än en helgad kristen kan ega en sådan erfarenhet? Och hwilken högre skatt kan wäl ett menniskohjerta eftersträfwa?

"Hwarför uppnå icke alla kristna detta lyckliga tillstånd, denna själens gudomliga hwila? Och hwarför söka icke i synnerhet de uppriktige och ödmjuke, som werkligen längta derefter, att komma till detta lyckliga tillstånd?

"Orsaken, hwarför så otroligt många medlemmar af kyrkan icke äro helgade, är den, att de icke söka derefter. De äro werldsligt sinnade, fåfänga och försumliga. De äro lättingar och sofware i Jesu Kristi wingård. Det skulle wara ett riktigt underwerk, om **dessa** icke befinnas bland de sofwande fåwitska jungfrurna, då brudgummen kommer.

"Men så äro icke alla sinnade. Många längta efter en högre och bättre erfarenhet. De läsa, bedja och fatta beslut, de gråta och kämpa; allt detta oaktadt göra de inga stora framsteg på helgelsens wäg. Hwaraf kommer detta?

"En bland de förnämsta orsakerna är den, att dessa sökande arbeta alltför mycket på att förbättra sin yttre wandel i stället för att eftersträfwa hjertats rening, eller med andra ord, de wilja winna hjertats rening genom sitt noggranna lefnadssätt och genom sin sträfwan att öfwerwinna wissa synder. Jag will anföra ett exempel för att förklara min mening.

"Jag war en gång bekant med en ung man wid namn Josef. Kort efter sin omwändelse war han på besök hos en kristen qwinna, som försörjde sig med twättning och strykning. Men ehuru hon war fattig på timliga egodelar, war hon dock rik i tron; hon framstod såsom ett lefwande exempel på Jesu Kristi kraft att rena hjertat från all synd, och genom henne wäcktes snart hos wår unge wän en innerlig längtan efter kristlig helgelse. Han war uppriktig och allwarlig och lyßnade derför uppmärksamt till hennes goda råd. Efter ett eller twå samtal företog han sig att på allwar sträfwa efter att winna full helgelse.

"Redan i början af kampen upptäckte han hos sig en mängd inneboende synd. Han fann hos sig stark böjelse till högmod, häftigt sinne, afund och girighet. Öfwer dessa syndiga böjelser war han bedröfwad och bad om kraft att öfwerwinna dem. Han beslöt också att härda ut i kampen, till deß han wann seger.

"Jag will icke gifwa rum för högmod,' sade han för sig sjelf. Samma afton anmodades han att bedja offentligt i församlingen. Han bad med mycken frimodighet. 'Huru kraftigt har jag ej bedit i afton! Bröderna tro säkerligen att jag är en ganska from och begåfwad yngling,' så woro de tankar, som uppstodo hos honom sedan han slutat sin bön. Denna ingifwelse närde han och hade deruti stort wälbehag. 'Är icke detta högmod?' hwiskade ändtligen en röst i hans samwete. Stackars Josef, hans mod sjönk och han gick hem mycket nedslagen.

"Han bekände sin synd och förnyade sina beslut.

"Följande dag sade någon till honom: 'Josef, wet du, att du förargade mr. C. i går afton?' 'Nej. Huru då?' 'Jo just med din bön.' 'Huru, förargade jag honom med min bön?' 'Ja han säger, att högmod och egenkärlek förestafwade din bön, och att det icke går an att alltför ofta uppmana dig att bejda högt i församlingen.

"Josef rodnade och swarade: 'Jag tycker, att det wore bättre, att den gamle mannen skötte sig sjelf. Han kan aldrig tåla unga personer. Det är min fulla mening att alldeles icke bry mig om honom.'

"Dessa ord yttrade han med ett synbarligen uppretadt sinne. Stackars Josef! När han fick tid att lugna sig, erfor han att högmod och ondt sinne hade åter fått makt med honom och öfwerwunnit honom. 'Ack, jag olycklige, jag kan aldrig blifwa helgad,' utropade han i sin ensamhet.

"En längre tid fortsatte han dessa strider med sitt inre onda och sina swåraste synder. I sjelfwa werket fortforo de i flera månader. Han gjorde blott ringa framsteg och hans ansträngningar att motstå sina syndiga wanor woro nästan fruktlösa. Slutligen förföll han i likgiltighet och blef en wanlig formkristen, som icke sträfwade efter att få ett rent hjerta.

"Hwarför lyckades det icke för Josef? Han war uppriktig, allwarlig och längtade att få ett rent hjerta.

"Det är wißt icke underligt, att han mißlyckades. Hade han lyckats, så hade man måst anse det såsom någonting högst underbart. Hans ansträngningar woro helt och hållet oriktiga. Följande torde tjena att förklara hans mißtag.

"Nära intill en by i Europa war ett stort träsk. Deß stillaståënde watten alstrade osunda dunster. Luften blef skadlig för folkets helsa. En fråga uppstod, huruwida innewånarne skulle lemna sina hem eller utgräfwa träsket. Efter mycken öfwerläggning beslöto de sig för det senare.

"Diken gräfdes för att afleda wattnet, men hwad de arbetade om dagen tillintetgjordes om natten. Hwad som flöt undan genom dikena ersattes genom något underjordiskt tillflöde, och efter ett oerhördt arbete war träsket ändå qwar och luften fortfor att wara osund.

"Slutligen insågo de, att någon underjordisk stark källåder måste finnas, som underhöll träsket. Om denna kunde upptäckas och wattnet afledas genom en lämplig kanal, så skulle träsket uttorkas. Lyckliga tanke! Man fann werkligen källådern, gräfde en ordentlig kanal, hwarigenom wattnet flöt undan, och sålunda förwandlades det osunda träsket till fruktbara fält och wackra trädgårdar.

"Nu förstår läsaren. hwarför Josef mißlyckades. Han gjorde som inwånarne i denna by. De wille tillintetgöra werkningen, under det de lemnade orsaken qwar. Så gjorde Josef. Han sökte besegra högmod och ondsinthet i sin yttre wandel, under det att det köttsliga hjertat, hwarifrån det onda härrörde, lemnades i ro. Han lyckades icke, och det war ju helt naturligt, att han icke kunde röna framgång. Det war omöjligt att tänka och handla annorlunda än han gjorde, så länge hans hjerta ännu icke war helgadt. Likt källådern kunde icke något annat utflyta derifrån än den förderfwade strömmen, och han kunde icke hindra deß utflöde i lifwet. Han hade lemnat sitt **hjerta** åt Kristus för att renas genom den heliggörande kraften i hans blod, så hade genom detta medel hans hjerteförderf botats och med detsamma hade bristerna i hans wandel förswunnit.

"Här är alltså den wigtiga sanningen, som måste inskrifwas i den nyomwändes själ. Alla brister i wårt yttre umgänge härröra ursprungligen från hjertat. Ditt högmod, din egenkärlek, ditt onda sinne,

din girighet och dina onda böjelser, ja, allt sådant utgår från det förderfwade hjertat, såsom Frälsaren säger: **'af hjertat utgå onda tankar, mord, hor, skörlefnad, tjufweri, falskt wittnesbörd, hädelse.'**

"Hjertats inflytande på uppförandet wisar sig påtagligen i följande tilldragelse. 'För några år sedan reste twenne personer i Lappland. För att skydda sig mot det ytterst hårda klimatet hade de klädt sig i tjocka, goda kläder och pelswerk. Oaktadt alla dessa försigtighetsmått ledo de mycket af den starka kölden. Under resan genom detta land med sina berg och dalar påträffade de i en dalsänkning en man, som war i det närmaste insnöad. Han befans wara stelnad och död. Hwad war att göra? Båda twå ledo af den swåra kölden, som war så stark, att de skakades deraf. Den ene af de båda resande föreslog, att då de ej kunde göra den ihjelfrusne mannen någon tjenst, hade de ingenting annat att göra än lemna honom och sjelfwa söka att uppnå närmaste gästgifwaregård. Den andre erfor i sitt hjerta en känsla af medlidsamhet, och han började arbeta på den stelnade mannens återställelse, under det hans reskamrat skälfwande fortsatte wandringen till byn. Den ädle menniskowännen kunde till en början icke uträtta mycket, men under det han arbetade med ihärdighet, blef han sjelf warm. Hans wälwilliga bemödande kröntes med framgång; lifwet hos den stelnade återstäldes, och sålunda war en menniska räddad från döden.

"Här hafwa wi twenne personer, hwilkas **hjertan** äro af motsatt art: den ene egenkär, den andre ädelmodig. Det egenkära hjertat wille öfwergifwa den olycklige mannen i snön; det ädelmodiga hjertat wille icke, att han skulle förgås. Häraf härrörde deras olika handlingssätt. Den ene gick förbi, den andre stannade och räddade ett lif.

"Derför är det nödwändigt, att menniskan först blir helig i hjertat. Hjertat måste göras rätt och sedan följer nödwändigt, att lifwet blir rätt.

"Men huru skall hjertat blifwa rent? Säkerligen önskar den nyomwände, att denna fråga måtte blifwa beswarad. Eller är det icke hans innerliga önskan, att han måtte komma i besittning af ett heligt hjerta? Om så är, will jag söka wisa honom den heliga wäg, som är utstakad för Herrens återlösta.

"Det första, som är nödwändigt till fullkomlig helgelse är **ett allwarligt begär att blifwa helgad.** Detta innefattar ett fast beslut att helt tillhöra Herren, att uppoffra kropp och själ i den allsmäktige Gudens tjenst. Den, som söker full frälsning, måste öfwerlemna **sig sjelf** åt Gud utan ringaste förbehåll och en gång för alla öfwerlemna sig såsom ett offer åt Herrens werk och tjenst.

"Sedan detta öfwerlemnande har skett, fordras ingenting annat än att endast tro på Jesus Kristus. Denna tro innefattar en otwifwelaktig förtröstan på Guds fullkomliga willighet att efter sitt löfte helga menniskan, äfwenså en orubblig förtröstan, att han werkar denna helgelse i samma ögonblick, som sjelfuppoffringen sker; dock icke för sjelfwa handlingens skull, utan för sitt löfte och för Jesu Kristi skull. Sjelfuppoffring är ingenting annat, än wi kasta oß ned der, hwarest Gud lofwat möta oß. Den eger i sig ingen förtjenande kraft, och den kan

icke förwärfwa oß den heliggörande Anden. Nej, den utgör endast det tillstånd, hwari själen måste wara, om hon skall kunna hoppas undfå den fria gåfwan af den allsmäktige Gudens hand. **Jesu blod**, och det allena, är den förtjenande orsaken, den enda kraftiga bewekelsegrund, som föranleder wår himmelske Fader att sända sin heliggörande Ande i den troendes hjerta. På detta blod måste derför en omwänd själ förtrösta, när hon beder om ett rent hjerta.

"Kom då, min unge läsare, och uppoffra dig åt din Frälsares tjenst på detta af Gud i evangelium föreskrifna sätt. Lär dig inse förmånerna i din höga kallelse. War förwissad, att icke heller **du** är utesluten från att åtnjuta denna förmån. De dyrbara löftena äro icke gifna åt enskilda och på ett partiskt sätt gynnade personer; de äro gifna af Gud, hwilken intet anseende har till personen, åt kyrkan, d. ä. åt alla sant troende. Dessa löften äro dina; de äro för intet gifna och få för intet tagas. O, att du wille mottaga dem! Gör som Abraham, låt öfwertyga dig om sanningen! Anförtro dig obetingadt åt dessa löften! Huru öfwerswinneligt stark är ej den kraft, som de medföra! Och hwilken stor glädje får ej den erfara, som lefwer ett heligt lif i jemförelse med den, som är ljum och likgiltig för denna helighet? Hwilken kraft att göra godt? Om du är helig inför Gud, så kan du, i likhet med den ödmjuke Carwosso eller den saktmodige Harlan Page, föra många själar till Kristus; om du är ohelig, så skall du wara för kyrkan hwad en sjuk lem är för kroppen, och med din kristliga bekännelse skall du wara till skada och förargelse för werlden, som, fastän hon sjelf icke lefwer heligt, dock fordrar, att de kristna skola lefwa heligt. Om du är helig för Gud, så är det mera sannolikt, att du skall framhärda intill ändan, än om du på ett beqwämt sätt är religiös och lefwer efter din egen wilja. Och huru skall det icke lända din Frälsare till ära, om du lefwer heligt? Låt honom derför intrycka sin rena afbild i din själ, så att hans werk wisar sig hos dig i ett heligt lefwerne, så skola menniskorna förhärliga honom för hans mäktiga nåd, som uppenbaras för dem genom dig. Och du skall icke blott i detta lifwet skörda frukterna af ett heligt lefwerne; i det tillkommande lifwet skall en härligare krona, en högre wärdighet, en mera öfwerswinnelig glädje wara din ewiga lön, såsom du ock skall wara närmare Kristus. O! så lef då heligt! Törsta efter ett rent hjerta! Låt Gud uppfylla dig. Hwad werlden fordrar, hwad kyrkan fordrar, hwad den Heliga Treenigheten fordrar innefattas i detta rop, som ljuder i din själ: 'war helig, war helig!' Må du swara på detta den Allsmäktiges rop med att ropa tillbaka:

"O kom, min Gud, och bo i mig
och låt mig wara uti dig
med själ och hjerta innelyckt
och kärleken i mig intryckt."

I alla rikets boklådor har utkommit:

Kristi andra tillkommelse

betraktad i dess förhållande till

Millennium eller det tusenåriga riket, uppståndelsen och domen.

af

D:r S. M. Merrill.

Pris 1 Kr. 50 öre, inbunden i fina klotpermar med gravyrer, särskildt afsedda för detta arbete. Pris 2 Kronor 50 öre.

Godtköpsupplaga, häft. 1 Krona.

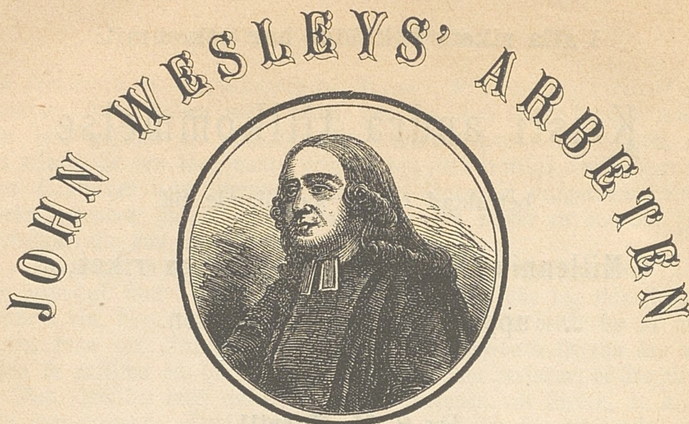
I sitt företal till detta arbete säger författaren: «Den lära, som afhandlas i denna bok, har varit föremål för kyrkans betraktelser ända sedan Frälsaren uppfor till himmelen, och samma lära skola de kristna omfatta med intresse till dess han återkommer.

«Många äro de skäl, som borde beveka kyrkans lärare att förkunna denna lära för folket. Den är i sig sjelf af högsta vigt och betydelse, och dess förhållande till läran om vår förberedelse till domen samt vår eviga lycksalighet förlänar den en stor och öfverväldigande kraft, som borde göra djupt intryck på oss alla.

«Jag har icke skrifvit denna bok i afsigt att befrämja någon ny lära, eller såsom om jag skulle vara af den mening, att jag vore i besittning af mera upplysning i läran om de yttersta tingen än andra, utan emedan jag är af den öfvertygelse, att en afhandling öfver ämnet i fråga skulle i närvarande tid vara nyttig, och att den ena eller den andra af här behandlade läropunkter skulle komma dem till hjelp, hvilka äro i behof deraf.

I några fall har jag afvikit från andra författare, med hvilka jag dock är ense i hufvudsaken. Följdriktigheten af bevisföringen har förmått mig dertill. Jag har handlat efter min öfvertygelse och bemödat mig att för läsaren afhandla läran, sådan jag sjelf har fattat den.

«I hopp om att mitt arbete må blifva ett medel att rädda några från att omfatta irrläror, stadfästa de vacklande i sanningen samt hos andra väcka en allvarligare besinning af deras ansvarighet inför Gud på den yttersta dagen, lemnar jag härmed, under bön om Guds välsignelse, min bok i allmänhetens händer, önskande att den må läsas med samma opartiskhet hvarmed den blifvit författad.»

I SVENSK ÖFVERSÄTTNING.

Femtiotre Predikningar af John Wesley.

Första delen, innehållande 26 predikningar samt Wesleys porträtt i stålstick, kostar häft. 3 kr.; väl inbunden i klotband med guldpressning 3 kr. 75 öre; båda delarne häftade 6 kr., inbundna i 2 fina pressade klotband 7 kr. 50 öre, med chagrinrygg och hörn 9 kr., i 2 d:o helt chagrin och rik guldpressning 11 kr.

«Dessa predikningar innehålla en sund och stark själaspis, som icke kan annat än styrka och uppmuntra alla uppriktiga själar. Grundade, som de äro, på Guds ord, måste de hos hvarje sanningsälskande och fördomsfri läsare åstadkomma en verklig och sann uppbyggelse i tron och kärleken.»

Fyratiotvå Predikningar af John Wesley.

(Andra samlingen.)

I två delar.

Förra delen. Häftad pris 1 kr. 50 öre, finare papper 2 kr.

Senare delen. Häftad pris 1 kr. 50 öre, finare papper 2 kr.

Båda delarne inbundna i fint pressadt klotband med rikt guldtryck 4 kr. 50 öre, med rikt guldtryck och chagrinrygg 5 kr.

Detta värderika arbete, som så ifrigt påyrkar kärlek till Gud och menniskor, förtjenar i sanning en vidsträckt spridning. Enhvar, «som hungrar och törstar efter rättfärdighet,» kan genom dessa predikningar erhålla en skriftenlig anvisning att uppnå målet för sin längtan. Pastorer, skollärare, och lärarinnor, alla, som undervisa i kristendomen, hvarje familjefader, ja, hvarje enskildt kristen borde ega detta arbete.

Råd till unge män

af J. Edmondson.

Frågan "huru skall en yngling sin wäg ostraffeligen gå?" är tillämplig för hwarje menniska i hwarje ålder och tillstånd i lifwet; ehuru författaren i denna skrift hufwudsakligen har hänsyn till unge mäns pligter och intressen, kan den likwäl med fördel läsas af personer ur båda könen.

Pris häftad 25 öre.

Evangelii Kallelse Deß Wilkor och Löften

af J. Bunting.

Denna lilla skrift widrör ämnen, som i sanning äro öfwer all beskrifning högtidliga och angå hwar och en enskild person. Den utgör ett sammandrag af kristendomens plan: den beskrifwer först evangelii kallelse: "si, jag står för dörren och klappar;" för det andra evangelii wilkor: "den der hörer min röst och uppläter dörren;" och för det tredje evangelii löfte: "till honom skall jag ingå och hålla nattward med honom och han med mig."

Pris häftad 15 öre.

Pauli bref till Romare

med förklaringar och anmärkningar

af D:r Adam Clarke.

Den kristna församlingen i Rom, bestod af hedningar, som hade blifwit omwända till kristendomen samt af judar, som, med bibehållandet af många fördomar hade trott på Jesus såsom den sanne Messias. Många stridigheter hade uppkommit i församlingen till följd af de hedna kristnas anspråk på lika förmåner med judarna och judarnes bestämda wägran att medgifwa dessa anspråk, om de hedna kristna icke läto omskära sig. För att rätta och bestämma dessa skiljomeningar skref apostelen brefwet till romarne. D:r Adam Clarkes korta och belysande anmärkningar till detta bref äro högst wärderika och förtjena att komma till allmänhetens kännedom.

Pris häft. 1 kr., omsorgsfullt inbunden i pressadt klotband 1 kr. 75 öre.

Solsidan af det kristliga lifwet.

af Rew. W. E. Boardman.

"Detta arbete har på originalspråket haft en ganska stor spridning. Det är såldt och säljes ännu i tusental. Så är ock författarens namn kändt och wälkändt. Under loppet af närmare femtio år säges han hafwa fört Herrens strid och warit ett kraftigt wittne för den sanning, han skildrar, och ännu arbetar han med ospard möda i Mästarens tjenst. Innehållet är opartiskt, och redan derför är boken läswärd. Man skymtar ej det minsta småsinne; man spårar ingen bitterhet, ingen hätskhet, ingen öfwerlägsenhet, ingen sjelfbelåtenhet, ingen klandringslusta. Författaren håller sig till sak och helst till sakens bästa, ljusa sida. Boken kan derför rekommenderas till kristna af hwilken religionsbekännelse som helst."

Pris häftad 1 kr.; i pressadt klotband 1 kr. 50 öre

För **barn** och **ungdom** finner i bokhandeln att tillgå:

Predikningar för barn

M. G. Pearse.

Förf. till "John Tregenoweth", "Daniel Quorm, and his religious notions." etc. Med 16 illustrationer af C. Tresidder. 104 tättryckta sidor stor 8:o. Häft. 80 öre, kart. 1 Kr.

Denna lilla predikosamling är särskildt afsedd för barn. Stilen är enkel men särdeles lifaktig och fängslande. Af tröttsam dogmatik finnes intet spår. Hwarje predikan är försedd med en mängd belysande och lärorika skildringar och berättelser, egnade att hos läsaren wäcka hopp och ingifwa warsamhet. I sitt förord säger författaren: "mångfaldiga exempel ådagalägga att Gud wälsignade dessa predikningar till barns frälsning samt att äldre personer omfattat dem med mera kärlek än sådana, som de wanligen få höra eller läsa."

I separat aftryck från detta arbete finnes i bokhandeln att tillgå följande:

Illustrerade Barnskrifter:

Serien 1. "Konungens trädgårdar" och "Återlösningen". Med twå illustrationer. Pris 10 öre.

Serien 2. "Mannen, som lydde Gud" och "Qwinnan, som såg tillbaka." Med twå illustrationer. Pris 10 öre.

Serien 3. "Skiljodalen;" "En wandring öfwer fälten;" "Samuel, en tjenare för Herren;" "Korn ofwanpå bergen;" "Gossar och flickor leka på stadens gator" samt "Fader wår." Med 8 illustrationer. Pris 40 öre.

Serien 4. "En fråga att beswara" och "Stor winning." Med twå illustrationer. Pris 10 öre.

Serien 5. "Huru lyckligt det är att lofwa Herren" och "Ett starkt torn." Med twå illustrationer. Pris 10 öre.

Wår Frälsare och Konung

af **Daniel Wise, Th. D:r.**

En skildring af **Jesu lif på jorden**, framställande deß wigtiga tilldragelser i sin sannolika tidsföljd, och på så sätt, att deras werklighet och betydelse göras lättfattliga och tilltalande för hjertat och sinnet. För ungdom och läsare i allmänhet. — 280 sidor stor 8:o. Med 16 planscher, 68 illustrationer samt en karta öfwer Palestina. Häft. 3 Kr., inbunden i fina pressade klotpermar med guldtryck 4 Kr 50 öre.

Lifwets Stig

eller anwisningar på

wägen till härlighet och odödlighet,

för unga kristna

af **Daniel Wise, Th. D:r.**

"Denna bok, innehållande 138 sid. 8:o, är ett ypperligt arbete. Det innehåller goda anwisningar och eftersöljanswärda råd för dem som beträdt wägen till himmelen En allwarlig och på erfarenheter på det kristliga lifwets område rik ande genomgår det hela. Åtskilliga exempel, dels werkliga, dels antagna, belysa de olika faror, hwilka pilgrimen till Zion under sin färd kommer att möta; liksom de ock ådagalägga det ljufwa och säkra uti att följa "Lammet." Måtte boken blifwa till mycken wälsignelse äfwen i wårt land!" Lilla Sändebudet.

Häft. 1 Kr., inbunden i pressade klotpermar, med särskildt gravering för detta arbete, Kr. 2. Godtköpsupplaga, häft. 85 öre.